A-00013k

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES

OFFICIAL REPORT

Forty-fourth day of the Third Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY.

Monday, the 16th March, 1964

The House met at Three of the Clock.

[*Mr. Speaker in the Chair*]

ANNOUNCEMENT

[illegible] Release of Sri D. Seetharamayya, M.L.A.

Mr. Speaker: I am to announce to the House that Sri D. Seetharamayya, M. L. A., who was arrested on 3-3-1964 at Madanapalli under Rule 41(5) read with rules 41 (1) and 35 (6) (m) of the Defence of India Rules, 1962, was convicted and sentenced to undergo two days simple imprisonment by the Additional Munsiff Magistrate, Madanapalli, on 11-3-1964. He has been released from jail on 12-3-1964 after the expiry of his sentence of imprisonment.

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

Death of a person in Police custody in Peddemul village

718—

* 2459-X Q.—*Sri T. Nag reddy* (*Put by Sri S. Vemayya*) (*Buchireddipalem*) :— Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether any enquiry was conducted into the death of Sri Sanjamal Maneppa, in the police custody at Peddemul, Tandur taluk, Hyderabad district;

(b) if so, what are the findings of the enquiry; and

(c) whether any action was taken by the Government against the police officials who caused the death of Maneppa by resorting to torture ?

The Chief Minister (Sri K. Brahmananda Reddy):—
(a) Yes, Sir.

(b) The Sub Divisional Magistrate, Vikarabad who conducted an enquiry held that there is ample evidence to show that Maniah was arrested and kept in wrongful confinement and tortured to death while extracting confession of a theft which occurred at Jangaon village and that the case might be entrusted to the Crime Branch C.I.D., for a further investigation to bring the culprits to book.

(c) The Inspector General of Police has been asked to have the further investigation conducted by the Crime Branch C.I.D., so that material, if any, could be gathered to prosecute the police officials concerned.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు (తవనంపల్లి) :— విచారణ జరిగిన తరువాత Police Officials ను సస్పెండ్ చేశారా ?

Sri K. Brahmananda Reddy:—I have no information, Sir.

శ్రీ యస్. వేమయ్య :— ఇందులో యింత ఆలస్యం జరగడానికి కారణ [illegible] further గా ఇన్వెస్టిగేషన్ చేయవలసిన అవసరం ఎందుకు కలిగినది ? పోస్టు [illegible], అందులోని contents ఏమిటి ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—కేసు పెట్టాలనుకొన్నప్పుడు, further investigation చేసి, further investigation కావలసి వుంటుందేమో, వారు ఎంక్వయిరీ చేసిపెడతారు.

శ్రీ యం. పిచ్చయ్య (పాయకరావుపేట) :— అధ్యక్ష మహాశయా, ఇప్పుడు ఈ పెద్దేముల గ్రామస్థులోనే కాదు, ఒక వ్యక్తి ఒక దొంగతనం చేశాడనిగాని, లేక మరేదైనా పొరబాటు చేశాడని గాని అన్నప్పుడు పోలీసువారు వారిని అరెస్టుచేసే అధికారము వున్నది. అయితే, వారిని చచ్చేటట్టు కొట్టడంవల్ల, ఇంకా యితర అమానుషచర్యలవల్ల అనేకమంది చచ్చిపోతున్నారు. అలా కొట్టడానికి వీలులేదని ప్రభుత్వం పోలీసువారికి instructions పంపిస్తుందా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :- వారు చెప్పిన presumption ను నేను accept చేయడంలేదు. ఇదివరకే instructions వున్నాయి. కొట్టమని ఎక్కడా లేదు.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ (కర్నూలు) : ఇంతకుముందు ఆ పోలీసు ఆఫిషియల్స్‌పై చర్యతీసుకున్నారా అనే ఉపప్రశ్నకు ముఖ్యమంత్రిగారు తమవద్ద వివరాలు లేవు అన్నారు. ఈ వ్యవహారం జరిగింది ఎప్పుడు? ఇంతవరకు ఆ పోలీసులపై ఎలాంటి చర్యలు తీసుకున్నారు? కనీసం ప్రైమాఫేసీగా, ప్రెలిమినరీ రిపోర్టులో అలావుంటే, వారిని సస్పెన్షన్‌లోనైనా పెట్టారా, ఆ వివరాలు ముఖ్యమంత్రిగారు ఎందుకు చెప్పడంలేదు ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :-సెప్టెంబరునెలలో యిది జరిగింది. తరువాత, విచారణ జరిగింది. సబ్‌డివిజనల్ మేజిస్ట్రేట్‌గారు వెళ్ళారు. నేను ప్రశ్నలోనివి (వికి) చెప్పాను.

The Inspector General of Police has been asked to have the further investigation conducted by the Crime Branch, C.I.D., so that material, if any, could be gathered to prosecute the police officials concerned.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం (మాడుగుల) :— . has been asked to further enquire అని అన్నారు. ఇప్పటికైనా ఎంక్వయిరీ అయిందా, లేదా, ప్రాసిక్యూషన్‌కు పెట్టారా, లేదా.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ప్రాసిక్యూషన్‌కు పెడతారు. furher evidence gather చేస్తున్నారు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ (మంగళగిరి) :— సబ్-డివిజనల్ మేజిస్ట్రేటు ఎంక్వయిరీలో అక్కడ జరిగిన నేరంతో పాటుగా నేరస్థులు ఎవరో కూడా తెలిసి ఉంటారుగదా, నేరస్థులను సస్పెండు చేయడంలో ఎందుకు యింత ఆలస్యం జరిగిందండి ?

Sri K. Brahmananda Reddy :— Further steps will be taken.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న (ఉరవకొండ) :—వారిని కనీసం అరెస్టు చేసి, స్పెషల్ జెయిల్లో పెట్టకపోతే సాక్ష్యం దొరకడం కూడా తరువాత కష్టమయిపోతుంది. కనుక వెంటనే వారిని అరెస్టు చేసి, ఎంక్వయిరీ చేస్తే బాగుంటుందనే విషయం ప్రభుత్వానికి తెలుసా ?

Sri K. Brahmananda Reddy :—I have already answered that question, Sir.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (సత్తెనపల్లి) :— Further action తీసుకుంటాము అనేది తాత్పర్యంగా చెబుతున్నారు. ఎందుకని [illegible] action తీసుకోలేదు అది evading గా చేస్తున్నట్లుగా తోస్తున్నది. వెంటనే action తీసుకోవడం ఎందువల్ల జరగలేదు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఇందులో evasion ఏమీలేదు. సబ్-డివిజనల్ మేజిస్ట్రేటు చెప్పారు. తగినంత ఆధారాలు దొరికిన తర్వాత ప్రాసిక్యూషన్ కోర్టులో పెట్టడం జరుగుతుంది. దీనికిముందు కొన్ని కట్టుదిట్టాలు చేయవలసిన అవసరం ఉంటుంది. , అది అందరికీ తెలిసిన విషయమే. Further evidence gather చేసి action తీసుకుంటారు. ఎందుకు వెంటనే action తీసుకోలేదో నేను తెలుసుకుంటాను.

శ్రీ పి. వెంకటేశ్వరరావు (నర్సంపేట) :— ఇది పోలీసు కస్టడీలో జరిగిన విషయం! [illegible] ఉన్నారని వారు అంటున్నారు. ఇది సెప్టెంబరులో జరిగినదని అంటున్నారు. ఇప్పుడు మనము మార్చిలో ఉన్నాం. ఆరు నెలలు అయిపోయినది. [illegible] ఆలస్యం అయ్యింది. పోలీసు స్టేషన్‌లో జరిగినది కాబట్టి ఎవిడెన్సు ఉంటుంది. దానిని వెంటనే రికార్డుచేసి ఆ ఆఫీసర్‌పై action తీసుకొని, ప్రాసిక్యూషను తయారుచేయడానికి ఎందుకని యింత ఆలస్యం అవుతున్నది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— నేరం జరిగింది సెప్టెంబర్‌లో. ఆ తరువాత సబ్-డివిజనల్ మేజస్ట్రేట్ వెళ్ళడం, ఎంక్వాయిరీ చేయడం యివన్నీ జరిగాయండి.

శ్రీ యస్. వేమయ్య .— చనిపోవడానికి కారణభూతు లెవరో, వారి పేర్లు లేవని ముఖ్యమంత్రిగారు అన్నారు. దానికి కారణభూతులైన ఉద్యోగులు ప్రస్తుతం ఉద్యోగములోనే ఉన్నారా, ఆ విషయం తెలియజేస్తారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— సస్పెండు కాకపోతే ఉద్యోగములోనే ఉన్నట్లు కదండి.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :— నేరంతో పాటుగా నేరసులు ఎవరో కూడా సబ్-మేజస్ట్రేటు ఎంక్వాయిరీలో వచ్చింది కాబట్టి, ఆ నేరస్థులను సస్పెండు చేయడానికి కనీసం ప్రభుత్వం పరిశీలించిందా? అయితే అందుకు ఎందుకింత ఆలస్యం చేయవలసి వచ్చింది?

Mr. Speaker: Better we do not probe into the matter further because it looks as though they have taken a decision to prosecute the man. Evidently, they do not seem to be having enough material for launching prosecution. The C.I.D. has been seized of the matter. They seem to be still further investigating into the matter.

Sri V. Sree Krishna: Not for prosecution, Sir, but for suspension?

Mr. Speaker: Unless there is enough material — there must be a *prima facie* case —

Sri V. Sree Krishna: They can be suspended.

Sri P. Sundarayya (*Gannavaram*):— Departmental action can be taken. Why no departmental action has been taken and why he has been kept ? I can understand for judicial trial some more material may be required or enough material is not there, but that is a different matter But the *prima facie* case is there. They have handed over

to the C.I.D. Is it not the duty of the Government — when some police officials have done this; howerer low they may be — to take action and suspend them at least ?

Mr. Speaker: It looks as though the Chief Minister is reluctant to place the entire information before the House because it must be of confidential nature or something. It looks like that. At present, I do not think he is in a position to place all the material before the House. It looks like that. I do not know.

Sri P. Rajagopal Naidu :— For your information, I want to clarify one position, Sir. సంజీవన్ మణప్ప అనేవారు మరణించారు. పోలీసు కస్టడీలో వున్నప్పుడే మరణించారని రుజువు అయినది. ఆయన ఏనాడు కస్టడీలో వున్నది, ఆనాడు ఏ పోలీసు ఉద్యోగస్థుడు ఇన్‌ఛార్జిలో వున్నదీ కూడ సులభంగా తెలుస్తుంది. అయితే, ఇన్‌ఛార్జిలోవున్న పోలీసు ఆఫీసరుపైన కేసు వుంటుంది. కాబట్టి ఎందుకు సస్పెండు చేయలేదని మా ప్రశ్న.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— సస్పెండు చేస్తే అంతా ఏదో వచ్చేటట్లుగా చెబుతున్నారు. పాయింట్ ఏమంటే— further enquire చేస్తున్నాము. డిపార్టుమెంటల్ ఎంక్వయిరీ అని సుందరయ్యగారన్నారు. What is the departmental enquiry before a prosecution, Sir, under a grave charge of this kind in a court of law. This is out of place. ఎంక్వయిరీ కాగానే తగిన స్టెప్స్ తీసుకుంటామని మనవి చేశాను.

శ్రీ పి. సుందరయ్య :— మా పాయింటు ఏమంటే— టార్చర్ వల్లనే చనిపోయాడని ప్రభుత్వంవారు ఒప్పుకొన్నారు. ఎవిడెంట్‌గా పోలీసు ఆఫీసులోవున్న ఉద్యోగస్థుల పేర్లు తెలుసు. కోర్టులో శిక్ష వేయించడమా లేదా అనేది వేరు. [illegible] ప్రభుత్వం చేసేదేమంటే— ఆ ఆఫీసరును డ్యూటీనుంచి సస్పెండు [illegible] till the case is launched and other things. అది నార్మల్ [illegible] చనిపోయారని తెలిసిన తరువాత కూడ ఫర్దర్ ఎంక్వ[illegible] కనీసం సస్పెండు చేయక [illegible] it is something unheard of and something fishy also, Sir. [illegible]

Sri K. Brahmananda Reddy :—I am sorry, r, he has used the word 'fishy'. There is nothing fishy here. Everything is as plain as water. Necessary action will be taken, Sir.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ :—ప్రిలిమినరీ ఎంక్వాయిరీలో ఎఫ్. ఐ. ఆర్. యిస్తే తీసుకువెళ్లి లోపలవేసే పరిస్థితిలో క్రిమినల్ ప్రాసీజరుకోడు ఉంటే పోలీసు కస్టడీలో టార్చరువల్ల చనిపోయాడని తెలిసినాకూడ కనీసం సస్పెన్షనులోకూడ పెట్టకుండా action is beeing taken అన్నంతమాత్రాన సరిపోదు.

It is a very grave thing, Sir, I may just point out that death of a person in police custody is one of the most severe, grave things we can come across. Under such circumstances, the people who are connected or concerned with it are at least kept under remand or something is done. ఇది చాలా grave విషయం కాబట్టి ఏమి చేస్తారు?

(*Sri Vavilala Gopalakrishnayya* rose)

Mr. Speaker : Mr. T. K. R. Sharma's question has not been answered and you are getting up. He is just thinking as to what answer he should give.

Sri K. Brahmananda Reddy : What answer I can give, Sir. The same thing is being repeated time and again, What am I to say ?

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :— ఇది తొలిమారుకాదు. ఈ సంవత్సరం లోనే సుప్రీంకోర్టు జడ్జిమెంటుకూడ ఒకటి వచ్చింది. అది ఆంధ్రప్రదేశ్ నుంచే వెళ్ళింది. అదికూడ third degree measures అని condemn చేస్తూ మంత్రి గారు అటువంటి విషయాలలో కొంచెం హెచ్చు దఖలు పుచ్చుకుంటారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఇదివరకు పుచ్చుకుంటూనే వున్నాము. ఇక ముందుకూడ పుచ్చుకుంటాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇది ఫిషీగా లేదు, కాని ఫిష్లెస్ అయిపోయిందేమోనని అనుమానంగా వున్నది. ఆ కల్ప్రిట్స్ దాటిపోయినట్లున్నది.

సస్పిషన్ అట్మాస్ఫియర్‌లో 151 క్రింద తెచ్చి బుక్ చేసి, కేసు పెడతారే- కాన్‌స్టేబిల్ చంపాడని రిపోర్టు వచ్చినతరువాత అతనిని జైలులో పెట్టకుండా వుండడానికి అతను కాన్‌స్టిబుల్ కావడమే కారణమా? లేక అతని బంధువులు పోలీసు ఆఫీసర్లుగా వుండడం కారణమా ? ఎందువల్ల పెట్టలేదు ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఆలోచిస్తున్నాము.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—ఇటువంటి ప్రశ్నలు యింకా వున్నాయి. మరి ఇటువంటి సమాధానాలే వస్తే ఎట్లా ?

(Several hon. Members rose...)

Mr. Speaker :—The trouble seems to be this. They do not seem to be having enough material for proceeding against that person. Otherwise, once a case of murder is reported - I mean torturing a man to death amounts to murder - immediately of course he must be arrested. Evidently, they don't seem to be having enough material. The matter is still under investigation and when they are able to get sufficient information they may proceed against him and get him arrested and charge-sheeted and all that. That seems to be the difficulty.

Sri P. Rajagopal Naidu :-But there is some difficulty in conducting enquiry. When the accused is in the office, it is very difficult to conduct enquiries. Therefore, he must be suspended immediately and then further enquiry should be conducted. Then alone, the truth can come out. Therefore, the preliminary thing is to suspend when the *prima facie* case is there.

Mr. Speaker :—Even for that, there must be enough material.

(Several hon. Members rose...)

శ్రీ కె. యల్ నరసింహారావు (ఖమ్మం):- పోలీసు స్టేషనులో — అరెస్టు [illegible] చచ్చిపోయాడని జాడిషియల్ ఎంక్వయిరిలో తేలి

పోయిందిఇ. దికూడ మెటీరియల్ లేదని అనడం న్యాయంకాదు. ప్రభుత్వం సీరియస్‌గా తీసుకోకుండా ఏదో చేస్తూంటారులే అనేటైలెను తీసుకున్నట్లు అనిపిస్తోంది.

Mr. Speaker : We are all presuming so many things. We do not know what the post-mortem certificate is, what the inquest report is, what complaint was made, when it was made, after how many months etc. Several things they have to take into consideration. We do not know whether they have got enough material for arresting that man or keeping him under suspension. If you know it is a different matter. If it is a question of facts and reliable information, it is a different matter.

శ్రీ పి. సుందరయ్య :— కేసు పెట్టడానికి తగిన సాక్ష్యం లేకపోయినా డిపార్టుమెంటల్‌గా డిస్మిస్ చేసిన కేసులు వందలకొలది వున్నాయి. అట్లాగే సస్పెండు చేసిన కేసులుకూడ వున్నాయి. Prima facie ఫలాన ఆఫీసరుమీద వున్నప్పుడు - ఖైది టార్చరు జేయబడి చనిపోయాడని తెలిసినతరువాత కోర్టు విషయం అట్లావుంచి- డిపార్టుమెంటల్‌గా ఇటువంటి కేసులలో— ఇంతకంటె తక్కువ కేసులలోకూడ డిస్మిస్ చేసిన ఉదాహరణలు వున్నాయి. ఐ. జి. పి. కి ప్రభుత్వానికి పవర్ వున్నప్పుడు అలాంటి యాక్షను ఎందుకు తీసుకోలేదు ? ఇప్పుడు తీసుకుంటామంటున్నారు. కాని ఇంతవరకు ఎందుకు తీసుకోలేదు? ఏమి అడ్డం వచ్చింది? లెజిటిమేట్ ఇన్ ఫరమేషనుకూడ యివ్వకుండా తగిన చర్య ఆలోచిస్తాము అంటే మేము వేసే ప్రశ్నలు- యీ శాసనసభ ఉపయోగం ఏమిటి ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—శాసనసభ ఉపయోగం — ఇందాక నర్సింహారావుగారుకూడ పొరపాటుగా అనుకున్నారు. ఇటువంటి గ్రేవ్ ఛార్జిపైన కేసు పెట్టి ప్రాసిక్యూషన్ జరిపేటప్పుడు దానిముందు డిపార్టుమెంటలు ఎంక్వయిరీ అంతలువైనది కాదని మనవిచేశాను.

శ్రీ పి. సుందరయ్య :— డిపార్టుమెంటల్ యాక్షను — సస్పెండు చేయవచ్చు, లేకపోతే డిస్మిస్ చేయవచ్చు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— సస్పెన్షను చేయడం డిపార్టుమెంటల్ యాక్షనే. కోర్టులో కేసుపెట్టినతరువాత వారు సస్పెండ్ చేయరు. ఎప్పుడూ డిపార్టుమెంటల్ యాక్షన్ I will look into the matter, Sir; I, said that, Sir.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ — జుడిషియల్ మేజిస్ట్రేట్ ఎంక్వయిరీ జరిగిందని చెప్పిన తరువాత యొక్క డిపార్టుమెంటల్ యాక్షన్ కదా. ప్రాసిక్యూషన్ చేయడానికి ఫర్దర్ ఎవిడెన్సు కావచ్చు. పోలీసులు హరాస్ చేసినట్లు జుడిషియల్ మెజిస్ట్రేట్ రిపోర్టు వచ్చినప్పుడు— Prosecution can be proceeded on.

Sri K. Brahmananda Reddy: That is what I said, Sir. I will look in. అదే వదిసార్లు చెప్పాను.

శ్రీ టి. వి. యస్. చలపతిరావు (విజయవాడ–సౌత్) :— అరెస్టు చేయబడినవ్యక్తి ఎందుకు అరెస్టుచేయబడ్డారు, ఏ నేరం చేశారనే అనుమానంతో, అరెస్టు అయిన తరువాతఎన్ని గంటలలో చనిపోవడం జరిగిందో సెలవిస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—22-9-63వ తేదీన శివప్ప అనే మాలీ పటేల్ యింట్లో బర్గ్లరీ జరిగి 3,652 రూపాయలు కాష్, గోల్డు ఆర్నమెంట్సు పోయాయి. శివప్పగారు పోలీసు స్టేషనుకు వెళ్ళి రిపోర్టు చేశారు. సబ్ ఇన్స్పెక్టరు లేకపోతే హెడ్ కాన్స్టేబిల్గారు ఎంక్వయిరీ మొదలుపెట్టి జనగాంవెళ్లి మానిక్యు, సారంపాడు, వారి బ్రదర్ హనుమంతు అనువారలకు యీ బర్గ్లరీతో కాంప్లిసిటీవున్న దని పోలీసు స్టేషనుకు తీసుకువచ్చారు...

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—దీనినిబట్టిచూస్తే దొంగలను సపోర్టు చేస్తున్నట్లుగా వుంది. నాకు అనుభవం వున్నది— నేరం చేశాడనగానే ప్రాసిక్యూట్ చేసి డిపార్టుమెంటు సస్పెండు చేసినట్లు, డిస్మిస్ చేసినట్లు వుంటుంది. పోలీసు అయినందువల్ల కేసు పెట్టకుండా వున్నారా, లేక కారణం ఏమిటి ?

శ్రీ టి. వి. యస్. చలపతిరావు :— అరెస్టు అయినప్పుడు అతని ఆరోగ్యం ఎలా వున్నది. అతని వయస్సు ఎంత అనే విషయాలు ఎంక్వయిరీలో తేలాయా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఆ ఇన్ఫర్మేషన్ లేదు.

Mr. Speaker :—You are not going into details. He has not got information so far as that question is concerned.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇన్ఫర్మేషన్ లేకపోతే ప్రయోజనం ఏమిటి? ఎప్పుడో మేము నోటీసు ఇచ్చాము. Question వెళ్ళినది. Pro-

cess అంతా అయినతరువాత ఇప్పుడు ఇన్‌ఫర్మేషన్ లేదంటే ఎట్లా? ఇది సీరియస్ అయిన విషయం.

Mr. Speaker : What do you want?

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : You must help us Sir. మీరుకూడా helpless అంటే Godనే అడగాలి!

Mr. Speaker : - I cannot force them to answer your question. What I say is, if he does not give a satisfactory answer, if he gives an evasive answer, it is for you. ...I cannot force him to give information on any particular point.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—జవాబు చెప్పాలని మీరు అడుగవచ్చును.

Sri K. Brahmananda Reddy :—There is nothing to hide here, Sir. After the Sub-Divisional Magistrate went and enquired into the matter, he came to certain conclusions. We do do not dispute those conclusions. Under those conclusions, we have to prosecute the people whoever they may be. In order to prosecute them, it was felt that some evidence should be necessary, and that is being done by C. I. D. As to why an interim action like suspension was not done, I said I will look into it soon.

Death of a person in Police Custody in Sydapuram.

719 –

* 3135 Q.—*Sri G. C. Kondaiah* [*Put by Sri K. Rajamallu*) (*Chinnur*] :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether it is a fact that one Sri Harinath aged about 20 years was taken away by the police of Sydapuram

near Gudur, Nellore District on 21–12–62 and that he died in the hands of the police after a few hours of the arrest; and

(b) if so, the reasons for the arrest and cause for his death?

Sri K. Brahmananda Reddy :—(a) It is a fact that Harinath who was apprehended by Sydapuram Police on 21–12–62 died the same day at the Mica Mines Labour Welfare Fund Dispensary, Sydapuram.

(b) The deceased was apprehended by the police as he was suspected to have committed some thefts in the village. As for the cause of the death, the enquiry by the Crimiral Investigation Department and also by the Additional Inspector General of Police revealed that the death was as a result of consumption of endrine and not as a result of ill-treatment or torture by police.

శ్రీ యస్. వేమయ్య :— ఎన్‌డ్రిన్ త్రాగడంవల్ల చనిపోయినాడని decide చేసినది ఎవరు? పోస్టుమార్టం ఎక్కడ జరిగింది?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—గూడూరు డాక్టరు పోస్టుమార్టం చేశాడు సబ్ డివిజనల్ మేజిస్ట్రేటు 25 మంది సాక్ష్యులను examine చేసాడు 21-12-62న పురం డిస్పెన్సరీ డాక్టరును when he was alive చూసినవారుకూడ examine చేశారు.

శ్రీ పి. శ్రీకృష్ణ :— పేడిమల్‌లో జుడిషియల్ మెజిస్ట్రేటు ఇన్‌క్వయిరీ చేశాడు. ఇక్కడ డిపార్టుమెంటల్ ఇన్‌క్వయిరీ జరిగింది. ఎందువల్ల ఈ తేడా ?

Mr. Speaker :—Here also it was conducted by the Sub-Divisional Magistrate. He examined 25 witnesses.

Sri K. Brahanmanda Reddy :— Sub Divisonal Magistrate.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—ఎన్‌డ్రిన్ పుచ్చుకున్నాడని డాక్టర్ సర్టిఫై చేసాడని చెబుతున్నారు. అరెస్టు చేసినతరువాత పుచ్చుకున్నాడా, అరెస్టు చేయకపూర్వం పుచ్చుకున్నాడా? ఆ విషయం ఏమైనా రిపోర్టులో ఉందా ?

Sri K. Brahmananda Reddy :—Based on the report of the Chemical Examiner who examined the samples sent by the Sub Divisional Magistrate and also the viscera sent by the Medical Officer, Gudur, he gave an opinion that death was caused by posion. He opined that the deceased should have taken poison in a lethal dose sufficiently early and that it was not put into the mouth in such case the presence of poison could be detected only in the stomach.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు :-- ఎన్‌డ్రిన్ వల్ల చచ్చిపోయిన ఉదాహరణలు మనకు చాల తెలుసు. ఎన్‌డ్రిన్ త్రాగితే కొన్ని నిముషాలలోనే చచ్చిపోతారు. పోలీసు అరెస్టు చేసినతరువాత కొంత కాలానికి అతడు చచ్చిపోయాడు. అంటే పోలీసు స్టేషన్‌లోకి తెచ్చినతరువాతనే ఎన్‌డ్రిన్ పుచ్చుకుంటే — అసలు పోలీసు స్టేషన్‌లోనికి ఎన్‌డ్రిన్ ఎట్లా వచ్చింది? ఆయనకు ఎన్‌డ్రిన్ ఎందుకు సప్లయి చేశారు? అతడు నిర్బంధంగా పుచ్చుకున్నాడా; ఇష్టంతోనే పుచ్చుకున్నాడా ?

Sri K. Brahmananda Reddy .– Head Constable 63 and Constable 615 of Syadapurm Police Station apprehended him at about 9 A. M. and took him to the Police Station where he was made to sit in the writer's room pending interrogation. All of a sudden, the deceased is said to have started vomitting.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు :—Vomitting అన్నారు. 9-1/2 గంటలకు తీసుకువస్తే ఎన్నింటికి కక్కడం మొదలుపెట్టారు ?

Mr. Speaker :—Vomitting started, at what time?

Sri K. Brahmananda Reddy :– He was taken to the Police Station at 9 A. M. He was not placed even in the lock-up. He was made to sit in the Writer's room fo

interro gation. Ev cn whil he was in the writer's room for investigation, he started vomitting.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :— ఎందుకు అరెస్టుచేశారు ? ఎక్కడ అరెస్టుచేశారు ? పోలీసుస్టేషన్‌ను ఎంతదూరం ఉంది ? ఎట్లా తీసుకువచ్చారు ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఇక్కడ ఇన్‌ఫర్మేషన్ లేదు. ఏplaceలో అరెస్టు చేసారో—

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—పోలీసు స్టేషన్‌కు తీసుకువచ్చినతరువాత ఎంత కాలంలో vomit చేసుకోవడం ప్రారంభించాడు; పోలీసు స్టేషన్‌కు తీసుకురావడానికి ఎంతకాలం పట్టింది— ఏమైనా సమాచారం ఉంటే చూచి చెప్పాలి. Vomit చేసుకున్న వెంటనే పోలీసుడాక్టరువద్దకు తీసుకుపోయారా ? చచ్చిపోవడానికి పూర్వం ఏమైనా ప్రయత్నం జరిగిందా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఎపుడు Vomitting మొదలుపెట్టారో వెంటనే-- He was taken to Labour Welfare Fund Dispensary at Saidapuram, where he died at about 10 A. M.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :— అరెస్టు ఎందుకు చేశారు ? అరెస్టు చేసిన తరువాత ఎన్‌డ్రిన్ వచ్చిందా ? అరెస్టు చేసినపుడు ఏ circumstances లో ఉన్నారు ? ఏదైనా field లో ఉన్నాడా ? లేబరేటరీ రూమ్‌లోకాని ఎక్కడైనా ఎన్‌డ్రిన్ ఉండే స్థలంలో ఉన్నాడా ? త్రాగి చచ్చిపోవలసిన అగత్యం ఎందుకు వచ్చింది ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— ఈయన పేరు హరినాథ్, Petty thefts చేస్తున్నాడని drunkard అని కొన్ని నేరాలలో complicity ఉందని ఇన్‌ఫర్మేషన్ వచ్చింది. మద్రాసు, తిరుపతులలో ఆయనకోసం వెదికారు, ఆయన 21—12—62 న సైదాపురం వచ్చాడు. అక్కడ ఇదివరకే ఒక tailor వద్ద గుడ్డలు దొంగిలించాడు. అతడు ఇన్‌ఫర్మేషన్ ఇస్తే పోలీసులు వెళ్ళి అరెస్టుచేశారు.

శ్రీ పి. సుందరయ్య :— దొంగతనాలు చేసేవారు విరక్తి కలిగి ఎన్‌డ్రిన్ త్రాగి చచ్చిపోవడం సాధారణంగా జరిగేది కాదు. కల్లుత్రాగే అలవాటు కాబట్టి ఎన్‌డ్రిన్ త్రాగితే తెల్లవారేసరికి చచ్చిపోవాలి, 9 గంటలకు అరెస్టుచేసి స్టేషన్‌కు తెచ్చిన తరు

వాత వేకువజామున పశ్చాత్తాపబడి ఎన్‌డ్రిన్ త్రాగడానికి ఆస్కారం లేదు. మామూలుగా అరెస్టుచేసి తెచ్చిన తరువాత పోలీసులు అలవాటు ప్రకారం చిత్రహింసలుపెట్టి చచ్చిపోయే పరిస్థితిలో బలవంతంగా నోట్లో ఎన్‌డ్రిన్ పోసి ఉండవచ్చును, లేదా, చచ్చిపోయిన తరువాత మెడికల్ ఆఫీసరుచేత తప్పుడు సర్టిఫికేటు పొంది ఉండవచ్చును. అప్పుడే వాంతులు వచ్చాయంటే గంటముందు త్రాగి ఉండాలి. అంచేత డాక్టరు false సర్టిఫికేటు ఇచ్చి ఉండాలి, దానిపై ప్రభుత్వం further enquiry ఎందుకు చేయలేదు? డాక్టరుమీద పోలీసు ఉద్యోగిమీద ఏమైనా చర్య తీసుకుంటారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— ఇక్కడ ఖచ్చితమైన సాక్ష్యం వచ్చింది ఊహాలు చెప్పకుంటే ప్రయోజనం లేదు. తొమ్మిది గంటలకు అరెస్టు చేశారు రైటరు గదిలో పెట్టారు. లాకప్‌కూడా కాదు. సెల్‌లోకాదు, ఆయనకు వాంతులు వచ్చాయి. లోకల్‌ఫండు డిస్పెన్సరీకి తీసుకుపోతే అక్కడ 10 గంటలకు చచ్చిపోయాడు. 9 గంటలకే త్రాగాడో, ఎంత త్రాగాడో, అంత త్రాగాడో మనకెట్లా తెలుస్తుంది. మద్యపాన నిషేధం సందర్భంలో ఎన్‌డ్రిన్ త్రాగి చచ్చిపోతున్నారని ఇక్కడకూడా చెబుతున్న విషయమే. అనేక రకాలైన poisons త్రాగి చచ్చిపోతున్నారని చెబుతూనే ఉన్నాం. 8 గంటలకు త్రాగాడా, డాక్టరు సర్టిఫికేటు అబద్ధం అంటే—సబ్ డివిజనల్ మేజస్ట్రేటు 25 మంది సాక్షులను విచారించాడు. మనం ఇక్కడ కూర్చుని ఇటువంటి allegations చేయడం న్యాయంకాదు.

He was arrested at 9 o'clock. Immediately hewas seen vomitting. Immediately he was taken to the Local Fund Dispensary. He was attended to and he died at 10 a. m

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ :— వారు చెబుతూ viscera contents ను Chemical Examinerకు పంపిస్తే endrine ఉన్నట్లు రిపోర్టు వచ్చిందన్నారు. njuries ఉన్నట్లు Post-mortem reveal చేసినదేమో సెలవిస్తారా?

Sri K. Brahmananda Reddy :—The post-mortem revealed that death was not caused by any physical assault or violence to the body.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి (కమలాపూర్) :-Endrine త్రాగితే ఎంత కాలంలో మనిషి చచ్చిపోతాడు. ఈ ప్రశ్న పంపించి చాలారోజులైనది. ఇంత ఆలస్యంగా ఎందువల్ల జవాబు వచ్చింది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—On a point of order, Sir, Assembly premises లోకి పోలీసు కానిస్టేబుల్సు, సబ్-ఇనస్పెక్టర్సు యూనిఫారం డ్రెస్సుతో రావచ్చునా ?

Mr. Speaker : (Looking at the Officers' gallery). That is what I have been seeing.

Sri P. V. G, Raju : —He is not a Police Officer. He is an Air Force Officer I was looking at them. They are not police Officers.

Mr. Speaker .— It is allright then.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :— అధ్యక్షా, ఈ ప్రశ్న డైరెక్టుగా ఎప్పుడు వచ్చిందో చెప్పగలరా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి:—ఫిబ్రవరి రెండవ తేదీన వచ్చింది.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం :— ఏ సంవత్సరం.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :–1964.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు (మైలవరం) :—మంత్రిగారు చెబుతూ 9 గంటలకు అరెస్టు చేశాము, 10 గంటలకు చచ్చిపోయాడని చెబుతున్నారు. డాక్టరు post-mortem చేశారనికూడా చెబుతున్నారు. కెమికల్ ఎగ్జామినరుకి ఏ వస్తువులు పంపించారు. Endrine త్రాగి చనిపోయాడని రిపోర్టు వస్తే ఎన్ని గంటలకు త్రాగినాడో వివరంగా చెప్పగలరా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఇందాక చదివాను. కెమికలు ఎగ్జామినరుకి పంపించామనీ పోస్టుమార్టం ఎగ్జామినేషను అయినదానిలో physical assult గాని violence గాని చేసినట్లు markes లేవని తెలినదనీ Endrine poison వల్ల చచ్చాడు అనీ యింతవరకు చదివాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం :—ఫిబ్రవరి 1964 న ప్రశ్న పంపించారని చెప్పారు మరొకమారు సరిగా చూస్తారా ?

Sri K. Brahmananda Reddy:—I am sorry Sir. It is not 64, it is 63.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—అందుకనే ఇన్ని ప్రశ్నలు.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న :—Endrine తో చచ్చినట్లు డాక్టరు సర్టిఫికేటు ఇచ్చినట్లు మంత్రిగారు చెప్పారు. విషముతో చచ్చినట్లు డాక్టరు సర్టిఫికేటు యిస్తారు గాని Endrine తో అనికాదు. Circumstantial evidence ను బట్టి Endrine అని నిర్ణయిస్తారు. Endrine తో చచ్చినట్లు డాక్టరు సర్టిఫికేటు ఇవ్వడానికి ఎట్లా అవకాశం వస్తుంది.

Mr. Speaker :—He is raising some legal or medical points.

శ్రీ కె. రాఘువులు (జనగామ్) :—అతడు అరెస్టుకాకముందు నేరస్థుడు అయినట్లు అతనికి తెలియదు కదా. అప్పుడు Endrine తీసుకోవలసిన అవసరం ఏమి వచ్చింది. అతనిని అరెస్టుచేసిన తరువాత ఎన్నిగంటలకు Endrine త్రాగినాడో ఖచ్చితంగా చెప్పగలరా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— ఆయన చెప్పినదానినిబట్టి అరెస్టుకాకముందే త్రాగినట్లు తేలుతూనే ఉంది. Endrine ఎంతతీసుకొని త్రాగినాడో చెప్పలేము.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :— ఉదయం తొమ్మిది గంటలకు అరెస్టు చేశారని చెప్పారు. అంతకుముందు ఎన్ని గంటలకు తెలిసింది. టెయిలరు ఇచ్చిన ఫోటోగ్రాఫు ఆధారం చేసుకొని అరెస్టు చేశారన్నారు. టెయిలర్ పోలీసుస్టేషనుకు వచ్చి ఎప్పుడు information ఇచ్చాడు. ఇచ్చిన వెంటనే అకస్మాత్తుగా అరెస్టు చేసినట్లు భావించారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— నేను చెప్పాను కదా. After going to places like Madras and Tirupathi, Harinath is stated to have returned to Sydapuram on 21—12—1962 when a tailor whose clothes were stolen by the deceased informed the police about the persence of Harinath at Sydapuram.

Sri N. Satyanarayana Rao (Ramachandra Puram) :— At what O'Clock ?

(No answer)

Sri N. Satyanarayana Rao :— Did he vomit blood or did he vomit food material that he had taken?

Sri K. Brahmananda Reddy :—He vomitted.

Mr. Speaker :—Is it blood or any food material?

Sri K.Brahmananda Reddy:—He must have vomitted possibly that endrine-contained arrack or something.

Documentary Film on the life of late Sri Kandukuri Veeresalingam Pantulu

720—

* 2017 *Q.—Sri V. Srikrishna*:—Will the hon. Minister for Finance and Co-operation be pleased to refer to the question No. 1357 answered on 17—12—1962 and state:

the steps taken by the Government so far on the decision to produce a documentary film on the life and work of late Sri Kandukuri Veeresalingam Pantulu?

Sri K. Brahmananda Reddy:—The film on Shri Kandukuri Veerasalingam Pantulu has been taken up by the Ministry of Information & Broadcasting, Government of India on their own and the entire expenditure will be borne by the Central Government. It has been included in the film production programme of the Films Division for the year 1963-64. The film would normally be completed, and released before the end of the current financial year.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—అంటే మార్చి నెలాఖరులోగా ఫిల్ము బయటికి వస్తుందని రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి కేంద్రం వ్రాసినదా? కేంద్రం ఈ బాధ్యతను ఎప్పుడు తీసుకున్నది?

Sri K. Brahmananda Reddy :—We have to expect so, Sir. It is seen from the list of films included in the production programme for 1963-64 as on 30th September 1963 by the Minister for Information and Broadcasting, Government of India, that the film on Sri Kandukuri Veeresalingam Pantulu was included.

శ్రీ టి. వి. యస్. చలపతిరావు:—వీరేశలింగం పంతులుగారిని గురించి ఫిల్ము తీస్తున్నందుకు సంతోషం. ఆంధ్ర కేసరి ప్రకాశంపంతులుగారి గురించి ఫిల్ము తీస్తారని 56 లో అన్నారు. దాని గురించి కేంద్రప్రభుత్వం ఉద్దేశించిన లిస్టులో ఉందేమో ముఖ్యమంత్రిగారు శలవిస్తారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—లేదు. That is not there Sir.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వంవారు ఆంధ్ర నాయకుల గురించి ఫిల్ములు తీస్తున్నారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—ఇంతవరకు లేదు.

శ్రీ పి. సుందరయ్య :—ఇదివరకు వీరేశలింగం పంతులుగారి గౌరవ స్మృతి చిహ్నంగా పోస్టేజి స్టాంపు వేయాలని వర్థంతి కమిటి రికమెండు చేసినది. ఆంధ్ర ప్రజలందరూ కోరినారు. కాని కేంద్ర ప్రభుత్వం త్రోసివేసినది. దీనికి కూడా ఆదేగతి పట్టకుండా చూస్తారా? రెండు సంవత్సరాలయినది త్రోసివేయడం జరిగింది. ఆ పోస్టేజి స్టాంపుకి పట్టినగతే ఫిల్ముకి కూడా పట్టే ప్రమాదం ఉంది కాబట్టి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం జాగ్రత్తగాఉండి దానిని అమలు జరిపించేటట్లు పోస్టేజిస్టాంపు కూడా వచ్చేటట్లు చేయించగలరా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :-Film వచ్చేటట్లు చూస్తాము.

శ్రీ పి. సుందరయ్య :—అధ్యక్షా, Postage Stamp సంగతి ఏమి?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకు మరల జ్ఞాపకము చేస్తాము.

శ్రీ పి. గున్నయ్య (కొత్తూరు) :—అధ్యక్షా, కీ॥ శే॥ పొట్టి శ్రీరాములుగారు ప్రకాశం పంతులుగారు, పట్టాభిసీతారామయ్యగారు మొదలైన చరిత్రకారుల ఆత్మ శాంతికి సంవత్సరములో ఒక నిమిషమైనా నిశ్శబ్దముగా ఉండడానికి ఏర్పాటు చేస్తారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :- ఈ ప్రశ్న films కి సంబంధించినది.

శ్రీ యమ్. పిచ్చయ్య :—అధ్యక్షా, కేంద్రప్రభుత్వము వీరేశలింగం పంతులు గారి డాక్యుమెంటరీ చిత్రాన్ని తీస్తుందని చెప్పారు. వారి జీవితానికి సంబంధించిన విశేషాలు వ్యక్తులదగ్గరనుంచి సేకరించారా? లేక ప్రభుత్వము వారికి కావలసిన భోగట్టాను అందచేసినదా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—సెంట్రల్ గవర్నమెంటువారు gather చేసి మనస్టేటు గవర్నమెంటుకు పంపారు. మనము Okay చేశాము.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—అధ్యక్షా, It is expected to be released before the end of financial year అని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. 63–64 లో list లో మాత్రమే చేర్చారని ఉంది. ఈ expectation ఏ ఆధారముతో చేశారు? లేక కేంద్రమునుంచి ఇలాంటి భోగట్టా వస్తే చెబుతున్నారా? Release అవుతుందని ఊహించి చెబుతున్నారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— 1963-64 Programme లో include చేశాము అని చెప్పారు. అంటే 1963—64 లో produce చేయవలసినదే కదా!

Entertainment Tax on Films

721—

*796 (4789) *Q.—Sarvasri E. Ayyapu Reddy* (*Midthur*), *Sri B. Sreerama Murthy* (*Vijayanagaram*) *and A. Sarweswara Rao* (*Eluru*) :—Will the hon. Minister for Finance and Cooperation be pleased to state :—(a) whether there are any proposals to give concession in entertainment tax, on films produced entirely within the State ;

(b) if not what steps have been taken by the Government to foster and develop the growth of film industry in the State;

(c) whether any grants or concessions for the entertainment tax have been given to any films so far; and

(d) whether there are any proposals to give tax concession to individual films with progressive and patriotic themes?

Sri K. Brahmananda Reddy:—(a) No specific proposals to give concession in entertainment tax on films produced entirely within the State, are under consideration.

(b) As the Government considered that it was good in principle to encourage the production of films at Hyderabad in view of the employment and other potentialities of such productions, a Cabinet Sub-Committee has been appointed to make recommendations and draft rules for giving such encouragement. The Sub-Committee has started its work and will submit its report to the Cabinet shortly.

(c) No, Sir.

(d) The answer to this is contained in the answer to (b) above.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి :—Draft rules ఏమైనా తయారయినవా, అయితే టేబిల్ పైన వుంచుతారా ?

Sri K. Brahmananda Reddy :They- are under preparation.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు :— అధ్యక్షా, వీటితో పాటు ప్రొడ్యూసరుకు ఇంకొకరకమైన సదుపాయము కావలసి వస్తుంది. Out-door shootingకి వెళ్ళదలచుకొన్నట్లయితే మైనూరులో రు. 1000/–లు తీసుకొంటున్నారు. గవర్నమెంటు ఫిషరీస్ డిపార్టుమెంటు రు. 10/–లు, ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటు రు. 100లు. రోజుకు తీసుకుంటున్నది. అటువంటి సదుపాయము మన ప్రభుత్వము చేయడములేదు. బయటవారు తలపెట్టిననా వారి సహాయను లేదు. I request the Government to use their good officcs and see that help is given. Women Collegeలో shootingకి రోజుకు రు. 3000/– ఇవ్వమని అన్నారట. ఉస్మానియా కాలేజివారు వారి gates వద్దకుకూడ రావద్దు పొమ్మన్నారుట. వారిపైన మనకు control లేదనుకోండి కనుక ప్రభుత్వము తీసుకొంటే, సహాయముకూడ వస్తుంది. అదికూడా ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—తగు సహాయాలన్నీ ఆలోచిస్తాము?

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—అధ్యక్షా, ఈ అవార్డులు ఇచ్చు సందర్భములో 4 రకాల ఫిల్ములు చెప్పారు. దానిలో progressive and patriotic films full lengthవి లేనట్లుగా ఉంది. వాటినికూడ చేరుస్తారా ?

Sri K. Brahmananda Reddy :— Feature film means ull length film.

Collection of National Defence Fund in Manuguru Village.

1363—

2842 Q.—*Sarvasri N. Prasada Rao (Khammam) and K. Butchayya (Burgampad)* :—Will the hon. Chief Minister be pleased to state:

(a) whether the Government have authorised one Budharaju Buchi Venkatapati Raju of Manuguru village of Burgampad taluk, Khammam District, to collect National Defence Fund ;

(b) if so, the amount collected and credited by him and

(c) whether the Government are aware of the fact that the hand receipts he has issued to the donors do not tally with the total amount credited to the central authorities?

Sri K. Brahmananda Reddy:—(a) Sri Bhudharaju Butchi Venkatapati Raju of Manuguru village, Burgampad taluk, was not authorised to collect National Defence Fund. He took up the work on the general appeal of the leaders at the time.

(b) The total amount collected, as admitted by him was Rs. 2,500/- out of which an amount of Rs. 2,000/- was remitted. Enquiries as to the balance of Rs. 500/- are in progress.

(c) The total amount collected by Sri Butchi Venkatapati Raju is being ascertained with reference to the receipts given by him to the donors.

Strike by the workers of the Ferro Alloy Factory at Garividi.

1364—

* 1959 *Q.—Sri A. Sarveswara Rao*:—Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether any demand is made by the Union Leaders for an enquiry or probe into the police excesses in the recent strike by the workers of the Ferro Alloy Factory at Garividi, Visakhapatnam District;

(b) whether workers' leaders that were detained in this connection under Defence of India Rules were released; and

(c) whether the strike was declared illegal by the Government?

Sri K. Brahmananda Reddy:—(a) No, Sir.

(b) Yes.

(c) No, Sir, but the strike was illegal according to the Industrial Disputes Act and there was no necessity for the Government to declare it illegal.

Complaints against the Tahsildar, Burgampad.

1365—

* 2811 Q.—*Sri K. Butchiah*:—Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether it is a fact that some complaints were made against the Tahsildar, Burgumpad taluk, Khammam District in 1962-63 about the misuse of the Defence Fund,

(b) if so, how much money was involved in it; and

(c) if so, what action has been taken by Govern ment?

Sri K. Brahmananda Reddy:—(a) No specific complaint regarding the misuse of National Defence Fund collections was made in 1962-63 against the Tahsildar-Burgampad.

(b) & (c) do not arise.

Permitting Private Students to appear for Intermeditae Examination

722—

* 103 (1098) Q.—*Sri G. C. Kondaiah* (*Put by Sri S. Vemayya*):— Will the hon. Minister for Education be pleased to state:

(a) whether the Government propose to stop Intermediate Examinations for private students after September, 1962; and

(b) if so, whether the remaining students will be asked by the Andhra University to appear for P. U. C. examinations; why cannot Government give time for Inter ?

The Minister for Education (*Sri P. V. G. Raju*) :— (a) The matter is one for consideration by the Universities and Government have no jurisdiction.

(b) Does not arise.

శ్రీ యస్. వేమయ్య :— అధ్యక్షా, గవర్నమెంటుకు jurisdiction లేకపోయినప్పటికి యూనివర్శిటీకి సలహా ఇవ్వవచ్చును కదా. ఎంతమంది Intermediate students వున్నారు? వారిని privateగా appear కానిచ్చినట్లయితే వారు అభివృద్ధి చెందడానికి అవకాశం వుంటుంది. అందువల్ల అలాంటి సలహా ఇవ్వడానికి ఆక్షేపణ వున్నదా ?

Sri P. V. G. Raju :—Sir, all three universities have given opportunities to those students who appear for the P. U. C. Examination, Sir, and if they get more than 25% on the aggregate, they will be admitted to the first year of the three year degree course.

Starting of a Course on Panchayat and Co-operation in B. Ed., Degree Course

723—

* 560 Q.— *Sri B. Sriramamurthy* :— Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether there is any proposal for introducing a course on Panchayat Raj and Co-operation in B. Ed., Degree Course in the State; and

(b) if so, whether any decision was taken in this regard ?

Sri P. V. G. Raju:— (a) This is a matter for the Universities.

(b) Does not arise.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి :—అధ్యక్షా, కనీసము యూనివర్శిటీ దగ్గర ఈ ఆలోచన వున్నదేమో ప్రభుత్వానికి తెలుసునా ?

Sri P. V. G. Raju :— It is for the universities to decide, Sir, and we do not suggest normally to them any thing.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, ఇలాంటికోర్సు ఆంధ్ర యూనివర్శిటీలో వున్నదా ?

Sri P. V. G. Raju :—I do not know if it corresponds to this particular Course, Sir. There are some courses in Co-operation and in rural economics in the University. I am answering only for memory. Whether it pertains to this particular course, I do not know.

Shortened B. Ed., Course

724—

* 1517 Q.-*Sri N. Venkata Swamy* (*Put by Sri M. Pitchayya*) :—Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether the Government have started the shortened B. Ed., course; and

(b) the names of the centres and number of students studying in each centre ?

Sri P. V. G. Raju :—(a) Yes, Sir.

(b)

Name of the Centre	Batch	No. of students
Government Training College, Rajahmundry	Oct. 62 to March, 63	100
Government Training College, Hyderabad	,,	90
Government Training College, Kurnool	,,	20
Government Training College, Rajahmundry	April 63 to Sept. 63	100
Government Training College, Hyderabad	,,	75
Government Training College, Kurnool	Closed	—
Government Training College, Rajahmundry	Oct. 63 to March, 64	100
Government Training College, Hyderabad	,,	107
Government Training College, Kurnool	Closed	—

శ్రీ యం. పిచ్చయ్య :— బి. యి.డి. చదువుకొనటానికి ఆడపిల్లలకు ఒకటే కాలేజి వున్నది. మిగతా కాలేజీలలో మగపిల్లలు చదువుకొనేచోట ఆడ వారికి కొంత పర్సంటు చేర్చుకొనటానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా ?

Sri P. V. G. Raju :—This is about short-term B. Ed. course, Sir. It is a question of training B. Ed. teachers—training to the lady teachers. If the hon. Member explains it to me later, I shall look into the matter.

Selection of Candidates to the B. Ed., Course

725--

* 558 Q.-- *Sri B. Sriramamurthy*:— Will the hon- Minister for Education be pleased to state :

(a) whether the Government propose to introduce merit system in respect of selection of candidates to the B. Ed., course in the State;

(b) whether any criteria has been evolved for selection of candidates to the B. Ed., course; and

(c) if so, the details of the same?

Sri P. V. G. Raju:—(a) Yes, Sir.

(b) Yes, Sir.

(c) Detailed Rules have been issued in G. O. Ms. No. 1464 Edn. d/15-6-63. A copy of the G. O. is placed on the Table of the House.

Statement placed on the Table of the House.

Government of Andhra Pradesh.

Abstract.

COLLEGES - Government Arts, Science and Training Colleges in the State - Admissions during 1963-64 - Rules of Admission - Issued.

Education Department.

G. O. Ms. No. 1464. Dated: 15—6—1963.

Read:

(i) G. O. Ms. No. 2038 Edn., dated 17-6-60.

(ii) G. O. Ms. No. 1920 Edn., dated 14-6-61.

(iii) G. O. Ms. No. 1523 Edn., dated 29-5-62.

(iv) From the Director of Public Instruction Lr. Rc. No. 234 K 3-63-3, dated 17-5-63.

ORDER.

The Government direct that the admission to Government Arts, Science and Training Colleges in the Andhra Area shall be made in accordance with the rules laid down in Appendix I to this order.

The admission to the Government Arts, Science and Training Colleges in Telangana area shall be made in accordance with the rules laid down in the Appendix II to this order.

(By order and in the name of the Governor of Andhra Pradesh).

(Sd.) Baquer Mahmood,
Deputy Secretary to Government

To

The Director of Public Instruction, Hyderabad.

Copy to the Principals of All Government Colleges through the Director of Public Instruction.

Copy to Director of Information and Public Relations, Hyderabad.

Copy to the Registrar, Osmania University, Hyderabad.

Copy to the Principal, A. C. College, Guntur.

Copy to the Principal, M. R. College, Vizianagaram.

Copy to the Principal, St. Joseph's College for Women, Guntur.

Copy to the Principal, College of Edn. Osmania University, Hyderabad.

(Sd.) x x
Superintendent.

Rules of Admission in the Government, Arts, Science and Training Colleges during 1963-64.

APPENDIX—I

Andhra Area.

Government Arts Colleges:

There shall be no interviews and as such no selection committees. Admissions shall be made by the Principals of the Colleges (Arts, Science and Training) concerned, following the rules prescribed by Government including reservations for Scheduled Castes, Scheduled Tribes and Backward Classes and following the procedure prescribed in G. O. Ms. No. 2038, Edn. dated 17-6-196?.

2. 16% of the seats available in each College shall be reserved for candidates belonging to the Scheduled Castes and Scheduled Tribes.

3. 25% of the seats shall be reserved for the socially and educationally backward classes, these being the classes specified in Section III of G. O. Ms. No. 839, Edn. dated 6—11—61. Converts to Christianity from the Scheduled Castes and Schedule Tribes shall also be included in the Category of Socially and Educationally Backward Classes.

4. The Principal shall prepare a waiting list according to the above instructions, and vacancies owing to selected candidates not turning up or other causes should be filled up only from the waiting list. Ordinarily, a candidate should be allowed not less than a week's time from the receipt by him of the admission card to join the College.

5. Reservation of seats not exceeding 5% shall be made for students who have distinguished themselves in sports and extra curricular activities under this category, things being equal, candidates who have represented the institutions in which they were studying in games, sports atheletic meet should be preferred.

6. The above instructions shall apply to each Uni, versity class separately viz., the Pre-University course-B. A., B. Sc., etc. and to each group viz. Mathematics' Science, History, etc.

7. Admissions of students, from Yanam into the P. R. Government College, Kakinada and other Government colleges be considered along with those from East Godavari District with effect from 1962-63.

8. All children and dependents of Defence Personnel belonging to this State shall be admitted subject to the condition that the prior concurrence of the Andhra Pradesh Regional Committee is obtained for the relaxation of domicile rules in respect of admissions in Telangana Colleges wherever necessary.

(*ii*) *Training Colleges.*

9. In addition to items 1 to 4 and 8 above in the instructions for Government Arts, Colleges, the following rules also shall be observed for admission of candidates to the Training Colleges.

10. The seats available in each College may be divided among the three main subjects viz., Mathematics, Sciences and Social Studies, subjects to the regulations of the University. The number of seats to be allotted to each of the three subjects shall be fixed each year by the Director.

11. Candidates selected by the Public Service Commission and deputed for B. Ed. Training by the Department should be given admission automatically without reference to merit.

12. Candidates of the Department permitted by the Director to undergo B. Ed. training should be admitted.

13. 5% of seats be given to candidate proficient in sports and other co-curricular activities. A candidate who could be count as Sportsman for this purpose, must have represented the country, the State, the University or his own College, 'A' team or must be in possession of (B) Certificate of NCC or 'B' Certificate of Scouts and Guides.

14. For the remaining seats other applicants should be considered and admitted according to the following order of merit in the priority list which should be prepared for them on the basis of the following principles.

(i) Marks (converted into percentage) obtained by Candidates in Part III of the qualifying examination (B. A., B. Sc., B. Com., etc., should be taken into consideration for purpose of merit. So far as post-graduate and Hons. Degree Holders are concerned, they should be given preference by virtue of the class they have obtained. In each of the pools, (i. e., Maths, Science and Hunanities) Hons, and Post 25-8-64 Graduate degree holders should be preferred to graduates.

(ii) Weightage of 5% marks be given for every academic year of teaching experience.

(iii) Vacant seats in Science and Mathematics should be kept unfilled. (They should not

be filled with Hunamities candidates in view of the un-employed surplus numbers of trained hands in Humanities subjects particularly Social studies.

15. The Principals of M. R. Training College, Vizianagaram, A. C. Training College, Guntur, St. Joseph's College for Women, Guntur are requested to regulate the admissions into their Colleges in accordance with the above instructions.

16. The Principal, College of Education, Osmania University is also requested to keep in view the above instructions while making admissions.

17. Two seats shall be reserved for Candidates selected by Government of Pondicherry in the Government Training Colleges in Andhra Area selected by Government of Pondicherry for admission in B. Ed. course.

18. "Candidates of minority communities domiciled in this State shall be admitted in case facilities exist for teaching practice in the media of their languages or English medium in the Secondary Schools in the locality".

APPENDIX—II

Telangana Area.

The rules of admissions applicable to the Constituent Colleges of Osmania University shall be followed in respect of all the Government Arts, Science and Training Colleges in the Telangana area including the City College, Hyderabad taken over by Government.

GOVERNMENT TRAINING COLLEGES: HYDERABAD AND WARANGAL.

50% of the seats in each of the Government Training

Colleges at Hyderabad and Warangal shall be thrown open to freshers subject to the condition that the rules of admissions recommended by the Andhra Pradesh Regional Committee and approved by the Government are strictly observed.

The candidates so admitted shall undertake to serve as teachers in the State for 5 years in the Districts.

"First of all seats will be set apart–40% for Humanities and 60% for Mathematics and Sciences. Under each group 50% of seats will go to teacher candidates and 50% for freshers. If the number of candidates in any category, (i. e., teachers and freshers) is not adequate, then the seats left over will be filled with the candidates from other category. Only Mulkies and also Departmental candidates alone will be admitted. Departmental candidates mean, Mulkies selected by Andhra Pradesh, P. S. C. by direct recruitment, Superintendents and Clerks deputed by the Director of Public Instruction from City Offices. Freshers will be selected as per the rules framed on the recommendations of Andhra Pradesh Regional Committee, 75% of freshers to be selected should be from Telugu medium group and the remaining 25% thrown open to Urdu and other media. The number to be admitted shall be in proportion to the number of applications received from each District."

Compulsory Military Training in Colleges

726—

* 1595 *Q.—Sri P. Rajgopal Naidu*:—Will the hon. Minister for Education be pleased to state:

(a) whether compulsory military training is introduced this year in the Colleges in the State;

(b) if so, the number of students taking the training during 1963-64?

Sri P. V. G. Raju:—It is presumed that the information required is regarding compulsory National Cadet Corps training, if so the number of boys and girls receiving training this year is 50,859 boys and 909 girls respectively.

Admission to the M. B., B. S. Course during 1963-64

727—

*1550 *Q.—Sri T. V. S. Chalapathi Rao*:—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(a) whether it is a fact that about 36,000 applications were received for admission into the Integrated M.B.B.S., Course in the 8 Medical Colleges of the State for the Academic year, 1963-64;

(b) of these, how many are from P. U. C. passed candidates;

(c) how many are from those who passed P. U. C. in 1st class;

(d) how many P. U. C. 1st class passed candidates were selected;

(e) how many of them passed B. Sc., in 1st class; and

(f) how many B. Sc., 1st class candidates were selected?

[*The Minister for Industries deputised the Miniser for Health and Medical and answered the questions*]

The Minister for Industries (Sri M. N. Lakshminarsayya):-(a) No, Sir. Only 5422 applications were received.

(b) 3383.

(c) 360.

(d) 204.
(e) 18.
(f) 2.

శ్రీ టి. వి. యస్. చలపతిరావు :— మెడికల్ కాలేజీలలో ఎడ్మిషన్ ఆప్షనల్ గ్రూప్‌లో ఫస్టు క్లాస్ వచ్చినవారికి ఇచ్చి ఓవర్ ఆల్ ఫస్టుక్లాస్ వచ్చినవారికి లేకుండా చేస్తున్నారు. దానివల్ల ఫైనల్ ఇయర్ వచ్చేసరికి పర్సంటేజ్ ఆఫ్ ailures ఎక్కువ అవుతున్నాయి కనుక అది రివైజ్ చేయటానికి ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ యమ్. యస్. లక్ష్మీనరసయ్య :—ఇప్పుడు అటువంటి ఆలోచన లేదు. గ్రూపువారికే ఇస్తున్నారు కాని overall first class రావటం గమనించలేదు.

Admission to Medical College, Visakhapatnam

728—

*2343 *Q.—Sri Tenneti Viswanadham* :—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(a) whether it is a fact that as on 15—10—1963 still 50 seats remain unfilled in the Visakhapatnam Medical College;

(b) if so, what are the reasons; and

(c) what steps will the Government take to fill up the seats without further delay?

Sri M. N. Lakshminarasayya :—(a) & (b):—45 seats in the first year Integrated, M. B., B. S. course remained unfilled in Andhra Medical College, Visakhapatnam as on 15—10—1963; these seats could not be filled up pending decision of the High Court of Andhra Pradesh on the several writ petitions filed challenging the reservation of seats for socially and educationally backward classes.

(c) 42 of the unfilled seats were filled up on 22—10—1963, two on 1—11—1963 and one by 11—11—1963.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—ఈ ప్రశ్న చాలాకాలంక్రితం పంపబడింది. నేను అక్టోబరులో ప్రశ్న పంపించాను. డిసెంబర్ నెలలో సమాధానం రావలసి వుంది. ఇంతకాలం ఆలస్యంచేస్తే ప్రశ్నపంపించిన ప్రయోజనం తగ్గిపోతూ వుంటుంది.

Mr. Speaker : If you had given a short notice question, the purpose would have been served.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—ప్రభుత్వంవారు కొంత ఆలస్యం తగ్గించాలని మనవి చేస్తున్నాను.

Mr. Speaker :—That is true. As he says the purpose of putting a question is lost. If it had been answered in November, atleast there would have been some benefit. Now it is too late.

Admission to Medical Colleges

729—

*1918 *Q.—Sri K. Rajamallu* :—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(a) whether the Government are aware that the admission lists for Medical Colleges in the State were not finalised till the end of September, 1963 ;

(b) whether the Government issued any orders staying the finalisation of Medical College Admission lists; and

(c) if so, the reasons therefor ?

Sri M. N. Lakshminarasayya :—(a) Yes, Sir,

(b) & (c) In view of the several writ petitions filed in the High Court challenging, among others, the reservation of seats for the socially and educationally backward classes, the Government kept in abeyance the names of Backward Class candidates who came up for selection purely due to reservation, pending judgement of the High Court.

శ్రీ కె. రాజమల్లు :—ఎడ్మిషన్స్ కోర్సు ప్రారంభం అయినతరువాతకూడా 5, 6 నెలలు తీసుకోవడం జరుగుతున్నది. అప్పుడు ఆ కోర్స్ ఎలా కవర్ చేస్తారు.

శ్రీ ఎమ్. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :—డిలే కావటానికికారణం రిట్ పిటీషను. ఇది 6 సంవత్సరాలకోర్సు కనుక వారు కవర్ చేస్తారు. I think they will make up because it is a long continuous course.

శ్రీ కె. రాజమల్లు :—రిజర్వేషన్ ఫార్ బాక్ వర్డు క్లాసు కేంద్రకమిటీ వారు రికమెండ్ చేశారు. రీజినల్ కమిటి కూడా చేసింది. అయినా గవర్నమెంటు ఆ ఇన్ఫర్మేషన్ ఇవ్వకుండా వుండటంవల్ల కేసు కొట్టివేయబడింది. గవర్నమెంటు సరైన ఇన్ఫర్మేమను ఇవ్వకుండా వుండటానికి కారణం బాక్ వర్డు క్లాసుకు ఎడ్మిషన్ ఇవ్వటం ఇష్టంలేదా ? ఒకవేళవుంటే ఇప్పటికైనా ఏదైనా ప్రయత్నంచేస్తారా?

శ్రీ యమ్. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :—It is very difficult to answer, Sir. కోర్టు ఆ విధంగా భావించింది. ప్యూర్లీ కాస్టు బేసిస్ మీద చేయటానికి వీలులేదని సుప్రీంకోర్టు తీర్పు ఇచ్చింది. దానిననుసరించి హైకోర్టు కొట్టివేసింది.

Rajahmundry Paper Mills

730—

* 1270 Q.—*Sri N. Venkata Swamy (Paruchuru)*:— Will the hon. Minister for Industries be pleased to state :

(a) whether it is a fact that white paper worth Rs. 34,000 was found missing from the Rajahmundry Paper Mills; and

(b) if so, the action taken by the Government in this regard ?

Sri M. N. Lakshminarasayya :—(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

Sugar Factories

731—

* 1192 (A) Q.—*Sri A. Sarveswara Rao* :—Will the hon. Minister for Industries be pleased to state :

(a) whether it is a fact that three more Sugar Factories are (Zaheerabad, Korukonda and Mandasa) being set up in the State; and

(b) whether sufficient sugar cane is available in the above areas?

Sri M. N. Lakshminarasayya:— (a) The applications for setting up Co-operative Sugar Factories at Zaheerabad and Mandasa have been recommended to the Government of India for grant of licences. There is no proposal under consideration of Government for starting a Sugar Factory at Korukonda.

(b) It is expected that there will be adequate cane in these areas.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు :—షుగర్ ఫ్యాక్టరీస్ విషయంలో అక్కడ డబ్బు సరిగా ఖర్చుపెట్టటం లేదని, అనవసరంగా ఖర్చుపెడుతున్నారని గవర్నమెంటు రిపోర్టుస్వల్ల తెలుస్తున్నది. దానిని గురించి శ్రద్ధ తీసుకుంటారా ?

శ్రీ ఎమ్. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :— దుబారా ఖర్చు పెడుతున్నట్లు గవర్నమెంటు రిపోర్టు ఎక్కడ వుందండి ?

Workers in the Co-operative Sugar Factory, Chittoor

732—

* 1143 (5087) Q.— *Sri C. D. Naidu* (*Put by Sri P. Rajagopal Naidu*) :— Will the hon. Minister for Industries be pleased to state :

how many workers are there in the Co-operative Sugar Factory, Chittoor ?

Sri M. N. Lakshminarasayya :—350

Co-operative Sugar Factories in Nellore and Renigunta

733—

* 1806 Q.—*Sri C. D. Naidu* (*Put by Sri* P. *Rajagopal Naidu*):—Will the hon. Minister for Industries be pleased to state:

whether there are any proposals with the Government to start Co-operative Sugar Factories in Nellore and Renigunta?

Sri M. N. Lakshminarasayya:—There are no proposals under consideration of Government for starting a Co-operative Sugar Factory in Nellore. The application for setting up a Cooperative Sugar Factory at Renigunta, Chittoor District has been recommended to the Government of India for grant of a licence.

Mr. Speaker: When was it recommended?

ఎమ్. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :- మొన్ననే రికమండ్. చేశాము, అధ్యక్ష మహాశయా, ఈ రేణిగుంటది.

Mr. Speaker: After the question was put?

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :-ఆన్సర్ చేశారు. ఇంకేమి అడిగేదిలేదు

Strength of Officers in the Directorate of Industries

734—

* 1671 Q.— *Sarvasri P. Rajagopal Naidu and Vavilala Gopalakrishnayya*:—Will the hon. Minister for Industries be pleased to state:

(a) the number of Joint Directors working in the office of the Director of Industries and Commerce;

(b) the number of Deputy Directors working in the above office;

(c) the number of Assistant Directors working in the above office;

(d) the number of Field Officers in the above office ; and

(e) the work of the above categories of officers?

Sri M. N. Lakshminarasayya :—(a), (b), (c), (d) and (e) :—A statement is placed on the Table of the House.

Statement placed on the Table of the House

a) The number of Joint Directors working in the Office of Director of Industries and Commerce.

(1) Joint Director (Small Scale Industries).
(2) Joint Director (Cottage Industries and Industrial Co-operatives)
(3) Joint Director (Large Scale Industries).
(4) Joint Director (Industrial Estates).
(5) Joint Director (Leather).
(6) Joint Director (Rural Industries Project).
(7) Director of Controlled Commodities (Ex-Officio Jt. Director).

b) The number of Deputy Directors working in the Office of Director of Industries and Commerce.

(1) Deputy Director (General).
(2) Deputy Director (Small Scale Industries).
(3) Deputy Director (Handicrafts).
(4) Deputy Director (Large Scale Industries).
(5) Deputy Director (Industrial Cooperatives and Extension).
(6) Deputy Director (Cottage Industries and Village Industries).
(8) Sericultural Expert.

c) Number of Assistant Directors working in the Office of the Director of Industries and Commerce.

(1) Assistant Director (Administration and Non-Technical).

(2) Assistant Director (Planning).

(3) Assistant Director (Handicrafts).

(4) Assistant Director (Marketing).

(5) Assistant Director (Quality Marking).

(6) Assistant Director (Steel) (in Director of Controlled Commodities Office).

(7) Assistant Director (Headquarters) (in Director of Controlled Commodities Office).

(8) Assistant Director (Footwear) Advisory Leather Board, Hyderabad.

d) Number of Field Officers working in the Office of the Director of Industries and Commerce.

(1) Field Officer (Blacksmithy and Handtools).

(2) Field Officer (Bicycles and Sewing Machines).

(3) Field Officer (Batteries and Electrical Appliances).

(4) Field Officer (Match Industries).

(5) Field Officer (Industrial Estates).

(6) Field Officer (Ceramics and Potteries).

(e) The work of the above categories of Officers functioned in the statement are enclosed.

1) *Joint Director (Small Scale Industries)*

(a) Formulation and implementation of schemes for the development of Small Scale Industries (including Coir, Glass and Ceramic Industries).

(b) Land acquisition and construction of buildings relating to Departmental Small Scale Industries Scheme.

(c) Purchase of machinery and equipment required by the departmental units.

(d) Supervision of the working of all departmental small scale industries units including recruitment of trainees, purchase of raw materials, maintenance of accounts etc.

(e) General supervision over the working of the 20 Co-operative Work Centres in Secunderabad and Hyderabad.

(f) All work connected with All India Small Scale Industries Board and its meetings, Coir Board, State Advisory Board for Small Scale Industries and correspondence with development commissioner (small scale industries), National Small Industries Corporation and Small Industries Service Institute.

(g) Supply of Machinery on Hire Purchase terms by the National Small Industries Corporation.

(h) Sanction, disbursement and recovery of loans under the State Aid to Industries Act.

(i) Preparation of small scale industries scheme and giving technical advice to intending entrepreneurs.

(j) All correspondence pertaining to Gazetted Establishments (appointments, transfers, sanction of leasv etc.)

(k) All disciplinary cases pertaining to gazetted establishment.

(l) All correspondence pertaining to Ministerial services of the department and industries subordinate service pertaining to small scale industries units.

(m) Correspondence relating to II and III Five Year Plans.

(n) Supervision of work pertaining to allotment of iron and steel, brass and copper etc.

(o) Supervision of work pertaining to the issue of essentiality certificates for import of machinery and raw materials from foreign countries.

(p) Supply of machinery, furniture and equipment to Departmental officers.

2) *Joint Direc or (Cottage Industries and Industrial Co-operatives)*

(a) Formulation and implementation of schemes for the development of Sericulture; Handicrafts; Khadi and Village Industries.

(b) Implementation of Centrally sponsored and agency development schemes.

(c) Distribution of funds received from the Khadi and Village Industries Board for the development of village industries.

(d) Accounts and Establishment matter pertaining to Extention Officers (Industries).

(e) Establishment matters pertaining to the staff working in the village industries artisans training

centre, village industries development centres, Regional Rural Artisans Training Centres and other schemes in the community development programme.

(f) News letter enquiries and collection of statistics pertaining to commerce and industries.

(g) Working of match industries cooperative work centres.

(h) Correspondence pertaining to all village industries, development centres, Village industries Artisans Training Centre, Mushirabad and Model Centre at Gopannapalem.

(i) Sanction of grants-in-aid.

(j) Running of Handicrafts and cottage industries sales emporium in the State.

(k) All accounts matters pertaining to handicrafts sericulture schemes etc.

(l) Registration of Industrial Co-operatives.

(m) Nomination of Directors, misappropriation, arbitration, execution, liquidation and audit enquiries relating to Industrial Co-operatives.

(n) Sanction of financial assistance towards working capital and share capital to Industrial Co-operatives.

(o) Sanction and implementation of schemes in the community development programme.

(p) Schemes relating to Wardha Gandhi Demonstration Unit, Leather, non-edible oil and soap industries.

(q) State Co-ordination Committee meetings.

(r) Scheme for the amelioration of unemployment in Greater Hyderabad.

3) *Joint Director* (*Large Scale Industries*)

(a) Correspondence pertaining to licencing committee meetings and licencing of Industries under the Industries (Development and Regulation) Act.

(b) All correspondence pertaining to the establishment of major projects (Synthetic Drugs Project, Steel Plant, Heavy Electrical Plant etc.)

(c) Administration of commercial concerns run by the Department (Andhra Paper Mills, Rajahmundry, Government Ceramic Factory, Gudur, and Block Glass Works, Gudur).

(d) Purchase of machinery and raw material required by the Commercial concerns.

(e) Appointment of Agents for selling the goods manufactured in the Government Commercial concerns.

(f) Correspondence pertaining to expansion scheme of the Andhra Paper Mills, Rajahmundry, (Acquisition of land, purchase of machinery and materials).

(g) Audit reports of the Government commercial concerns and preparation and scrutiny of proform accounts.

(h) Establishment of development areas.

(i) Giving technical guidance and assistance to intending entrepreneurs in setting up industries.

(j) Work connected with the meetings of the standing advisory committee for Major industries, project coordination committee etc,

4) *Joint Director (Industrial Estates)*

(a) Formulation of schemes for the establishment of Industrial Estates (including Assisted private Industrial Estates, Rural Industrial Estates & Cooperative Industrial Estates, Industrial Estate Companies and built in work sheds).

(b) Implementation of Industrial Estate Schemes (including Assisted private Industrial Estates, Rural Industrial Estates).

(c) Land acquisitions pertaining to Industrial Estates, Assisted Private Industrial Estates and Rural Industrial Estates.

(d) Work relating to examination of estimates and issuing administrative sanction relating to construction of factory buildings water supply, drainage and seweage disp sal works, formation of roads, land scaping, construction of administration and other ancillary buildings, finalising type design etc. and follow up with the Superintending Engineer.

(e) Preparation of suitable layouts for all industrial estates.

(f) Purchase of equipment required by the Estates

(h) Work connected with the assessment and making recommendations for the allotment of Iron and Steel and other controlled raw materials and for imported items in respect of factory units on all the Industrial Estates.

(i) Work connected with the scrutiny of applications for allotment of factory buildings, factory sites on the Industrial Estates.

(j) Scrutinising and recommending the loan applications to the Andhra Pradesh State Financial

Corporation for a sanction of loans to the occupant industrialists on Assisted Private Industrial Estates.

(k) Watching the collection of rents in respect of each estate and taking legal action wherever necessary against the defaulters.

(l) Rendering technical advise to intending entrepreneurs for starting small scale industries on Industrial Estates.

(m) Appointment of staff working on industrial estates and their transfers, sanction of leave, etc.

(n) Arranging Industrial Study tours to other parts of the country and correspondence thereto.

(o) Correspondence relating to other matters of Industrial Estates, furnishing details of Industrials Estates to other agencies, etc.

(p) All account matters pertaining to industrial estates.

(q) Correspondence relating to submission of progress reports and other reports to Government of India and collection of statistical data in respect of units on the Estates.

(r) Maintaining laision with the Commissioner of Labour and the Director of Technical Education and arrange for the location of labour housing colonies and Polytechnics / Industrial Training Institutes, respectively near Industrial Estates.

(s) Attending seminars and other All India Conferences on Industrial Estates.

5. *Joint Director (Rural Industries Project).*

(a) Implementation of the scheme of intensive development of Small and Cottage Industries in Rural Project areas.

(b) Guiding the Project Development Officers in the conduct of surveys in the project areas.

(c) Guiding the project development officers and project Implementation Committees in formulation of suitable programmes for Rural Industrialisation.

(d) Formulation. and implementation of suitable schemes for the intensive development of small and cottage industries in project areas

(e) Maintaining laison with other Departments connected with Development programme at State Level towards ensuring integrated development of project areas.

(f) Co-ordinating the activities in the Project areas and guiding the project development officers in all matters.

(g) Maintaining laison with all the sectors of development in the department like large Scale Industries, Small Scale Industries, Industrial Estates, Handicrafts, Sericulture, Industrial Co-operatives, Khadi and Village Industries, etc., and ensuring a co-ordinated development of activities in the project areas.

(h) Supervision of working of schemes started under the Rural Industrialisation programme.

(i) Technical scrutiny of the schemes chalked out by the Project Implementation committees and according technical approval.

(j) Correspondence pertaining to Rural Industries Project Scheme.

(k) Work connected with State Level Advisory committee meetings.

(l) Countersigning of T. A. Bills of the members of the State Level Advisory Committee.

(m) Attending seminars and other All India conferences on Rural Industries Projects.

(n) All Budget Matters and Financial Sanctions pertaining to Rural Industries Project.

6. *Director of Controlled Commodities (Ex-Officio Joint Director of Industries and Commerce.)*

(a) Administering and Implementing control orders relating to distribution of Iron and Steel; Coal and Coke Textile and Cement.

(b) Issuing release orders and permits to the General Public and Fabricators in respect of Controlled commodities (Iron and Steel Cement, Coal and Coke).

(c) Attending meetings and conference relating to committees on Iron and Steel; Coal and Coke, etc., both in and outside of the State.

(d) Supervision of the Oil Technological Research Institute, Anantapur.

7 *Joint Director (Leather).*

(a) Formulation and Implementation of the scheme

pertaining to the development of Leather Industry in the State.

(b) Land Acquisition and construction of buildings for Model Tannery and Model Leather Goods and Footwear Units.

(c) Purchase of Machinery and Equipment required by the Government Tanning and Footwear Units.

(d) Supervision of all the departmental Leather Units and Co-operatives.

(e) Establishment matters pertaining to the staff working under leather industry.

(f) Account matters pertaining to Leather Industry.

(g) To scrutinize all the applications for loan to leather industry under State Aid to Industries Act and also grant in aid applications and to make necessary recommendations to the concerned authorities for their disposal.

(h) Audit reports of the departmental Leather Units and preparation of proforma of accounts.

(i) To afford necessary technicale guidance to all those who are connected with the Leather Industry with a view of improving the industry on modern lines.

(j) All correspondence pertaining to Gazetted Establishments, transfers, sanction of leave etc., of the staff employed in Leather wing.

(k) All Disciplinary cases pertaining to Gazetted establishment (Leather Wing).

(l) To consider all applications received for undergoing training to improved techniques in the institute of Leather Technology Madras Central Footwear Technological Institute, Guindy, Madras etc., and to make necessary recommendations for their deputation.

(m) To draw up syllabus for candidates undergoing training in Tanning and Manufacture of Leather Goods in improved techniques in the departmental Units.

(n) To fix up targets of production in all the departmental production-cum-Training centres based on the installed capacity so as to enable the units to run on sound scientific and commercial lines.

c) To attend to the entire work connected with the meetings and other matters of the Advisory Leather Board.

DEPUTY DIRECTORS

1. *Deputy Director (Small Scale Industries)*:

(a) Formulation and implementation of Schemes for the development of Small Scale Industries (including Coir, Glass and Ceramic Industries).

(b) Land acquisition and construction of buildings relating to Departmental Small Scale Industries Schemes.

(c) Purchas of Machinery and Equipment required by the Departmental units.

(d) Supervision of the working of all Departmental Small Scale Units including recruitment of

trainees, purchase of raw materials maintenance of accounts etc.

(e) All work connected with All India Small Scale Industries Board and its meetings Coir Board, State Advisory Board for Small Scale Industries and correspondence with Development Commissioner (Small Scale Industries) and Industries Service Institute.

(f) Supply of machinery on Hire Purchase Terms by the National Small Industries Corporation and correspondence relating thereto.

(g) Preparation of Small Scale Industries Schemes and giving technical advice to intending entrepreneurs.

2. *Deputy Director* (*Large Scale Industries*):

(a) Correspondence pertaining to Licensing Committee Meetings and Licensing of Industries under the Industries (Development & Regulation) Act 1951.

(b) All correspondence pertaining to the establishment of Major Projects (Synthetic Drugs Project, Steel Plant, Heavy Electrical Plant etc.).

(c) Administration of the Commercial concerns, run by the Department (Government Ceramic Factory, Gudur and Block Glass Works, Gudur).

(d) Purchase of machinery and raw materials required by the Commercial concerns.

(e) Appointment of Agents for selling the goods manufactured in the Government Commercial Concerns.

(f) Audit Report of the Government Commercial Concerns and preparation and scrutiny of proforma Accounts.

(g) Establishment of Development Areas.

(h) Giving Technical Guidance and Assistance to intending entrepreneurs in setting up Industries.

(i) Work connected with the meetings of the Standing Advisory Committee for Major Industries, Project Coordination Committee etc.

3. *Deputy Director (Industrial Cooperatives & Extension)*

(a) Implementation of Plan Schemes.

(b) Sanction of funds to Industrial Cooperatives by the State Government.

(c) Review of work of Assistant Directors so far it relates to Industrial Co-operatives.

(d) Review of the progress in the implementation of the schemes approved by the Khadi Board and other financing Agencies.

(e) Review of the work of Special staff for Supervision of Industrial Cooperatives.

(f) Compilation of the monthly and quarterly statistical statements on the work of societies.

(g) Obtaining of reports on the general working of the societies.

(h) Preparation and submission of the statistical statement on Cooperative Movement in India to

the Reserve Bank of India, Ministry of Community Development and Cooperation, State Government and Registrar of Cooperative Societies.

(i) Coordination of the work of Assistant Directors, the State Khadi Board Zonal Director of the Khadi Commission, Cooperative Organisers, Laison Officers of the Khadi Commission.

(j) Provision of Financial Assistance to Societies.

(k) The Federation of Industrial Cooperatives Ltd., Hyderabad Coordination of the activities of the primaries with the Federation.

4. *Deputy Director (Cottage Industries and Village Industries)* :

(a) To ensure that the target of the industrial Cooperatives fixed by the All India Khadi and Village Industries Commission are fulfilled.

(b) To utilise the services of suitable Registered Institutions for organisation and sponsoring of village industries cooperatives in their areas of operation.

(c) To arrange for conversion of Registered Institutions into one or more cooperatives where such conversion is possible and desirable in the interest of development of village Industries.

(d) To try to eliminate the causes that lead to delay in the registration of village Industries Cooperatives and in approval of amendments to their bye-laws.

(e) To take or suggest steps for provision of timely and adequate finance to village industries coope-

ratives and for punctual repayment thereof and for this purpose, to examine and report to the Khadi and Village Industries Commission, cases of Individual societies or groups of societies, if any, whose needs may not be fully satisfied by the existing patterns or financial assistance,

(f) To assess the extent and nature of the trained personnel required for appointment of efficient and qualified secretaries/managers and Accountants for Village Industries Cooperatives and to submit a programme for training of such personnel as well as the full information required by the Commission, to enable it to sponsor necessary training programme and get it executed through suitable agencies.

(g) To visit and inspect village industries co-operatives and provide the assistance and guidance necessary for their efficient working in general and for the proper utilisation and repayment of the Finance given to them by the Khadi and Village Industries Commission, and for fulfilment of the production targets in particular.

(h) To bring to the notice of the Registrar and/or Director and the Head of the Audit Section, if any, all cases of village Industries Cooperatives which have not been audited for more than a year and to see that these and other cooperatives particularly those who avail themselves or used to avail themselves of the financial and other schemes of assistance of the Khadi and Village Industries Commission and regularly audited every year.

(i) To maintain contacts and cooperation with the State Khadi and Village Industries Board, the

Development Commissioners of the States concerned, the Zonal Directors and the Industry Organisers of the Khadi and Village Industries Commission with a view to execution of the Commission's programme of Cooperativisation of village industries and to ensure that all the financial and other assistance available from them reaches the cooperatives promptly.

(j) To submit periodical returns to the Khadi and Village Industries Commission regularly and to ensure that the village Industries Cooperatives submit the periodical returns regularly.

(k) Generally to act as Liaison Officer between the Department and the Khadi and Village Industries Commission and to do such other things as are necessary for fulfilment of the programme of the Khadi and Village Industries Commission through Village Industries Cooperatives.

5. *Progress and Evaluation Officer*:

(a) All Correspondence pertaining to the implementation of the scheme of Rural Industries Projects.

(b) Work connected with the meetings of the State Level Advisory Committee.

(c) Rendering necessary advice to entrepreneurs intending to set up Small Industries in the Project areas.

(d) Correspondence connected with the implementation of the Small and Village Industries in the Project Areas.

(e) Watching the progress of the schemes implemented under Rural Industrialisation Programme in the Project Areas.

(f) Evaluation of the results of the Rural Industrialisation Programme in the project areas.

(g) Supervision of the schemes started in Rural Industries Projects.

(h) Maintaining Laison with all sectors of development in the Department to ensure co-ordinated development of activities in the project areas.

(i) Correspondence relating to collection of information from the projects and submission of progress and other reports to State Government and Government of India.

(j) Assisting the Joint Director (Rural Industries Project) in all technical and administrative matters.

(k) Co-ordinating the activities in the Project Areas.

6. *Sericultural Expert*:

(a) Formulation and implementation of the schemes for the development of Eri, Seri and Tassar Culture Industry in the State.

(b) Inspection of Plan and non-Plan schemes for the development of Eri, Seri and Tassar culture.

(c) Inspection of the offices of the Sericultural Assistants, Hindupur and Assistant Sericultural Expert, Manair.

(d) Technical Collaboration of various aspects of the schemes between the Assistant Sericultural

Expert, Manair and Hindupur with those of other departmental officers viz., Assistant Directors of Industries and Commerce who are also incharge of implementation of schemes.

(e) Budget, Revised Estimates and appropriations in respect of all schemes under Sericulture.

(f) Watching of progress of all the schemes and submission of quarterly and other progress reports to the Central Silk Board through the State Government.

(g) Attending meetings and various conferences connected with the industry.

(h) General Development of the Silk Industry in the State.

7. *Deputy Director (General)*

(a) All matters relating to sanction, disbursement and recovery of loans under the State Aid to Industries Act.

(b) All matters relating to sanction of loans, disbursement and recovery under the scheme for amelioration of unemployment in the Twin Cities.

(c) All correspondence relating to Establishment, matters pertaining to the non-Gazetted personnel.

(d) Correspondence relating to Plan Programme.

(e) Supervision of work relating to allotment of Iron and Steel Coal and coke; non-ferrous metals and other controlled raw materials.

(f) Supervision of work relating to issue of essentiality certificates to industrialists for import of

machinery and raw materials from foreign countries.

(g) Correspondence relating to sanction of grants-in-aid to Cottage and Small Scale Industries and Institutions and other individuals.

(h) Correspondence relating to allotment of alcohol to French Polish makers, industrial laboratories, educational institutions etc.

8. *Deputy Director (Handicrafts)* :—

(a) To assist the Joint Director (Cottage Industries and Industrial Cooperatives) in matters pertaining to the development of Handicrafts.

(b) To prepare Five Year Plans and Annual Plans for Handicrafts.

(c) To supervise the implementation of the schemes relating to Handicrafts all over the State.

(d) To collect necessary statistics and data about the Handicrafts industries and the craftsman working in these industries in their Technical and Social aspects.

(e) To control and guide the work of the Assistant Directors in the Districts and also the Government Handicrafts and Cottage Industries Emporium of the Nirmal Industry at Hyderabad.

(f) To Supervise the work of the Assistant Director (Quality Marking) and Assistant Director (Survey) and Manager, Export Promotion.

(g) To act as the Drawing and Designing Officer for Handicrafts schemes implemented by the Head Office.

(h) To Plan and organise participations in various exhibitions and popularise Handicrafts Products.

(i) To receive foreign delegations and distinguished visitors to the state for furtherance of the interests of Handicrafts.

ASSISTANT DIRECTORS

1. *Assistant Director (Administration Non-Technical)*:

(a) Proceedings of schemes submitted by the Panchayat Samithis for implementation, under the community Development Programme, issue of sanctions wherever they are within the powers delegated to the Joint Director or Director of Industries & Commerce, or obtaining Government orders for their implementation, wherever necessary.

(b) Study and review of the progress in the implementation of the schemes under the Community Development Programme.

(c) Study and review of the technical and administrative control exercised by the District Officers on the implementation of the programmes in the blocks.

(d) Study and review of the work of the Extension Officers (Industries).

(e) Correspondence pertaining to the administration of the two Pilot Projcct Areas, viz., the Kakinada Peddapuram Pilot Project and Mulug Pilot Project.

(f) Administration of the 7 Regional Rural Artisans Training Centres functioning in the Districts of

Hyderabad, Mahboobnagar, Nalgonda, Chittoor, Samalkot, Vizagapatam and Kurnool.

(g) Preparation of annual programmes and budget estimates in respect of schemes to be maintained in Stage II Blocks by grants-in-aid made by the Department and related correspondence.

(h) Study and extension of the recommendations made by the All India Conferences etc., relating to the Development of Industries and the Panchayat Raj.

(i) Correspondence pertaining to the Recoveries of loans sanctioned under the Community Development Funds.

(j) All other miscellaneous correspondence pertaining to the Community Development Programme.

2. *Assistant Director* (*Planning*):

(a) Preparation and submission of Five Year Plans.

(b) Preparation and submission of Annual Plans and Revised Plans.

(c) Preparation and submission of Monthly Progress Reports.

(d) Preparation and submission of Quarterly Progress Report.

(e) Watching the progress of expenditure on Plan Schemes.

(f) Attending to the correspondence relating to Central Assistance in respect of plan schemes etc.

(g) Review of the progress of the Plan Schemes.

(h) Scrutiny of Tour Programmes of all the Assistant Directors.

(i) Review of the Monthly tour diaries of all the Assistant Directors.

(j) Attending to all the correspondence relating to the four Village Industries Artisans Training Centres, Gram Sevak Training Centres, Gopannapalem.

(k) Supervising all the tribal Welfare Schemes and attending to their correspondence etc.

(l) Attending to the correspondence relating to the Audit reports and accounts of Government Commercial concerns viz., Government Ceramic Factory & Government Block Glass Works, Gudur.

(m) Correspondence relating to the schemes of the Indian Conference of Social Work Hyderabad Branch.

(n) Correspondence relating to the Office of the Textile Designer, Mushirabad.

(o) Attending to other Miscellaneous Correspondence viz., Techno-Economic Survey etc.

(p) Preparation of Master Plan for Nagarjunasagar Ayacut area.

3. *Assistant Director* (*Handicrafts*):

(a) Assisting the Joint Director (Cottage Industries) and the Deputy Director (Handicrafts) in formulating and implementing the schemes for

the development of Handricrafts in the state except the schemes relating to Marketing ; doing the ground and exploratory work in respect of each newly proposed schemes and submitting them for further processing, if any.

(b) Studying the working of each schemes relating to Handicrafts and watching the progress of work under each scheme and making suggestions towards the development of the crafts on right lines.

(c) Undertaking periodical inspection of the Industrial Cooperatives and other units engaged in the implementation of the scheme and making reports on their working.

(d) Supervising the work of the staff incharge of quality Control and ensuring successful implementation of the schemes.

(e) Ensuring production of Handicrafts articles of uniform quality and making necessary steps to ensure production of such goods corresponding to the pattern of demand

f) Looking after the general interests of the promotion of Handicrafts.

g) Guiding the work of the Handicrafts Section in regard to the proper implementation of the schemes ; and

(h) Making arrangements necessary for conducting the meeting of the State Handicrafts Advisory Board and the Sub-Committee.

4. *Assistant Dtrector (Marketing)*

(a) Assisting the Joint Director (Cottage Industries) and the Deputy Director (Handicrafts) in formulating the schemes relating to marketing.

(b) Studying the possibilities of development of markets for the State's Handicrafts and Cottage Industries Products within and outside the State and in other countries.

(c) Studying the market trends and placing Handicrafts products in touch with potential markets.

(d) Studying consumer tastes and preferences.

(e) Looking after the affairs of the various Emporia in the State and to undertake Periodical inspections.

(f) Arranging compilation of publicity literature and display of articles.

(g) Arranging proper and speedy procurement of goods from Handicrafts Co-operatives and other suitable agencies.

(h) Looking after the promotion of Export of Handicrafts.

(i) Preparation of Annual Proforma accounts for the emporia.

(5) *Assistant Director (Quality Marking)* :

(a) The Asst. Direcor (Quality Marking) shall assist the Jt. Director (Industries and Commerce) (Cottage Industries and Industrial Co-operatives) and Dy. (Director Handicrafts) in formulating and implimenting schemes for Quality Marking of Handicrafts in the State, and do the ground and exploratory work in respect of each newly proposed schemes and submit them for further processing if any.

(b) He shall be incharge of correspondence etc., in the Directorate relating to Quality Marking and all files on Quality Marking of Handicrafts in the Central Office shall be routed through him to the Deputy Director (Handicrafts).

(c) The Asst. Director (Quality Marking) would be in supervisory charge of the quality marking units in the States.

(d) He shall be responsible for ensuring that Quality Marking done in strict accordance with the specifications prescribed for each product.

(e) He shall undertake visits to the craft centres falling under the scheme and study the process of production.

(f) He shall study the working of each scheme relating to Quality Marking of Handicrafts and watch the progress of work under each scheme and make suggestions towards the improvement of the work on right lines and expanding the scope of the programme to include more and more production units.

(g) He shall undertake periodical inspection of Quality Marking units and submit reports on their working.

(h) He shall be incharge of the Quality Marking unit and Laboratory at Hyd. and shall conduct experiments on standardisation of quality in the Handicrafts products of the State after submitting necessary proposals and obtaining orders in collaboration with the Research and Design Officer, Hyd.

(i) He shall guide the Quality marking M (a) section, in regard to the proper implementation of the quality marking scheme.

(j) He shall guide the staff on quality marking scheme on technical matters.

(k) He shall make thorough investigations and recommend ways and means of bringing down the cost of Handicrafts which are being quality market.

(l) He shall submit proposals for arranging the necessary laboratories at Hyderabad, Warangal, Eluru and Narsapur. After taking necessary sanction of the Government, he shall be responsible for establishing the Laboratories and guidence of the staff in applying the method of testing according to the specifications laid down by the All India Handicrafts Board and Indian Standards Institution.

(m) He shall be in close touch with the Assistant Director (Handicrafts), manager export promotion and other emporia with regard to the day-to-day changes in the consumers tastes and plan the line of production and the changes brought about in the standards of quality of the project.

(n) He shall be in touch with the Indian Standards Institution. All India Handicrafts Board and other allied agencies within and outside the State including the Directorate of Industries of other States with regard to the Quality and standards of the articles brought under the purview of the scheme.

6. *Asst. Director (Steel) Director of Controlled Commodities Office)*

(a) Supervision of the work relating to Iron and Steel and Cement.

(b) Scrutiny of proposals towards the supply of Iron Steel and Cement before submission to Director of Controlled Commodities.

(c) Signing of permits for Iron and Steel and Cement in respect of all cases in which Director of Controlled Commodities passes final orders.

7. *Asst. Director (Headquarters) Director of Controlled Commodities office:*

(a) Supervision of the work relating to supply of coal and coke and textiles.

(b) Supervision of accounts and establishment matters and correspondence relating to Oil Technological Research Institute, Anantapur.

(c) Signing of permits for coke, coal and textile in respect of all cases, in which Directors of Controlled Commodities passes final orders.

(8) *Commercial Intelligence Officer.*

(a) Conducting enquiries about financial standing of firm.

(b) Conducting enquiries about complaints made by foreign firms against commercial concerns of this State and furnishing suitable reports to the respective authorities.

(c) Collection of data relating to :—

1. Production in certain selected Industries.
2. Weekly average prices of agricultural commodities.
3. Weekly season reports.
4. Index numbers of wholesale prices of certain commodities.

5. Cotton Pressing and cotton ginning units.
6. Information about Industries to be furnished to the State Editor, district Gazetters Hyd.
7. Mineral potential of the State.

(d) Arranging participations by the Dept. in various exhibitions.

(e) Arranging issue of advertisements in news papers journals etc. and payment of advertisement bills relating thereto.

(f) Preparation of Articles indicating activities of this department and sending the same for publication in various journals etc. at the request of the concerned publishers.

(g) Answering of Trade and Indl. enquiries made by various chambers of commerce, and other departments.

(h) Compilation of Annual Administration report and preparation of maps indicating location of industries and the facilities like power.

(i) Study of Incidence of taxes on Industries.

(j) Examining the condition of certain industries to accord tariff protection to them.

(k) Study of Export promotion Measures and convening of periodical meetings of the A. P. State Export Promotion committee, and the Sub-committees for :—

1. Industrial Products.
2. Agricultural products.
3. Mineral products.

(l) Dissemination of information about Trade Agreement and Export Promotional Measures taken by

Govt. of India, various export promotional councils and export promotion advisory boards.

(m) Examining and recommending of requests received from industrialists for providing transport facilities on priority basis.

(n) Compilation of data pertaining to the industrial survey conducted by this department.

(o) Furnishing of information relating to Industries Sector, to Govt., for incorporation in the journal "A. P."

(p) Work pertaining to Organisation and Method.

1. Field Officer (Blacksmithy & Hand Tools).
2. Field Officer (Bicycles & Sewing Machines).
3. Field Officer (Batteries & Elecrical Appliances).
4. Field Officer (Match Industries).
5. Field Officer (Industrial Estates).
6. Field Officer (Ceramics & Potteries).

Duties :

(a) They should collect and compile in suitable registers relevant statistical information and data in respect of all the units in their particular field. The above information should relate to all the units, whether registered or unregistered, in the private sector, co-operative sector as well as departmental units.

They should bring uptodate the data from time to time. The information collected should be analysed under different heads viz., employment, capital investment, production etc.,

(b) They should inspect all departmental units as well as those in the co-operative and private sectors to which any financial assistance has been given. Departmental units should be visited atleast twice

a year and the other units atleast once a year. The object of these visits is to give technical units. They may also visit other private units on request or otherwise and give technical assistance and guidance.

(c) They should formulate new model schemes in the respective sectors for the guidance of intending entrepreneurs. They should give technical assistance and guidance to all such entrepreneurs who desire to set up new industries. They should also bring uptodate existing model schemes relating to their particular field.

(d) If any supplemental information or data is required in respect of any of the units who have applied for controlled or imported material etc., they should inspect such units on request from the Industrial Engineer or other Dept. Officers and furnish the required information or data.

(e) They should study all journals and books received in the Library and they may also suggest the purchase of such new journals and books as they may consider necessary for the Library.

Duties and Responsibilities Attached to the post of Assistant Director

(FOOTWEAR)

1. To Assist the Joint Director (Leather) in formulation and implementation of the schemes for the development of footwear and leather goods manufacture in the State.
2. To assist the Joint Director (Leather) in attending to cases pertaining to land acquisition and construction of buildings for Model Footwear and Leather Goods Units.

3. To assist the Joint Director (Leather) in purchsing of machinery and equipment required for the footwear and leather goods units.
4. To assist the Joint Director (Leather) in the supervision of all the departmental units and cooperative pertaining to the Leather Industry.
5. To assist Joint Director (Leather) in scrutinising all the loan applications received for leather industry under States Aid to Industries Act and also grant in aid applications and in making necessary recommendations to the concerned authorities for their disposal.
6. To assist the Joint Director (Leather) in affording necessary technical guidance to all those who are connected with tanning and leather industry in order to improve the industry on Modern lines.
7. To assist the Joint Director (Leather) in considering all applications received for undergoing training in improved techniques in the institute of leather techonology, Madras, Central Footwear Techonological Institute, Guindy, Madras etc., and in making necessary recommendations for their deputation.
8. To assist the Joint Director (Leather) in drawing up syllabus for candidates undergoing training in the manufacture of footware and leather goods in improved techniques in the departmental units.
9. To assist the Joint. Director (Leather) in fixing up targets of production in all departmental production-cum-Training Centre based on the installed capacity so as to enable the units to run on sound, scientific and commercial lines.
10. To assist the Joint. Director (leather) in attending to the entire work connected with the meetings and the other matters of the Advisory leather Board.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :— జాయంట్ డైరెక్టర్సు 6 మంది ఉన్నారండి. 7వ వారు డైరెక్టర్ ఆఫ్ కంట్రోల్డు కమోడిటీస్ అన్నారు. ఇప్పుడు 6 మంది డిప్యూటీ డైరెక్టర్సు, 8వ అతడు పిరికల్చర్ ఎక్స్పర్టు అన్నారు. అసిస్టెంటు డైరెక్టర్సు 8 మంది అండి. ఫీల్డు ఆఫీసర్సు 6 మంది. వీళ్ళందరుకూడ హైదరాబాద్‌లో ఉంటున్నారు. అందువల్ల వర్క్ జరగడం చాల కష్టంగా ఉన్నది. ఎక్కువ ఆఫీసర్లు ఉన్నారు. కాబట్టి రీజియన్సు ఏమైనా ఫిక్సు అప్ చేసి వారు ఆ రీజియనులోనే ఈ యిండస్ట్రియల్ డెవలప్‌మెంటుకోసం ప్రయత్నం చేసేటట్లు ఏర్పాటు చేస్తారా ?

డా. ఎమ్. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :— వాళ్లు హెడ్ క్వార్టర్సులోనే ఉంటారు సర్. ఇది కాకుండాకూడ ప్రతి డిస్ట్రిక్టులో ఒక అసిస్టెంటు డైరెక్టర్ ఉంటారు. అదేకాకుండా బ్లాకులలోఎక్స్టెన్షన్ ఆఫీసర్ ఇన్‌డస్ట్రీస్ ఉంటారు. కాని ఇప్పుడు పి. రాజగోపాలనాయుడుగారు చెప్పినట్లుగా ఈజాయంట్ డైరెక్టర్సును మేము రీజియన్‌వైజ్ చేయాలని అనేటటువంటి ప్రపోజల్ కూడ ఉన్నది.

శ్రీ టి. ఆర్. కె. శర్మ :—అధ్యక్షా, మొన్ననే రీసెంటుగా ఒక రీజియనల్ అసిస్టెంటు డైరెక్టర్సు కాన్ఫరెన్సు అంటూ తిరుపతిలో జరిగింది. ఆ కాన్ఫరెన్సుకు మొత్తం 4 జిల్లాలలో ఉన్నటువంటి అసిస్టెంటు డైరెక్టర్సుమాత్రమే అక్కడకు పోయినారు. కాని హైదరాబాదునుండి మాత్రం ఇక్కడ చెప్పినటువంటి మొత్తం లిస్టులో ఉండేటటువంటి ఆఫీసర్సు వెళ్ళారు. ఇటువంటి పరిస్థితి ఏర్పడింది, మరి జిల్లాలో ఒక డైరెక్టరు ఉంటే హెడ్‌క్వార్టర్సులో ఇక్కడ ఉండేటటువంటి పరిస్థితులలో కాన్ఫరెన్సులు జరగడానికి హైదరాబాదులో జరపడానికి వీలుంటుందేమో ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ యమ్. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :— కాన్ఫరెన్సు హైదరాబాదులో కాదు అధ్యక్ష మహాశయా. రీజినల్ కమిటీ అనేకదా; ఆ రీజియన్‌కు హైదరాబాదులో ఒక్క దగ్గరే పెడితే అన్ని జిల్లాలనుంచి రావడం కష్టమౌతుంది, అక్కడ వర్క్ సఫర్ అవుతుందిఅని ఆ ఏరియాకు కాంపాక్టుగా అక్కడ పెట్టాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, బహుశః ఇన్‌డస్ట్రీస్ డిపార్టుమెంటులో మనుష్యులు ఎక్కువ అయినందువల్ల చేసే పని లేనందువల్ల అది చేసేపనికూడ పాడై పోతున్నదేమో. అది కొంత తగ్గించి ఇన్‌డస్ట్రీస్‌మీద ఖర్చు ఎక్కువచేస్తే బాగుంటుందేమో ఏమైనా ఆలోచిస్తారా ?

డా. ఎమ్. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్యా :— ఇన్‌డస్ట్రీస్ మీద ఖర్చు ఎక్కువ అయితే మరి మనుష్యులుకూడ కావాలి అధ్యక్ష మహాశయా. అదీ ఇదీ రెండూకూడ అని మనవిచేస్తున్నాను.

Colonisation schemes Started during 1962-63.

735—

* 960 (A) (3346) Q.— *Sri A. Sarveswara Rao* :— Wil the hon. Minister for Excise and Prohibition be pleased to state:

(a) Whether new schemes of colonisation were started to prevent the tribes from 'Podu' cultivation and to indcethem to take settled cultivation during 1962-63 ;

(b) if so, where they were started; and

(c) what was the amount allotted for colonisation schemes for 1962-63;

The Minister for Excise and Prohibition (Sri M. R. AppaRao) :—(a) No new schemes were started during 1962-63.

(b) Does not arise.

(c) Rs. 1.50 lakhs.

శ్రీ ఎమ్. పిచ్చయ్య :— పోడు వ్యవసాయం ఇప్పటికి చాలకాలంగా చేస్తున్నటువంటి దానికి కూడ విపరీతమైన కేసులు పెట్టి పెనాల్టీలు వేస్తున్నారు. అది రెవిన్యూ అయినప్పటికికూడ అటువంటి పద్ధతులు లేకుండా ఫారెస్టుకు పనికిరానటువంటి పోడునంతా ఎంకరేజ్ చేస్తూ ఈ పెనాల్టీలు తగ్గించేటటువంటి ఆలోచన ప్రభుత్వం వారికి ఉన్నదా ?

శ్రీ ఎమ్. పిచ్చయ్య :— అది ఫారెస్టు మినిష్టరుగారికి సంబంధించినటువంటిది. అది ట్రైబల్ కాదు.

Amounts allotted for purchase of bulls to Sugalies and Girijans.

736 -

* 65 (2716) Q.— *Sri P. Subbaiah* (*Put by Sri M. Pitchayya*) :— Will the hon. Minister for Excise and Prohibition be pleased to state:

(a) the amounts allotted for the Sugalies and other Girijans during 1960—61 for the purchase of bulls for cultivation in the State;

(b) whether the allotted amounts were spent for the same:

(c) if not, the amounts unspent;

(d) did the Reclamation Officer, Kurnool distribute the allotted amounts to the Sugalies of Markapur taluk, Kurnool district; and

(e) if not, the reasons therefor?

Sri M. R. Appa Rao :–(a) An amount of Rs.3,59,640/- for Telangana region under grant-in-aid schemes and Rs. 2,40,000/—for Andhra region under Centrally sponsored schemes were allotted.

(b) An amount of Rs. 3,58,095/—in Telangana and an amount of Rs. 2,24,375/- in Andhra have been spent.

(c) An amount of Rs. 1,545/- in Telangana and an amount of Rs. 15,625/- in Andhra region have not been spent.

(d) No, Sir.

(e) As the additional allotment of Rs. 20,000/- for Kurnool District was made available to the Collector by the Director of Social Welfare at the fag-end of the financial year, the amount could not be disbursed, though orders were passed sanctioning the amounts.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :— 15,000 ల రూపాయలు ఖర్చు కాలేదని మంత్రిగారు చెప్పినారు. ఏ ఏ జిల్లాలలో ఖర్చుకాలేదు ? ఖర్చుకాక పోవడానికి కారణాలు ఏమో మంత్రిగారు పరిశీలిస్తారా ? కారణాలు ఏమిటని నేను అడుగుతున్నాను. ఈఖర్చు కాకపోవడానికి కారణాలు ఏమిటి ? ఒక్కొక్కళ్లకు ఇచ్చేటటువంటిది 250 రూపాయలు. ఈ 250 రూపాయలు ఇచ్చేటటువంటి దానికి ప్రభుత్వానికి టైములేక పోయిందా ? కారణాలు ఏమిటో పరిశీలిస్తారా ?

శ్రీ ఎమ్. ఆర్. అప్పారావు :— వాళ్లకు సరైన సెక్యూరిటీ లేకపోవడం కాని, లేక టైములో ఎప్లయి చేయకపోవడంకాని, చాల కారణాలు ఉన్నాయండి.

For all the 11 district-each district was allotted some amount and finally Rs.2,40,000 was allotted and Rs.2,24,000 was spent.

Tata Institute of Social Sciences.

737—

* 1370 Q.—*Sri D. Seetharam iiah (Madanapalle)* :— Will the hon. Minister for Excise and prohibition be pleased to state :

(a) the amount granted by the Government to Tata Institute of Social Sciences, Bombay for 1962-63; and

(b) whether the Government have in any way been benefited or made use of the researches made therein ?

Sri M. R. Appa Rao :—(a) Rs. 10,000/- each year.

(b) The training imparted in this institute to the Executive Officers deputed by Government was found useful.

Boarding Houses and Middy Meal Centers opened in agency area.

738—

* 205-A (3344) Q.— *Sri A. Sarveswara Rao* :—Will the hon. Minister for Excise and Prohibition be pleased to state :

(a) the cost of books, slates and clothing supplied free to the students and their number in agency area, in 1961-62 and 1962-63;

(b) the number of Boarding Houses and Middy Meal Centres opend during the years 1961-62 and 1962-63,

(c) whether quarters for teachers were constructed in the agency area; and

(d) the number of pre-metric residental scholarships given during the year 1962-63 ?

Sri M. R. Appa Rao :—(a) Rs. 86,000/- during 1961-62 and Rs. 83,300/- during 1962-63. The number of students benefited during 1961-62 was 14,334 and during 1962-63 was 13,887.

(b) Four new Boarding Houses were opend in 1961-62. No new Boarding Houses were opend in 1962-63.

The number of Midday Meal Centers opend during 1961-62 was 32 and during 1962-63 was 11.

(c) Yes, Sir, 31.

(d) 220.

Grants-in-aid in Twin Cities during 1961-62.

739—

* 649 Q.—*Sri Tenneti Viswanatham* : —Will the hon. Minister for Excise and Prohibition be pleased to state :

(a) how many Grants-in-Aid were made in the year 1961-62 in the twin cities of Hyderabad and Secunderabad;

(b) were the Grants-in-Aid intended for individuals or institutions ;

(c) how many applications were there ;

(d) whether the Director took any steps to verify whether all the applications existed physically and whether they actually made the applications ;

(e) how many cases were there of cash grants;

(f) whether the Director has taken any steps; to see that the grantees received the actual amounts and that they utilised the grants for the purpose for which they were taken ;

(g) what is the procedure followed in considering applications for grants; and

(h) whether any Women Executive Officer was entrusted with the work of verifying the bona fides of all the applications ?

Sri M. R. Appa Rao :—(a) 113.

(b) For both, Sir.

(c) 220.

(d) Yes, Sir.

(e) Fifteen.

(f) Yes, Sir.

(g) A statement is placed on the Table of the House.

(h) Yes, Sir. The Assistant Women's Welfare Officer, Hyderabad.

Statement placed on the Table of the House.

Procedure for sanctioning Grant-in-Aid by the Women's Welfare Department.

Registered Voluntary Institutions or Organisations doing welfare work for women and children are eligible for the aid. The amount of grant to be sanctioned to an

institution is considered on its actual working and also on condition that each such institution contributes 1/3rd expenditure and 2/3rd of expenditure will be given as grant. The grant will be sancioned only to the Regsitered institutions with reputaton and good social workers as members on the Committee. The Asst. Women's Welfare Officers thoroughly investigated the cases as the amount allotted for each District is very limitted. The institutions to which the grant is recommended should be prepared to abide by certain prescribed terms and conditions and execute a stamped agreement at the time of payment of the grant. Registered Women's Co-operative Societies may lso be considered for sanctioning Grant-in-Aid so as to enable the poor members to pay for working and share capital.

Grant not exceeding Rs. 500/- is considered for deserving women in shape of sewing machines, supply of goats, sheep, she-buffallows, petty shops etc. This grant is intended for the women who are less educated, destitute, widows or deserted wives who have no other means of living. Maximum grant of Rs. 500/- is considered only in case of purchase of she-buffallows. In all these cases many applications in the prescribed forms have to be detained and sent after following the rules prescribed for the same.

In certain cases, cash payments are made to individuals under Grant-in-Aid. In all such cases, where cash is paid as grant, the Asst. Women's Welfare Officers while obtaining stamped receipts for the amounts paid to the individuals, should get the receipts attested by some respectable people of the locality. The lumpsum amount sanctioned for each individual should not de handed-over to the

grantee, as she might spend the entire amount for a purpose other than for which sanction is accorded, in which case the object of the scheme will be defeated.

With a view to over-come this, the Asst. Women's Welfare Officers are instructed to release in the first instance, a part of the grant which is absolutely necessary for the purpose and the balance must be got remitted in the Bank Account in the name of the individual. The Pass Book of Savings Bank Account should be kept either with the Asst. Women's Welfare Officer or the Organiser, as the case may be. The next withdrawal should be permitted subsequently, when there is justification for it. As regards the grants given in the shape of animals, goats etc., the receipts obtained from the individuals should also be get signed by respectable witnesses at the time of supplying animals and getting the receipt for the same. As already instructed, the Assistant Women's Welfare Officers should maintain a register, wherein the details of grants issued to the individuals are recorded and it should be produced at the time of inspection by the Director or other Officers of the Department.

The Assistant Women's Welfare Officer of the Districts and in the headquarters disseminate information in their contracts with all the local bodies that grants from the Directorate of women's Welfare are available. On the istrength of this information, applications are received from nstitutions and individuals in prescribed form. The Field Officers of the Department then check up the contents of the applications by personal enquiries and inspection and send their recommendations in the form of a report regarding every application received. On receipt of these recommendations the Head Office sanctions the grants,

Sanction is conveyed not only to the District Officers, but also to the individual concerned. The budget allotment of the Directorate of Women's Welfare for the purpose of grant is distributed to all the districts keeping in view the facts bearing on the subject such as the capacity of the District Officers to spend the amounts and their requirements etc., and this is sent to all the Districts in a consolidated form to let them knew the ceiling upto which grants can be made for every district. The Assistant Women's Welfare Officer in the company of the Field Officer who conduct the enquiry and also some witnesses, distributes the grant amongst the applicants and takes acknowledgements therefor. There is a follow-up programme to ensure that the grants are spent or utilised in the manner prescribed by the Department for which purpose instructions have already been issued by the Director of Women Welfare.

The Assistant women's Welfare Officers should submit the entire record of their investigation to the Director of Women's Welfare together with all the applications, received by them for Grant-in-Aid. They should invariably furnish their remarks against each case and if they recommend any particular case for Grant-in-Aid they should offer detailed remarks against that case, justifying their choice.

Thus every step is being taken to see that the grants re given only to those deserving and there is little scope or any malpractice.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :— అధ్యక్షా, ఈక్వశ్చన్ నెంబరు చూడండి, 649. ప్రీవియస్ క్వశ్చన్ నెంబరు 3344, తరువాత క్వశ్చన్ 4915·649 వ క్వశ్చన్ ఎన్నాళ్ల క్రిందట ఇచ్చామో చూడండి. సింపుల్ ఇన్ ఫర్ మేషన్ ఇక్కడ

సెక్రటేరియట్ నుండి తెప్పించుకోవలసినటువంటిది, ఇంతింత ఆలశ్యము చేస్తే మేము వేసినటువంటి క్వశ్చన్ యొక్క పర్పస్ పోతుంది అని తమకు మనవి చేస్తూ మిగిలిన దానిని నేను అడుగుతున్నాను. ఇప్పుడు మీరు టేబుల్ మీద పెట్టినటువంటి రూల్సు ఎప్పుడు చేశారండి.

శ్రీ ఎమ్. ఆర్. అప్పారావు :— ఇందులో లేదండి అది ఎప్పుడు చేశారో. The date when these rules were made is not available.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :- ఈ క్వశ్చన్స్ అన్నీ వేసినతరువాత ఈరూల్సు వచ్చాయా ? అంతకు పూర్వం ఏమైనా రూల్సుఉండేవా ? ఏదైనా అసలు అందు కోసమే ఈప్రశ్నలన్నీ వేయడం. పోనీ సబ్‌సీక్వెంటుగా చేశారు, ఇటువైన కాస్త జాగ్రత్తగా ......

శ్రీ ఎమ్. ఆర్. అప్పారావు :— ఎన్‌క్వయిరీ చేసి చెబుతాను ఇది వేసిన తరువాత వచ్చినదాఅని.

Mr. Speaker :— He is not going to put another questions unless he puts the question when are you going to inform him again ?

Sri M. R. Appa Rao:— I will enquire and inform the member, Sir.

Mr. Speaker: —When ?

Sri M. *R. Appa Rao*:- He need not put another question as to whether these rules are made after the question was put.

Mr. Speaker:— Not only Mr. Viswanatham; some other members might be interested. There is no point in your telling that you will tell Mr. Viswanatham privately outside the House after making enquiries.

Sri M. R. Appa Rao :-Whatever omission is there, I will place the information on the Table.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :- మామూలుగా ఈగ్రాంట్సు ఇన్ ఎయిడ్ అన్నీ కూడ బడ్జెటులో చూపించినటువంటి ఇన్‌స్టిట్యూషన్సుకు అనివార్యానికి ఉన్నది. 61-62లో

గ్రాంట్సు టు ఇన్‌స్టిట్యూషన్సు అనేటటువంటి హెడ్‌లో ఉన్నాయి. ఇన్‌డివిడ్యుయల్సుకు ఎలాగ ఇవ్వడం సంభవించినదండి?

Sri M. R. Apparao :— Both to individuals and instiutions అని ఉన్నది.

Mr. Speaker :—(To Sri Viswanatham) You sent the question in November; we got the answer on March 4th; we do not know what order they follow; it must have been included as per the answers received, one after another.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :- ఇన్‌డివిడ్యుయల్సుకే ఆసొమ్ము ఇచ్చినట్లుగా తెలిసింది భోగట్టా. ఇన్‌స్టిట్యూషన్సుకు ఏమీ ఇవ్వలేదు.

శ్రీ ఎమ్. ఆర్. అప్పారావు :- అధ్యక్షా, బడ్జెటులో లేకుండా కొత్తగా చేశారా? లేక మొదలే ఉన్నదా అని నేను ఎన్‌క్వయిరీ చేసి చెబుతాను.

Mr. Speaker :—As per the answers we have included in the list.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :- ముందు వేసిన క్వశ్చన్ తరువాత వచ్చింది తరువాత వేసిన క్వశ్చన్ ముందు వచ్చింది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :- ఈ పేపర్ మీద 4—12—63 న సంతకం చేసినట్లు ఉన్నదండి. ఇంత డిలే ఎందుకు అయినదండి.

(No Answer)

Starting of House Mortgage Bank.

740—

* 477 (4915) Q.—*Sri K. Rajamallu* :— Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state:

whether the Government propose to establish a House Mortgage Bank for the Low Income Group House owners on the lines of land mortgage Bank, for protecting the poor house owners from the Private Money lenders ?

The Minister for Municipal Administration (Sri A. Venkatrammayya) :—The answer is in the negative.

Low Income Group Houses in Karimnagar.

741—

* 2459-R Q.—*Sri A. Ramachaudra Reddy (Put by Sri V. Visweswara Rao)* :-Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state :

(a) the number of Low Income Group Houses constructed in Karimnagar by the City Municipality;

(b) since how long they are being let out on rent; and

(c) the amount of rent that is being charged for each quarter and the total amount of rent so far received from the above quarters ?

Sri A. Venkatramayya ; —(a) 24.

(b) Since 1960.

(c) At Rs. 10/- P. M. Total rent collected upto the end of October, 1963 is Rs. 2,056/-.

Theft of Idols.

742—

* 1960 Q—*Sri A. Sarveswara Rao* :— Will the hon. Minister for Religious and Charitable Endowments be pleased to state :

(a) whether the Government are aware that an inter-State gang- of racketeers is active in SouthIndia and have stolen a good number of idols from centuries old temples mostly from Andhra Pradesh;

(b) if so, the names of such temples, their location and the number of idols lost so far; and

(c) whether any arrests were made in connection with this racket ?

The Minister for Religious and Charitable Endowments Smt. T. N. Sadalakshmi):—(a) Yes; Sir.

(b) The location and the names of temples from which idols have been stolen are as follows :

A. *Cuddapah district* :

1.	Eshwara Temple ...	Kamalapuram.
2.	Chowdeshwari Temple	Kalasapad.
3.	Eshwara Temple ...	Pullampet.
4.	Bala Brahmeswara Temple	Sidhaut.
5.	Eshwara Temple ...	Cuddapah Taluk.
6.	Tirumaleswara Temple	Chennur
7.	Lakshmi Narayana Swamy Temple ...	Nandalur.
8.	Venugopalaswami Temple	Vontimitta.

B. *Kurnool district* :

1.	Chenna Keshavaswami Temple ...	Bandi Atmakur.
2.	Rangaswami Temple ...	Koilakunta.
3	Lakshmi Narasimhaswami Temple ...	Giddalur.

C. *Chittor district* :

1.	Veerabhadraswami Temple	Puthalpet.

D. *Nellore district* :

1.	Someswaraswami Temple	Kalvoy.

E. *Warangal district* :

1.	Sri Ramachandra Swamy Temple	Jeedical.

F. *Nalgonda district* :

1. Sri Elleswaram Temple — Miryalguda Taluk.

G. *Nizamabad district* :

2. Sri Ramachandra Swamy Temple ... Neela Village, Bodhan Taluk.

H. *Hyderabad district* .

1. Sri Shiva Lingam Temple — Kusmasundaram village, Pargi Taluk.

So far, 83 idols are reported to have been lost, of which 63 have been recovered since.

(c) 10 arrests have so far been made in connection with this racket.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు :- సాధారణంగా ఈవిగ్రహాలు పోగొట్టుకు పోవటానికి చాలా time పడుతుంది. అటువంటప్పుడు దీంట్లో విలువైనటువంటి ప్రాచీనమైనటువంటి విగ్రహాలు ఉన్నప్పుడు, పోలీసులుగాని, అధికారులుగాని ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకొన్నట్లయితే, ఇప్పుడు వీటి సంఖ్య 85 దాకా పెరిగేది కాదన్నమాట. దీనికి ప్రత్యేకంగా ఒక racket gang తయారు చేయడం, బొంబాయికి వాటిని ఎగుమతి చేయడం, Europe కు కూడా పోతున్నాయి గనుక దీన్ని గురించి ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకొన్నట్లయితే ఇటువంటి అఘాయిత్యపు పనులకు అవకాశం లేకుండా ఉంటుంది మంత్రిగారు ఈ విషయం మీద assurance ఇస్తారా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :- 63 collect అయినాయండి. ఇక 18 మిగిలి ఉన్నాయి. అందులో ఆంధ్రా districts లో అన్నీ కూడా recover అయినాయి. తెలంగాణా districts లోవి మాత్రం investigation లో ఉన్నాయి.

శ్రీ యం. పిచ్చయ్య :- ఇప్పుడు పదిమందిని arrest చేయడం జరిగిందని అన్నారు. ఈ 10 మందిలో మన రాష్ట్రీయ దొంగలు ఎంతమంది, అంతర్ రాష్ట్రీయ దొంగలు ఎంతమంది ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :—అంతర్ రాష్ట్రింలో వాళ్ళు ఎంతమంది అనే సంగతి తెలియదు గాని, కడపలో నలుగురు organisors పట్టుబడినారని information ఉన్నది.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు :—ఇందులో సంఖ్య ప్రధానం కాదు. ప్రాచీనత దానిలో ఉన్న శిల్పం ప్రధానం గనుక జాగ్రత్త తీసుకోవలసిందని కోరుతున్నాను. సంఖ్యతో నిమిత్తం కాదు, ఎక్కడైతే ప్రాచీన శిల్పము ఉంటుందో దానియొక్క విలువనుబట్టి, శ్రద్ధ తీసుకోడానికి హామీ ఇస్తారా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్.సదాలక్ష్మి:— సాధ్యమైనంత శ్రద్ధ తీసుకుంటామని హామీ ఇస్తాను.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ :—ఈ విగ్రహాలు తీసుకొనిపోయిన తరువాత, మరల వచ్చినటువంటి ఆ విగ్రహాలకు పునఃప్రతిష్ట జరిపించే కార్యక్రమాలు జరుగుతున్నాయా

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :—ప్రత్యేకంగా ఆ information ఏమీ లేదు గాని సాధారణంగా తిరిగి ప్రతిష్ట చేయడానికి శ్రద్ధ తీసుకోవడం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

Annual grants given to Andhra Pradesh Sports Councils.

1366—

* 466 (4859) Q.—*Sri Tenneti Viswanatham* : —Will th. hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether the Government have been offering monetary help and facilities for Chess Champions of Andhra Pradesh to participate in the International Chess Tournments; and

(b) if so, what are the amounts given and other facilities offered during the last three years :

Sri P. V. G. Raju :—(a) There are two Chess Associations which are affiliated to the Andhra Pradesh Sports Council viz., (a) The Andhra State Association, Vijayawada and (2) The Chess Association of Hyderabad, Hyderabad. Government do not give any monentary help to these Associations directly. But they give annual grants

to the A. P. Sports Council, which in turn gives monentary help and other facilities to the Associations.

(b) A statement is laid on the Table of the House.

Statement placed on the Table of the House.

The following financial assistance was given by the Andhra Pradesh Sports Council to the (i) Andhra Chess Association, Vijayawada (2) The Chess Association of Hyderabad, Hyderabad.

(1) *Andhra State Chess Association, Vijayawada.*

Nature of grants	Amount.	Date of release.
(a) Annual grant for 1961-62	Rs. 600/-	3-10-1961.
(b) Annual grant for 1962-63	Rs. 600/-	2-11-1962.
(c) Annual grant for 1963-64	The A. P. Sports Council has not yet released the grant for 1963-64, as there are some disputes in the Andhra Chess Association, Vijayawada and pending a decision by the All India Chess Federation, as to which is the bonafide body of the Andhra State Chess Association.	

(2) *Chess Association of Hyderabad, Hyderabad.*

(a) To meet the deficit in conducting the 4th National Chess Championship in December, 1961 ...	Rs. 1,000	24-5-1963.

(b) Towards the incidental expenses of Sri Mohd Hassan who partcipated in the XV Chess Olyampic at Varna, Balgaria.	Rs. 2,000	21-8-1962.
(c) Annual grant for the year 1962-63.	Rs. 600	23-2-1963.
(d) Annual grant for the year 1963-64.	Rs. 600	13-5-1963.

Number of Sainik Schools in the State.

1367—

1366 Q.— *Sri D. Seetharamaiah* :— Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) the numbcr of Sainik Schools in the State;

(b) the number of students studying therein; and

(c) will the Government place a copy of the rules governing the admission of students to each institution on the Table of the House ?

Sri P. V. G. Raju :—(a) One.

(b) 364.

(c) A copy of the rules is placed on the Table of the House.

Statement placed on the Table of the House.

Rules of the Sainik Schools.

Admission :

i) Boys between the age of 9 and 11 will be admitted into the school;

ii) No children except sons of members of staff shall be admitted as Day scholars;

iii) 67% of the seats at each school will be reserved for boys from the State in which the school is located;

iv) 33% of the seats will be reserved for children of service personnel;

Admission Test :

i) Admissions will be on the basis of an all Indit Entrance Examination for all schools;

ii) There will be two written papers one in Arithmetic and the other in General knowledge;

The boys seeking admission to the lower classes that s, V and VI would be permitted to answer the questiont paper in their Regional languages provided a Sainik School is located in that Region. The question papers would be set in such a way that boys from the different social backgrounds would be able to choose and answer differenl groups of questions.

Baquer Mahmood,
Deputy Secretary to Government.

శ్రీ యం. పిచ్చయ్య :—ఈ సైనిక్ స్కూల్సులో బాలురకు మాత్రం training ఇవ్వడానికి అవకాశాలు ఉన్నాయి. ఆడపిల్లలకుకూడా అలాంటి అవకాశాలు కల్పిస్తారా?

Sri P. V. G. Raju :—No, Sir, there is no such proposal. This is a Military School for boys.

Allowance paid for food in the Orphanages and Boarding Houses.

1368—

* 1760 Q.—*Sri Vavilala Gopalakrishnayya* :—Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the inmates of Orphanages and Boarding Houses in the State are granted 25 np. per day per head towards cost of food; and

(b) if so, whether the Government propose to revise the same as this was fixed long ago when the prices were low ?

Sri P. V. G. Raju :—(a) Grants are paid at the rate of Rs. 8 per month per boarder.

(b) In the budget proposals the amount has been charged, Sir, and the same amount that is going to be paid for the Harijans and backward communities living in hostels will be paid. An announcement was made by the Finance Minister in the budget speech. I am making a correction to the answer already provided.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—సరే పావలా అని ఒప్పుకున్నారను కొంటె 8 రూపాయలు ఉంటె, పావలా అవుతుంది. అదేదో గవర్నమెంటు enhance చేస్తున్నామని అంటున్నారు. చేస్తాము అని అన్నందుకు సంతోషము. ఈ miserable conditions లోనుంచి బయటికి తీసుకవచ్చేందుకు ఎంత enchance చేస్తారండి.

Sri P. V. G. Raju : —Rs. 15 is the amount being given to all the categories. Orphanages will also get Rs. 15 per head per orphan.

Admission of Disabled Persons to the Secondary Grade Training.

1369—

* 2082 Q.—*Sri K. Guruswamy Reddy* (*Put by Sri S. Vemayya*) :— Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether there is any rule prohibiting persons who are blind of one eye or crippled of one leg from undergoing secondary grade training;

(b) if so, whether the said restriction will be discontiuned; and

(c) if not, the reasons therefor ?

Sri P. V. G. Raju :—(a) According to rule 113 (3) of M. E. Rs., every candidate for admission has to produce a certificate of health prescribed in Appendix–20.A of the Rules. There is no specific rule as such, prohibiting persons with deformities of the kind referred to from undergoing secondary grade training.

(b) and (c) : Do not arise in view of the answer to (a) above.

National Awards to the Teachers.

1370—

* 3190 Q.—*Sri A. Sarveswara Rao* :— Will the hon Minister for Education be pleased to state :

who are the teachers that have been selected from Primary as well as Secondary Schools in Andhra Pradesh by the Government of India for this year (1963) National Awards in recognition of their meritorious services to the Community ?

Sri P. V. G. Raju :—

P imary Teachers

(1) Sri M. Lakshmana Swamy, Assistant Teacher.
Samithi Junior Basic Elementary School,
Karapu, East Godavary District.

(2) Sri T. Subba Rao, Headmaster,
Special Panchayat Samithi Higher Elementary School,
Undi, West Godavari District.

(3) Sri Shesham Rama Swamy, Teacher,
Government Middle School, Karimnagar.

(4) Sri U. Venkataswamy, Headmaster,
Panchayat Samithi Elementary School,
Jillela, Kurnool District.

Secondary School Teachers.

(1) Sri M. Srinivasa Rao, Headmaster,
Zilla Parishad Higher Secondary School,
Narasannapet, Srikakulam District.

(2) Sri R. T. Ranga Reddy, Headmaster,
Zilla Parishad High School,
Pakala, Chittoor District.

Transfer of Medical Students to Government Colleges in the city.

1371—

* 1604 Q.—*Sri P. Rajagopal Naidu* :— Will the hon Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) whether it is a fact that Government requested recently the Osmania University to take on transfer about 11 students belonging to privately run Kakatiya Medical College, Warangal to Government Colleges in the City;

(b)whether they were transferred to the Government Colleges in the City; and

(c) if not, the reasons therefor ?

Dr. M. N. Lakshminarasayya :—(a) Yes, Sir.

(b) & (c) The transfers were not effected since the Osmania University did not agree.

Women Healh Officers.

1372—

* 2633 Q.—*Sri Hari Narayan (Nizamabad)* :—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

whether it is a fact that a separate cadre of class I Women Health Officers is being formulated comprising of two categories (i) Women Health Officers, in charge of Family Planning and (ii) Women Health Officers incharge of Maternity and Child Health ?

Sri M. N. Lakshminarayana :—The answer is in the negative.

Production of goods at Sanatnagar Industries Estates.

1373—

*1688 Q—*Sri P. Rajagopal Naidu* :- Will the hon. Minister for Industries be pleased to State;

(a) whether the Government is aware of the fact that most of the Industrialists in the Sanatnagar Industrial Estate, Hyderabad, have not been producing goods to the extent of their imports of valuble raw materials;

(b) if so, the action taken by the Government to see that maximum production in the above estate is obtained; and

(c) if not, whether the Government will investigate. into the matter ?

Dr. M. N. Lakshminarasayya :—(a) The industrialisls have been producing goods to the extent of raw materials procured.

(b) & (c) : Do not arise.

Industrial Estates at Warangal

1374 :—

Sri Bh. Nagabhushana Rao (*Warangal*):-Will the hon. Minister for Industries be plased to State;

(a) the number of units in the Industrial Estate at Warangal ?

(b) the amount of loan advanced by the Government to each of them so far;

(c) the total number of the workers employed in the Estate;

(d) whether they have been provided the E. S. I. Facilities; and

(e) if not, whether the said facilities will be provided to them now?

Sri M. N. Lakshminarasayya:—(a) 36 units.

(b) A statement is plased on the Table of the House.

(c) 110 workers.

(d) No, Sir.

(e) As the number of workers employed in the various factory units does not exceed 20 in each case, the question of implementation of Employees Estate Insurance Act does not arise.

Statement placed on the Table of the House.

	Name of the tenant Industrialists. (1)	Amount of loan. (2)	Agency which advanced the loan. (3)
1.	M/s Pasupathi Hardware Industries.	25,000/-	Govt. under State Aid to Industries Act.
2.	M/s Murali Mohan Balaji & Co.	25,000/	-do-
3.	M/s Sri Venkateswara Coffine Industries	3,000/-	-do-

Name of the tenant Industrialist (1)	Amount of loan. (2)	Agency which advanced the loan. (3)
4. M/s Andhra Engineering Works.	30,000/-	Andhra Pradesh State Financial Corporation.
5. M/s T. V. Electronic Industries.	12,700/-	-do-
6. M/s Gopi Plastic Industries.	30,000/-	-do-
7. M/s Konduru Seshaihlingam & Sons.	35,000/-	-do-
8. M/s Godavari Timber Products.	16,200/-	-do-
9. M/s Southern India Iron Press Works.	37,500/-	-do-
10. M/s Sreenivasa Tacks Industries.	75,000/-	-do-
11. M/s Surya Engineering Works.	25,000/-	Andhra Pradesh Small Scale Industrial Developsment Corporation Ltd.
12. M/s Pratap Industries	21,000/-	-do-

Industrial Estate at Nellore.

1375—

*3240Q–*Sri S. Vemayya* :–Will the hon. Minister for Industries be pleased to state:

(a) whether the construction of the Industrial Estate at Nellore has been completed; and

(b) if so, when it will be started ?

Sri M. N. Lakshminarasayya :—(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

Housing facilities to Scavengers in Chittoor Town.

1376—

*339 (4229) Q-*Sri C. D. Naidu* (*Put by Sri P. Rajagopal Naidu*):-will the hon. Minister for Municipal Administrahtion be pleased to State:

(a) whether the Chittoor Municipality have provided housing facilities to Scavengers in Chittoor Town; and

(b) if not, will the Government be pleased to construct dwelling houses for scavengers ?

Sri A. Venkataramayya :—The Chittoor Municipality constructed 13 quarters for the seavangers and the houses are in their occupation. Under the Centrally Sponcered Scheme, the Chittoor Municipality has deen granted a sum of Rs. 15,000/—as subsidy for acquiring house sites for the scavengers. The Municipality has to provide funds for construction of the houses.

(ఎ), (బి) చిత్తూరు పురపాలక సంఘము పాకీపనివారికి 13 ఇళ్ళను కట్టించింది. వారు ఆ గృహములలో నివసించుచున్నారు; కేంద్ర ప్రతిపాదిక పథకం క్రింద పాకీ పనివారికి ఇళ్ళస్థలాలను acquire చేయుటకు గాను మునిసిపాలిటీకి 15 వేలు subsidy ఇవ్వబడింది. ఇళ్ళను నిర్మించుటకు అవసరమైన డబ్బును మునిసిపాలిటీ తన సొమ్మునుంచి ఇవ్వవలసి యున్నది.

Punyagiri Pilgrimage Centre.

1377—

*3372Q-*SriK. Appala Naidu* (*Put by Sri B. Sriramamurthy*) Will the hon. Minister for Religious & Charitable Endowments be pleased to state.

(a) whether it is a fact that there is a very sacred pilgrimage centre known as Punyagiri near Srungavarapukota in Visakhapatnam Dist.;

(b) if so, whether it has been brought to the notice of he Government that the Pilgrims visiting the place are ubjected to many inconveniences for want of proper roadss water facilities and choultries;

(c) whether any proposal is under consideration of the Government to develop the said pilgrimage centre; and

(d) if so, the details of the same?

Smt. T. N. Sadalakshmi:—(a) The answer is in the affirmative.

(b) The answer is in the negative.

(c) The answer is in the affirmative.

(d) There is a proposal for laying a road with the aid of the Panchayat Samithi. Steps are being taken to constitute a committee for the renovation of the temple and also to augment the income of the temple.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి:—ఈ కార్యక్రమం ఎంతకాలంలో పూర్తిచేస్తారు

శ్రీమతి టి. ఎస్. సదాలక్ష్మి:—సాధ్యమైనంత త్వరలో పూర్తిచేస్తాము.

ADJOURNMENT MOTION

re: Ill-treatment of women Satyagrahis offering peaceful Satyagraha

Mr. Speaker:—Sarvasri P. Sundarayya and P. Rajagopal Naidu have given notice under Rule 63 of the Andhra Pradesh Assembly Rules for seeking leave of the House for moving a notice for the adjournment of the business of the

Assembly for the purpose of discussing a definite matter of urgent importance viz., ill-treatment of women Satyagrahis offerning peaceful Satyagraha in various places against the Land Revenue Additional Assessment Act, 1962 and also for failure on the part of the authorities to provide ordinary facilities to women satyagrahis while as undertrial prisoners in the sub-jails as provided under the Jail Rules. During the hearing on 13th in the House both the Hon'ble Members Sri Sundarayya and Sri P. Rajagopal Naidu while reiterating all that was mentioned in the Notice, stated hat the women Satyagrahis participating in the Satyagraha movement which has beeu going on in the State for more than a month against the Land Revenue Additional Assessment Act of 1962 have been subjected to inhuman treatment by the police in dealing with them resorting to lathi charge without any justification and denying elementary facilities to the women Satyagrahis arrested and kept as undertrial prisoners in the sub-Jails in very insanitary condition, for performing their ablutions. In support to their allegations they quoted in detail two incidents viz., one near the Assembly Gates on 9th March and another at Anantapur on the 29th February, in which women Satyagrahis were badly treated and the case of Smt. Parvatamma an undertrial women Satyagrahi in the sub-jail Tadpati who is not provided with ordinary facilities for bathing etc. Sri P. V. Narasimha Rao, Hon'ble Minister for Courts and Prisons, speaking on behalf of the Government denied all these allegations saying that no force was used by the Police at all in dealing with the Satyagrahis and that proper facilities for bathing etc., are provided for women satyagrahis kept as undertrial prisoners in the sub-jails and that orders have been issued to relieve congestion in the sub-jails by

tnsferring them to other sub-jails in the District if necessary.

The only point which arises for my consideration at this stage is whetber the motion itself is in order as to admt of seeking leave of the House for further discussion of these matters. The subject of ill-treatment of Satyagrahis offering peaceful Satyagraha in the State against the Land Revenue Additional Assessment Act 1962 has engaged the attention of the Hon'ble Members and the Government in this House on more than one occasion during the general discussions on the Budget and on Police Demand. Moreover since the notice itself is not in conformity with Rule 65, raising more than one matter, some of which cannot be considered of recent occurrence and since members, if they choose to, have an opportunity of drawing the attention of the Government to this aspect during discussion of the Revenue Demand which is now before the House and as they can do so on other demands particularly which are coming up soon, I am disallowing this motion.

శ్రీ పి. రాజగోపాల్ నాయుడు :-అధ్యక్షా, అసిస్టెంటు పోలీసు కమీషనరు ఆడమనిషిని తోశారని, ఆ ఫోటో కూడా చూపాను. దానిమీద ఏమి చెబుతారు ?

Mr. Speaker :-I cannot give a finding. I am disallowing the Motion because it is not in conformity with the rules.

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re : Famine conditions in Udayagiri Taluq, Nellore District.

శ్రీ కె. రామయ్య చౌదరి:-అధ్యక్షా, నెల్లూరుజిల్లా ఉదయగిరి తాలూకా కొండ ప్రదేశం, వెనుకబడిన ప్రాంతమని అందరికీ తెలుసు. తరతరాలనుంచి కరవు కాటకాలకు గురి అవుతూ ఆ తాలూకాలోని ప్రజలు వలసలు పోతున్న సంగతి ప్రభు

త్వానికి కూడ తెలుసు. దాదాపు 1 లక్ష 25 వేలు జనాభాలో 36" వర్షపాతం ఉన్న తాలూకా, ఈ సంవత్సరం 12" వర్షపాతం కూడా లేదు. అదికూడ ఒకటి రెండు రోజులు మాత్రం వర్షం కురిసి ఎండిపోయింది. ప్రభుత్వానికి తెలుసు. పశుగ్రాసం లేక, చేసుకొనుటకు పనులులేక రైతుకూలీలు ఇతర డెల్టా ప్రాంతాలకు వలస వెళ్లుతున్నారు తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్సు ఉదయగిరి టౌనులో మంచినీటికి కరువు అయి ప్రజలు బాధపడుతున్నారు. కొర్లపల్లె, విజ్జంపల్లె. మర్రివాడ, కొండారెడ్డిపల్లె, గున్నేరువ, కొత్తపల్లి గ్రామాలలో మేకలకుగాని, గొర్రెలకుగాని పశువులకుగాని నీరులేక దూరప్రాంతాల నదులకు బండ్లు కట్టుకొని వెళ్ళి నీరు తెచ్చుకొని త్రాగే సంఘటనలు ఈరోజున ఆ తాలూకాలో ఏర్పడి ఉన్నవి. ఇటువంటి పరిస్థితులలో గ్రామాధికారులుగాని, రెవిన్యూ అధికారులుగాని ఆ తాలూకా వాస్తవిక పరిస్థితులను ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకురాలేదని చెప్పటానికి విచారిస్తున్నాను. కలెక్టరుగారు ఆ తాలూకా పర్యటన చేసినప్పుడు కొన్ని గ్రామాల పరిస్థితి స్వయంగా చూపించాము. అప్పటికే వర్షములేక, వేసిన పైర్లు మాడిపోయిన సంఘటనలు వారి దృష్టికి తెచ్చాము. 0-4-0 పండితే రెమిషన్ ఇస్తాము, 0—6-0 పండితే ½ రెమిషన్ ఇస్తాము అని చెబుతున్నారు. వాస్తవ పరిస్థితులు చూస్తే, గ్రామాధికారులు వ్రాసిన సాగుబడి లెక్కలు తాలూకా రెవిన్యూ అధికారులు అజమాయిషీ చేస్తున్నారా అనేది చూస్తే జమాబంది టైములో ఎక్కడో ఒకమూలన కూర్చొని లెక్కలు పూర్తిచేసుకొనడం తప్ప గ్రామాలు తిరిగి, వేసిన పంటలు చూచి, లెక్కలు వ్రాయడం జరగడం లేదు. ఇది చాలదురదృష్టకరమైన విషయం. ఆ తాలూకా పరిస్థితులను, ఒక స్పెషల్ అధికారిని వేసిగాని, బోర్డు మెంబరును ఎవరినైనా పంపిగాని పరిశీలన చేయించాలి. పనులులేక ఉత్తర జిల్లాలలో డెల్టా ప్రాంతాలకు వలసపోతున్నారు. గ్రాసములేక పశువులను సగం ఖరీదుకు తగ్గించి అమ్మడం గాని లేక పశువులు చనిపోవడం గాని జరుగుతోంది. ఆ తాలూకాలో స్పెషల్ డ్రైవ్ పెట్టి పన్నులు వసూలు చేస్తున్నారు. మా తాలూకాలో రైతులుగాని, రైతుకూలీలుగాని, ఉన్నవారు కాకపోయినా చాల ఉదార స్వభావులని చెప్పక తప్పదు—డిమాండు మొత్తమును 65% శిస్తులు కట్టేశారు.

(*Mr. Deputy Speaker in the Chair*)

కాని మా తాలూకాలో అధిక శిస్తులు కట్టలేమని ఆందోళనలేదు. కట్టాలని ఆసక్తి ఉన్నా వాతావరణ పరిస్థితులు సరిగా లేక బాగా లేవని విన్నవిస్తున్నాను. మంత్రి

గారు సమగ్ర దృక్పథంతో, విశాల భావముతో ఆలోచించి ఆ తాలూకాకు స్పెషల్ ప్రావిజన్ క్రియేట్ చేసి బకాయిలు మాఫీచేసి, కరువుపనులు క్రియేట్ చేసి రైతులుగాని, కూలీలుగాని వలసపోయే పరిస్థితిని అరికట్టుతారని, ఆ తాలూకా ప్రజలకష్ట సుఖాలను గమనిస్తారని ఆశిస్తూ దీనివిషయం శ్రద్ధగా పరిశీలన చేయాలని కోరుతున్నాను.

Srhi N. Ramachandra Reddy :— The Collector of Nellore who has been asked to furnish information on the points raised by Shri K. Ramaiah Chowdary in his call attention notice has reported that in Udayagiri taluk both wet and dry crops have generally yielded fairly well, that only rain-fed Aruka failed in scattered areas, that commercial crops like groundnut and turmeric have also yielded well, and that the condition of the standing crops is quite fair.

As regards land revenue collections in the taluk, the Collector has stated that a special drive was started from 1--2—1964, and that in view of the satisfactory harvest of all crops and the prospective position of the standing crops there has been no difficulty for the ryots to pay the arrear and current dues of land revenue and loans, and that there has been a favourable response from them. The Collector has stated that an amount of Rs. 1,07,296.99 under land revenue and an amount of Rs. 11,180.42 NP. under loans, have so far been collected since 1—2—1964 by peaceful and pursuasive methods, since no coercive steps have so far been taken as the ryots are paying their dues voluntarily, and that no representation either from individuals or from ryot organisations or from any political party, have so far been received alleging any hardship caused to the ryots on account of the special collection drive.

The Collector has stated that there may be some stray cases of failure of wet crops under certain tanks here and there in the taluk, but there has been no general failure of crops and that the seasonal conditions can be said to be normal during the current fasli. In cases where there has been failure of crops here and there remission may be granted under the present liberalised remission rules. Thus the Collector has indicated that no famine conditions are prevailing in Udayagiri taluk, that no special steps need be taken by Government in this regard, and that the land revenue collection drive, which is in progress aud which is not causing any hardship to the ryots need not be stopped

re : *Lockout declared in Azamjahi Mills on* 9–3–1964.

శ్రీ పి. రాజగోపాల్ నాయుడు:-అధ్యక్షా, అజంజాహి మిల్సులో మార్చి 3 వ తేదీన ఒక Strike వచ్చింది. వారి legitimate rights కోసం fight చేశారు, డాఫర్ బోయిస్ 6 మెంబర్సును ఒక డిపార్టుమెంటులో పెట్టాలని కోరుతుం బత్తారు మిల్సులో ఉన్నట్లు చేయాలని ఉన్నది. కాని adament గా మిల్లు యజమానులు refuse చేశారు. అందువల్ల strike చేయవలసి వచ్చింది. ఆ strike ను ఎదిరించడానికి సరైన legal methods, adopt చేయకుండ అక్రమంగా, అమానుషంగా lockout ప్రయోగించారు. ఈ విషయమై లేబర్ మినిస్టరు ఏమిచర్య తీసుకొన్నారు? వర్కర్సు యొక్క కనీస కోర్కెలను ఆ మిల్లు యజమానులు మన్నించేట్లు చేయడానికి ఏమిచర్యలు తీసుకొన్నారో చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

Shri K. V. Narayana Reddy :— Mr. Speaker, Sir, the Azamjahi Mills is an important industrial concern in the whole of the South and it is working for over 30 years and now catering to the national defence needs. But a grave and critical situation is obtaining in the Mills on account of the closure of the Mills and affecting the lives of round about 4,000 workers and defence needs to the extent of Rs. 80,000 per day. And this is not an ordinary thing and

we connot simply afford this thing during the Emergency Sir, it has got its own background. To come to the point, there were two agreements in 1959 and 1961 and they were ratified and as per the agreements, it was supposed that in a particular section, spinning section, there was something like 75 doffing boys working whereas the Management by ts callousness and indifference has affected so much that nstead of giving opportunity for training for these 75 doffing boys they have provided for only 69 boys leaving six persons for other sections for their advantage-for the management's advantage. But this was protested instantly and was also brought to the notice of the Government many times and even in the last March and April, 1963. The Union has also protested to the Government through the Labour Commissioner and several protests have been made. Even then the Management and the Government were indifferent and they could not impement the agreement and they never honoured the agreements entered into in 1959 and 1961. But, Sir, through its unbelievable gross inefficiency and also misconduct in dealing with the workers, the Management has brought about a veritable crisis and ultimately they resorted to the closure of the Mills. Even inspite of that the workers were very considerate in their demand and ultimately approached the Regional Asst. Labour Commissioner on 3rd March, 1964. But when the Union was prepared to spare two doffing boys, the Management was insisting upon one more boy. This is all over one doffing boy that this unfortunate situation has arisen. I think it is most unfortunate that for one doffing boy which is not costing more than 5 to 10 rupees per day, the Management has to resort to the closure of the Mills, affecting thousands of workers. And not only this. If you refer to the agreements of 1959 and 1961, regarding other matters, affecting the entire labour. that

is really something grave and so I request the Government to consider this matter and also to constitute an enquiry into the working of the Mills.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, మన ప్రభుత్వ పాలసీ వల్ల ఉన్న పెద్ద పరిశ్రమలలో ఇది ఒకటి. దాని మేనేజ్ మెంట్ ప్రయివేట్ వారికి పోవటంలో వచ్చే చిక్కులను యీనాడు మనం ఎదుర్కొంటున్నాము. చిన్న సమస్య పైన ఇంత తీవ్రమైన పరిస్థితి ఎందుకు రావలసి వచ్చిందో ఆలోచించాలి. రోజుకు 10 రు.లు ఖర్చు అయ్యేదానికి, 40 రు. ప్రొడక్షన్‌ను ఆపటానికి మేనేజ్ మెంటు ప్రయత్నిస్తున్నదంటే— దానివెనుక వర్కింగ్ క్లాస్ ఉద్యమాన్ని దెబ్బకొట్టటానికి తమయొక్క పెత్తనాన్ని పూర్తిగా చెలాయించుకోటానికి మేనేజ్ మెంట్ ప్రయత్నిస్తున్నట్లు అర్థం అవుతుంది. మనం వెల్ ఫేర్ స్టేటులో ఉన్నాము. గవర్నమెంట్‌కుకూడ దీనిలో భాగం ఉంది. ఈ పరిస్థితిలో వాళ్ళమీద వత్తిడి చేయక పోతే చాలా నష్టం అవుతుంది. ఇప్పుడు దాదాపు 4 వేలమంది వర్కర్స్ పూర్తిగా పని మానుకోవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. కొన్ని సెక్షన్స్ క్లోజ్ చేశారు. ఎవరితో ఒకరిద్దరిని పెట్టటానికి ప్రయత్నం చేశారు. మనం కన్‌సీలియేషన్‌మీద ఆధారపడాలని ప్రభుత్వం చెబుతున్నది. కన్‌సీలియేషన్‌కు ఒప్పుకొన్నదానిని ఇంప్లిమెంట్ చేయకుండా వెనక్కు పెడితే, అది తప్పకుండా అమలు జరపవలెనని ప్రభుత్వంఅంటే, వారు లాకవుట్ చేస్తే, ఇంక మనం ఏమి చేయాలి? 1936లో మొట్టమొదట రాజగోపాలాచారిగారి కాంగ్రెస్ మంత్రివర్గం వచ్చినపుడు మధురమిల్స్ లాకవుట్ చేస్తే వెంటనే వారిని ప్రాసిక్యూట్ చేసి— మీరు అమలు జరుపుతారా, లేదా, అని అడిగిన పరిస్థితి ఉన్నది. అప్పటికన్నా ఇప్పుడు చాలా ఎడ్వాన్సు అయినాయి. వర్కింగ్ క్లాస్ ఎడ్వాన్సు అయినది. స్టేటుయొక్క పాలసీకూడ ఎడ్వాన్స్ అయినది. రీజినల్ లేబర్ ఆఫీసర్ పోయి చేసిన ఎగ్రిమెంట్‌ను ఇవాళ మిల్ ఓనర్స్ అమలు జరపనందుకు వారిని ప్రాసిక్యూట్ చేసే విధం ప్రభుత్వం ఆలోచించాలని, ఆ ఇండస్ట్రీని బాగా ఉన్నతికి తీసుకురావటానికి ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతున్నాను. ప్రొడక్షన్ తీసుకురావటానికి వర్కర్స్ తయారుగా ఉన్నారు. దానికి అడ్డం ఎవరు వస్తున్నారో వారిని అరెస్టుచేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. అవసరమైతే 144 సెక్షన్‌కూడ వారిపైన ఉపయోగపరచి, వర్కర్స్ హక్కులు రక్షించమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎ. వెంకటేశ్వరరావు :—అధ్యక్షా, ఆజంజాహిమిల్స్‌ను క్లోజ్ చేసి, 4 వేలమంది వర్కర్స్‌ను నిరుద్యోగపరిస్థితికి తీసుకురావటం చాల శోచనీయమైన

విషయము. ప్రతి ఇండస్ట్రీలో వర్కర్సు యూనియన్ డిమాండ్స్ చేస్తూ ఉన్న చోట్ల అక్కడి మేనేజ్‌మెంట్ పక్షపాత వైఖరి వహిస్తున్నప్పుడు — ప్రభుత్వం కూడ మేనేజ్‌మెంట్ పక్షం వహించి అనేక పద్ధతులలో వ్యవహరించటం జరుగుతున్నది. ఇప్పుడుకూడ అదేస్థితి ఉన్నట్లు కనబడుతున్నది. ఇవాళ గవర్నమెంట్ కు అక్కడ ఉన్న షేర్సుకూడ అమ్ముకునే పరిస్థితి ఉన్నట్లు వింటున్నాము. ఈ పరిస్థితిలో ప్రభుత్వం జోక్యం కలిగించుకొని ఆ ఇండస్ట్రీని రి-ఓపెన్ చేయించి అక్కడి లేబర్ డిమాండ్సును తొందరగా పూర్తిచేయిస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

శ్రీ బి. హెచ్. నాగభూషణరావు :— అధ్యక్షా, అజంజాహిమిల్స్ ఆంధ్రప్రదేశ్ టెక్స్టైయిల్ పరిశ్రమలలో చాల పెద్దది. అంతేకాదు: దక్షిణహిందూ దేశంలోనే చాలా పెద్దది. 5 వేలమంది కార్మికులు అక్కడ పనిచేస్తూ ఉంటారు. మేనేజ్‌మెంట్ 1932లో కొన్ని పాత మిషనరీపైన రిట్రెన్చ్‌మెంట్, రేషనలైజేషన్, స్టాండర్డైజేషన్ చేసి, కార్మికులను ఎన్ని అవస్థలు పెట్టారో అన్ని అవస్థలు పెడుతూవచ్చింది. కార్మికులు దానిని ప్రొటెస్ట్ చేస్తూవచ్చారు. ఆ ఎగ్రిమెంట్ లో ఉన్న విషయాలైనా పాటించమని కార్మికులు గత సంవత్సరంన్నరనుండి కోరుతున్నారు. అక్టోబర్ 62 నుండి లేబర్ కమీషనరుగారికి లేబర్ సెక్రటరీగారికి వయిలేషన్స్ ఆఫ్ ది ఎగ్రిమెంట్స్ జరుగుతున్నవి, ప్రాసిక్యూషన్ చేయవచ్చునని, మేము మనవిచేసుకొంటూవచ్చాము. మేము ఆవిధంగా మనవిచేసుకొని సంవత్సరంన్నర కావస్తున్నది సంవత్సరంన్నరనుండి లేబర్ డిపార్టుమెంట్ మూవ్ కాలేదు. మూడు ఎగ్రిమెంట్‌లు డయింగ్ డిపార్టుమెంట్‌లో ఉండెను. అవి ఏమిటి ? టెంపరరీ వర్కర్సును పెట్టుకోవద్దు; పెట్టుకోదలచుకొంటే యూనియన్ యొక్క అభిమతంతో పెట్టుకోవాలని ఒక ఎగ్రిమెంట్ ఉంటే దానికి వ్యతిరేకంగా మేనేజ్‌మెంట్ చేస్తే, గవర్నమెంట్ అనవసరంగా జోక్యం చేసుకొని 160 మందిని ప్రాసిక్యూట్ చేసి మనిషికి 10 రు.లు జుల్మానా వేసింది. లేబర్ మినిస్టర్, ఇండస్ట్రీస్ మినిస్టర్, చీఫ్ మినిస్టర్ గారికి నేను ఇది నివేదించుకొన్నాను. ఆమూడు ఎగ్రిమెంట్సును పరిశీలింపజేసి ప్రాసిక్యూషన్, వర్కర్సును చేయాలా, ప్రాసిక్యూషన్ మేనేజ్‌మెంట్‌వారిని చేయాలా, అన్నది మీరు తేల్చాలని కోరాను. అది వారు మన్నించలేదు. తిరిగి మళ్ళీ అదే ట్రబుల్ స్టార్ట్ అయినది. మొత్తం ఎగ్రిమెంటులోని విషయాలను మేనేజ్‌మెంట్ ఒప్పుకోకపోయినా, లేబర్ ఒప్పుకోకపోయినా, ప్రాసిక్యూషన్ ఎయిదర్ సైడ్ చేయవచ్చునని ఇండస్ట్రియల్ డిస్‌ప్యూట్స్‌యాక్టు చెబుతున్నప్పుడు మేనేజ్‌మెంట్ వర్కర్సుపైన ప్రాసిక్యూట్ చేయాలని తలచినట్లయితే అది అన్యాయమని

చెబుతున్నాను. ఇది చేయవలసిన పని కాదు. ప్రభుత్వ పక్షపాతకుపహింఖ న్నదని చెప్పవలసి ఉన్నది. అయితే, ఒక సువిషయం ఏమిటంటే — యీ Call attention motion మొన్న ఇక్కడ రాకపోతే, తప్పనిసరిగా రెండవషైమ్ యీ వర్కర్స్‌ను ప్రాసిక్యూట్ చేసేవారు. ఇక్కడ కాల్ ఎటెన్షన్ వచ్చిన తర్వాత నేను వారిదగ్గరకుపోయి స్వయంగా మనవి చేసుకొన్నాను. ఉన్న పరిస్థితి ఇది: మీరు జోక్యం చేసుకోవాలని చెప్పాను. వారు దయతో విన్నారు. దానిని సెక్రటరీగారి ముందుకు పంపించారు. ఏదో కొంత ఎడ్జస్టుమెంట్ జరిగింది. కాని, లేబర్ పరిస్థితి అధ్వాన్నంగా ఉంది. వారు స్ట్రయిక్ చేయలేదు. కొంతమంది మిత్రులు తప్పుడు భావన చేసుకొన్నారు; మేము ఆరుగురు డాఫర్‌బాయిస్‌ను అడగ లేదు. మేము అడిగింది ఏమిటంటే ఎగ్రిమెంట్‌లో ఉన్న విషయాలను మేము పాటి స్తాము; ఎగ్రిమెంట్‌లో ఉన్న ప్రతిపని చేస్తాముగాని, వెట్టిచాకిరి చేయించుకోటానికి వారు తలపడ్డారు. వారు మాకు రావలసిన బోనసుకూడ ఇవ్వకుండా, అనవసరంగా అన్యాయంగా సుప్రీంకోర్టుదాకా పోయారు. 15 రోజులు బోనసు ఇస్తామని ఎగ్రి మెంటు చేసుకొన్నారు. సుప్రీంకోర్టు స్ట్రిక్చర్స్ వారిమీద పాస్ చేసింది. వెంటనే మీరు ఇవ్వకపోతే మిమ్మల్ని ప్రాసిక్యూట్ చేస్తామని స్ట్రిక్చర్స్ పాస్ చేసింది. అటువంటి పరిస్థితిలో— మంత్రిగారు తమ అభిప్రాయం ప్రకటించి న్యాయం కలుగ జేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి:—అధ్యక్షా, పలువురు సభ్యులు యీ కాల్ ఎటెన్షన్ మీద మాట్లాడారు. ముఖ్యంగా— నాగభూషణరావుగారు మాట్లాడుతూ facts మరుగుపర్చటంచేత బహుశా రాంగ్ డెసిషన్ తీసుకొన్నారేమో అన్న ధ్వనిలో వారు మాట్లాడారు. ఇంతకుముందు ప్రాసిక్యూషన్‌గురించి చెప్పారు. మాకు ఇచ్చిన భోగట్టానుబట్టి అటువంటి ప్రాసిక్యూషన్ చేయటం సామాన్యంగా జరుగు తుంది. మొన్నకూడ ఆదేవిధంగా నోట్ వచ్చినమాట నిజమే. నాగభూషణరావు గారు factsను డిస్‌ప్యూట్ చేయటంచేత; facts డిస్‌ప్యూట్ చేసినతర్వాత కన్ క్లూషన్స్ కరెక్టుగా రావటానికి వీలులేదుకనుక, factsను మీరు వెరిఫై చేయవలసిం దిగా డిపార్టుమెంటువారిని, కమీషనర్‌ను, సెక్రటరీని కోరినాను. నాగభూషణరావు గారు వారితో కూర్చుని సంప్రతింపులు జరిపి ఒక ఒప్పందానికి రావటం జరిగింది. తత్ఫ లితంగా యీరోజు మళ్ళీ రిసంప్షన్ ఆఫ్ వర్క్ జరిగింది. మళ్ళీ నాలుగువేలమంది కార్మికులు పనిలోకివెళ్ళి పనిచేస్తున్నారు. కనుక ప్రత్యేకమైనటువంటి పరిస్థితిలేదు. మిగతా విషయాలు చూడటానికి, కన్‌సీలియేషన్, ఎడ్‌జుడికేషన్ వగైరాలు చూడ

టానికి ఫీఅషియల్ మెషినరీ ఉంది. అవి ఎప్పుడూ ఉపయోగించడానికి సిద్ధంగానే ఉంటాము. ఏ కారణంచేతనైనా ఇండస్ట్రియల్ ట్రూస్ రిజల్యూషన్ చేసినతర్వాత పబ్లిక్ సెక్టార్‌లో ఉన్నటువంటి ఇండస్ట్రి చీటికిమాటికి స్ట్రయిక్‌వల్లకాని, ఇంకేవిధమైన కారణంవల్లగాని, క్లోజ్ కాకూడదన్న ఉద్దేశ్యంతో అందరం ఏకీభవిస్తున్నాము. ప్రభుత్వంకూడ అదే దృక్పథంతో ఆలోచించి సరైన చర్యలు సక్రమంగా వెంబడే ఆలస్యం కాకుండా తీసుకొన్నది. ఆ వివరాలు— ఆ ఒప్పందం నేను చదివి మనవి చేస్తాను.

Under two agreements in the year 1959 and 1961 75 doffer boys were employed in the weaving section of Azam Jahi Mills Limited, Warangal. The work-load of the doffer boys was also determined under the same agreement according to which there should be one doffer boy for every 200 spindles. It was calculated that 69 doffer boys would be sufficient on the available spindles. Thus here were 6 doffer boys working in the weaving section in addition to the required strength. These additional 6 doffer boys were therefore meant to extend their help to the jobbers for miscellaneous work in the weaving section The Union, however, demanded determination of the work-loads and also demarcation of the duties to be performed by these doffer boys :

శ్రీ బి. హెచ్. నాగభూషణరావు :— Spinning Section, Weaving Section కాదు, అదంతాతప్పుడు report. చదువుతుంటేనే తెలిపోతున్నది. ఎమ్. ఎల్. ఏలు మరియు మంత్రులు కలిసి 313 అన్నాను 313 మంత్రులే అని నిర్వచనం యిస్తున్నారు. Doffer boys మరియు jobber. కలిసి 75 మంది అన్నారు. Doffer boysనే doffer boys అంటున్నారు. ఆ నిర్వచనం కావాలంటే agreementలో ఉన్నది. Departmentలో ఉన్నది 313 మంత్రులు అయితే 75మంది doffer boys అవుతారు. అది

చదవమని కోరుతున్నాను. Weaving కాదు. Ring departmentకు సంబంధించినది. వారిదగ్గర ఉన్నది తప్పు report కాబట్టి అది చదవకుండా సరైన report తెప్పించుకు చదివితే బాగా ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి :—అధ్యక్షా, నేను మొదటే మనవి చేసినాను ప్రతివిషయంలో factనే dispute చేయటం జరుగుతుంది. నాకువచ్చిన informationనుబట్టి Weaving Section అని ఉంటే అది చదవడం జరుగుతుంది. అది Weaving కాదు Spining section అన్నట్లయితే యిప్పుడు దానిని నిర్వచనం చేయాలి అనిచెపితే నిర్వచనం నావల్ల అయ్యేటటువంటి పనికాదు. Report, Labour department చూశారు. అక్కడకు పోయినటువంటి పెద్దల్లాగారు కూడ వచ్చిన reportను చూశారు. అటువంటిది ఏదైన ఉన్నప్పుడు, మొన్న వారు కూర్చుని మాట్లాడినప్పుడు యిది అట్లా కాదు అనిచెప్పి ఆ విధంగా సవరించడం జరిగి ఉండేది. ఒక agreementకు వచ్చి అంతా అయినతరువాత యిప్పుడు మళ్ళీ facts లోకి పోవడం అంత సమంజసం కాదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. హెచ్. నాగభూషణరావు :—అధ్యక్షా, ఆలోజన చెప్పాము. Consideration meeting, ring departmentకే జరిగింది. వారికి తప్పు report యిచ్చారు. నా దగ్గర copy ఉన్నది. కావాలంటే యిప్పుడే supply చేస్తాను. Ring department, doffer boys యొక్క dispute యిది. Weaving department కాదు.

శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి :— Department - weaving కాదు అంటే వారుచెప్పిన objection, note చేస్తాను. Verify చేసుకోమని, verify అయినతరువాత ఎట్లాఉంటే అట్లా సవరించమని మనవి చేస్తాను.

As this is a question to be determined by techinical experts, the management asked the workers to do the work they were doing hitherto till the matter is determined by the experts. It seems that this arrangement was continued for some time past without any trouble but since December

1963 the Union has been contending that the doffer boys were not meant to help the jobbers, even though they were helping the jobbers ungrudgingly. The Regional Assistant Commissioner of Labour held discussions with both the management and the workers in December 1963 and advised them to come to a mutual understanding on the question of work loads etc., early. But it would appear that there was no meeting ground between the management and the workers. On 2-3-1964 the 6 additional doffer boys are understood to have refused to help the jobbers, which they were doing earlier. The management had therefore framed charges and suspended the 6 doffer boys pending enquiry. On the 6th March, 1964, the remaining 69 doffer boys refused to do work, which resulted in the non-supply of yarn to the weaving section. In spite of the efforts of the Regional Assistant Commission of Labour, the dispute could not be resolved. The refusal of the doffer boys to do their allotted work amounted to a strike. Since the textile industry has been declared as a public utility service under the Industrial Disputes Act, 1947, the sudden strike of doffer boys has become illegal. As a result of this illegal strike, other departments of the mills had to be starved for want of work and the management had no other go than to lay off the workers in the other departments of the mills. There was actually no lock-out as such in the mills and all this unnecessary trouble has been brought about by the workers themselves. The Engineering and some other Departments not dependent on yarn have been working throughout.

I asked the Second Secretary to Government to convene a joint meeting with the Managing Director of Azam Jahi Mills and Sri Bh. Nagabhushana Rao, M. L. A., and

President of the Azam Jahi Mills Workers' Union on 13–3–1964. Thanks to the co–operation of the workers and the management, a settlement has been arrived at during the joint meeting. It was agreed that the doffer boys would perform the same duties as they were doing on the 2nd March 1964, and that in addition to the 75 doffer boys, 3 more boys will be provided by the management to do the odd jobs like helping the jobbers etc., pending adjudication of the dispute which is being referred by the Government for adjudication. I understand that the mills commenced production from 14th March, 1964.

PAPERS LAID ON THE TABLE

Annual Report on the Working and affairs of the Andhra Pradesh Industrial Development Corporation Ltd. Hyderabad for the year ended 31—3—1963.

Dr. M. N. Lakshminarasayya : Sir, I beg to lay under Section 619–A of the Companies Act, 1958 as amended in 1960, a copy of the annual report on the working and affairs of the Andhra Pradesh Industrial Development Corporation Limited, Hyderabad, for the year ended 31—3—1963 and the audit report with the comments thereon of the Comptroller and Auditor General of India.

Mr. Deputy Speaker : Papers laid on the Table.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR THE YEAR 1964—65—VOTING OF ★ DEMANDS FOR GRANTS

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—అధ్యక్షా, నిన్న land revenue విషయంలో మొన్న మాకు ఒక list యిచ్చారు. ఆ list అంతా చూస్తే యథార్థంగా ఉన్నదా అనిపిస్తుంది కాని లోతుకుపోతే యిది అంత నిజం కాదేమోనని

★ Demand No. I–Land Revenue–Rs. 93,97,000

Demand No. X–District Administration and Miscellaneous Rs. 5,76,22,000

Demand No. XLIII–Compensation to Zamindars–Rs. 48,64,500

పిస్తుంది. ఉదాహరణకు తూర్పుగోదావరి జిల్లా తీసుకుందాము. Workout చేసి చూస్తే దాదాపు 76 లక్షల రూపాయల account single crop లోది దీనిలోకి రాలేదు. ఇంకా ఆ జిల్లాలో ఉన్న వరిసాగు యివ్వాళ లెక్క కట్టుకుంటే దాదాపుగా 3 లక్షల ఎకరాల భూమి దీనిలో unaccounted గా పోయిందనేది అవుపడుతున్నది. దానిని బట్టి యివి మినహాయించుకుంటే మాత్రం ఈ figure చాల correct గా ఉంటుంది. ఆ భూమి account లో నుంచి పోయిందా? లేక పోయినట్లయితే లెక్కలలో నష్టపోయిందా అనేది సమస్య. అందువల్ల యివి చెప్పినంతమాత్రాన 4 కోట్ల రూపాయలు మాత్రం ఉంది అనేది సరైనది కాదు, సబబు అయినది కాదు. ఇప్పుడు ఎంత అనేది సమస్య కాదు. Double గా పెంచడం correct కాదా అని చెపితే ప్రజలయొక్క ఘోష ప్రభుత్వం వినకపోతే దాని ఫలితం సద్యః కాలంలో రాకపోయినప్పటికీ ఒకనాటికైనా వస్తుందనేది చరిత్ర చెపుతున్నదని మనవిచేస్తున్నాను. ఇవ్వాళ మనం చదివినాము. మధ్యప్రదేశ్‌లో 50 రూపాయలు surcharge చెల్లించేవాళ్ళకు తగ్గిస్తే, కాదు అని వాళ్ళు ఆందోళన చేసిన తరువాత budget speech లో additional charge, 75 రూపాయలు చెల్లించే వాళ్ళమీద వెయ్యము అని అక్కడ మంత్రిగారు చెప్పారు. ఇక్కడ మనకు ప్రతిదానికి emergency అంటున్నారు. తగ్గించటానికి మధ్యప్రదేశ్‌కు లేనటువంటి emergency, Andhra Pradesh కు మాత్రమే వచ్చిందా? అని అడుగుతున్నాను. U.P. మళ్ళీ వేస్తున్నారు అంటున్నారు. మద్రాసు రాష్ట్రం యింతవరకు ఎంత వేసినదో ఆలోచించారా? ఇంతవరకు వాళ్ళ లెక్కలలో 9 కోట్ల రూపాయలకు మించినటువంటిది లేదు. వాళ్ళ budget చూడండి. మొదటినుంచి కూడ even గా land revenue additional గా వేయకుండా వస్తున్నారు. ఎందువల్ల వస్తున్నది యిది. ఈ లెక్కలన్నీ సరిగా ఉన్నాయని అనుకుంటే లాభంలేదు. ప్రభుత్వం ఈ ఉద్యమాన్ని గురించి తూష్ణీభావం వహించడం – ప్రభుత్వంలో ఉన్న మనుష్యులకన్న ప్రభుత్వం అంటేనే వస్తుందది. ఎట్లా అయితే విక్రమార్క సింహాసనంమీద కూర్చుంటే ఉదారత వస్తుందో అలాగే ఈ ప్రభుత్వ సింహాసనం మీద కూర్చుంటే వారు చెప్పినదే progressiveness, అందరు చెప్పినది అసత్యం అనడం ఎప్పుడూ దానికి ఉన్నటువంటి పద్ధతే. ఈ రెండూ contrast. ఆ సింహాసనం మీద విక్రమాదిత్యుడు కూర్చున్నాడు. ఆ నేలమీద కూర్చున్నవాడు ఎవరైనాసరే వాడు అన్నీ ఉదారంగా యిచ్చేస్తూ ఉంటాడు. ప్రభుత్వం దానికి విరుద్ధం. మా తాతగారు ఒకమాట చెప్పారు. 15 వంకరలు పోయిన పందిరిగుంజ దగ్గరకు వెళ్ళి 'అల్లుడా' అని ముట్టుకుంటే అది బిఱ్ఱ బిగుస్తుందిరా అబ్బాయి అని చెప్పారు. అదే పద్ధతిలో

ప్రభుత్వం కూడ అధికారంలోకి వచ్చేటప్పటికి దేశంలో ఏమి జరుగుతున్నది. ఏమి సత్యాగ్రహం జరుగుతున్నది. దానిమీద ఎవరెవరు వస్తున్నారు. నిజంగా బాధ ఉన్నదా? మనవెంట జనం మనలను బాధిస్తున్నారా? అవన్నీ గదులలో బాధ పడుతూ ఉంటారు కాని House లో చెప్పడానికి వెనక్కు తగ్గుతూ ఉంటారు. ఇదేమీ క్రొత్త విషయం కాదు. ఏమీ లేదన్నంత మాత్రాన—ప్రజలబలం దానికి జవాబు చెప్పుకుంటారు. ఇక మిగిలినది ప్రతిష్ట ఎవరికి అన్నారు. నా తోటి ఒక ముఖ్యుడు మాట్లాడుతూ ప్రతిష్ట ఎవరికయ్యా అన్నారు. మళ్ళీ state కు ప్రతిష్ట అన్నారు. మేముకూడ అదే చెపుతున్నాము. State కు ప్రతిష్ట దక్కించుకోడానికి ప్రభుత్వం వెంటనే additional tax ను రద్దుచేయాలి. దానికోసం ప్రభుత్వం పూనుకోవాలని చెపుతున్నాను. ఇప్పుడు మనకు ఉన్నటువంటి administration వ్యవహారం చూస్తే ప్రభుత్వం వసూలుచేసే వాటిల్లో చెపుతున్నాను. ఇబ్రహీంపట్నం తాలూకాలో మరికిపేట అనే ఊళ్ళో ఇంజన్ కు డబ్బు బీదలదగ్గర గోక్యాడగొట్టి వసూలు చేశారు. సన్నం బుచ్చిరెడ్డి, శ్రీనివాసరెడ్డి ఆయన దగ్గరమాత్రం యింతవరకు వసూలుచేయలేదు. ఇంజన్ డబ్బు ఎందుకు వసూలుచేయలేదంటే — కారణం ఏమో తెలియదు.

ఆ తరువాత, సత్యాగ్రహం చేసినవారిగూర్చి నేను మొన్న కూడా మనవి చేశాను. ఇంటిలో ఉన్న కందుల బస్తాలన్నీ లాక్కుపోయారు. మడిగుల్ల అనే ప్రాంతం నుంచి టెలిగ్రాంవచ్చింది. తహసిల్దారు, అంతా వచ్చి ఇంజను మొదలైన అన్నింటిని పట్టుకుపోయారు. బజారులో వేలం వేస్తున్నారు. చెప్పుకుంటే వినే నాథుడు లేడు. నారాయణరెడ్డిగారు బడిగుల్ల అనే ఊరునుండి వ్రాస్తున్నారు. మంత్రి గారికి మొన్న నొక ఉత్తరం ఇచ్చాను. బహుశా, అది విచారణలో ఉన్నదో, లేదో చెబుతారని ఆశిస్తున్నాను. ఈ ఋణభారం ఎంతఉన్నదో నిన్న మనవి జేశాను. ఇది వరకు 530 రూపాయలు ఉంటే యిప్పుడు 950 రూపాయలకు పెరిగిందని రిజర్వు బ్యాంకు చెప్పింది. వసూలు చేస్తామని బలవంతం చేస్తే వారు ఎక్కడనుండి తీసుకొచ్చి కడతారు. నిన్న బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు ఉగాది సందేశం ఇచ్చారు. చాలా సంతోషించాము. దానిలో, ప్లానింగ్ రిజల్టు ఎవరికి వెళ్ళిందో తెలుసుకోడానికి ఒక కమిటీని వేస్తామన్నారు, ఆ విధంగా కమిటీవేసి, ప్లానింగ్ యొక్క రిజల్టు ఎవరు అనుభవిస్తున్నారో వారిపై దీనిని వేయడానికి ఉద్దేశిస్తూ ఈ రోజున ఈ యాక్టును రద్దు చేస్తారా? అని నేను అడుగుతున్నాను అదిలేకుండా, ఎంక్వయిరీ చేస్తాం అంటే అది ఎప్పటికి వస్తుందో తెలియదు. ఈ రోజున ఈ వసూళ్ళు ఏ విధంగా జరుగుతున్నవో ఒక్కసారి గమనించండి. డిమాండు నోటీసు ఉండదు. ఎంత యివ్వా

లని అడిగితే చెప్పరు. ఇస్తారా, ఇవ్వరా అని తప్ప ఇంకేమీ తెలియజేయరు. ఇచ్చినదానికి జవాబుదారీ ఉండదు. గ్రామ మునసబు ఆర్డరు ఇస్తున్నాడు, తహసీల్ దారు యివ్వవలసినది, డెప్యూటీ కలెక్టర్ సంతకం చేయవలసిన కాగితం, తెలంగాణాలో వసూళ్ళు అయిపోయినవి అంటున్నారు. తెలంగాణాలో ప్రభుత్వం చేసిన పొరపాటు ఎన్నడయినా చరిత్ర మరచిపోతుందా అని అడుగుతున్నాను. చాలా సార్లు శాసనసభలో అడిగాము. క్రిందటి డిశెంబరులో రెవిన్యూమంత్రిగారికి నేనొక question కూడా వేశాను. మార్చి 15 వరకు మేము extend చేస్తున్నాం అన్నారు. ఎప్పుడైతే ఈ మాట ప్రజలకు చెప్పారో, వెంటనే భయపడి కాబినెట్ మీటింగులో చర్చించి వేశారో, ఏమో మాకు అది అవసరం లేదు, వెంటనే ఒక స్టేటు మెంటు యిచ్చారు. ఇదివరకు ఏ ఆర్డరు అయితే ఉన్నదో ఆ ఆర్డరు తప్ప ఈఆర్డరును మేము రద్దు చేశాము అని చెప్పడం ఏ విధంగా ధర్మం ? ఒక రూలు చేస్తే దానికి శాన్టిటీ ఉండాలి. అది లెజిస్లేషన్ కాకపోతే సబార్డినేట్ లెజిస్లేషన్ అవుతుంది. శాసనానికి ఏ గౌరవం ఉన్నదో, దీనికీ అదే గౌరవం ఉండాలి. ఒక రోజున సౌకర్యం యిచ్చామని చెప్పి మరునాడు రద్దుచేశామని చెబితే, ఇదేనా ప్రభుత్వ విధానం? అని అడుగుతున్నాను. దానికి సంబంధించిన అంకెలలోనికి నేనిప్పుడు వెళ్ళను. విశ్వనాథం గారు అన్ని అంకెలు సమగ్రంగా చెప్పారు. ఇప్పుడు ఒక విషయం ప్రభుత్వంముందు ఉన్నది. లాండ్ రెవిన్యూ అసెస్‌మెంటు ఏ విధంగా వేయడానికి మీరు ఆలోచించారు ? ధనవంతులపై ఉన్న పన్ను సర్చార్జి ఉపసంహరించడంలో ప్రభుత్వంయొక్క ఉద్దేశం ఏమిటి ? పెద్ద రైతాంగానికి రక్షణ యివ్వడానికి ఉద్దేశించారో. దీనికి సంబంధించిన బేసిక్ ప్రిన్సిపుల్‌ని మీరు మొన్న భువనేశ్వర్‌లో కూడా జ్ఞాపకం తెచ్చుకున్నారు గదా ? కరాచీ ఫండమెంటల్స్ మనకు ప్రధానమని 32 సంవత్సరాల తర్వాత మొన్న జ్ఞాపకం తెచ్చుకున్నారు. అందుకు అభినందనలు. వాటిని అమలు జరపకపోతే జ్ఞాపకం తెచ్చుకున్నందువల్ల లాభం ఏమిటని అడుగుతున్నాను అన్ ఎకనామిక్ హోల్డింగ్సుపై తీసివేయకపోగా, అడిషనల్‌టాక్సు వేశారు. ఇది న్యాయం కాదని చెబుతున్నాను. విక్రమార్కుడి సింహాసనంపై ఉదారంగా ఉన్నట్లుగా, దానికి వ్యతిరేకంగా మన ప్రభుత్వం వ్యవహరిస్తున్నది. తమ హక్కులను తెలియజేస్తూ దానిపై ఆంధ్ర ప్రజానీకం సత్యాగ్రహం చేస్తున్నది. ఇది చేస్తున్నది, కాంగ్రెసు వారా, మరొకరా అని కాదు, కాంగ్రెసువారు అంటే ఎవరు ? కాంగ్రెసులో సభ్యులుగా ఉన్నవారా ? వారుకూడా వచ్చును. ఫిబ్రవరి మొదటిరోజుల్లో గవర్న మెంటు ఒక సర్క్యులర్ పంపించినది. సత్యాగ్రహం చేస్తున్నవారు ఎవరు, వారి ప్రాపర్టీ వివరాలు, వారు ఏ రాజకీయ పార్టీకి చెందినది మొదలైన వివరాలన్నీ

పంపించమన్నారు. పోలీసులను, గుమాస్తాలను కూర్చోబెట్టి, పోలీసురిపోర్టు ఒకటి, రెవిన్యూ రిపోర్టు ఒకటి, ఎవరెవరు సత్యాగ్రహం చేస్తున్నారో, వారి పొలిటికల్ అఫిలియేషన్ మొదలైన వివరాలు తయారుచేస్తూవుంటే, ఆ లెక్కలు మన అంచనాలకు మించిపోతే, ఇప్పుడు మాకు అక్కరలేదు అంటున్నారు. ఆ లెక్కలు ఒకసారి చూడమనండి (రామచంద్రారెడ్డిగారు నవ్వుతున్నారు) వారు అడగకపోయినా పోలీసు వారు చేశారేమో మాకు తెలియదు. పోలింగు ఆఫీసర్ పనికన్నా యిది ఎక్కువ అయిపోయినది. ఇది చింతలపూడి తాలూకాలోని వ్యవహారం.

(Mr. Speaker in the Chair)

అన్ని పార్టీలవారూ చేశారు. మీ పార్టీవారు మిమ్మల్ని లోపల అడుగుతున్నారు. అవతల పార్టీవారు బయట అడుగుతున్నారు. అదే తేడా. ఇదే ప్రిస్టేజ్‌తో కూడిన విషయం కాదు. అపోజిషన్ పార్టీవారు చెబితే మేము చేయలేము, మా వాళ్లు చెబితేనే మేము చేస్తున్నాం అని కావాలంటే చెప్పుకోండి. ఆ క్రెడిట్ అంతా మీరే తీసుకోండి. ఆ క్రెడిట్ మాకు అక్కరలేదు. కాని, డిస్‌క్రెడిట్ మాత్రం మీకు రాకూడదని ఈ విషయం చెప్పడం జరుగుతున్నది.

ఇంకొక విషయం. విలేజ్ ఆఫీసర్ విషయంలో ఏదో చేశాము అంటున్నారు. దీనిలో 50 లక్షలనే ఒక పెద్ద amount అగుపడింది. దీనిని యివ్వదలుచుకున్నారా, లేదా దానిని గూర్చి ఏమీ చెప్పలేదు. ఒక substantial amount మాత్రం అగపడింది. విలేజ్ ఆఫీసర్స్ రిలీఫ్ నిమిత్తం ఏమిచేయబోతున్నారో చెప్పకపోవడం న్యాయం కాదు. ఇదొక కన్‌సీల్డు ఎమౌంట్సుగా చూపించడం ధర్మంకాదు. వారి పొజిషన్ యేమిటో చెప్పండి. వారు గుమాస్తాలు అవుతారా, హెరిడిటరీ ఆఫీసర్స్ అవుతారా, చెప్పకపోతే లాభంలేదు.

తహసిల్దార్లను గెజిటెడ్ ఆఫీసర్సుగా చేశారు. వారికి గవర్నమెంటు శిస్తులు వసూలు చేయడానికి మాత్రం జీపులను యిస్తున్నది. ఎల్లకాలం ఉండాలని వారు, వద్దని రైతాంగం దేవుణ్ని ప్రార్థిస్తున్నారు. ఎందుకంటే. జీపుంటే వెంటనే వసూళ్లకు వచ్చేస్తారు, లేకపోతే రావడానికి కొంత ఆలస్యం జరుగుతుంది. ఇవాళ ప్రభుత్వం ఈ అదనపు శిస్తు విషయంలో ఉదారంగా ప్రవర్తించకపోతే లాభం లేదు.

ఈ సత్యాగ్రహం ఏ వ్యక్తో, ఏ పార్టీయో చేస్తున్నదికాదు. ప్రభుత్వం అన్ని విషయాలూ సానుభూతితో ఆలోచించి ఖ్యాతివచ్చేటట్లుగా ప్రవర్తించవలసినసమయం ఇది. అందువలన మరొకసారి వారికి మనవిచేస్తున్నాను. బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు కమిటీనొక దానిని వేస్తామన్నారు. ఆ కమిటీ సూచనలు వచ్చేంతవరకు ఈ యాక్టును వెంటనే సస్పెండు చేయమని కోరుతూ యింతటితో ముగిస్తున్నాను.

Sri T. V. Raghavulu (*Gopalapuram*): Mr. Speaker Sir, I rise to offer a few remarks regarding the Revenue Demand that is before us. In doing so, I would like to answer one or two points raised by the very many speakers of this Assembly with regard to the levy of revenue. I would like to quote an authority on this subject. Let us see what Mr. Baden Powell has got to say on this matter in a book entitled "Land Revenue of English". He gives us a clear definition on this matter. Courts have already recognised the inherent powers of the Sovereign from the days of Manu, to impose land Revenue. "It is mentioned and long-known and established in the laws of Manu." For a long time, it was one-sixth of the gross produce. In Kalidasa's Sakuntala, Act 2. Madhavi says to the king, "Say, you have come for the sixth part of the grain, which they owe you" (Land Revenue in India, Page 35, Footnote). Cash assessment was substituted to assessment in kind by calculating the price of the grain on an average of previous 19 years and applying it to a share, which is one-third of the average gross produce,-a reform brought by Todermal during Akbar's time.

At page 47 of the same book, Baden Powel says: "We may be content to speak of land revenue as a thing *per se* It operates as a tax on agricultural income (I emphasize the word income) that is a contribution to the State, out of the profits of land cultivation."

This is as regards the origin of the land revenue system during the Hindu kings as well as Mogul emperors We know the revenue settlement and the acts and how the land assessment was fixed. But before we could have a say regarding the reasonableness or otherwise of the additional

land revenue levy, we should go into the question whether this settlement which took more than 30 years ago and which ought to be revised, only stood unaltered. So, in view of the changing circumstances and in view of the increasing prices for the produce of agricultural commodities, I think it is a reasonable thing; and in view of the additional developmental activities we have undertaken, this step on the part of the Government which is meant largely to benefit the cultivators and better the lot of the cultivators, is mis-construed by some friends in the House. And it is really regrettable and unfortunate even now that the ryot should not be enlightened on this aspect, namely that this has been undertaken for his good ultimately.

Then, we have got another aspect, i. e. the Land Revenue Recovery Act. Section 3 of the Act empowers the Government to recover any revenue and dues under other acts also. In view of these two provisions, it is not quite correct to doubt the competence of this Goverament to levy any land tax or much less to impose any additional tax.

Let us also come to the question of ordinary canon of 'ability to pay', and let us also try to see if this burden of additional tax has been properly and evenly dsetributed over these peasants. The answer for that aspect depends upon the answer whether we have followed all the detailed programme envisaged under the settlement. For instance, the lands are liable to be taxed on the basis of terms on the basis of strength of soil and nearness to water and other resources. This classification of lands, which is a scientific one, has been kept in view. We have not taken any pains to see how this system is working. With these few words, Sir, I take my seat.

శ్రీ కె. రామచంద్రారెడ్డి:-(రామన్నపేట్):— అధ్యక్షా, రెవిన్యూ డిమాండుమీద రెండవరోజు చర్చ సాగుతోంది. రెవిన్యూ మంత్రిగారు నివేదిక యిచ్చారు. అందులో భూ సంస్కరణలు అని ఒక ఐటం వుంది. 61 జూన్ ఒకటవ తేదీనుంచి భూ సంస్కరణలు అమలులోకి వచ్చాయని అందులో చెప్పారు. రేపు జూన్ వస్తే, 4 సంవత్సరాలు అవుతోంది కాని ఇంతకాలం నుంచీ ఎంతభూమి ఏ భూస్వామి దగ్గరనుంచి ప్రభుత్వం తీసుకోగల్గుతుంది, ఎంత భూమి భూమిలేనివారికి పంచిపెట్టగలుగుతుంది అంటే చెప్పలేని స్థితిలో వున్నారంటే ఆ చట్టం నిరుపయోగం అయినట్లే అవుతోంది. ప్రపంచానికి సంస్కరణలు చేశామని చెప్పడం తప్ప......

మిస్టర్ స్పీకర్ :—సుప్రీంకోర్టు వారు మొన్న మదరాసు లాండ్ సీలింగ్స్ యాక్టు ఇన్‌వాలిడ్ అని తీర్పు చెప్పారు.

శ్రీ కె. రామచంద్రారెడ్డి :—మదరాసు ఆక్టుగురించి చెప్పారు కాని మన చట్టం గురించి కాదుకదా.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మన చట్టానికి మదరాసు చట్టానికి వ్యత్యాసం అంతగా లేదు. దానిననుసరించే మన చట్టంకూడ చేయబడింది కాబట్టి మనచట్టం కూడ చెల్లుతుందా లేదా అనేది మన ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తున్నట్లు వుంది. లీగల్‌గా ఎగ్జామిన్ చేస్తాము అని ప్రభుత్వం చెప్పినట్లు నిన్ననో, మొన్ననో పేపర్లో చూచాను.

శ్రీ కె. రామచంద్రారెడ్డి :—ఇది మీరు చెబుతున్నారు కాని, మంత్రిగారు చెప్పలేదు యిందులో. ప్రభుత్వంచేసే చట్టాలలో రాజ్యాంగరీత్యా—టెక్నికల్‌గా ఏమి అబ్జక్షన్స్ వున్నాయో, సుప్రీంకోర్టు ఎందుకు నిరాకరించిందో—అడ్వకేట్ జనరల్ సలహా యివ్వవలసి ఉంటుందనుకోండి. ఈ చట్టాలుచేసి ఏండ్లు గడచిన తరువాత సుప్రీంకోర్టు ఆక్షేపణ తెలుపుతూ వుందంటే ప్రభుత్వానికి సరైన సలహాలు ఇవ్వడంలేదన్నమాట. సలహాదార్లు కూడ నిర్లక్ష్యంగా వుండడం—అందువల్ల ఈ చట్టం నిరుపయోగమవుతోంది. ప్రజానీకానికి ఉపయోగపడకుండా పోతోంది. 4 ఏండ్ల క్రిందట చేసిన చట్టం అమల్లోకి రాలేదు. ఇప్పుడు సుప్రీంకోర్టు ఆక్షేపణ తెలుపుతోంది అంటున్నారు కనుక ఈ నాటి పరిస్థితుల కనుగుణంగా మరొకచట్టం తేవడం అవసరం. ఇదివరకు గరిష్ట పరిమితి ఎక్కువ పెట్టారు కాబట్టి, ప్రజలకు ఉపయోగపడలేదు కాబట్టి వాస్తవంగా భూ సంస్కరణలవల్ల ఎక్కువవున్న భూమిని ప్రజలకు

పంచిపెట్టాలనే వాంఛ ప్రభుత్వానికి ఉన్నట్లయితే వేరొక చట్టం తేవడం చాల అవసరం. లేకపోతే నిరుపయోగం అవుతోంది. అదనపు శిస్తులగురించి సెలకపైగా సత్యాగ్రహం జరుగుతోంది. అసెంబ్లీలో చట్టంచేసిన వివరాలలోకి నేనిప్పుడు పోదలచుకోలేదు. నైజాం కాలంనుంచికూడ తెలంగాణాలో భూములమీద సిస్తు అధికంగా ఉన్నది. మాగాణి, మెట్ట భూములమీద కూడ ఎక్కువగా ఉన్నది. దాని గురించి ఆంధ్రమహాసభ కాలం నుంచికూడ పోరాటం సాగింది. అయితే, బూర్గుల రామకృష్ణారావుగారి ప్రభుత్వం ఉన్నప్పుడు కొంచెం మార్పు వచ్చింది. ముస్తరికా వంటివి కొన్ని రద్దుచేయడం జరిగింది. అలాంటి భూములమీద అదనపు శిస్తు కనిష్ఠం, గరిష్ఠము కూడ పెరిగింది. ఉదాహరణకు నల్లగొండ జిల్లాలో ఆసిఫ్‌నగర్ అనే కాలవ వుంది. రామన్నపేట, నల్లగొండ —రెండు తాలూకాలలో 10—15 గ్రామాలకు వెడుతుంది, ఆ కాలవ. రిజర్వాయరులు ఉన్నాయి. కొన్నిచోట్లకు కాలవలద్వారా పోతుంది. గ్యారంటీ లేదు. ఆ భూములను 5,000-30,000 కు మధ్యవున్న కేటగిరీలోకి తీసుకోవడంవల్ల— పాత శిస్తు ఎంత ఉందో, అదనపుశిస్తు వేసినతరువాత ఎంత ఉందో తమ దృష్టికి తెస్తున్నాను. అక్కడ పాతరేటు మొదటి పంటకు ఎకరానికి రు. 12 లు, రెండవ పంటకు రు. 6 లు, మొత్తం రు. 18 లు, ఇదివరకు ఉండేది. అక్కడ ఎకరానికి మూడు నాలుగు బస్తాలనుంచి ఎనిమిది బస్తాలకంటె ఎక్కువ పండదు. అలాంటి భూమిని మూడవ తరగతిలో చేర్చిన ఫలితంగా మొదటి పంటకు ఎకరానికి రు. 18 లు, రెండవ పంటకు ఎకరానికి రు. 9 లు, మొత్తం రు. 27 లు చెల్లించవలసి వస్తున్నది. చెల్లిస్తున్నారు. అక్కడ నీరు గ్యారంటీకూడా లేదు. మూసీ నదికి ఆనకట్ట కట్టారు. వర్షము పడితే అక్కడ చెరువు నిండుతుంది. అప్పుడే చెరువుక్రింద భూములకు నాలుగు రోజులైనా నీరు దొరకవచ్చును. కాలువద్వారా నీరు పారినట్లే చెరువుక్రింద నీరు పారుతుందని గ్యారంటీగా లెక్క కట్టడం అన్యాయం. దీనిని ప్రభుత్వం పునరాలోచన చేసి ఇంత పెద్ద భారం పడకుండా చూస్తారని మనవి చేస్తున్నాను. నల్గొండ జిల్లాలోని లెక్కల పట్టిక ఇచ్చారు. రు. 37, 97, 437లు పాత శిస్తు మొత్తం ఉంటే అదనపు భూమిశిస్తు క్రింద రు. 21, 42, 389 లు ఎక్కువైనదని చూపెట్టారు. ఇందులో cess ను చూపెట్టలేదు. అదికూడా చూపించినట్లయితే మరొక 530 వేల వరకు అదనంగా వస్తుంది. ఇదేమీ చిన్న మొత్తం కాదు. కొన్ని లక్షల రూపాయలు, అదికూడా లెక్కవేసినట్లయితే రు. 26,72, 389 లు అదనపు శిస్తుక్రింద ఎక్కువ అవుతుంది. రెండణాలు ఉండే సెస్సుకూడా 25 నయాపైసలు ఎక్కువ చేశారు. ఈ ప్రకారం అంతా చూచినట్లయితే దగ్గరదగ్గరగా 30 లక్షల రూపాయలు అదనపు భూమిశిస్తు క్రింద నల్గొండ రైతులపై పడుతున్నదని అర్థ

మవుతుంది. భూమి సారాన్ని కాని పంటనుకాని సరియైన నీరు గ్యారంటీని కాని చూడకుండా గుండగుత్తగా కొన్ని క్లాసిఫికేషన్సు చేసి ఇంతడబ్బు ఇవ్వాలని చెప్పడం అన్యాయమైన విషయం, కొన్ని జిల్లాలవారు హైకోర్టులో writs కూడా వేసారు. నైజాం ప్రభుత్వ కాలంలో కూడా సెటిల్మెంటు చేసేటప్పుడు భూమిసారం, పంట ఎంత, సరియైనవి ఇస్తున్నామా ఇవన్నీ విచక్షణ చేసి పరిశీలనచేసి శిస్తు విధించేవారు ఈ నాడు ఆ పద్ధతి కూడా విడనాడి మాకు డబ్బుకావాలి కాబట్టి రైతులపై పన్ను వేస్తామని ఈ రకంగా వేయడం చాలా అన్యాయమైన పద్ధతి, దీనిని పునః పరిశీలన చేయాలి. మా గ్రామంలో శిస్తులు ఎట్లా ఎక్కువైనాయో చెబుతాను, మా గ్రామంలో ఖుష్కీ భూమి 3618 ఎకరాలకు ఇదివరకు సెస్సులతో సహా రు. 4,849 ఉండేది, ఇపుడు సెస్సులతో సహా రు. 4,579-35 న. పైలు ఎక్కువైనది. మొత్తం రు. 9,428-35 న.పైలు కడుతున్నాము. మాగాణిభూమి తీసుకుంటే 50-5000 ఎకరాల ఆయకట్టు క్రింద చెరువు చేర్చారు. 309 ఎకరాల 16 కుంటలున్నవి. దానికి పాతశిస్తు సెస్సులతో సహా రు. 3,821-90 న.పై. ఉండేది ఇపుడు రు. 6,055-41 న. పై. పెరిగింది. సెస్సులతో సహా, అంటే రెండురెట్లు కంటె ఎక్కువ పెరిగింది, మొత్తం రు. 9,877-31 న.పై. చెల్లిస్తున్నాము. 1-50 ఎకరాల ఆయకట్టు క్రింద ఆరు కుంటలున్నాయి. దానికి ఇదివరకు రు. 106-32 న.పై. కడుతూంటే ఇపుడు రు. 1,179-75 న.పై. పెరిగింది సెస్సులతో సహా. మొత్తం మాగ్రామంలో ఇదివరకు సంవత్సరానికి కట్టేపన్ను రు. 9,850—65 న.పై. వుంటే అదనపు భూమిశిస్తువల్ల రు. 12,322—99 న. పై. ఎక్కువగా కడుతున్నాము. ఈ ప్రకారంగా ఒక్కొక్క గ్రామంలో వేలాది రూపాయలు ఎక్కువ చేయడం జరిగింది. అక్కడ మూడు నాలుగు బస్తాలు కంటె ఎక్కువ పండని భూములు, మెట్ట భూములలో ఒకబస్తా అర్ధ బస్తా కూడా పండని భూములున్నాయి. ఇలాంటి భూములపై ఇంతపన్ను వేయడం ఎంత న్యాయమో ప్రభుత్వం ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. మరొక గ్రామం విషయం కూడా చెప్పి ముగిస్తాను. రామన్నపేట తాలూకాలో అమ్మనబ్రోలు అనే గ్రామం ఉన్నది. అక్కడ 5271 ఎకరాలున్నాయి. దానికి పాతరేటుక్రింద రు. 3,347-23 న.పై. అయితే క్రొత్తరేటుక్రింద సెస్సులతోసహా రు. 4,008-86 న.పై. ఎక్కువైనది. అదే విధంగా తరిభూమి 1122 ఎకరాల 18 కుంటలు వుంటే ఇదివరకు రు, 13,001—87 న. పై. కడుతూంటే ఇప్పుడు అదనపు శిస్తుక్రింద రు. 6,367 - 35 న. పై. ఎక్కువైనది. మొత్తం ఆ గ్రామం రైతాంగం సంవత్సరానికి తరిభూమి, ఖుష్కీ భూమి కలిపి రు. 16,849—10 న. పై. చెల్లిస్తూంటే ఇపుడు అదనపు శిస్తువల్ల రు. 10,376—21 న. పై. అదనంగా చెల్లిస్తున్నారు.

మొత్తం ఈ ప్రకారంగా రు. 26,725—31 న. పై. చెల్లిస్తున్నారు. ఈ విధంగా ప్రతిగ్రామంలోను రైతులు ఎక్కువపన్నులు కట్టుకోవలసి వస్తోంది. రైతులు పన్నులు కట్టలేకపోతే రివెన్యూ అధికారులు వచ్చి విపరీతంగా నిర్బంధంపెట్టి పశువులను జప్తు చేసి వసూలు చేస్తున్నారు. మోటలు తోడుకునే పశువులను కూడా తీసుకుపోయిన ఘటనలున్నాయి. ఇంతభారం వేయడం ప్రభుత్వానికి ఏ మాత్రం తగనివిషయం, ఈ సందర్భంలో జరిగే సత్యాగ్రహ ఉద్యమం గురించి రైతులు పాల్గొనడం లేదని ఏవో చెబుతున్నారు. ఆ వివరాలలోనికి పోకుండా ఇది వాస్తవమైన విషయం అవునా కాదా అనేది పరిశీలించి వెంటనే అదనపు భూమిశిస్తు చట్టాన్ని రద్దుచేసుకుని అదనపు పన్ను వేయాలంటే ప్రభుత్వం మరలఆలోచించ వచ్చును. తెలంగాణాలో వ్యవసాయ ఆదాయాల పన్ను చట్టం ఉండేది, పెద్దవారే ఎక్కువపన్ను కట్టవలసి వస్తుందని దానిని రద్దుచేశారు. కేవలం సెంటు, కుంట వుండేవారిపై ఈ విధంగా వేయడంవల్ల రైతులు క్రుంగిపోతారు. ఈ దృష్టితో చట్టాన్ని వాపసుతీసుకోవాలని మనవిచేస్తూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

Sri P. Ramachandra Reddi (*Sangareddy*) :- Sir, while sapporting the Demands moved by the hon. Minister for Revenue, I would like to say a few points. Most of the Members have given various points and demanded the whithdrawal of the additional assessment which the Legislature has passed in the last session. I may submit, Sir, that there are some districts like Medak whereas far as wet lands are concerned, there is no additional assessment on wet land; instead, there is a reduction in the rate of land revenue which was existing from the times of Jagirs and Sarfikhas ; there are instances where our cultivators in Medak district used to pay from Rs. 28 to Rs. 36 or in some places in backward taluks like Narsapur they used to pay Rs. 46 per acre before the Additional Assessment Act came into force. But after the coming into effect of the additional assessment, based on the resources of the ayacut, that is reduced from Rs. 28 to Rs. 13, from Rs. 28 to Rs. 9 and from Rs. 36 to Rs. 23. There is no instance in which

any enhancement is made in Medak district, and on the other hand there is either reduction or it is just equal to what it was before. So, as far as wet cultivation or wet land is concerned, there is no additional assessment; there is reduction in the total income to the Government as far as our district is concerned.

Similarly in dry lands, which are black cotton in Medak district, it is the same and about half of the district is of black cotton soil on the Manjira banks. Therefore, most of us who are growing commercial crops, are paying 75 per cent of the additional assessement which we were paying previously. That is, supposing we were paying Rs. 5/—per acre including surcharge plus commercial tax previously, after this additional assessment we are paying one anna less than it was previously. Therefore, on lands on which we were paying commercial tax plus surcharge, after this additional assessment there is no additional tax as stated by most of the opposition members. Only those lands which are chalka and which are having very less land revenue of six or four annas have got some enhancement. But in view of the price as my friends have stated and in view of the prevailing market rates of agricultural commodities that may not be a large problem. The sensation among the peasants is not as much as we are saying here or elsewere or as we are agitating.

Most of the agitators who are coming forward to agitate and participate in the satyagrahas are coming for banjar lands. So, as far as banjar lands are concerned, I may submit, Sir, that in most of the Telengana Districts much land was allotted and patta certificates were given and unfortunately due to other reasons-they alone may not

be responsible—most of them have sold the land to such persons who are having bigger holdings. So, such of the lands which were assigned about six or eight years back are now sold without any permission illegally to those who are having bigger holdings. That is the sad aspect of it. But there are other lands which are not assigned and which are in illegal possession. I may, however, say that the Government is very lenient in levying the penalty, etc. Even in cart tracks, pathways and roads which are passing through gairan lands where cultivation is taking place—there are hundreds of instances in Medak District—the Government is collecting from those illegal cultivators only nominal land revenue. Therefore, if the banjar land problem in most of the Districts is solved, as our Chief Minister has promised on the floor of the House, that will improve the situation very much. If there are any specific instances where the concerned authorities have neglected in allotting the banjar lands, such instances can be brought to the notice of the Government and I am sure the Government will definitely consider them. Similarly, in some of the land revenue matters, in some Districts, due to lack of previous records, there may be some wrong interpretation of law or rules; in such instances, a specific case can be made out and something can be done instead of withdrawing the Land Revenue Additional Assessment Act. While, therefore, supporting the Land Revenue Demand, I beg to submit, Sir, that there is not much sensation or agitation among the actual cultivators regarding the levy of this additional assessment, because so many investments were done through irrigation sources to the peasants by spending crores of rupees, at the same time, attending to all minor irrigation sources, which was the long-cherished desire of,

the villages, giving loans in addition to developing road etc. So. while paying compliments to the Government, I am supporting the Revenue Demand.

శ్రీ పి. రాజగోపాల్ నాయుడు :—అధ్యక్షా, ఈనాడు రైతు రామచంద్రారెడ్డిగారితో వ్యవహారం అయితే ఎన్నడో తేలిపోయేది. ఆవిధముగా కాకుండా యిప్పుడున్నమంత్రిగారు రామచంద్రారెడ్డిగారితో కాబట్టి చాలా కష్టపడవలసి వస్తున్నది.

Mr. Speaker :—Nothing personal, you mean.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు .—Yes, Sir. ప్రతివారు కాంగ్రెసు తరఫున, మంత్రిగారు ఇదే వాదన తీసుకువస్తున్నారు. ఎప్పుడో 1940లో బస్తా రెండు రూపాయలుకదా, ఇప్పుడు 20-30 రూపాయలు అయినదికదా, వ్యవసాయ వస్తువుల ధరలు హెచ్చయినవి కదా, తప్పనిసరిగా ఎందుకు శిస్తు హెచ్చుచేయకూడదు. Resettlement చేసి ఉంటే యింకా హెచ్చుగా శిస్తు హెచ్చింపవలసి ఉండేదికదా, అలా చేయకుండా కొంచెం ఎక్కువ చేస్తున్నాం అంటున్నారు. గవర్నమెంటు లెక్కలు చూద్దాము. Cost of cultivation ఎలా increase అయినది నేవాదన. నాది చిత్తూరుజిల్లా కాబట్టి చిత్తూరుజిల్లాకు సంబంధించినంతవరకు చెబుతాను. Bureau of Economics and Statistics 1959లో యిచ్చిన లెక్కలు చెబుతాను. వారిదగ్గర 1964 సంవత్సరం లెక్కలు ఉంటే చెప్పవచ్చును. నాకు ఆక్షేపణకాదు. 1959లో చెప్పింది ఏమంటే cost of cultivation లెక్కవేసి 384.23నయాపైసలు ఎకరానికి ఖర్చవుతుంది, 428.70 నయాపైసలు ఆదాయము వస్తుందని చెబుతున్నారు. దీనిలోనే, అధ్యక్షా, తమదృష్టికి తెస్తున్నాను. ఇరిగేషన్ కొరకు ఎకరానికి 37 రూపాయలుమాత్రం ఖర్చవుతుందని వ్రాసినారు. అది చాల తప్పు. ఎందువల్లనంటే చిత్తూరు జిల్లాలో బావుల వ్యవసాయం ఎక్కువ ఉంది. చెరువులు, కాలువలు supplement చేస్తున్నారు. బావుల వ్యవసాయానికి కరెంటువచ్చి ఉంది, కరెంటు చార్జీలు లెక్కవేసుకుంటే 70,-80 రూపాయలు ఎకరానికి ఏమాత్రం ఎక్కువకాదని చెప్పగలను. 37 రూపాయలు వేసుకున్నారు. అంతేకాకుండా after cultivation అన్నారు. After cultivation అన్నప్పుడు నాట్లువేసినతరువాత కలుపు తీయడం అనగా weeds తీయడానికి ఎకరానికి 30 మందిని పెట్టవలసి ఉంది. దానికి 7 రూపాయలు కట్టినారు. 30 రూపాయలకు తక్కువకాదు. ఇలా చెప్పగలను. నేను చెప్పినదంతా తీసివేస్తే రైతు

minus balanceలో ఉంటాడు. వారి లెక్కలను ఆధారం చేసుకుని 34·47 నయాపైసలు మిగులుతున్నది. కాని మన సభ్యులు శేడెన్ పోవెల్ net income లోసగము తీసుకోవాలని చెప్పినట్లు ఆ సూత్రాన్ని అనువర్తింపచేసి ఆరునెలలు రైతు కష్టపడి పండించినా వచ్చిన 34 రూపాయలలో 17 రూపాయలు జమకట్టుకోవాలని చెబుతున్నారంటే అర్థం ఏమిటి ? శేడెన్ పోవెల్ సూత్రాన్ని అనువర్తింపడంలో మిత్రులు ఒకమాట మరచిపోతున్నారు. రైతుకి కుటుంబానికి ఉదరం ఉంది. తిన డానికి ఆహారం కావాలి. దానికి ఖర్చుఅవుతుందని మరచిపోతున్నారు. 34రూపా యలలో 12 రూపాయలు జమ కట్టాలంటే అది ఏమి న్యాయం ? కనీసం ఆరు నెల లకు ఒక రైతు కుటుంబానికి నెలకు లెక్కలతక్కువలో తక్కువ 30 రూపాయలు వేసినా180 రూపాయలు తప్పనిసరిగా కావలసివస్తుంది. రు. 34.47 నయాపైసలు మిగిలితే ఏ విధముగా బ్రతుకగలడు ? లోటులో ఉంటున్నాడు. అటువంటి ఆదాయం గలిగినవాడిని అదనపుశిస్తు కట్టమని చెప్పడానికి మంత్రిగారు ఎలా పూనుకున్నారో అర్థం కాదు. గవర్నమెంటు లెక్కలప్రకారమే ధరలు హెచ్చుగా ఉన్నాయని వాదన మొదలుపెడితే 1959 సంవత్సరపు గవర్నమెంటు లెక్కల ప్రకారం రైతు లోటు బడ్జెటులో ఉన్నాడు. తినడానికి చాలడం లేదు.

(Sri K. Punnaiah in the Chair)

అందుచేత చిత్తూరుజిల్లాను అదనపుశిస్తునుండి exempt చేయాలి. మొత్తం అందరినీ exempt చేయాలి. ఎక్కడాకూడా హెచ్చుగా మిగలడం లేదు. శ్రీకాకుళం రు. 76.66 న. పైసలు, తూర్పుగోదావరి 51·18 నయాపైసలు పశ్చిమ గోదావరి 23·90 నయాపైసలు, కృష్ణా 50.31 నయాపైసలు, గుంటూరు 39·90 నయాపైసలు, నెల్లూరు 27·82 నయాపైసలు, చిత్తూరు చదివాను. నిజామాబాదు రు. 37.00 నయాపైసలు, వరంగల్లు రు. 32·00 నయాపైసలు అని వచ్చింది. కాబట్టి ఏ జిల్లాలోకూడా రైతునుండి అదనపు శిస్తులు వసూలుచేయడానికి గవర్నమెంటుకి న్యాయం లేదని చెప్పదలచుకున్నాను. ఆ విధముగా ఉన్నప్పుడు ఏ విధముగా హెచ్చించిన శిస్తును మరల హెచ్చిస్తున్నారు ? మంత్రిగారు కాంగ్రెసువారు వాదించి నెగ్గితే లెక్కలప్రకారం ఒప్పుకొనడానికి సంసిద్ధముగా ఉన్నాను. మరొ కటికూడా ఉంది. లెక్కలు యిస్తూ వారు 4 కోట్ల 80 లక్షల రూపాయలు వసూలు చేస్తున్నారన్నారు. వారు శిస్తులు 1 కోటి 60 లక్షలరూపాయలు వసూలు చేస్తు న్నారని చెప్పినారు. 1963లో ఒక జి. ఒ. పాసుచేస్తూ 62 లక్షలు ఎక్కువగా వచ్చిందని చెప్పారు. అయితే ఆ డబ్బు జిల్లా పరిషత్తులకు పంచాయతీ సమితులకు

పోతుందని మాకు ఏమీ రావడంలేదని చెబుతున్నారు. మొత్తం 7 కోట్ల రూపాయలు వసూలు చేస్తున్నారు.

టెంపొరరీ చైర్మన్ :—జిల్లాపరిషత్తులకు, పంచాయతి సమితులకు పోతున్నదికదా.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :—ఆదాయం అంతా ఎవరికో పోతుంది. నాలుగుకోట్లు ఒక్కొక్క డిపార్టుమెంటుకు పోతుంది. మంత్రిగారి దగ్గర మిగిలేది ఏమీ లేదు; ఇంటికి తీసుకొనిపోవడానికి శ్రీ విశ్వనాథంగారు కొన్ని చెప్పారు. శ్రీ కె. రామచంద్రారెడ్డిగారు కొన్ని చెప్పారు. నేనుకూడా చదవగలను. చిత్తూరు జిల్లాలో ఏ చెరువులక్రింద ఎంత శిస్తు పెరిగిందో చెప్పగలను. కాని సమయం లేదు. కాబట్టి చదవడంలేదు. ఒక్కొక్కచోట 3 రెట్లు, 4 రెట్లు పెరిగిన సందర్భాలున్నవి. జూన్ నెలలో లెక్కలు వచ్చినతరువాత చూస్తే దీనికంటె హెచ్చుగా వుంటుంది. ఇంత మొత్తము వసూలుచేయవలసిన అవసరము ఏమి వుంది. ఇంత హెచ్చుగా పన్ను వేయడము తప్పుకదా అందువల్ల అదనపుశిస్తుచట్టాన్ని repeal చేయాలని కోరుతున్నాను. రైత్వారీ సిస్టమ్ తీసుకువస్తున్నట్లు, ఇనామ్‌దారీ, జాగీరుదారీ సిస్టమ్స్‌ని తీసివేస్తున్నట్లు, పన్నులను ఒకే పద్ధతిపైన తీసుకొని వస్తున్నట్లు చెప్పారేకాని మరికొన్ని భేదాలు అక్కడక్కడ వున్నవని మనవి చేస్తున్నాను. అనంతపురం జిల్లాలో పర్రె కాల్వలు అనండి, ఇసుక కాల్వలు అనండి, spring channels అనండి వాటిక్రింద నీటిశిస్తు లేదు. అనంతపురం జిల్లాకు మాత్రమే ఈ concession ఇచ్చి మిగతా జిల్లాలకు ఎందుకు ఇవ్వడములేదో అర్థము కాకుండా వుంది. రైతు శ్రమతో ఊట కాల్వలను తీసుకొంటారు. బావులనుంచి నీరు ఏవిధముగా శ్రమతో తీసుకొంటారో ఆ విధముగానే శ్రమపడి నీరు తీసుకొంటారు. బావుల క్రింద ఎలా నీటిశిస్తు లేదో ఆ విధముగానే ఈ పర్రె కాల్వలక్రింద సాగుకుకూడ నీటిశిస్తు లేకుండా చూడవలసిన అవసరము ప్రభుత్వానికి వుంది. అందువల్ల రాష్ట్రీయము మొత్తముమీద రద్దుచేయాలని కోరుతున్నాను. చీరాలప్రాంతములో ఏటి ప్రక్కన దొరువులు బావులు అనిత్రవ్వుకొని నీటిని కడవలతో తెచ్చి చల్లుతూ వుంటారు. వాటికి నీటిశిస్తు వేస్తున్నారు. దానినికూడ రద్దుచేయాలని కోరుతున్నాను. చిత్తూరుజిల్లాలో 2 రకాల శిస్తులు వున్నవి. మదనపల్లి, వాయల్పాడు, చిత్తూరుతాలూకా మొదలైనవి north Arcot district నుంచి వచ్చినవి. Precarious sources క్రింద ఒక దమ్మిడీకూడ నీటిశిస్తు వసూలుచేయడము లేదు. కాని ఆ ప్రక్కనవున్న

పుంగనూరు, పల్లమనేరు పుత్తూరు తాలూకాలలో precarious sources క్రింద నీటి శిస్తు వసూలు వసూలు చేస్తున్నారు. దానినికూడ రద్దుచేయాలని కోరుతున్నాను.

ఇక పెనాల్టీలుసంగతి చెప్పవలసివుంది. 6 సంవత్సరాలుకనుక చెరువులనుంచి నీరు తీసుకుంటే తప్పనిసరిగా ఆ భూములను ఆయకట్టులో చేర్పించాలని B. S. O. లో వుందనుకొంటాను. జమీందారీ ప్రాంతాలనుంచి taken over చేసిన చెరువుల క్రింద ఆయకట్టులో 10 ఎకరాలుంటే 20 ఎకరాలకు, 30 ఎకరాలకు సుమారు 100 సంవత్సరాలనుంచి నీరు పారించుకొంటున్నారు. అలాంటి భూములను ఈ ఆయకట్టుక్రిందకు తీసుకొనివచ్చేదానికి ప్రయత్నము చేయకపోతే ప్రతివారు పెనాల్టీ చెల్లించవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది. దీనికికూడ మంత్రిగారు జవాబు చెప్పాలి. ఈనాడు కరువు దేశము మొత్తముమీద వస్తున్నది. కరువు, వరద నివారణకు అగ్ని బాధితులకు 75 లక్షలు ఖర్చు పెడుతున్నాము. 75 లక్షలు ప్రతి సంవత్సరము ఖర్చు పెట్టినా ప్రయోజనము కల్గడము లేదు. శాశ్వతమైన కరువునివారణ చర్యలు తీసుకోవాలి. Flood control schemesని ఎలా అయితే సెంట్రల్ గవర్నమెంటు తీసుకొని సెంట్రల్ ప్లానులో డబ్బు provide చేసినదో అలాగే కరువుకూడ అన్ని ప్రాంతాలలోను వస్తున్నదికాబట్టి national planగా తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. దేశము మొత్తముమీద వున్న కరువును దూరము చేయడానికి ప్రత్యేక పథకము వేస్తేతప్ప లేకపోతే ప్రతిసంవత్సరము ఖర్చుపెట్టే 75లక్షలు వృధాయే అని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ 15 సంవత్సరాలనుంచి సుమారు 10, 12 కోట్లవరకు ఖర్చుపెట్టిన లెక్కలవల్ల తేలుతున్నది. దీనిని సక్రమముగా ఖర్చు పెట్టినట్లయితేకరువునివారించడానికి వీలు వుండేది. శిస్తు వసూలుచేసేవిషయములో ఒకమాట చెప్పదలచుకొన్నాను. అసలు 4 వాయిదాలపైన శిస్తు చెల్లించేదానికి వీలువుందికాని ఈ సంవత్సరము ఫిబ్రవరిలోనే మొత్తముడబ్బు అంతా కట్టాలని లేచు కుక్కలులాగ రెవెన్యూ అధికారులంతా గ్రామాలపైన పడ్డారు. రైతులను ఎంతో ఇబ్బంది పెట్టారు. రెవెన్యూ ఇనస్పెక్టర్లు, తహశీల్దారు R. D. O. అంతా గ్రామాలలో కొలువుతీర్చి, గ్రామస్థులను బెదిరించి శిస్తు కట్టాలంటే ఒకేసారి కట్టగలరా అనేది ఆలోచించాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఇలాంటి పద్ధతిని వదలాలి. 4వాయిదాలపైన సక్రమముగా కట్టుకునేదానికి అవకాశము కల్గించాలి.

ఇక తక్కావీ ఋణాలను వసూలు చేయడములో చాల నిర్బంధాలు చేస్తున్నారు. పశువులనుజప్తుచేస్తున్నారు. కరీంనగర్ జిల్లాలోని చౌటుపల్లి గ్రామము గురించి మనవిచేస్తాను. జానకిరామారావుగారియొక్క 2 దున్నపోతులను, 3 ఎద్దులను

వేలము వేశారు. కొండలరావు అనే ఆయనవి one she-buffalo or bull, and one he-buffalo ని వేలము వేశారు. వెంకటరావుగారిని 3 he-buffaloes, 7 cows, 32 bulls, one cow, one bullని వేలము వేశారు. తక్కావీ ఋణాలను తీసుకొన్నప్పుడు securityని ఇచ్చివుంటారు. దానికి సంబంధించి వేలము వేసివుంటే ఫరవాలేదు. కాని వారు దున్నపోతుల సహాయముతో వ్యవసాయము చేస్తూ వుంటారు. వాటిని వేలమువేస్తే రైతాంగానికి చాల కష్టముగా ఉంటుంది. వ్యవసాయానికి ఉపయోగపడే పశువులను జప్తుచేయకూడదని instructions ఇవ్వాలి. నారాయణరెడ్డి అనే ఆయన 4 వేల రూపాయలు ఇవ్వవలసివుంటే రు. 3,300/- కడతానని చెప్పినప్పటికి ఇంజను తీసివేస్తామని పట్టుపడుతున్నారుట. ఆయనకు 6 ఎకరాల భూమి వుంది. ఇంజన్లు తీసివేస్తే పైర్లు పాడైపోతాయి. అంత నిర్బంధము చేస్తే వ్యవసాయము ఎలా చేయగలుగుతారో ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. Projects క్రింద land acquisition చాల ముఖ్యమే. కాని ఈ విషయములో మంత్రిగారు శ్రద్ధవహించాలని కోరుతున్నాను. ప్రాజెక్టులు కడుతున్నారు, అవి కడతామని చెప్పినప్పుడే ఆ ప్రాజెక్టు లోతట్టు విస్తీర్ణమును ప్రభుత్వమువారు తీసుకొంటున్నారు. ఆ భూములకు 10 సంవత్సరాల తరువాత డబ్బు pay చేస్తున్నారు. ఈ 10 సంవత్సరాలు సాగుచేసుకొనేదానికి వీలులేదు. రైతులదగ్గర డబ్బువుండదు. ఉదాహరణకు కూటాలవంక ప్రాజక్టు వుంది. అక్కడ ఎకరమ్ము, అర ఎకరము వున్న చిన్న రైతులే వున్నారు. ఆ భూములు తీసుకొని 7 సంవత్సరాలయింది. ఇంతవరకు compensation ఇవ్వలేదు. Land acquisition proceedings విషయములో చాల ఆలస్యము జరుగుతున్నది. అక్కడ R. D. O. చేయవలసి వుండడమువల్ల చిక్కుగా వుంది. దానివల్ల చాల ఆలస్యము అవుతోంది. ప్రాజెక్టు ప్రాంతాలలో landని acquire చేసేదానికి ఒక Special Officerను వేస్తే మంచిది. అంతేకాకుండా రెవెన్యూ రిపోర్టులు పంపించడములోకూడ ఆలస్యమైపోతున్నది. ప్రాజెక్టులు కట్టాలన్నపుడు రెవెన్యూ రిపోర్టులు కావలసి వుంటుంది. ఒకటి, రెండు సంవత్సరాలు delay కావడమువల్ల estimates వేసినప్పటికి వాటిని నిలుపుదల చేయడము, మరల revise చేయడము జరుగుతున్నది. అందువల్ల రెవెన్యూ రిపోర్టులు పంపించడానికి, ప్రాజెక్టుక్రింద భూములను acquire చేయడానికి, ఈ రెండింటికి సంబంధించి ప్రత్యేకమైన Special Officerను వేస్తే ఇబ్బంది లేకుండా పోతుంది.

ఇక జాయింటుపట్టాలను విడగొట్టడానికి శాసనము తీసుకువస్తున్నందుకు అభినందిస్తున్నాను. ఎంతోకాలమునుంచి ఈజాయింటు పట్టాలవల్ల రైతులు చాల ఇబ్బంది పడుతున్నారు. త్వరగా శాసనముచేస్తే తప్పనిసరిగా మంత్రిగారు అభినందనీయులవుతారు. చరిత్రాత్మకముగా వారిపేరు నిలిచి వుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

గ్రామోద్యోగుల విషయము చాల చిక్కగా వుంది. ఎక్కడకుపోయినా వారు తమ విషయము ఏమిటి అని అడుగుతున్నారు. 3, 4 సంవత్సరాలనుంచి నిర్ణయము చేస్తాము అని మంత్రిగారు అంటున్నారు. నిర్ణయము చేయడానికి ప్రయత్నము చేస్తాము అని అంటున్నారు. అది సాధ్యముకాని పని. ఈ వ్యవస్థ గురించి ఏమి అనుకొంటున్నారు. వారి service regulation విషయములో ఏమి చేయదలచుకున్నారో వెంటనే నిర్ణయముచేస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు (పాతపట్నం):-అధ్యక్షా, రెవెన్యూశాఖామాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలను మనవిచేయదలచుకొన్నాను. ఈనాడు మన ఎడ్మినిస్ట్రేషన్‌లోవున్న లోటుపాట్లను, జరుగుతున్న ఆలస్యాన్ని సరిదిద్దటానికి ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక కమిటీ వేస్తామని నిర్ణయించి నిన్న ప్రకటించినందుకు వారిని అభినందిస్తున్నాను. ఇది చాలా అవసరం. ఎన్నాళ్ళనుండో డిపార్టుమెంటులలో ఆలస్యం జరుగకుండా వుండాలని అనుకొంటున్నాము. నిన్న ఉగాదిరోజున ఇటువంటి కమిటీని వేసి ఆరునెలలు దీనిలోని కష్టసుఖాలను తెలుసుకొని పనిపాట్లు చేయిస్తామని, జిల్లాపరిషత్తులలో, పంచాయితీ సమితులలో జరుగుతున్న దుబారా ఖర్చులు తగ్గించడానికి ప్రయత్నిస్తామని ప్రకటించినందుకు వారిని అభినందిస్తున్నాము

ముఖ్యంగా ఈనాడు లాండ్ రెవెన్యూకు వ్యతిరేకంగా దేశంలో సత్యాగ్రహం జరుగుతున్న విషయం అందరకూ తెలిసినదే. కాని దురదృష్టవశాత్తూ స్వతంత్రపార్టీ వారు సత్యాగ్రహం చేశామని ఒకప్రక్క ప్రకటిస్తూనే ఈవేళ మా జిల్లాలో లచ్చన్నగారు చేస్తున్న ఉపన్యాసాలు వింటుంటే వారి అభిప్రాయం ఏమిటో విశదంగా తెలుస్తుంది. వారు ఉపయోగిస్తున్న భాష చాలా బాధాకరంగా వుంది. బహిరంగ సభలో ఆయన ఉపన్యసిస్తూ వచ్చిన ఆఫీసర్లను చీపురుకట్టలతో కొట్టండి అని ప్రజలకు చెబుతుంటే......

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :—లచ్చన్నగారిక్కడ లేనప్పుడు చెబితే వారు డిఫెండు చేసుకొనేది ఎలా ?

శ్రీ ఎన్. లక్ష్మణదాస్ :—ఇక్కడ రికార్డు అయి వుంటుంది. మంత్రి గారినిగురించి, పండిట్ జవహర్ లాల్ నెహ్రూ గురించి, ఇందిరాగాంధి గురించి, నీలం సంజీవరెడ్డిగారి గురించి వారు చేస్తున్న ఉపన్యాస భోగట్టా తెలుసుకొంటే వ్యక్తిగతంగా వారు ఉపయోగించే భాష ఏ రాజకీయవాది దగ్గరా వినలేదు. అది దురదృష్ట కరమైన విషయం. అటువంటివాటిని ప్రభుత్వం మన్నించటం తప్పేమోననిపిస్తున్నది. విశ్వనాథంగారు ఈ పన్నులగురించి మాట్లాడారు. ఎంత చక్కని భాషలో వారు విషయాలన్నీ స్పష్టంగా చెప్పారు; కాని వ్యక్తిగత విషయాలను, జవహర్ లాల్ నెహ్రూ గురించి, ఇందిరాగాంధి గురించి మన రాష్ట్రంలో మూడున్నర కోట్ల ప్రజానీకానికి ముఖ్యమంత్రిగా వున్న వారిగురించి ఇంత హీనంగా మాట్లాడుతూ వుంటే ఊరుకోవటం న్యాయం కాదు. అలా ఊరుకొంటుంటే అసలు ప్రభుత్వం వున్నదా లేదా అనే అనుమానం అక్కడి ప్రజలలో వస్తున్నది. సత్యాగ్రహం చేయవచ్చు. రైతుల మీద పన్ను వేయటమే కాదు, వారిని ఏవిధంగా బాగుచేయాలనికూడ ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నది. ముఖ్యమంత్రిగారు రైతు నాయకులు. పి. రాజగోపాలనాయుడుగారు మాట్లాడుతూ మంత్రి రామచంద్రారెడ్డిగారు రైతు రామచంద్రారెడ్డి అయితే తగాదా రాకపోయేది అని చెప్పారు. ఆయన రైతే. వ్యవసాయం మీద ఆధారపడిన మనిషే. ఆయనకు అన్ని విషయాలు తెలుసు. కాంగ్రెసు ప్రతినిధులలో ఎనభై పర్సెంటు మంది రైతు ప్రతినిధులుగా ఇక్కడ కూర్చున్నవారే. కేవలం పన్ను తగ్గించడంవల్ల రైతు బాగుపడతాడంటే పన్ను తీసివేయటానికి అందరూ అంగీకరిస్తారు. రైతు పరిస్థితి బాగుచేయటానికి మార్గాలు కనిపెట్టాలి. అతనికి నీటి వసరుల విషయంలో, సకాలంలో కావలసిన అప్పుల విషయంలో పండించిన పంటకు, సరైన విషయంలో, క్రాప్ ఇన్స్యూరెన్స్ విషయంలో రైతుకు అవసరమయిన సహాయం చేస్తూ రైతు పరిస్థితి అభివృద్ధి చేయటానికి ప్రయత్నించాలి. ఇవేళ అన్ని వర్గాలవారు రైతుపట్ల సానుభూతి చూపిస్తున్నారు. వారు ఏ ఉద్దేశంతో చెప్పినా అలా చెప్పటం నాకు గర్వంగా వుంది, సంతోషంగా వుంది. రైతు బలసివున్నాడనే ఊహ చాలమందికి వుంది. పూర్వం ఒకప్పుడు నారాయణస్వామి కమిటీని ఎపాయింట్ చేసింది. ఈనాడు ధాన్యం ధరలు పెరగవచ్చు. అంతమాత్రంచేత రైతు బాగుపడుతున్నాడా? అతనికి ఎంత అప్పు వున్నది, ఎంత దొరుకుతున్నది, అతనికి కావలసిన వసరులు ఏమిటి, రైతుకు కావలసిన సదుపాయములు ఏమిటి అనే విషయాలను సమగ్రంగా ఆలోచించి రైతుకు ఎటువంటి ఉపకారం చేయాలో ప్రభుత్వం యోచించాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఈనాడు ప్లానింగ్ విషయంలోకాని, స్కీముల విషయంలోకాని, ప్లానింగ్ కమిషన్ తప్పులు చేస్తున్నది. రైతుల స్థితి అర్థం చేసుకోకుండా వారు స్కీములు తయారు

చేస్తున్నారు. అందువల్ల మన రాష్ట్రప్రభుత్వం ఒక కమిటీని వేసి రైతులయొక్క కష్టసుఖాలను స్వయంగా తెలుసుకొని వారికి కావలసిన సదుపాయాలను కలుగజేయ టానికి ప్రయత్నించాలి. దానికి అనుగుణంగా మన ప్లానును సరిచేసుకొని రైతుని ముందుకు తీసుకుపోవటానికి ప్రయత్నించాలి. అందుకు మన ప్రభుత్వం పూనుకుం టుందనే సంపూర్ణ విశ్వాసం నాకుంది. రైతుకు సంబంధించిన అన్ని విషయాలనూ సమగ్రంగా పరిశీలించటానికి ఒక కమీషన్‌ను ఎప్పాయింట్ చేయవలసిందని జనరల్ డిస్కషనులోనే చెప్పాను. కాని సత్యాగ్రహం పేరుతో అరాచకాన్ని రెచ్చగొ ట్టటం మంచిది కాదని మనవిచేస్తున్నాను. విశ్వనాథంగారు పెద్దలు, జాతీయవాది. ఈనాడు దేశకాల పరిస్థితులను గమనించి, అటు పాకిస్థాను, ఇటు చైనా చేస్తున్న కుతంత్రాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని అయినా ఇట్టి పరిస్థితులలో సత్యాగ్రహాన్ని విర మించాలని మనవిచేస్తున్నాను, కేవలం శిస్తు తగ్గింపువల్లనే రైతులు బాగుపడతా రనుకొంటే అందుకు ప్రభుత్వం వెనుకాడదని నాకు తెలుసు. శిస్తు వల్ల కాదు పంటలుపోయినప్పుడు రెమిషన్ విషయంలో, పంట పోయినప్పుడు ఎలా ఆదుకోవా లనే విషయంలో, వారికి కావలసిన సదుపాయాల విషయంలో మనం శ్రద్ధ తీసుకొని వారికి అన్ని సౌకర్యాలు కలుగజేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. అందువల్ల రైతుల యొక్క క్షేమాన్ని చూడాలని రెవెన్యూమంత్రిగారిని హృదయపూర్వకంగా కోరు తున్నాను. నేను మరొకసారి స్వతంత్రపార్టీవారికి హెచ్చరిక చేస్తున్నాను. ఈవిధ మయిన ఉపన్యాసాలు చేస్తే ప్రజానీకంలో తిరుగుబాటు రావటానికి అవకాశాలు వున్నాయి. ప్రభుత్వ పాలసీమీద విమర్శచేస్తే ఎవరూ కాదనరు. కానికాంగ్రెసు ప్రభుత్వం తప్పులు చేసిందని తప్పులు చూపితే అంతా సంతోషిస్తారు. కాని వ్యక్తి గతంగా మాట్లాడుతూ అటువంటి భాష ఉపయోగించడం మంచిది కాదు. అటు వంటి భాష మాట్లాడాలంటే రెండుమూడు మాసాలు నేర్చుకోవాలి. అటువంటి భాషను, శాసనసభ్యులు, మాజీమంత్రి ఉపయోగిస్తున్నందుకు నేను విచారిస్తున్నాను. ఆఫీసర్లను చీపురుకట్టలతో కొట్టండి అని చెప్పడమా సత్యాగ్రహం ? శ్రీకాకుళంలో ఉపన్యాసాలను విచారించవలసిందిగా విశ్వనాథంగారిని కోరుతున్నాను. అక్కడ జరుగుతున్నదే సత్యాగ్రహమే అయితే దానిని సత్యాగ్రహం అనుకోవాలో, మరేమను కోవాలో విచారించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. అందుచేత నేను రెవిన్యూశాఖా మంత్రిగారికి అభివందనలు అర్పిస్తున్నాను. గ్రామోద్యోగులపట్ల సానుభూతితో వారు కొన్ని నిర్ణయాలు చేశారు. చాల సంతోషమైన విషయం. గ్రామోద్యోగులు వారు సత్యాగ్రహాన్నికాని లేకుంటే strike అంటే వారు వద్దు అంటే వెంటనే మానుకు న్నందుకు వారియొక్క కష్టసుఖాలు స్వయముగా పరిశీలనచేసి వారి గురించి కొన్ని

విషయాలు చెప్పారు. అదే విధంగా జాయింటు పట్టాలను విడదీయాలనే దానిని గురించికూడ వారు నిర్ణయం తీసుకున్నందుకు వారికికూడ, మరి ఇటువంటి రైతుకు సంబంధించినటువంటి, గ్రామములకు సంబంధించినటువంటి విషయములలోగాని రెవిన్యూ శాఖ మంత్రిగారు చాల సమగ్రంగా నిర్ణయాలు చేసుకున్నందుకు నిజముగా మరి వారికి రైతు రామచంద్రారెడ్డి అవునా కాదా అనే ఆలోచన ఎందుకు కలిగిందో నాకు అర్థము కాలేదు. అందుచేత నేను రాజగోపాల్‌నాయుడుగారిని కోరుతున్నాను. రైతయి ఈవాళ రైతుకు ఉన్న ఇక్కట్లు లాండ్ రెవిన్యూ కాదు. అనేక ఇక్కట్లు ఉన్నాయి అనే విషయం తెలుసుకొని వాళ్ళ స్వతంత్రపార్టీ ఆ పార్టీ ఏదో నేను అనుకొన్నాను. ఏదో డెమొక్రాటిక్ పార్టీ, అక్కడ ఏదో తీర్మానాలు చేసింది బెంగుళూరులో. ఆ తీర్మానం చేసి 3 రోజులు కాలేదు, అవే జెండాలు, వాళ్ళే మనుషులు, కాని స్వతంత్రపార్టీ అని లేదు. ఎందుకు ఆ దొంగతనము. స్వతంత్రపార్టీ సత్యాగ్రహం చేస్తున్నదని ముందుకు వస్తే తప్పు ఏమి ఉన్నది. అది మానేసి కిసాన్ సమ్మేళనం పేరుతోనో, ఇంకో పేరుతోనో ఇటువంటి దొంగ సత్యాగ్రహం చేయడం కంటె......

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :— ఈ దొంగ సత్యాగ్రహం అనేది ఆయనకే తెలియాలి అది. ఏమంటే కిసాన్ సమ్మేళనంవాళ్ళుకూడాను స్వతంత్ర పార్టీలో ఉన్నారు. స్వతంత్రపార్టీలో ఉన్నటువంటి కిసాన్ సమ్మేళనానికి సంబంధించినటువంటి సభ్యులే ఈవాళ సత్యాగ్రహం చేస్తున్నారు. వాళ్ళకు ఆ రైటు ఉన్నది. ఆ జండాలు ఉపయోగించే వీలు ఉన్నది, అవకాశం ఉన్నది. కాబట్టి ఇది దొంగ సత్యాగ్రహము ఏమీ కాదు. 17వ అమెండుమెంటు మీద తప్పనిసరిగా సత్యాగ్రహం చేయవలసివచ్చినప్పుడు స్వతంత్రపార్టీ వారు అందరూకూడ సత్యాగ్రహము చేస్తారు.

టెంపోరరీ ఛైర్మన్ :—ఇప్పుడు స్వతంత్రపార్టీ సత్యాగ్రహంలో పాల్గొన్నదా అని.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :— స్వతంత్రపార్టీలో ఉన్నటువంటి కిసాన్ సమ్మేళనం సభ్యులుకూడాను ఈ సత్యాగ్రహంలో పాల్గొన్నారు. కిసాన్ సమ్మేళనం ఈవాళ సత్యాగ్రహం చేస్తున్నది.

టెంపోరరీ ఛైర్మన్ :—వ్యక్తిగతంగానా ?

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు :—అధ్యక్షా, ఒక విషయం. ఇప్పుడు లచ్చన్నగారు స్వతంత్రపార్టీ నాయకులు ఇక్కడ. మరి కిసాన్ సమ్మేళనం అని ఎందుకు ?

స్వతంత్రపార్టీ పేరుతోనే అది చేయవచ్చు కదా. తాలూకా ఆఫీసులో కనిపిస్తున్నారు. ఆదే మనుష్యులు కనిపిస్తున్నారు. మరి దానికి కిసాన్ సమ్మేళనం అని పేరు పెట్టికూడా స్వతంత్రపార్టీ అని చెప్పడంటే ఆ రాజకీయపార్టీకికూడ ఒక గౌరవం వస్తుంది. అందుచేత నేను .....

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :—స్వతంత్రపార్టీ ఈ సత్యాగ్రహాన్ని సపోర్టు చేస్తూ ఉన్నది.

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు :—ఆ సపోర్టు చేసేవాళ్ళుకాని, ఈవాళ జైలుకు వెళ్ళుతున్నవాళ్ళుకాని వాళ్ళు అంతా స్వతంత్రపార్టీ సభ్యులే. కనుక ఈవాళ సపోర్టుచేయడమేమిటి, నడిపిస్తున్నామనండి. కాని ఈవాళ నేను చెబుతున్నాను ప్రభుత్వానికికూడ నేను హెచ్చరిక చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :—ఇంకొకరు ఇంకొకరు స్వతంత్రపార్టీ అనడమే కాని అక్కడ పాల్గొంటున్న రైతులు కనపడలేదా లక్ష్మణదాసుగారికి.

మిస్టర్ టెంపోరరీ చైర్మన్ :—రైతులు ఎవరూ లేరంటున్నారు.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :—ఆయనదృష్టిలో రైతులెవరూ లేరేమో ఆయనే రైతు. కాంగ్రెస్‌వాళ్ళే రైతులు. ఇంకొకరు రైతులు కారు.

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు :—అధ్యక్షా, నేను జిల్లానుంచి నిన్న నేవచ్చాను. మా జిల్లాలో ఎంతమంది రైతులు వెళుతున్నారో నాకు తెలుసు. వాళ్ళు రైతులో కారో ఎవరో అనేది రాజగోపాలనాయుడుగారికి తెలియకపోవచ్చు; లచ్చన్నగారికి కూడ తెలుసు. ఒక రైతు ఉంటే 6 గురు ఉన్నారు బయటివాళ్లు. అయినా దాని లోకి నేను పోలేను. రైతుకాని, కూలిగాని, సానుభూతిపరులు ఎవరు వచ్చినా సంతోషమే. అంతేకాదు, పేరు మార్చుకోవడం చాల తప్పు. ఎందుకంటే ఇది సత్యాగ్రహం అనిపించుకోదు. నేను, విశ్వనాథంగారుకూడ దీనిని గురించి సరైన చర్య తీసుకోవాలని భావిస్తున్నాము. మరి నోటాక్సు కాంపెయిన్ పేరుతో ఉద్యోగస్థులను కొట్టండి అని హెచ్చరికలుచేస్తే ఇటువంటి కార్యక్రమాలు చేస్తూ ఈ సత్యాగ్రహాలన్నిటికీ ఇదే పేరు ఉంటే మరి విశ్వనాథంగారు చేస్తున్నటువంటి సత్యాగ్రహానికి భంగం వస్తుందేమో; అందుచేత వారుకూడ దీనిని పరిశీలన చేయాలని నేను కోరుతున్నాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—వెరీ సారీ. మేము సత్యాగ్రహం చేస్తున్న మాట వాస్తవమే. కాని ఎక్కడా ఉద్యోగస్థులను కొట్టమనికూడ అనలేదు. లక్ష మంది మాఆధ్వర్యమున చేశారు. అటువంటిది రుజువు ఏదైనా చేస్తే నేను తప్పకుండా నేను ఎపాలజైజ్ చేస్తాను.

మిస్టర్ టెంపొరరీ చైర్మన్ :— మీ సత్యాగ్రహాన్ని గురించికాదు లచ్చన్నగారు నిర్వహిస్తున్న సత్యాగ్రహాన్ని ఆ విధముగా చెబుతున్నారు కాబట్టి.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :—ఆ ఆరోపణ రుజువుకు నిలబడేదికాదు.

మిస్టర్ టెంపొరరీ చైర్మన్ :— అందుచేత విశ్వనాథంగారికి దీని ఏమీ సంబంధం లేదండి.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :—పేరుచెప్పి వారు చెప్పారండి.

మిస్టర్ టెంపొరరీ చైర్మన్ :—సత్యాగ్రహం ఈ విధంగా చేస్తూఉంటే విశ్వనాథంగారు సలహా ఇవ్వాలని అంటున్నారు.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :- ఎల్. ఎల్. దాసుగారు మాట్లాడుతూ విశ్వనాథగారు సత్యాగ్రహం చేయిస్తున్నారు అని ఆఫీసర్సును కొట్టమని చెబుతున్నారు అని వారు చెబుతున్నారు. కాదని మీరు చెబితే... కాదని వారిని చెప్పమనండి. అది వారినికాదు అని వారు స్పష్టముగా చెప్పడం అవసరం.

మిస్టర్ టెంపొరరీ చైర్మన్ :—కాదని చెబుతున్నారు.

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాసు :—నేను చెబుతున్నాను. విశ్వనాథంగారికి అభివందనలు అర్పిస్తున్నాను. విశ్వనాథంగారు ఉపన్యాసములోకాని ఎక్కడాకాని వైలెన్సుగురించి చెప్పలేదు. ఇటువంటి ఉద్యమంతో ముడిపెడితే ఈవాళ స్వతంత్ర పార్టీవాళ్ళు ఇటువంటి ఉద్యమానికి దిగుతున్నారు. అందుచేత అసలు ఉద్యమానికి ముప్పువస్తుందేమో విశ్వనాథంగారు పరిశీలనచేసి దానియొక్క నిజానిజాలు తెలుసుకొనగోరుతున్నాను. జిల్లాలలో వారుచేస్తున్న సత్యాగ్రహం కాదిది. ఈవాళ నోటాక్సు కాంపైన్ అయినా అయిఉండవచ్చుకాని నోటాక్సు కాంపైన్ కాదు; ఉద్యోగస్థులను కొట్టాలి అనేది. మనము ఎన్నో సత్యాగ్రహాలు చూశాము. ఎక్కడాకూడ

అటువంటి ఉపన్యాసాలుకాని ఇటువంటి వ్యక్తిగతమైన దూషణలుగాని ఎక్కడాకూడ లేవు. అందుచేత నేను ముఖ్యంగా మనవిచేసేది ప్రభుత్వానికికూడ నేను హెచ్చరిక చేయకతప్పదు ఈనాడు. ప్రభుత్వంకూడ ఇటువంటి విషయాలలో ఇటువంటి అరాచకమైన ఉపన్యాసాలకు తావు ఇచ్చామంటే ప్రజలలో ఎటువంటి అరాచకాలు ప్రబలుతాయో దానియొక్క ఫలితాలు ఏ విధంగా విషఫలితాలు వస్తాయో అదికూడ గమనించాలని చెప్పిప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. మరి ఇటువంటి తప్పుడు ప్రచారాలకుకాని, లేనిపోని .. నిజముగా మోస్టు డిఫమేటరీ... ఇప్పుడు ఇటువంటికేసులు పెట్టాలంటే మేము ఎన్నో పెట్టగలము. కాని దానిలో దిగదలచుకోలేదు. లచ్చన్న గారికి మరి వారు ఏ ఉద్రేకంలో ఆదే మాటలు అక్కడ ప్రజలుకూడ బాగా అర్థం చేసుకొంటున్నారు. ఎందుకంటే అది ఏ జిల్లాలోనో చేసిఉంటే మరి నేను ఇంకో విధంగా ఆలోచించేవాడిని. శ్రీకాకుళంలో వారి సంగతి తెలుసు; మా సంగతి తెలుసు, అందరి సంగతి తెలుసు శ్రీకాకుళం ప్రజలకు. అందుచేత ముఖ్యంగా మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో సరైన దర్యాప్తు జరిపించాలని. నిజముగా రైతులపాట్లు తెలుసుకోడానికి కమిషన్ వేయాలి. ఈనాడు దేశంలో ఉన్న పరిస్థితులదృష్ట్యా నాకు తెలుసు ఈ సత్యాగ్రహోద్యమము విశ్వనాథంగారు పెద్దలు కూడ విరమించడానికి ప్రయత్నము చేయాలని వారికి విజ్ఞప్తి చేస్తూ నాకు ఈ అవకాశాన్ని కలుగజేసినందుకు తమకు ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను.

శ్రీ కె. అప్పారావు (కైకలూరు):— అధ్యక్షా, రెవిన్యూ మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టినటువంటి డిమాండును బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు చెప్పదలచుకున్నాను. ఈ మధ్య ఈ సత్యాగ్రహము గురించి కానివ్వండి, లేకపోతే ఈ ఎడిషనల్ ఎసెస్మెంటు విషయంలో కానివ్వండి బడ్జెటు జనరల్ చర్చలో నేను కొన్ని విషయాలు చెప్పి ఉన్నాను. అయితే దురదృష్టవశాత్తు కొన్ని పత్రికలు ముఖ్యంగా ఇన్‌డియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్ పత్రిక ఈ విధంగా వ్రాసినది. నేను అప్రెసివ్ శిస్తులు లేవన్నట్లు — నాట్ అప్రెసివ్ అని హెడ్డింగు పెట్టి "He said that from his experience he knew the additional land levy was not as oppressive as it was made out by the opposition. It was of course an upward revision and in several cases the increase was between 4–5 rupees an acre on the existing rates-Slight adjustments in the tarams would give relief to a large number of people" అనిచెప్పి వ్రాశారు. ఈ మధ్య నేను గ్రామం వెళ్ళి వచ్చాను అధ్యక్షా. మా నియోజకవర్గంలో ఈ వ్రాతచూసి, ఏమిటి ఏదో 4, 5 రూపాయలే పెరిగిందని

మీరు అన్నారట అని అనేటటువంటి విషయంగా వారు నా దృష్టికి తీసుకొనివచ్చినప్పుడు నేను నా పొజిషన్ క్లారిఫై చేయదలచుకొన్నాను. అసలు కాంగ్రెసు సభ్యులము మేము ఆ రోజున, 15, 16 నిముషాలు నాకు అధ్యక్షులు ఇచ్చారు నాకు అవకాశము. ఓ 15, 16 పేజీల మేటరులో సాధారణంగా మాకు పత్రికలలో ఉండేది 1 లైను, 2 లైనులలో మించి ఎక్కువగా ఉంటే 5, 6 పంక్తులే మాకు అవకాశం ఉంటూ ఉంటుంది. అందులో అచ్చు అవుతూ ఉంటుంది. ఆ 5, 6 పంక్తులలో ఏ కాన్టెక్స్టు కానివ్వండి విపులీకరించి మేము చెప్పినటువంటి విషయాలు కానివ్వండి ఇవన్నీ అందులో ఉండడానికి ఆస్కారంలేదు అధ్యక్షా. అయితే ఏదో ఒక విషయం తీసుకుని ఆ విషయమే వచ్చి దానికి సందర్భము, ముందు వెనుకల కాని ఇతర విషయాలు కాని రానప్పుడు ఎంత వక్రిస్తుందో అని నియోజకవర్గంలో ఒక లక్ష ప్రజానీకం చూసేప్పుడు మన శాసనసభ్యులు అక్కడ ఏదో పెరిగినా పెరగలేము అన్నారు, పెరిగినా ఏదో 4, 5 రూపాయలే పెరిగినదన్నారు అనే విషయంగా వారు అనుకొన్నప్పుడు సహజంగా మాకు ఇది ఎంతో ఆందోళన కలిగిస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఆ రోజున మాట్లాడిన ఆ రిపోర్టునుంచి మనవిచేస్తున్నాను. ఈ సవరణ ఫలితంగా—ఒక సవరణ తీసుకొచ్చారు — సంజీవరెడ్డిగారు కానివ్వండి, మన రెవిన్యూమంత్రిగారు కానివ్వండి — ఆనాడు పునః పరిశీలనచేసి ఒక సవరణ తెచ్చారు. ఆ సవరణ ఫలితంగా మనం ఎంత ప్రయోజనం పొందామని, ఏ, ఏ తరాలలో ఉన్నటువంటివారికి సవరణ యొక్క ప్రయోజనం కలిగింది అని సమీక్ష చేసుకోవడం జరిగింది అని నేను చెప్పి ఉన్నాను.

లోగడ ఉన్న తరాల రేటుకంటె తక్కువ ఉన్నచోట్ల బెనిఫిట్ కనుపించినది. లోగడ ఎక్కువ ఉన్న సందర్భంలో అయిపోయి 30 రూపాయలకు పైగా కనపడి భారముగానే తోచింది అని నేను అని ఉన్నాను అధ్యక్షా. అయితే 7 రూపాయల లోపు తరమ్నుకు కొంత బెనిఫిట్ జరిగినమాట యదార్థమే. ఆ నాడు ముఖ్యమంత్రిగారు సహృదయతతో సవరణ తీసుకొచ్చిన ఫలితంగా మేము ఆశించినంత కాకపోయినా ఒక 25 వేల ఎకరాలకు మొత్తం శిస్తు, సెస్‌లు కలుపుకొని 21, 22 రూపాయలు అంటే సుమారు ఒక బస్తావడ్ల ఖరీదుకు ఈ మాదిరిగా మొదటి చట్ట ప్రకారం 30, 27-1/2 ఉండవలసి వచ్చేది, 27 1/2కు తక్కువకాకుండా పడవలసినది మా తాలూకాలో దాదాపు ఒక 25 వేలు 30 వేల ఎకరాలకు 21 – 22 శిస్తులలోకి వచ్చినది వారు వాగ్దానం చేసినప్రకారంగా ఒక బస్తా ఖరీదులోకి వచ్చినది అని మనవిచేసి ఉన్నాను, అధ్యక్షా. అయితే కొంత సదుపాయం జరిగింది— అదికూడ చెప్పిఉన్నాను నేను. ఈ విషయంగా రైతాంగం కొంత ఊరటచెంది ఉన్నారు. అయితే అది నామ

మాత్రంగానే ఉండవచ్చు ఈ బెనిఫిట్. కాని కొంత సహాయం జరిగినదనేది నగ్నసత్యం. అది ఎవరు కాదనలేరు. జరిగినది జరిగినదని మెచ్చుకుంటూ ఇంకా కొంత సదుపాయము చేయండి అని ప్రభుత్వంవారిని మనము కోరవచ్చు. 7-2-0 తరానికి మాకు ఏమీ రాయితీ లేదు. అని అంటూ – ఆ డిటైల్సు అంతా నేను వెళ్ళను. మొత్తంమీద ఈ తరమ్నులోకూడ 7-2-0 చాల హెచ్చు భాగము ఉన్నదిఅనేటటువంటి విషయం మనవిచేసి ఉన్నాను. అందుచేత నేను మనవిచేసేది ఈ తగ్గింపు చట్టంవల్ల కొన్నివేల ఎకరాలకు రాయితీ జరిగింది, ఏ కన్సాలిడేటెడ్ ఎమౌంట్ అయితే ఉన్నదో అది శిస్తుకానివ్వండి, నీటి తీరువ కానివ్వండి ఒక 16, 17 రూపాయలు కట్టేది ఆ కన్సాలిడేటెడ్ ఎమౌంట్ 20 — 22 మధ్య వచ్చినది అంటే 4, 5 రూపాయల మేరకు అంటే ఎమెండెడ్ ఏక్టు ఏ, ఏ భాగానికి వర్తించినదో దాని విషయంలో పెరుగుదల ఉన్నదని చెబుతూ ఉన్నాను.

అందుచేత నేను మనవిచేసేది, ఈ తగ్గింపు చట్టమువలన కొన్నివేల ఎకరాలకు royalty ఇవ్వడం జరిగింది. ఏ consolidated amount ఏదైతే ఉన్నదో, అది శిస్తుకానటువంటి, నీటితీరువా కానటువంటి సెస్సులు కానటువంటి ఒక 16, 17 రూ. లు కట్టేది, ఆ consolidated amount 20—22 మధ్య వచ్చింది. అంటే 4, 5 రూపాయల మేరకు ఈamended Act ఏయే భాగాలకు వర్తించిందో, దాని విషయంలో పెరుగుదల ఉన్నదని చెప్పుతున్నాను. అయితే మిగతావి 10, 11 రూపాయలకు పెరిగినమాట వాస్తవమే. ఈభాగములో కూడా చాలా ఎక్కువగా ఉన్నవి. అందుచేత 7 రూపాయలు బేడ తరానికి తగ్గించవలసియున్నదని మంత్రిగారికి ఆలోచన సవినయంగా విజ్ఞప్తి చేసుకొన్నాను.

(*Temporary Chairman in the Chair*)

ఇప్పుడు wrong report పైన మీరు Speaker గారికి ఏమైనా complaints చేశారా?

శ్రీ కె. అప్పారావు:— ఈ రిపోర్టు ఈ ఉదయమే వచ్చింది, అధ్యక్షా, నా constituency లో ప్రజలు ఈ రోజునే నా నోటీసుకు తీసుకువచ్చారు. దానిమీద నేను లోగడ ఇచ్చినటువంటి speech యొక్క report కూడా ఇప్పుడే చూడడం జరుగుతున్నది. నేను లోగడ చాలా విషయాలు చెప్పిఉన్నాను. కాబట్టి నేను ఇప్పుడు విపులీకరించడం లేదు. నేను ముఖ్యంగా మంత్రిగారికి మనవిచేసేది తరములు మీరు మళ్ళీ resettlement చేశారు. Resettlement చేయండి. కొన్ని

శివారు ప్రాంతాలు ఉన్నాయి. ఏరు ప్రాంతాలు ఉన్నాయి. Submersion ప్రాంతాలు ఉన్నాయి. మా ఉప్పుటేరు, కొల్లేరు. ప్రాంతాలకు మీరు మళ్ళీ resettlement చేయండి. అయితే అది చాలా వ్యవధి పడుతున్నది. కాబట్టి ఈ 7 రూపాయలు తరానికి మరి ఆ minimum వర్తించేటట్లు చేస్తే ఇంకా చాలా acreage కు, benefit జరుగుతుంది అనేటటువంటి విషయంకూడా లోగడ చెప్పాను ఈ రోజుకూడా మరొకసారి మంత్రిగారికి తమద్వారా చెప్పుకొంటున్నాను. అది వర్షాలవల్ల కానివ్వండి, ఈ floods విషయంలో కానివ్వండి వీటివల్ల 1372 fasliలో 14 లక్షలు క్రిష్ణాజిల్లాలోనే remission ఇచ్చినాము. 1373 ఫసలీలో గత అక్టోబరు, నవంబరులో వచ్చినటువంటి అధికవర్షాలవల్ల లేక ముంపువల్ల కానివ్వండి, ఈ వరదలవల్ల కానివ్వండి, ఈ మురుగుకాలవలు, ఏర్లు, కొల్లేరు కానివ్వండి, అవన్నీ పొంగినదాని ఫలితంగా మళ్ళీ ఈ సంవత్సరము మరొక 14 లక్షలు శిస్తులు remission ఇవ్వడం జరిగింది. 14 లక్షలు రూపాయలు ఒక జిల్లాలో మనం remission ఇస్తున్నాము అంటే ఈ రెండు సంవత్సరములనుంచి రైతులకు కోటి రూపాయలు నష్టం ఉంటూ ఉన్నది. అందులో ఒక ఉప్పుటేరు scheme కు దాదాపు ఒక కోటి రూపాయలు scheme లో ఒక పదిలక్షలే ఖర్చు పెట్టిఉన్నాము. 7, 8 సంవత్సరములనుంచి అది మనము ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. అది మంజూరు అయింది, కొంత work take up చేశారు. ఇంకేదో ledgers కావాలి. ఆ scheme పూర్తికావాలంటే, కొంత కాలయాపన అవుతుందని అంటున్నారు. అటువంటి schemes ఉన్నాయి. అలాగే కొల్లేరు schemes ఉన్నాయి. ఇంకా కొన్ని మురుగు కాలవలు, drain వగైరా త్రవ్వవలసిన అవసరం ఉన్నది. వాటికి మీరు మరమ్మతులు చేసి ఈ వంకరలు తీసి, ఈ submersion లేకుండా చేసేటట్లయితేనే ఈ సమస్య పరిష్కారం అవుతుంది. ఇదంతా కలిపితే ఒక కోటిరూపాయలు అవుతుంది. మనకు ఏటా 14 లక్షలు నష్టమే కాకుండా కోటి రూపాయలు రైతులకు నష్టం కలుగుతున్నది. ఈ నష్టము ఈ remissions కలుపుకొంటే మరమ్మతులే అవుతాయి, పోతే irregular irrigation విషయంలో నేను ఒకటి మనవి చేయదలచుకొన్నాను. ఇదివరకు మార్చి 63 లో 20 రెట్లు penalty వేసి ఉన్నారు. మళ్ళీ దరిమిలా May 63లో first occasion అయినప్పుడు discretion ఉద్యోగులకు ఇచ్చారు. అయితే ఈనాడు ఉన్నటువంటి portion లో 10 రెట్లకు మేము తగ్గించామంటున్నారు. అయితే first offence అయినప్పుడు, లోగడ discretion ఇవ్వడంజరిగింది ఈనాడు first offence అయినా కాకపోయినా కూడా ఆ concession ఆఫీసర్లకే అని

చెప్పి, ఈ నాడు మనకు పదిరెట్లు వేసేటటువంటి అవకాశం ఉన్నది. అయితే appeal చేసుకొంటే 5 రెట్లవరకు తగ్గించే అవకాశం ఉన్నదని అంటున్నారు. నేను మనవి చేసేది, first offence అయినప్పుడు ఈ సంవత్సరం కూడా ఆ అవకాశం ఇవ్వవల సిందని కోరుతున్నాను. రెండవది ఈ ఫుంతా పోరంబోకులు చేసుకొనేటటువంటి, అట్టడుగున ఉన్నటువంటి సన్నకారు రైతాంగం అసలు సెంటుపొలం లేనటువంటివారు ఉన్నారు. అధ్యక్షా, ఈ మధ్యన నేను మంత్రిగారికి అటువంటి దాదాపు 40 applications కు పైగా appeals ఇచ్చి ఉన్నాను. అది occupation విషయంలో objectionable కాదు అనే విషయంగా మన అడంగులు కానివ్వండి, అధికారులు కానివ్వండి చెప్పుతున్నారు. ఈ unobjectionable ఫుంతా పోరం బోకుల విషయంలో unauthorised irrigation అనేటటువంటి విషయంగా వాటికి charge చేస్తున్నారు. అదంతా 40 సెంట్లు, 50 సెంట్లు 60 సెంట్లు అన్నవాళ్ళు, వాళ్ళకు 140, 150, 200 రూ. వరకు వేస్తూ ఉంటె, అవి చెల్లించుకో లేక జప్తులకు వచ్చేటప్పటికి, వాళ్ళు పైరులు వదలివేశారు. అధ్యక్షా, అటువంటి విష యాలు ఉన్నాయి. అయితే అవి irregular irrigation కాదా అని మంత్రిగారు అంటున్నారు. ఒక ఊరికి ఒక వెయ్యి, రెండువేల ఎకరాలు ఉంటే, వాటికి చుట్టూ ఉండేటటువంటి ఫుంతా పోరంబోకులు అని, కాబట్టి ఈ వెయ్యి ఎకరాలు సాగు అయిననాడు, ఈఫుంతా పోరంబోకులకు కొంత నీరు ఉంటుంది. ఏదో గండి సాగులు చేసేటటువంటిది, దౌర్జన్యంగా చేసేటటువంటిది, ప్రభుత్వ చట్టాలను ఉల్లంఘించిచేసే టటువంటి irrigation అయితే, irregular కావచ్చు. అటువంటివాటిమీద తీవ్ర మైన చర్య తీసుకోవచ్చు. కాని, ఎక్కడో చీలికలుగా ఉండి, ఒక ఊరికి మహా ఉంటె 15 ఎకరాలు, 20 ఎకరాలు అది ఊరిచుట్టూ ఉండేదానికి ఇది apply చేయ డము నిజంగా చాలా దారుణమనిపిస్తుంది, అందులో అసలు పండితే 4, 5 బస్తాల కంటె ఎక్కువ ఎకరాకు పండదు. దానికిగాను, 20 రెట్లు, ఇప్పుడు 10 రెట్లుకు తగ్గించినారనుకొంటే, అయినప్పటికి 120 రూపాయలు, 150 రూపాయలు కట్టవలసి వస్తుంది. అది కట్టుకోలేక చాలామంది పైరులు వదలివేసుకొన్నారు. నేను ఇచ్చిన appeals మీద ప్రభుత్వంవారు stay ఇవ్వడంగాని, ఇంకొకరకంగా relief ఇవ్వ డం గాని జరగడంలేదు అని వారికి మనవి చేస్తున్నాను. తరువాత, assignment of land గురించి లోగడ క్రిష్ణాబ్యారేజి స్కీము క్రింద ఉన్న lands ఒక తారీఖు వరకు పట్టాలు ఇచ్చినారు. కొన్ని విషయాలలో orders ఇచ్చినారు. అయితే ఏ తారీఖున మీరు నిలంపుదల చేసినారో, ఆ తారీఖున క్రిందివారికి అది convey కాకపోవడం వలన దరిమిలా నెల రోజులు అక్కడ ఉన్నటువంటి staff పట్టాలు

ఇవ్వడము కానివ్వండి లేక orders ఇవ్వడం కానివ్వండి, జరిగిఉంటుంది. కొన్ని proposals shape లో ఉంటున్నాయి. అయితే, పట్టాలు ఇచ్చినా, ఇవ్వక పోయినా, కనీసం orders ఇవ్వబడినాయి. ఈ విధంగా ఆ Department క్రిందికి orders communicate చేయడంలో ఆలస్యం చేసినందుకు, సన్నకారు రైతాంగానికి, బీదవారికి ఖాయం లేకపోగా, వీటన్నింటిని cancel చేస్తున్నాము అనేటటువంటి notification ఒకటి ఇవ్వడం జరిగింది; నేటివరకు ఏ condition మీద barriage lands ఇచ్చి ఉన్నారో, ఆ conditions వారికి వర్తింపచేస్తూ మీ proposals మీ orders అమలులో పెట్టవలసింది. ఆperiod లో మట్టుకు అని మనవి చేస్తున్నాను. పోతే joint పట్టాలు, విభజన విషయం, village officers విషయంలో మంత్రిగారు సానుభూతి కనపరచారు. చాలా సంతోషము. ఒక చిన్న విషయం village officers విషయంలో ఎక్కడైనా కాళీలు వచ్చినప్పుడు, ఆ ఖాళీలను భర్తీ చేసేటప్పుడు కొందరు ధరఖాస్తులు పెట్టుకొంటున్నారు. ఆ పెట్టుకొన్నప్పుడు మీరు లోగడ ఎవరికైతే ఉద్యోగాలు ఇచ్చి ఉన్నారో, ఎవరికైతే experience లోగడ ఉన్నదో, అటువంటివారికి preference ఇవ్వడంన్యాయం అటువంటివారి claims ను over look చేసి మళ్ళీ కొత్తవాళ్ళకుఇస్తున్నారు. నేను మనవిచేసేది లోగడ పనిచేసినవాళ్ళకు ఇదివరకు experience ఉన్నవాళ్ళకు, వారి విషయంలో misappropriation ఏదీలేకుండా ఉన్నప్పుడు, first preference వారికిఇస్తే బాగుంటుంది. ఈ విషయంలో మళ్ళీ appeals రావడం, reject చేయడం జరుగుతూ ఉంటుంది. అందుచేత ఈ విషయం కూడా తమద్వారా మంత్రిగారికి చెప్పుకొంటూ తమరు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞత తెలుపుకొంటూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ:—అధ్యక్షా, ఇది అదనపు భూమిశిస్తును గురించి జరుగుతూ ఉంటేటటువంటి సత్యాగ్రహము అందులో ఉండేటటువంటి వ్యవహారాలు, దానివల్ల రైతుకు కలుగుతూ ఉండేటటువంటి ఇబ్బందులు వివరంగా మన నాయకులు విశ్వనాథంపంతులుగారు తెలియజేశారు. ఆ అదనపు భూమిశిస్తు రాజ్యాంగ చట్టానికి విరుద్ధంగా ఉండేటటువంటి పద్ధతులలో ఉన్నదనికూడా వారు సూచించారు. దాని వివరాలలోకి పోకుండా ఇప్పుడు ఉండేటటువంటి అదనపు భూమిశిస్తుద్వారా ఏర్పడినటువంటి anomalies మాత్రం తమద్వారా సభవారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. ముఖ్యంగా అదనపు భూమిశిస్తు 62లో pass అయింది. అయిందో లేదో వెంటనే 62 డిసెంబరు మధ్యన ఒక G. O. issue చేశారు. అందులో ఏమున్నదంటే,

దానిని rounding system అన్నారు. Decimal systemను revenue లో ప్రవేశ పెడుతున్నవారు కొన్ని సూచనలు చేశారు. మరి పాత కాలంలో rounding system ఏదైతే ఉన్నదో దాంట్లో రూపాయలు, అణాలు, పైసలు ఈ విధంగా మూడు రకాలు ఉండేటటువంటి పద్ధతులలో 6 పైసలు అంతకుమిం ఉండేటట్టయితే, దానిని దగ్గర ఉండేటటువంటి అణాకు సవరించవలసిందని 6 పైసలకు తక్కు ఉంటే అది వదలి పెట్టాలని ఒక సూత్రము పాతకాలములో ఉండేటటువంటిది. మరి ఈ rounding system, decimal system విషయంలో ఇప్పుడు అమలు జరిపేటటువంటి పద్ధతులలో, మరి ఈ కొత్త చట్టములో మీరు ఏమి చేసినా ఫరవా లేదు, మొత్తం ఒక రైతుకు ఉండేటటువంటి- పొలం అంతకు అతడు కట్టవలసిన శిస్తుం అంతాకూడ ఆఖరులో వచ్చినప్పుడు, దాంట్లో ఒక ముఖ్యమైన సూత్రం ఏమిటంటే nearest higher five nP. కి మీరు correct చేయమని చెప్పేటటువంటి పద్ధతి ఒకటి అమలు జరిపారు. దానితో మొత్తము శిస్తు ఒక వేళ ఒకరైతు రు. 90.64 న. పై. ఇవ్వవలసివస్తే, 65 న. పై చేసినట్లయితే ఫరవా లేదు. లేదా కులంవారీగా ఈ కులంలో ఇంత పొలం ఉంది, దాంట్లో ఉండేటటువంటిది— ఆ విధంగా nearest higher 5 nP. అయినా ఫరవాలేదు. పోనీ కనీసం అంటే ఒక field సర్వేనంబరు పూర్తి మొత్తము అయినాగాని 5 న. పై.కి round చేయడం అనే టటువంటిదికూడా తటస్థించక రేపు పాతకాలంలో ఉండేటటువంటి రేటు ఒక రూపాయను 1-06 న. పై. చేయాలనే standardization Act వచ్చినట్లయితే అప్పుడు ఆ రు. 1-06 న. పై.ను 1-10 న. పై.లకు మార్చి, ఆ 1-10 న. పై.కు ఏర్పడినటువంటి దానిపై 75% పెంచమని అనేటటువంటి పద్ధతిని, ఈ సూచన చేయడంతో, 75% dry land మీద ఎక్కించవలసియుంటే, దానిని 85, 86, 90 per cent వరకు కూడా ఊరికే ఈ విధమైనటువంటి సూచనలు G. O. లు ద్వారా ఏర్పాటు చేసినటువంటి ఒక అవకతవకను, ఈ anomalyని ఇంతకుముందు ఒకసారి ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకువచ్చాము. దాని విషయంలో పరిశీలనలో ఉన్నదని మంత్రిగారినుంచి జవాబు వచ్చినప్పటికీ ఈనాటివరకు దాని పర్యవసానం ఏమైనదీ, ప్రజలకు దాని ఫలితం ఇంతవరకు ఏమీ కనిపించటం లేదు. రెండవ ఎనామలీ ఒకటున్నది— Water rate calculation. ఇంతకుముందు సర్వేయి చేసిన figuresనిబట్టి చూస్తే నాటికి నూరుపాళ్ళు wet rate పెంచారు. ప్రభుత్వం G. O. 168 ద్వారా dry landsకు ఏ నీటి వనరుక్రిందనుంచి అయినా నీరు పెట్టుకుంటే నీటి తీరువ నిర్ణయించడంలో ఏమి ఏర్పడినదంటే, wet rateలోనుంచి dry rate తీసేస్తే అది ఆ పోర్షన్క్రింద water rate అని ఒక మూలసూత్రంగా పెట్టు

కంటే ఆ water rate రెండింతలు అయితే న్యాయం అనిపించుకుంటుంది. లేదా పాత water rate నుంచి ఇప్పుడు రెండింతలు చేసి, పాత dry rateనుంచి 75% హెచ్చించి ఆ రెండింటిలో ఇప్పుడుఉండే wet rateలోనుంచి present dry rate తీసివేస్తే వచ్చినటువంటి wet rateను పెట్టినా న్యాయం అనిపించుకుంటుంది గాని ఇవి రెండూగాక present wet rate రెండింతలు పెంచి, dry rate 75% హెచ్చించి దానిలో రెంటినీ తీసేసి వచ్చినటువంటిదానికి మళ్ళీ రెండింతలు పెంచడం అంటే ఏ విధంగా ఏర్పడుతుందంటే— రు. 14/-లు నీటి తీరువాక్రింద అదనపు శిస్తు చట్టం వచ్చేముందు ఇచ్చుకునే అవసరం ఉంటే ఈ 168 G. O. ప్రకారం 14 × 4 = 56 రు. చిల్లరగా ఏర్పడేటటువంటి ఒక తీవ్ర పరిస్థితికూడా మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది. కాని ఈ విషయంలో ఒకటో క్లాసుస్సోర్సుక్రింద మాత్రం ఇటువంటి దానిని ఆ నీటివసరుక్రింద ఉంటే maximum wet rate తగ్గించవలసినదనే సూత్రం అమలుజరుపుతామని చెప్పారు. అది ఒకటవక్లాసు water source క్రింద మాత్రమేగాని మిగతా 2, 3, 4 తరగతులక్రింద ఈ కన్సెషన్ అనువర్తించదు అనేటటువంటిది Board proceedingsలో clarify చేశారు. దీనితోబాటు 3వతరగతి water sourcesలోవారుకూడ 1వ తరగతి maximum, minimum rate కంటెకూడ హెచ్చు మొత్తం నీటి తీరువక్రింద కట్టవలసిన అవసరంకూడ ఈ మూడు నీటివసరులక్రింద ఏర్పడే పరిస్థితి ఉన్నదని మంత్రిగారిదృష్టికి తేబడింది. ఇంకొక ఎనామలీ ఉన్నది- ఈ నీటి తీరువ calculate చేసే పద్ధతిలో అక్కడ ఉన్న నీటి వసరుక్రింద ఉండే maximum wet rate కంటే మించి G. O. 168క్రింద calculation ప్రకారం వచ్చే హెచ్చుమొత్తం పర్మనెంటు రెమిషన్‌గా లెక్కలలో వ్రాయాలని సూచించబడింది. పర్మనెంటు రెమిషన్ అంటే సెస్సుల calculationలో అక్కడ చార్జి చేసే నీటి తీరువమీద గాక మొత్తం calculation ద్వారా వచ్చే 56, 60 మీద శిస్తుకట్టి ఆ పూర్తి మొత్తానికి నీటి తీరువ రు. 24లు maximum wet rateగా తగ్గించడం జరుగుతోందని మంత్రిగారి దృష్టికి తేబడింది. ఈ ఎనామలీస్‌వల్ల కలిగే ఇబ్బందులు అనేకం ఉన్నాయి. ఇదిగాక spring channels విషయంలోకూడ మంత్రిగారిదృష్టికి పదేపదే తీసుకురావడం జరిగింది. కాని spring channels అని చట్టములో వ్రాసుకొని, spring channels అని Resettlement Register లో ఉంటే అది ఆధారంగా తీసుకొని సెక్షన్ 4 క్రింద మినహాయింపు తీసుకురావలసిన అవసరం ఏర్పడుతుందా, లేదా, చూడక river channels అనే పదాన్ని ఈ అదనపుశిస్తు చట్టం అమెండ్ చేసేటప్పుడు ఆ పదాన్ని తీసేసి river channels మొట్టమొదటి

కాలములో ఏ విధంగా ఉన్నదో sand bedsలోనుంచి తీసుకున్న పొలాలకు మాత్రమే వర్తిస్తుందని, చట్టములో spring channelsకు definition లేక, Resettlement Registerలో spring channelఅని మాత్రమే ఉంటే పరిస్థితులలో ఈ river channelకు ఇవ్వవలసిన definition ఏ బోర్డు మెంబరుగారో ప్రత్యేక పరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఏర్పాటు చేసిన definition అమలు జరిపి spring channelఅని Resettlement Registerలో ఉన్నాసరే, దానికి మినహాయింపు ఇవ్వడానికి వీలులేదని clarificationలో చెప్పడం జరుగుతోంది.

ఇందులో Land reforms గురించి ప్రస్తావించారు. Land ceilings చట్టం 1961లో పాస్ చేశారు, వేల దరఖాస్తులు వచ్చాయి. అవి ఈ నాటి వరకు పెండింగ్ లో ఉంటున్నవి. భూములులేనివారికి పంచడానికి ఒక ఎకరం పొలంకూడా లేదు. అసలు ఇటువంటి చట్టం సరైనది కాదన్నారు. ఈ మధ్య పత్రికలలో చూశాము. మద్రాసునుంచి సుప్రీంకోర్టుకు వెళ్ళితే— ఈ Land ceiling చట్టములో family నిర్ణయం విషయంలో తారతమ్యాలు ఏర్పడి అవకతవకలు ఉన్నవికాబట్టి మీరు artificial family క్రింద create చేస్తున్నారు కాబట్టి Land Ceiling Act రాజ్యాంగబద్ధమైనది కాదని తీర్పు ఇచ్చారు – అది దృష్టిలో పెట్టుకుంటే మన సీలింగ్ చట్టం ఎంత నిరుపయోగకరంగా ఉన్నప్పటికీ అది రాజ్యాంగానికి విరుద్ధమైనదిగా ఉన్నదని, అది సవరించవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. ఇదిగాక disintegration and fragmentation of land అనేదికూడ హిందూ ధర్మశాస్త్రానికి విరుద్ధంగా ఉన్నది. ఒక నలుగురు పిల్లలు పుట్టితే సీలింగ్ చట్టంద్వారా 4-1/2 యూనిట్స్ ఉంచుకున్నా, 5 మంది కుమారులు కలిగితే వారికి సక్రమంగా ఒక family unitకూడ అంటే పరిస్థితి ఉండకుండా ఉన్నది. ఈ ceiling కంటె land flooring అవసరమని మనవి చేస్తున్నాను. ఒక economic holding ప్రతివానికి ఉండాలి. Economic holdingను inalienable, not transferable క్రింద పెట్టే పరిస్థితి లేకపోతే పొలంమీద అధికంగా పండించే పద్ధతిగాని, పొలాన్ని అంటి పెట్టుకొని ఉండే అవకాశంగాని లేకపోవడమేగాక, గ్రామీణ జీవితంలో వ్యవసాయ ఆర్థిక వ్యవస్థ తారుమారు అయ్యే ప్రమాదం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను.

Co-operative Farming గురించి ఈ రాష్ట్రంలో జరిగే పద్ధతి చూస్తే land ceilingను అతిక్రమించడానికి ఏర్పడిన కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీస్ ఉన్నవని దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. గవర్నమెంటుద్వారా ఏర్పాటుచేసిన కో-ఆపరేటివ్ సొసై

టీసు ఎంతమాత్రం function చేస్తున్నాయో, చేయడంలేదో పరిశీలిస్తే క్రమమైన figures లేవు; ఉంటే formative stage లో ఉన్నదని అంటున్నారు. ఈ విధంగా land ceiling ఒకప్రక్క, fragmentation of land ఒకప్రక్క ఉండి ఈ రెండింటిమధ్య సక్రమంగా వ్యవసాయ ఆర్థిక పరిస్థితి రూపొందించాలంటే కో-ఆపరేటివ్ ఫార్మింగ్ యందు ఇప్పుడు చూపించే సవతితల్లి ప్రేమగాక సక్రమమైన అభిరుచి, దానికి కావలసిన అవకాశాలు కల్పించి ముందుకు తీసుకుపోవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. ఇన్నిరెట్లు భూమిశిస్తు పెంచినా గ్రామోద్యోగస్థుల పరిస్థితి ఇంతవరకు తేల్చకుండ ఉంచడం చాల అనర్థదాయకంగా ఉన్నది. అన్ని ప్రాతినిధ్య సంఘాలవారు చెప్పారు. 1961లో వేసిన ఉన్నితన్ కమిటీ—ఆనాడు సమ్మె చేసే పరిస్థితి ఒక్కసారి దృష్టిలో పెట్టుకుంటే— నాలుగునెలల లోపల ఉన్నితన్ కమిటీ రిపోర్టును సంపూర్ణంగా ప్రకటించి వారికి కావలసిన సహాయం చేస్తామని చెప్పారు. ఇప్పటికి మూడు సంవత్సరాలుగడిచిపోయింది. ఏదో ఒక ఇంటీరమ్ రిలీఫ్ అంటూ 10 రు.లు కొంతమందికి మాత్రం ఇవ్వటం జరిగింది. ఆ నాటినుండి యీ నాటివరకు ఎలాంటి సౌకర్యం కలిగించలేదు. మొత్తం పరిపాలనకు మూలస్తంభాలుగా, పునాదిరాయిగా ఉన్నటువంటి విలేజ్ ఆఫీసర్స్ సమస్య పరిష్కరించకపోతే, వారిని తగు విధంగా చూడని పక్షంలో యీ పరిపాలన అవకతవకలకు లోనుఅవటానికి అవకాశం ఉన్నదని మనవిచేస్తూ యీ అవకాశం ఇచ్చినందుకు తమకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుతున్నాను.

శ్రీ జి. రామారావు :—అధ్యక్షా, లాండ్ రెవిన్యూ బాగా పెరిగిందికాని రైతులకు సౌకర్యాలుమాత్రం పెరగలేదు. రైతుకు తమకు కావలసిన ఎరువులు బ్లాక్ మార్కెట్ లో కొనుక్కొని అవస్థలు పడవలసిన పరిస్థితి ఉన్నది. భూమిమీద ఆధారపడిన రైతులమీద ఆధారపడి జీవిస్తున్న వ్యవసాయ కార్మికుల జీవితం సరిగా ఉండటంలేదని మనం ప్రతిదినం చూస్తూనే ఉన్నాము. ప్రభుత్వం వీరి విషయంలో శ్రద్ధ తీసుకోకుండా ఉంది. వారిగతి వారే చూసుకోమని చెప్పినట్లు కనుపిస్తున్నది. లోగడనుండి ఉన్న శిస్తు బకాయిలు చాలా తక్కువగా వసూలు అవుతున్నవని చెబుతున్నారు. శిస్తు కట్టలేని పరిస్థితి యీనాడు రైతుకు ఉంది. బకాయిలు కట్టలేని పరిస్థితి రైతులకు ఉంది. ఈ బాకీడబ్బులో చాలమటుకు ఎంబెజల్ మెంట్స్ కూడ ఉన్నవని నేను భావిస్తున్నాను. చాలచోట్ల గ్రామాధికారులు డబ్బు వసూలుచేసి కాజేశారని, దానిమీద సరైన శ్రద్ధ తీసుకొని వారినుండి ఆ డబ్బు వసూలుచేయలేదని, ఆవిధంగా కాజేయబడినడబ్బుకూడ ఇందులో ఇమిడిఉన్నదని మనవిచేస్తున్నాను. కృష్ణాజిల్లాలో కాటూరుగ్రామం ఉంది. ఆ గ్రామమునసబు ఆ ఊరికి రాజు. ఆయన

తనక్రిందఉన్న చిన్న ఉద్యోగులను, వెట్టినాయకులను డిస్మిస్ చేయటం, వారికి జీతాలు ఇస్తే ఇవ్వడం, లేకపోతే వారిచేత సంతకం చేయించుకొని వారిజీతంకూడ తనదగ్గరే ఉంచుకోవటం— ఇటువంటి కంప్లయింట్స్ అన్నీ ఆయనమీద ఉన్నవి. ఈయన సెంట్రల్ కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంక్ డైరక్టర్సులో ఒకరు. ఆయన అల్లుడు అసిస్టెంట్ కరణం. ఆయన ఆ గ్రామ కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీ సెక్రటరీ. ఆయన ఇవన్నీ తనచేతిలో పెట్టుకొని చాలా దారుణంగా ఆ గ్రామంలో ప్రజలను అనేక రకాల బాధలు పెడుతున్నారు. ఆయన ఆ గ్రామంలోని బంజరుభూమి తానే ఆక్రమించుకున్నాడని రిపోర్టు ప్రభుత్వానికి వచ్చింది. ఆయన చేసినటువంటి ఒక విషయంలో తహశీల్దార్, కలెక్టర్ కూడ ఏమీ చేయలేని పరిస్థితి ఎంతవరకు వచ్చిందో ఆ విషయం తమముందర పెడుతున్నాను. 10-1-63 తారీఖున 1238వ పట్టాక్రింద 45 రు.లు వసూలుచేసి అందులో 20 రు. తాను స్వంతంగా వాడుకొన్నాడు. అది 30-5-63న ప్రభుత్వానికి కరణంగారు రిపోర్టు చేశారు. 24-1-63వ తారీఖున 444 నెం. పట్టాక్రింద 60 రు.లు వసూలుచేసి దానిలో 20 రు. లు కాజేశారు. 29-1-63న 605 పట్టాక్రింద 120 రు వసూలుచేసి 100 రు. దానినుండి తీసుకొన్నారు. ఇవన్నీ రిపోర్టు చేయబడ్డాయి. 30-5-63 తర్వాత కేస్ పెడితే ఆయన అప్పటినుండి ఆ గ్రామానికి సంబంధించి విలేజ్ ఎకౌంట్స్, 13, 14ఎకౌంట్ చేంజి చేసినారు. ఆ టేంపరింగ్ ఆఫ్ ఎకౌంట్స్ విషయం కలెక్టర్ తెలుసుకొని— ఆ విధమైన అక్రమాలు జరిగి ఏడెనిమిది నెలలు అయినప్పటికీ— యీ మధ్యనే 20 రోజులక్రితం అతనిని సస్పెండ్ చేయటం జరిగింది. శిస్తు రూపంగా వసూలుచేసే డబ్బు యీవిధంగా గ్రామాధికారులు తినివేసిన తర్వాత, వారినుండి ఏ విధంగా రాబడతారో అర్థం కావటంలేదు. ఆ మునసబు దగ్గరనుండి రికార్డు తీసుకొనటానికి తహశీల్దార్ ఏమీ చేయలేని పరిస్థితి వచ్చింది; కలెక్టర్ ఏమీ చేయలేని పరిస్థితి వచ్చింది. కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలో ఎకౌంట్స్ తీసుకోలేని పరిస్థితి వచ్చింది ఏవిధంగా అక్కడ ఉన్నవారికి ఏర్పడుతుందో ఆ విధమైన పరిస్థితి ప్రభుత్వానికి ఏర్పడింది. ఆవిధంగా ప్రభుత్వం శక్తికూడ ఉన్నది. ప్రభుత్వానికి అధికారులనుపంపి ఎకౌంట్స్ స్వాధీనం చేసుకొనే అధికారం ఉంది. ప్రభుత్వం ప్రాసిక్యూషన్ చేయువచ్చును. ఆతనినుండి ఎకౌంట్స్ స్వాధీనం చేసుకొనేదానికి అధికారం ఉంది. అయినప్పటికీ. యీ మునసబునుండి ఎకౌంట్స్ తీసుకొనటానికి యీ ప్రభుత్వానికి శక్తి లేదంటే,— ప్రభుత్వం యీ శిస్తు వసూళ్ళు మొత్తం గ్రామాధికారుల చేతిలో పెట్టి— సక్రమంగా సరిగా శిస్తు వసూళ్ళు జరుగుతున్నదో, లేదో, ఇందులో ఎన్ని అక్రమాలు జరుగుతున్నవో తెలుసుకోలేకుండా యీ ప్రభుత్వం ఉన్నట్లు అర్థం అవుతున్నది.

ఈవాళ ఆయన మళ్లీ బోర్డు ఆఫ్ రెవిన్యూచుట్టూ తిరిగి ఆ సస్పెన్షన్ ఆర్డరు రద్దు చేయించుకొని మళ్ళీ ఆ గ్రామాధికారిగా రావటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. కాబట్టి ప్రభుత్వం యీ విషయం గమనించాలని కోరుతున్నాను. అదేవిధంగా బదంర్ తాలూకా చెన్నూరు గ్రామంలోకూడ జరిగితే, 6—9—63న రిపోర్టు చేశారు. అక్కడ ఎస్. డి. ఎఫ్. కలెక్షన్ చేస్తున్నారు. ఆ గ్రామంలో శిస్తువసూలుచేసి కొంతడబ్బు కాజేశారని రిపోర్టు చేస్తే, 9—10—63న ఎన్క్వయిరీ చేశారు. 27—12—63న ఎంక్వయిరీ చేశారు. ఎంక్వయిరీచేసి, 12—2—64న సస్పెండ్ చేశారు. గ్రామాధికారులు డబ్బు తింటున్నారని ఆ గ్రామంలో ఉన్నవారు రుజువు చేసినతర్వాత వారిని సస్పెండ్ చేయటానికి ఆరునెలలు పట్టిందంటే— యీ లోపల వారు చేసిన అక్రమాలు సరిదిద్దుపోటానికి, ఎకౌంట్స్ ఛేంజ్ చేయటానికి అవకాశం కల్పిస్తున్నట్లు మనకు కనపడుతున్నది. ప్రభుత్వం యీ ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ విషయంలో చాలా అశ్రద్ధ చేస్తున్నది. కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీస్‌లో ఏవిధంగా ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ జరుగుతుందో, ఆ విధంగా ప్రభుత్వ ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ (బలం లేకుండా) ఉన్నదని నేను చెప్పవలసి ఉన్నది. ప్రభుత్వం సీలింగ్ యాక్టు, టెనన్సీయాక్టు సరిగా అమలు జరపటం లేదని మనం అనుభవంలో చూస్తున్నాము. ఇవాళ ఎక్కడా టెనంట్స్ అనేవారు లేకుండా పోయారు, ఒక్క దేవుడిగుళ్లకు సంబంధించిన భూములలో మాత్రమే యీనాడు టెనంట్స్ ఉన్నారు. ప్రభుత్వంచేసిన సీలింగ్ చట్టంవల్ల తమకు కొంత భూమి దొరుకుతుందని భూమిలేని పేదవారు ఆశించారు. ప్రభుత్వానికి సంబంధించిన భూములైనా తమకు దొరుకుతాయని ఆశించారు. ప్రభుత్వాన్ని ఇవాళ ఏ విషయం కోరినా డబ్బులేదని అంటున్నది. విద్యకావాలన్నా డబ్బు లేదని అంటున్నది. మెడికల్ ఫెసిలిటీస్ కావాలన్నా డబ్బులేదని అంటున్నది. కనీసం ప్రభుత్వచేతిలో ఉన్న బంజరు భూములకు అయినా భూమిలేని పేదప్రజలకు ఇచ్చి వారి వత్తిడి తగ్గించుకోటానికి యీ ప్రభుత్వం ఎందుకు కృషిచేయటంలేదనేదే నా ప్రశ్న. ప్రభుత్వ లెక్కల ప్రకారం సాగుకులాయకైన వేస్టులాండ్ 43 లక్షల ఎకరాలు ఉన్నవి. పర్మినెంట్ పాశ్చర్ మరియు ఇతర గ్రేజింగ్ లాండ్ 30 లక్షల ఎకరాలు ఉన్నవి. ఫేలో లాండ్ 24 లక్షల ఎకరాలు ఉన్నది. ఏవో ప్రాజెక్టులు కడుతున్నారుకాబట్టి ఆ భూమినంతా సాగుకులోకి తీసుకురావడానికి అవకాశం ఉన్నది. మొత్తం ఆ భూమి అంతా కోటిన్నర ఎకరాలు ఉన్నది. వ్యవసాయ కార్మికుల జనాభాలో నూటికి 40 మంది ఉన్నారు. వారికి ఒక్కొక్క కుటుంబానికి రెండు ఎకరాలు, 1 ఎకరం చొప్పున ఇస్తే వారు ఏదో విధంగా జీవించటానికి అవకాశం ఉంటుంది. కాబట్టి ప్రభుత్వం సొంతభూమి అయినా వారికి ఇచ్చి యీ వొత్తిడి తగ్గించటానికి కృషి చేయా

లని కోరుతున్నాను. 1962 జూన్ చివరకు 17 లక్షల ఎకరాలభూమి పంచిపెట్టి నట్లు రికార్డులో ఉంది. కృష్ణాజిల్లాలో కైకలూరు బందరు దివి తాలూకాలలో ఆ రోజున స్పెషల్ స్టాఫ్‌ను వేశారు. కైకలూరు తాలూకాలో 30 వేల ఎకరాలు పంచిపెట్టవలసిన భూమి ఉన్నది. ఆ భూమి స్పెషల్‌స్టాఫ్ నాలుగు నెలలలో పంచి పెట్టాలని ఉంది. అక్కడ పంచిపెట్టవలసిన భూమి ఎంత ఉన్నదో ఆ లెక్క స్పెషల్‌స్టాఫ్‌వారు తీసుకొని, ఆ నాలుగైదు నెలలలో ఆ భూమి అంతా పంచిపెట్టి నట్లు బోర్డు ఆఫ్ రెవిన్యూకు ప్రోగ్రెస్ రిపోర్టు పంపించారు. కాని అక్కడ ప్రత్యక్షంగా చూస్తే పంచిపెట్టబడిన భూమి కొన్ని వందల ఎకరాలు ఉన్నట్లు తెలుస్తుంది. పైవాక గ్రామంలో బంగారురాజు అనే రాజుగారికి— అక్కడ ఏ రాజుగారు బాగా iufluance చేసి ఇచ్చారోగాని– వారు ఆ గ్రామంలో 70 ఎకరాలు చుట్టూ కట్ట వేసుకొని, ఆ భూమి తనది అంటున్నారు. తనకు పట్టా వచ్చింది అంటున్నారు. ఆయన అక్కడే ఒక పాక వేసుకొన్నాడు. ఆ భూమి సాగుచేసుకుంటున్నాడు. ఆ విధంగా భూస్వాములు భూమి కాజేసి సాగుచేసుకొంటున్నారు. ఏ భూమికూడ అక్కడ పంచబడలేదు. ఆ గ్రామంలో 20 మంది భూమికావాలని అప్లికేషన్స్ పెట్టారు. డి–ఫారమ్‌లో పర్మినెంట్ పట్టా వచ్చింది. పైవాక గ్రామంలో ఆ 20 మందికి భూమి ఎక్కడ ఉన్నదో చూపించలేదు. అక్కడ భూములపై శిస్తు ఎవరు కడుతున్నారోకూడ తెలియటంలేదు; ఎవరు సాగుచేస్తున్నారోకూడ తెలియదు. జమాబంది జరుగుతుంది కాని ఆ భూమి ఎవరిదో తెలియదు. పట్టాలు మాత్రం వారి చేతిలో ఉన్నవి. 10–1 రిజిష్టర్‌లో పట్టా రిజిష్టర్ వారిపేర లేదు. ఈ కెయాటిక్ కండిషన్‌లో అక్కడి రెవిన్యూ ఎడ్మినిస్ట్రేషన్‌లో ఉంది. మేము ఫలానావారికి భూమికి పట్టా ఇచ్చామని ప్రోగ్రెస్ రిపోర్టులో వ్రాస్తారు. కాని, ఆ భూమి వారి అనుభవంలో ఉండదు. ఈరకమైన అర్థంకాని పరిస్థితి ఏర్పడింది. బెజవాడ తాలూకాలో ఇలపోలు గ్రామంలో 1917 నుండి 40మంది 30 ఎకరాలు సాగుచేస్తున్నారు. 84/2 సెం; 93/1 సెం; 93/2 సెం; 106/1, 2–111 సెం; 30 సంవత్సరాలనుండి దీనిమీద జీవిస్తున్నారు. ఆ భూములలో వరిపంట, మెట్టపంటలు వేసుకొని దానిమీద జీవిస్తున్నారు. ఈనాడు ఆ భూమిని పోరంబోకులుగా ట్రీట్ చేసి దానిమీద ఎవిక్షన్ నోటీసులు ఇచ్చి ఆ భూమి వారి స్వాధీనంలో ఉండటానికి వీలులేదని చెప్పటం అన్యాయము అని మనవిచేస్తున్నాను. ఇవాళ ఆ భూమిపైవేసిన శిస్తు చూస్తే– అది పూర్వం ఉన్నదానికన్నా 20 రెట్లు అవుతుందో తెలియదు. ఆ భూమిపై విధించిన శిస్తు చూస్తుంటే, వ్యవసాయ కార్మికులు మొత్తం ఆ భూమిని, ఆ గ్రామాన్ని వదలిపెట్టవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. ఎందుకు ఇటువంటి పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది ?

(*Mr Speaker in the Chair*.)

గన్నవరం తాలూకాలో దంటగుండ్ల గ్రామం ఉన్నది. ఒక కరణం అక్కడ ఉన్న పోరంబోకు, 75/1, 75/3, మొత్తం రెండుఎకరాల భూమి ఆయనే స్వతంగా తన పేరన వ్రాసుకొన్నాడు. ప్రభుత్వం allow చేస్తున్నదో లేదోగాని, గ్రామాధికారులు, మునసబులు ఆ విధంగా తమ పేరు వ్రాసుకొన్నారు. ఈ కరణంగారు కూడ ఆ విధంగా వ్రాసుకొని పట్టాపొందేటట్లుగా ఆలోచిస్తున్నాడు. గ్రామాధికారులు ఎవరూకూడ బంజరులను ఆక్రమించకూడదు. వాళ్ళు స్వయంగా పట్టాలు యివ్వకూడదు అని చట్టాలు ఉన్నాయి, rules ఉన్నాయి. కాని ఆక్రమించుకొని వాళ్ళ పేర వ్రాసుకొని అనుభవిస్తూఉంటేమాత్రం వాళ్ళమీద చర్యతీసుకొనే పరిస్థితిమాత్రం కనబడడం లేదు. ఇదివరకుకూడ ప్రభుత్వం notice లోకి తీసుకొని వచ్చాము. బందరు townలో 20, 30 సంవత్సరాల నుంచి అక్కడ చాల పేద జనం యిండ్లు కట్టుకున్నారు. Townలో 26, 27 సర్వేనంబర్లలో 30, 40 సంవత్సరాలనుంచి కొంతమంది హరిజనులు, లంబాడీలు, fishermen, వీళ్ళంతా యిళ్లు కట్టుకొనిజీవిస్తున్నారు. ఈభూమి N. G. O's కు ప్రత్యేకంగా అక్కడ యివ్వాలనే ఉద్దేశ్యంచేతకలెక్టరు మీరంతా యిక్కడనుంచి లేచిపొండి, ఇది N.G.O's కు యివ్వాలన్నారు. బందరు ఎమ్.ఎల్.ఎ. గారు, నేను, దివి తాలూకా M. L. A. కలిసివెళ్ళి వాళ్ళ కొంపలు తీసేసి క్రొత్త యిళ్ళు కట్టించడం చాల అన్యాయం. బందరు townలో చాల ఖాళీ స్థలాలు ఉన్నాయి. అవి వారికి యివ్వండి అని మేము చెపితే- P. A. to the Collector చెప్పినది ఏమిటంటే- మాకు discretion ఉన్నది. మా యిష్టంవచ్చినట్లు యిస్తాము. వాళ్ళనులేపేస్తాము అన్నారు. మీ discretion reasonableగా ఉండాలి, unreasonableగా descretion ఉండడానికి వీలులేదని మేము అన్నాము. మీరు ఆమాటకూడ మాట్లాడటానికి వీలులేదు అన్నారు.

ఈ విధంగా పేదవాళ్ళను అక్కడనుంచి లేవగొడితే- వాళ్ళు అసలే డబ్బులేని వారు. దరిద్రంలో బాధపడుతున్నారు. అక్కడనుంచి యిల్లు పీకేసి యింకోచోట కట్టుకోవడం అంటే ఎంత కష్టం! ఈ విధంగా discretion అనే పదమును కలెక్టర్లు, అధికారులు తమ యిష్టం వచ్చినట్లు వాడుతున్నారంటే ఖచ్చితంగాప్రభుత్వం దీనిలో అశ్రద్ధ చేస్తున్నదని మనవిచేస్తున్నాను. Discretion అనేదానికి ఏదైనా హద్దులు పెట్టకపోతే ఉద్యోగస్థులు వాళ్ళ యిష్టంవచ్చినట్లుగా దీనిని ఉపయోగిస్తారు. అదే ఒక విధంగా bureaucratic autocratic Govern-

mentగా తయారై పోయి హరిజనులకు మాత్రం హాని జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ విషయమై మాకు ఒక memo పంపించాడు. దానిలో ఏమి వ్రాశాడు అంటే- "You are informed that the petitioners may be directed to approach the Municipal Commissioner for permission to occupy certain lands."

అయితే రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటు ఎందుకో నాకు అర్థం కాలేదు. కలెక్టరు ఎందుకో అర్థం కాలేదు. కలెక్టరు తన duty shirk చేస్తున్నారు అనేది ద్యోతకం అవుతున్నది. మాకు inform చేయడం ఏమిటి ? Municipal Commissionerకు పట్టా యివ్వడానికి అధికారం ఉన్నదా ? అటువంటి పనిషి ఈ మనుష్యులదగ్గరకు వెళ్ళి చేసుకోండయ్యా అని చెప్పడం అంటే- అసలు కలెక్టరుకు ఉన్న అధికారం ఏమిటో ఆయన మరచి పోయినట్లు కనబడుతున్నది. ఈ విషయంలో కూడ ప్రభుత్వం శ్రద్ధ తీసుకొని, పేదవాళ్ళను లేవగొట్టకుండా- ప్రత్యేకంగా వాళ్ళకులేని యితరులకు యిళ్లు కట్టించాలనే విషయం ఆలోచన చేయకుండా ఉండాలని నేను ముఖ్యంగా మనవి చేస్తూ యింతటితో విరమిస్తున్నాను.

DEMAND NO. XVII - EDUCATION Rs. 26,56,59,000/-

Mr. Speaker :— If the hon'ble Members have no objection I would call upon the Minister for Education to move his demand formally. He will move the demand; we will take up discussion tomorrow. Strictly speaking, I don't think it is illegal or irregular.

Sri Tenneti Viswanatham :— We have certainly no objection to obey your direction, but generally it is not quite regular to do so.

Mr. Speaker :—He will move the demand and then he will go away; there is one difficulty; * notes have already been circulated to all members. It has also gone to the press. It will appear in tomorrow's papers and if the Minister does not move the demand it may not be proper. That is why I am asking that the Minister may move the demand.

---

* Vide Appendix

Sri Tenneti Viswanatham :—I think, in the circumstances it may be done.

Sri P. V. G. Raju :—Sir, I beg to move :

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 26,56,59,000 under Demand No. XVII – Education."

Mr. Speaker :—Motion moved. I would ask the hon. Member to move their cut motions tomorrow because, expecting that the demand would be moved tomorrow they are not present. They can move their cut motions tomorrow.

Demand No. I – Land Revenue — Rs. 93,97,000.

Demand No. X – District Administration and Miscellaneous —Rs. 5,76,22,000.

Demand No. XLIII – Compensation to Zamindars — Rs. 48,64,500.

श्री रामचन्द्रराव कल्याणी (मक्थल): माननीय सभापतिजी। माननीय मंत्रीजी व्दारा प्रस्तावित डिमेंड का अनुमोदन करते हुअे चन्द विषयों को सामने लाना अवश्यक समझताहूँ।

आजकल तहसील्दारों का काम इतना बढ़गाया है जिसके कारण उनको नंबरी मुकदमात की समाअत का मोका नहीं मिलता। और इससे पारटियों को बहुत ज्यादा तकलीफ होती है। महिनों उनके मुकदमात की समाअत नही होती। हर पेशी पर पारटियां आती हैं और वैसे ही वापस चली जाती हैं। इसतरह आने जाने में उनका कारोबार मुतास्सिर होता है। वे अपनी काश्त पर

भी पूरा पूरा ध्यान नहीं देसकते। इसके कारण उनकी आर्थिक स्थिति भी खराब होजाती है। और इनकी मुकदमाबाजियों के कारण ही प्रोडकशन दिन-ब-दिन गिरता जारहा है। इसलिये मैं यह सुझाव रखूंगा कि इस अधिकार को तहसिल्दार से निकालकर मुनसिफ मेजिस्ट्रेट के हाथ मे दिया जाये तो लोगों को उनके मुकद्मों के तसफिया कराने में सहूलत होगी। हम जानते हैं कि आजकल मुनसिफों को काम कम है जिसकी वजह से उनको यह काम करने मे कोई बाधा नहीं होगी और वह आसानी से यह काम करसक्ते हैं। इससे पारटियों को भी सुविधा मिलजायेगी।

इसी प्रकार आर. डी. ओज. को दफा १०७ के तहत अधिकार दिये गये हैं। जब गांव मे कुछ गडबड होजाती है तो पोलिस दोनों पारटियों को आर. डी. ओ. के आफिस में पेश करती है। ओर वहां केसेस दो दो तीन तीन साल तक चलते रहते हैं। हर पारटीमें २०, १५ लोगों को पाबन्द किया जाता है। दोनों मारटियों के लगभग ५०, ६० आदमी उस केस के लिये पाबन्द रहते हैं। और उन सब को अपने सारे कारोबार छोड कर वहां आते रहना पडता है। जब सीजन नहीं रहता तो वह आसानी से आसकते हैं। लेकिन जब कास्त का सीजन होता है तो उन सब के वहां आने से उनके कारोबार खराब होते है। इस लिये मैं हुकूमत से प्रार्थना करूंगा कि जो आर. डी. ओ. को अधिकार दिये गये हैं वह निकार कर मुनसिफ मेजिस्ट्रेट को दिये जायें ताकि काम में सहूलत हो। होता यह है कि जब यह सब लोग अपने केस के संबन्ध में आर. डी. ओ. आफिस पर पहुंचते है तो मालूम होता है कि आर. डी. ओ. दौरें पर है। या किसी और काम में लगे हैं और इन सब

लोगों को वैसे ही वापस चलाजाना पडता है। उन सब लोगों को वहां रहने की व्यवस्था करनी पडती है। उनके भोजन का प्रबन्ध करना पडता है। औसा मालुम होता है कि कोई शादी हो रहीं है। वे सब देवल में या किसी पेड के नींचे दिन गुजार कर चलेजाते है। इन सब कठनाइयोंको दूर करनेके लिये दफे १०७ के अधिकार को मुनसिफ मेजिस्ट्रेट को दियेजाये तो मुकदमों कीं समाअत दो चार महीनों में आसानी के साथ होसकती है। यह कोइ तुक कीं बात नहीं किं १०७ दफे के तहत जो चालान होते है उनमें मुकदमाबाजी दो दो साल तक चलती रहे। कैसी सूरत मे इस दफे १०७ ही की कुछ अहमियत नहीं रहती।

इसी प्रकार जमाबन्दी के संबन्ध में मुझे यह कहना है कि आंध्र आर तेलंगाना मे जमाबन्दी का जो तरीका है उसको यकसां किंया जाये। क्योंकि तेलंगाना प्रोसीजर में जो त्रुटियां है उसके कारण गरीब जनता को बहुत सी कठनाइयां होती है। इस लिये आंध्र और तेलगाना के जमाबन्दी के प्रोसीजर मिलकर एक ही कर दियाजायें तो सहूलत होगी।

भूदान के तहत दी गई जमीनात के संबन्ध में अब तक काफी आरडर्स जारी किये जाचुके हैं कि जमाबन्दी में इसका अमल कियाजाये। लेकिन हम आज भि देखते हैं कि जमाबन्दी में इसका अमल नहीं हुआ है। जिन गरीब लोगों को जमीनात मिली है उनमें इतनी शक्ति नही होती कि वे पैरवी करते फिरे। इसलिये हुकूमत ही की ओर से एक समय निश्चित करदियाजाये कि

भूदान के तहत जो जमीनात दी गई है इतने समय तक उसका जमाबन्दी मे अमल कर दिया जाये। यदि अैसा हो तो बहुत अच्छा होगा।

इसी प्रकार टेनेंसी एक्ट में जो संशोधन हुआ है वह ५-२-१९६४ से लागू होचुका है। लेकिन अबतक उसके रुल्स नही बने हैं। जब कोअी एक्ट बनता है तो उसके रुल्स भी उसी के साथ बना दिये जाने चाहिये। अैसा हो तो बडी सुविधा होगी। रुल्स न बनने के कारण हम देखरहे हैं कि बडी रुकावटे होरही है और गरीब काश्तकारों को बठनाइयों का सामना करना पडरहा है।

अब मैं एक और बात आपके सामने रखना चांहता हूँ। बह यह है कि जो विलेज रिकार्ड होता है उसके खाने पूरी तरह से नहिं भरे जाते। हम जानते है कि जमीन की मिलकियत का सवाल बडी हदतक इस रिकार्ड पर ही निर्भर होता है। यह विलेज आफीशल्स रिकार्ड मे १३ ओर १४ नंबर के खाने खाली रखते हैं। ओर जब कोअी फगडा होंता है तो किसी पारटी को लाभ पहुॅचाने के लिये किसी भी खाने मे किसी का भी नाम अपनी इच्छानुसार शरीक करदेते है। इसके कारण जिस आंदमी को ठीक तौर पर न्याय मिलना नहीं मिलसकता। और लोगों का काफी नुक्सान होता है। इस लिये मे चाहिए प्रार्थना करुंगा कि जब तहसील्दार या डिप्टी कलेक्ठर दौरे पर जाते है तो वे पटेल पटवारियों के रिकार्ड मंगाकर देखे कि कौनसा खाना खाली है और उसका क्या कारण है। और पटेल पटवारियों को हिदायत दे कि यदि वे कोअी खाना खाली रखते है तो उसके साथ ही उसका कारण भी लिखदे। इससे किसी हद तक लोगों को ठीक तौर पर न्याय मिल सकेगा।

अब मैं आपके सामने महबूबनगर जिले के बारे में कुछ कहूँगा । इस जिले मे १५ तारलुके हैं। इतने तारलुकें के रेवेन्यू का ठीक ढंग से काम फूरा करने के लिये जरुरी है कि वहां कलेक्टर के साथ एक जाइंट कलेक्टर भी रहे। क्योंकि अब वहां एक ही कलेक्टर होने की वजह से काम मे बडी तवाल्त होरही है। ओर एडमिनिस्ट्रेशन पेर भी असर पड रहा है। कोअी काम समय पर कहीं होसकता। इस लिये वहां जाइंट कलेक्टर का स्थान बढाकर केसेस की समाअत का काम तकसीम करदिया जाये तो वहां जो पारटीज आती हैं उनको ओ जनता को सहूल्त होगि। वरना छोटी छोटी कारवाइयां भी महीनों तक चलती रहती है। लोग महीनों वर्षों दफ्तर के चक्कर लगाते रहते हैं । इससे उनके कारोबार मुतास्सिर होते है और वह इसी कारण फैनांनशियरली भी तबाह होरहे है।

एक और बात यह कि अब रसोद की व्यवस्था की गइ है। लेकिन कई लोगों को यह रसीद नहीं मिल्ती। और कुछ लोगों को दीजाती भी है तो वह पेनसिल से लिखकर दीजातीं है। यह रसीद २५-२० दिन के बाद पढि भी नही जाती। गांव वालों के पास यही रसीद एक रिकार्ड या डाकूमेंट के तौर पर रहतीं है। इस लिये मेरी प्रार्थना है कि काश्तकारों को रसीद पाबन्दी से दीजाये और वह भी सियाही से लिखकर दीजाये तो ठीक रहेगा। इस प्रकार वे इस रसीद को रिकार्ड के तौर पर काफी समय तक सुरक्षित रखसकते है।

इन सुझावों के साथ मै इस डिमेंड का समर्थन करते हुअे अपने विचारों को समाप्त करता हुँ।

డాక్టర్. టి. వి. యస్. చలపతిరావు :—అధ్యక్షా, ఈ భూమిశిస్త అనేది అనాది సిద్ధమైనది. మనరాష్ట్రం ముఖ్యంగా భూమిపై ఆధారపడివున్న రాష్ట్రం గనుక దీనికి ఎంత ప్రాముఖ్యం వున్నదో నేను వేరుగా మనవిజేయవలసిన అవసరం లేదు. ఇలాంటి అతి ముఖ్యమైన డిమాండును మన మంత్రిగారు, గౌరవనీయులైన రామచంద్రారెడ్డిగారు ప్రవేశపెట్టారు. నేను దానిని హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాను. రామచంద్రారెడ్డిగారి సమర్థతనుగూర్చి నేను వేరుగా మనవిజేయవలసిన అవసరం లేదు. వారు 'మాజీ భూఖామందు' అని చెప్పినా తప్పులేదనుకుంటాను. రైతులయొక్క కష్టసుఖాలు వారికి చక్కగా తెలుసు. చాలా సమర్థవంతంగా దీనిని నడిపిస్తున్నందుకు వారికి అభినందనలు తెలుపుతున్నాను. ఈ సత్యాగ్రహం ప్రారంభం కాకపూర్వము, ప్రారంభం అయిన తరువాతకూడా ఎప్పటికప్పుడు ప్రజలకు అందజేయవలసిన అతి ముఖ్యమైన భోగట్టా అందజేస్తూ ఈ సత్యాగ్రహోద్యమం అసమంజసమైనది, అసమర్థనీయమైనది అని నిరూపించినందుకు నేను వారికిఅభినందిస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో ఒకటి, రెండు విషయాలు తమద్వారా వారిదృష్టికి తీసుకువస్తాను.

మాకు అందజేసిన నివేదిక ప్రకారం, గ్రామాలలోను, పట్టణాలలోను అగ్ని ప్రమాదాలు జరిగినప్పుడు దానికి గురియైనవారికి 35 నుండి 50 రూపాయలవరకు యిస్తున్నారు. అలాగే, విజయవాడలో అజిత్ నగర్ అని బీదలువుండే, 4 వేల కుటుంబాలుగల ఒక కాలనీ వున్నది. అక్కడ గత వేసవిలో యిళ్ళు పరశురామ ప్రీతి అయినవి. కలెక్టర్ వెంటనేవచ్చి 30, నుండి 50 రూపాయిలు మంజూరుచేశారు. అయితే అధికధరలవలన ఆ మొత్తంతో వారుయిళ్ళు కట్టుకోలేకపోతున్నారు. అందువలన మంత్రిగారికి నేను మనవిజేశాను. ఒక రిప్రజెంటేషన్ కూడా యిచ్చాను. వారికి ఒక్కొక్క యింటికి 150 రూపాయలు యిస్తే నెలకు ఒకరూపాయిచొప్పున తీర్చుకుంటారు. వారు తప్పకుండా మంజూరు చేస్తారని ఆశించాను. కాని, ఏ దురదృష్టం వల్లనో మంజూరు జరగలేదు. దానిని పునః పరిశీలన చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. బాపట్లలో పిడుగుపడితే గుర్రంబండీవానికి కాంపెన్సేషన్ యిచ్చినట్లు రైతులకు నజరానా యిచ్చినట్లు తెలుస్తున్నది; నెల్లూరు, శ్రీకాకుళం, గుంటూరు జిల్లాలలో అగ్నిప్రమాదానికి గురియైనవారికి వేలు యిచ్చినట్లుగా వున్నది. విజయవాడ దురదృష్టమనుకుంటాను. దాని సమయం వచ్చేప్పటికి ఆ నిధి అయిపోయి వుండవచ్చు. మేము 150 రూపాయలు అడుగుతున్నాము అజిత్ నగర్ కాలనీవాసులకు సంబంధించిన యీ విషయాన్ని పునఃపరిశీలన చేయవలసిందిగా తమద్వారా మంత్రిగారిని మరొకసారి కోరుతున్నాను.

విజయవాడ పట్టణానికి సంబంధించిన మరొకవిషయాన్ని మనవిజేస్తాను. ఇవలటీ వచ్చినప్పుడు వారు స్వయంగా పరిశీలించారు. నా చిన్నతనంనుండి వున్నది. ఇళ్ళు లేని బీదవారు రెవిన్యూ స్థలాలు, కాలవగట్లు ఆక్రమించుకుని చాలాకాలంగా బాధ పడుతున్నారు. ఈ రోజువరకు వారికి పట్టాలు లేవు. ఇటీవల మంత్రిగారు అక్కడికి వచ్చినప్పుడు వేలాది సంఖ్యలోవచ్చి వినతిపత్రాలు ఇచ్చారు. వెంకటరంగారెడ్డ గారు రెవిన్యూమంత్రిగా ఉండగా యీ సమస్య వున్నది. అప్పుడే పరిష్కారం అవుతుందని ఆశించాము. కాని జరగలేదు. రామచంద్రారెడ్డిగారు ఆ గౌరవాన్ని దక్కించుకుని, వెంటనే వారికి పట్టాలు యిప్పించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

రెవిన్యూ అడ్మినిస్ట్రేషన్ గూర్చి చెబుతాను. ఇప్పుడు వున్న జిల్లాలు, తాలూకాలు సామ్రాజ్యవాదులు, బ్రిటిష్ యింపీరియలిస్టులు అప్పటి పరిస్థితులప్రకారం వారికి అనుకూలంగా వుండే విధంగా ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. రైత్వారీ సిస్టం, జమీందారీ సిస్టం యివన్నీ ప్రవేశ పెట్టారనే విషయం మనకు తెలుసు. ఇప్పటి వరకూ ఆ ప్రాతిపదికపైనే పరిపాలన జరుగుతున్నది. బహుశా ప్రభుత్వం యితర అతి ముఖ్యమైన విషయాలలో మునిగి వున్నందువల్ల శ్రద్ధ తీసుకోలేదనుకుంటాను. ఈ జిల్లా, తాలూకాల పునర్నిర్మాణం జరగాలి. బెజవాడ తాలూకాలో ఎడమవైపు అరమైలులో గ్రామం గన్నవరం తాలూకా అవుతుంది. ఆ విధంగానే బ్లాకుల నిర్మాణం కూడా జరుగుతున్నది. ఈ విధానం, పరిపాలన జయప్రదంగా జరగడానికి అడ్డుగా వున్నది. తాలూకా, జిల్లాల పునర్నిర్మాణం జరగాలి. ఈ విషయం ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వున్నదని ఒకటి, రెండుసార్లు ప్రశ్నల సమయంలో వారి సమాధానాలవలన తెలిసినది. వెంటనే దీనిని take up చేసి, జిల్లాలసంఖ్య పెంచి, చిన్న చిన్న జిల్లాలుగా చేసి, డివిజనల్ డెప్యూటీ కలెక్టర్ల పోస్టులు రద్దుచేసి, ఒక్కొక్క జిల్లాకొక కలెక్టరును వేస్తే, యింకా పరిపాలన సమర్థవంతంగా జరుగుతుంది. ఖర్చు పెరుగుతుందని బహుశా మంత్రిగారు చెప్పవచ్చు. ఖర్చు తగ్గడానికే అవకాశముంటుందని నా ఆలోచన. ఆ సంస్కరణను రామచంద్రారెడ్డిగారి హయాంలోనే తీసుకువస్తారని నేను ఆశిస్తున్నాను.

అతి ప్రధానమైన అదనపు భూమిశిస్తు బిల్లుపై 1962లో చర్చ జరిగింది. అన్ని విషయాలు సాకల్యంగా అప్పుడు చర్చించడం జరిగింది. ఇప్పుడు జరుగుతున్న సత్యాగ్రహోద్యమానికి సంబంధించి రెండుమాటలు చెప్పి సెలవు తీసుకుంటాను. అదనపు శిస్తు వేయడం న్యాయమా, రైతులకి సమర్థత వున్నదా అనే విషయాలు ముఖ్యంగా చర్చలోకి వస్తున్నాయి. రెండు, మూడు రోజులుగా ఆ విషయాలను మనం వింటున్నాం. '57లో అనంతరామన్ కమిటీవారు చేసిన సిఫార్సులను ఆధారంగా తీసు

కని ఈ బిల్లును ఏర్పాటుచేశామని మంత్రిగారు విశదం చేశారు. అనంతరామన్ కమిటీ రిపోర్టునుగురించి నా humble opinion ఏమిటంటే, ఇది లాండ్ రెవిన్యూపై లేటెస్టు నిఘంటువు అని చెప్పడంలో అతిశయోక్తి యేమీ లేదు. అనంతరామన్ గారిని, వారితో సహకరించిన ఆ కమిటీలోనివారిని మనం అభినందించాలి. లాండ్ రెవిన్యూపై అది ఎన్సైక్లోపీడియా అని మనవిజేస్తున్నాను. వారు చైర్మనుగావుండి చెప్పినవాక్యాల్ని కొన్ని గుర్తుచేస్తాను,

రెండవది, ఆ కమిటీ రిపోర్టుయొక్క మరొక సిగ్నిఫికెంట్ ఫాక్టర్ ఏమంటే, ఆ కమిటీవారు పంపించిన ప్రశ్నోత్తరాలకు జవాబు చెప్పినంతమంది ఏ కమిటీవారు పంపించిన ప్రశ్నోత్తరాలకు కూడా చెప్పలేదనేది. 872 ప్రశ్నలు పంపిస్తే the largest number of answers are recieved to this questionnaire. అందువల్ల, రైతులు, రైతులఉద్యమంలో అభిమానం ఉన్నవారు వీరుపంపించిన ప్రశ్నావళిని చక్కగా పరిశీలించి జవాబులు ఇచ్చినతరువాతనే ఇప్పుడున్న శిస్తు అండర్ ఎసెస్డ్‌గా ఉన్నదని నివేదిక సమర్పించడం జరిగింది. వారేకాదు, డాక్టర్ లోకనాథన్ గారుకూడ ఇటీవల పంచాయతీరాజ్ మంత్రిగారికి—టెక్నో ఎకనమిక్ సర్వే గురించి 1700 కోట్లు ఖర్చు చేయాలని చెప్పినప్పుడు వారుకూడ, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో భూమిశిస్తు పెరగవలసినంత పెంచలేదు, తక్కువగా వుంది కనుకనే ప్లానులు స్వయం పోషకంగా ఉండాలంటే లాండ్ రెవిన్యూ పెంచవలసిన అవసరం వుంది అని చెప్పారు. అది 1957 వ సంవత్సరానిది. బూజుపట్టిపోయిన సిఫార్సులు అనుకుందామంటే తాజాగా అమ్మకంపన్ను విషయంలో కూడ లోకనాథన్‌గారు ఒక నివేదిక ప్రభుత్వానికి సమర్పించారు. అందులోకూడా, అగ్రికల్చర్ సెక్టారులో టాక్సు చాల తక్కువగా వున్నది అని వ్రాశారు. అవన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకొని రామచంద్రారెడ్డి గారు అదనపు శిస్తు బిల్లు తెచ్చారు. ఫిగర్సు గురించి కూడ సందేహానికి అవకాశం లేకుండా చేశారు. లాండు తరాలు—రిసెటిల్మెంటు ఆఫ్ సర్వే లేదని చెబుతున్నదానికి కూడ అనంతరామన్ కమిటీవారు చక్కగా చెప్పారు. రిసెటిల్మెంటు చేసినప్పుడల్లా కన్సిడర్ చేసేది—సాయిల్ క్లాసిఫికేషను పెట్టు ఆనవసరం, పాత సాయిల్సుకు ఉన్న క్లాసిఫికేషనే పాటించామని అనే సందర్భాలలో వారు చెప్పిన విషయంకూడ సభవారి దృష్టికి తేవడానికి అనుమతివ్వవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఏ జిల్లా రిసెటిల్మెంటు కైనా పాత సాయిల్ క్లాసిఫికేషను ఆమోదించాము. అదే బేసిస్‌గా తీశాము అని పదేపదే చెప్పారు. టాక్సైబుల్ కెపాసిటీ ఉన్నదా లేదా అనేదానిమీద కూడ ఒక ఆర్థికశాస్త్రవేత్త అభిప్రాయం ఉపయోగపడుతుందని అభిప్రాయపడితే, తమ అనుమతితో మనవిచేస్తాను.

"Sir Burman Fraser: The taxable capacity of a nation is surely reached when the tax-payers are forced to borrow from the Banks to pay their taxes."

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు పెద్దపెద్ద రైతులు సత్యాగ్రహంలో పాల్గొంటున్నారని చెప్పారు. వారంతా బ్యాంకులనుంచి అప్పులు తీసుకువచ్చి పన్నులు కట్టవలసిన దుస్థితిలో ఉన్నారా లేదా అని ఆలోచించాలి. కృష్ణాగారు, గోవిందరావుగారు ఆయా ప్రాంతాలలో ఉండే రైతులు ఎక్కువ పన్నులు కట్టుతున్నారన్నారు. అయితే, వారు పండించే పంటకు బస్తాకు ఇదివరకు ఎంతధర వచ్చేది, యిప్పుడు ఎంత ధర వస్తున్నదీకూడ చూడాలి. సుబ్బారెడ్డిగారు మా ప్రాంతంలో పర్యటన చేసి నప్పుడు చెప్పారు, ఎకరంమీద పన్ను కట్టాలంటే రైతు రెండుబస్తాల ధాన్యం అమ్మవలసివచ్చేది. ఇప్పుడు 30రూ లు అయినప్పుడు ఒకబస్తా అమ్మి కట్టితే–ధర ఎక్కువగా ఉన్నందువల్ల — పన్నుభారం తీరిపోతున్నది. కాపిటల్ వాల్యూ పెరిగిందని సర్వసామాన్యంగా అందరూ ఒప్పుకుంటారు.

"Sir Joshiah Stamp : Taxable capacity depends also on distribution. It will be greater the greater the inequalities of income."

ఇంకొక సందర్భంలో పది సంవత్సరాల ప్లానింగు జరిగినప్పటికీ ఇనీక్వాలిటీస్ ఇన్ ఇన్‌కమ్స్ ఉన్నాయని ప్రతిపక్షంవారు ఒప్పుకుంటున్నారు ఇనీ క్వాలిటీస్ ఇన్ ఇన్‌కమ్స్ ఉన్నప్పుడు టాక్సబుల్ కెపాసిటీ విల్ బి గ్రేటర్ అని సర్ జోషియాస్టాంప్ అభిప్రాయం ఉన్నది వీరు ఇంగ్లండులో ఆర్థికశాస్త్రవేత్త. ఇటువంటి పరిస్థితులలో సత్యాగ్రహం చేయాలి, పన్నులు తగ్గించండి, అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు అమలుజరుపుతూనే ఉండాలి అంటే ఎంత అసందర్భంగా ఉంటో, సెల్ఫ్ కాంట్రడిక్టరీగా ఉందో ఎంత ఇన్‌కన్‌సిస్టెంట్‌గా ఉందో వేరొకసారి మనవి చేయవలసిన అవసరం లేదు. బడ్జెటు చర్చల సందర్భంలో రైత్వారీ సిస్టమునే అబాలిష్ చేయవలసిందని నేను విపులీకరించడానికి అవకాశం లేకపోయింది. అనేకమంది మిత్రులు నన్ను రైత్వారీ సిస్టం తీసేయమంటున్నారు. పట్టణాలలో ఉండే మేడలు, మిద్దెలు అట్లాగే వుండాలా? రైతులు మాత్రం పోవాలా అని అడుగుతున్నారు. అట్లా పోవాలనికాదు. మనఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవసాయక రాష్ట్రం. దాదాపు 884 కోట్ల సంపద ఉంది. అందులో దాదాపు 440 కోట్లవరకు పండించే పంటమీద ఐవేజు వస్తున్నది. లాండ్ హోల్డింగ్స్ ఎన్ని ఉన్నాయని చూస్తే, 43 లక్షలకంటె ఎక్కువలేవు. అనంతరామన్ కమిటీ ప్రకారం. మంత్రిగారి నివేదికలో 23 వేలమంది సీలింగుకుపైన 20 ఎకరాలున్న

వారు రిటరన్స్ సబ్మిట్ చేశారని ఉంది. అంటే, సంఖ్య తగ్గిపోతున్నదన్నమాట. భూమిఅంతా కొద్దిమంది చేతులలోనే కాన్సెంట్రేట్ అయివుంది. మాజీ ముఖ్యమంత్రి సంజీవరెడ్డిగారు భువనేశ్వర కాంగ్రెసులో తీర్మానం చర్చకు వచ్చినప్పుడు దేశంలోని డబ్బంతా ఏ వంద కుటుంబాలలోనో కాన్సెంట్రేట్ అయిపోతే ఎప్పటికైనా ఆర్థికంగా దేశానికి ప్రమాదం వస్తుందని భయపడుతున్నప్పుడు, భూమికూడా మూడుకోట్ల 50 లక్షల జనాభా వుంటే 43 లక్షల హోల్డింగ్స్ వుంటే దాదాపు 28 లక్షలవరకు 1, 2, 5 ఎకరాలున్న చిన్న రైతులే ఉన్నారు. భువనేశ్వర్ కాంగ్రెసులో పాస్ అయిన సోషలిజం తీర్మానం అక్షరాలా అమలు చేయాలంటే ఒకరికి అంగీకారం వున్నా, ఒకరికి అంగీకారం లేకపోయినా — కెప్టెన్ రీడ్ బారా మహాల్లో వంద, రెండువందల సంవత్సరాల క్రిందట ఇంపీరియల్ పర్పసెస్ కోసం ప్రవేశపెట్టిన రైత్వారీ సిస్టం కారన్ వాలీస్ జమీందారీ సిస్టం వచ్చాయి. సర్ థామస్ మన్రోగారు, కల్నల్ రీడ్ గారు, రైత్వారీసిస్టం ప్రవేశపెట్టారు. జాగీర్దారీ సిస్టం, దేశముఖ్ సిస్టం, యీనాందారీ సిస్టం ఇవన్నీకూడ ఎక్స్ప్లాయిటేషన్ కోసం పెట్టారు. జమీన్దారీలను రద్దు చేశాము, యీనాములు రద్దు చేశాము, జాగీర్దారీలను రద్దు చేశాము. అదే పద్ధతిలో అదే సామ్రాజ్యవాదులు తెచ్చినదానిని రద్దు చేయడానికి ఎందుకు సందేహం ఉండాలో నాకు అర్థం కావడం లేదు. అధ్యక్షా, నేను నా అభిప్రాయం చెప్పినందుకు మన్నించండి. రైత్వారీ సిస్టం అబాలిష్ కానిదే భువనేశ్వర సోషలిజం తీర్మానం అమలు జరగడానికి అవకాశం లేదని అభిప్రాయపడుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎ. వెంకటేశ్వరరావు :—అధ్యక్షా, రామచంద్రారెడ్డిగారు మెదక్ జిల్లాలో అసెస్మెంటు పెరగలేదు, తగ్గింది అన్నారు. కాని మంత్రిగారి లెక్కల ప్రకారం వెట్ వరకు, 9 లక్షల 42 వేల 222 రూపాయలు పెరిగింది. డ్రైకి 11 లక్షల 9 వేల 230 రు.లు పెరిగింది. పెరిగిన ఒక్క ఇన్స్టెంటు కూడ లేదన్నారు. వరంగల్ జిల్లాలో ఎడిషనల్ అసెస్మెంటు వెట్ కు సంబంధించి 11,22,860 రు. లు పెరిగింది. డ్రైకి సంబంధించి 8,95,423 రు.లు పెరిగింది. నర్సంపేట నా నియోజకవర్గం. పాకాల చెరువుక్రింద వంద పర్సెంటు కంటె ఎక్కువ పెరిగింది. నా గ్రామంలో పాత డిమాండు 3,000 వుంటే యీ నాడు 7 వేల రూపాయలు అయింది. అంటే వంద పర్సెంటుకంటె ఎక్కువగా పెరిగిందన్నమాట. మిగతా ప్రాంతాలలోకూడ పెరిగింది. పెరిగింది కాబట్టి రైతాంగం ఆందోళన చేయడం జరుగుతోంది. సత్యాగ్రహం చేయడం జరుగుతోంది. జైళ్ళకుపోయి శిక్షలు అనుభవించడానికి సిద్ధంగా వున్నారు. వేర్ ఫాక్ట్స్ ను అర్థం చేసుకోకుండా ప్రతిష్టకోసం చూడడం బాగుండదు. మా తాలూకాలో అడిషనల్ అసెస్మెంట్ కలెక్షనుకు 15 మార్చి వరకు రైతులకు, పే

చేయడానికి అవకాశం వుందని ప్రకటించారు. హైదరాబాద్ కిసాన్ పక్షానకూడ కరపత్రాలు వేసి ప్రచారం చేయుడం జరిగింది. సత్యాగ్రహం నో టాక్స్ కాంపెయిన్ కాదు అని అందరికీ తెలియజేయడం జరిగింది. ప్రభుత్వం మళ్ళా ఉద్దేశపూర్వకంగా 15 మార్చి ఆవేదానిని 31 జనవరి చేయడం జరిగింది. అట్లా ఎందుకు చేశారు? జనవరిలో క్వింటలు ధాన్యం 32 రు. లు వుంది. ఈ నాడు 40 రు. లు వుంది. ఆనాడు శిస్తులు కట్టడానికి ధాన్యం అమ్ముకున్నారు ఇప్పుడు ధర 42 రు. లు ఉంటే ఎంత వ్యత్యాసం వుందో చూడండి. ఆనాడు రైతాంగం 15 మార్చివరకు కావాలని కోరినదికూడ ఈ ఉద్దేశంతోనే. పన్నులు కట్టవద్దనే ఉద్దేశంతో కాదు. ఇప్పటికీ అదే ఉద్దేశం నాయకులు పదేపదే ప్రకటించడం జరిగింది, పన్నులు వసూలు చేసేటప్పుడు ఒక్క రైతుకుకూడ డిమాండు నోటీసు ఇవ్వడంలేదు. లాండ్ రెవిన్యూ రూల్సు ప్రకారం డ్యూ డేట్ లోపల డిమాండు యివ్వాలి.

వసూలుచేసిన పద్ధతులు ఏమిటి? పోలీసు సహాయం తీసుకుని గ్రామాలలోకి వెళ్ళి సబ్ ఇనస్పెక్టర్లతో వెళ్ళి రైతాంగంనుంచి బలవంతంగా వసూలు చేశారు. ఉదాహరణకు నరసన్నపేట తాలూకాలో చండుగొండ గ్రామంలో ఇద్దరు సబ్ ఇనస్పెక్టర్లు కానిస్టేబిల్సును తీసుకొనివెళ్ళి గ్రామాన్ని ముట్టడిచేసి 31 జనవరిలోగా one date లోగా వసూలుచేయడం జరిగింది. The have filed a writ petition in the High Court. They have applied for stay of proceedings. Before the stay orders came, they wanted to collect land revenue and they were able to do it on 31st January. The High Court issued the stay order but the Government collected land revenue on the 1st of February. ఈవిషయం ఎందుకు ఇంత హడావుడి చేయడం జరిగింది? పోలీసుల సహాయం తీసుకోవలసిన అవసరం ఏమి వచ్చింది? గెడ్డవాకు గ్రామంలో పోలీసు సబ్ ఇనస్పెక్టరును తీసుకు వెళ్ళి ఒక గమళ్ళ రైతును కొట్టడంకూడా జరిగింది. పోలీసు సమ సహాయం ఎందుకు తీసుకోవలసి వస్తోంది? రెవెన్యూ డిమాండు ఎందుకు serve చేయడంలేదు? అట్లా serve చేసినట్లయితే దానిక్రింద ఎంత కట్టవలసి ఉంటుందో రైతులకు తెలుస్తుంది. అదే ప్రకారంగా తక్కావీ వసూళ్ళగురించికూడా. నేను ఉదాహరణ చెబుతాను. మాడ్గుల్ల పేట గ్రామంలో ఒకరైతు కొద్దిగా తక్కావీ ఇవ్వవలసి ఉంది. దీనిక్రింద అతనికి ఉన్న రెండు ఎడ్లను జప్తుచేశారు. ఆవిధంగా జప్తు చేయకూడదని లాండ్ రికవరీ యాక్టులో ఉన్నది. అయినప్పటికీ in breach of that rule చేశారు. అందులో ఒక ఎద్దు చనిపోయింది. లీగల్ నోటీసు ఇచ్చే

పరిస్థితి రైతుకు వచ్చింది. ఇదే సందర్భంలో రెవిన్యూ అధికారి పక్షపాత వైఖరి ఎట్లా వహిస్తున్నారో చెబుతాను. ఒక రైతు ఆయిల్ ఇంజన్‌కు తక్కావీ తీసుకున్నాడు. రేపో ఎల్లుండో మంత్రిగారు నరసన్నపేట పర్యటనకు రామన్నారు కాబట్టి చెబుతున్నాను. భూపన్న అనే రైతు ఆయిల్ ఇంజనుకు తక్కావీ తీసుకున్నాడు, తరువాత దానిని జప్తుచేశారు. జప్తుచేస్తే దానిని ఆక్షన్‌లో పెట్టకుండా దానిని recovery కొరకే అని చెప్పి హిస్సేదారుల landed property attach చేసారు. ఆయిలు ఇంజను ఉందికదా, హిస్సేదారులు ఇతర ఆస్తిని ఎందుకు పట్టుకుంటారని మేము అన్నతరువాత, ఆయిల్ ఇంజను ఎక్కడ ఉందో పట్టుకోవాలని ఆర్డర్లు పంపితే ఆర్డర్లు పోయేసరికి ఆయిల్ ఇంజన్‌ను మాయం చేశారు. దానిపై ఆయిల్ ఇంజను మాయమైందని పోలీసుపటేలు రిపోర్టు చేశారు. ఆయిల్ ఇంజన్‌ను రాబట్టలేరు. Landed propertyపై standing crop collect చేయడం జరిగింది. ఒకవైపున ఒకచిన్నరైతు కడతాను అని చెప్పుతున్నా రెండు ఎద్దులను తీసుకుపోతారు. రెండవవైపు ఆస్థిపరునికి ఈ రకంగా సహాయం చేస్తారు. అడిషనల్ అసెస్‌మెంటు కలెక్షన్‌లో ఈ రకమైన అక్రమాలు జరుగుతున్నాయి. సర్‌ఛార్జి వసూలుచేయడంలో land holder defaulter అయివుంటే దానిపై వసూలుచేయకుండా రైతుని పట్టుకుని వసూలుచేయడం జరుగుతోంది. ఆ విషయం మంత్రిగారిదృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది. వసూలుచేయాలనే కాంక్షతో తొందరగా ప్రభుత్వంవద్ద మెప్పు సంపాదించాలనే ఉద్దేశంతో చట్టానికి విరుద్ధమా, అనుకూలమా అనే విషయాలు ఆలోచించకుండా జరుగుతున్నాయి. బంజరు భూములు గురించి మంత్రిగారు చెబుతున్నారు; ప్రభుత్వంనుంచి ప్రకటనకూడా జరిగింది. 21 లక్షల ఎకరాలు పంపకం చేశామని చెప్పారు. మా తాలూకాలో పాపాయిపేట ఉదాహరణ. అక్కడ దాదాపు 300 కుటుంబాలున్నాయి. ఏడెనిమిది వందల ఎకరాలున్నది. ఈ విషయం ప్రతిసారి తీసుకురావడం జరుగుతోంది. ఈభూమిని competition క్రింద అలాట్ చేసారు. Competition ఇచ్చారా అని శాసనసభలో ప్రశ్నవేశాము. దానికి ముఖ్యమంత్రిగారు ఫారెస్టు మినిస్టర్‌గా ఉంటూ సమాధానం పంపారు. వారినుంచి తీసుకోనేలేదు, competition ఇచ్చే సమస్య రాదని ప్రకటించారు. "Whether the landholders of Survey Nos. 13 and 16 were given compensation అని question. దానికి వారి answer— "No compensation was given to the pattadars as lands were found to be Government lands at the time of enquiry." ఈ తగాదావల్ల land అంతా fallow అయిపోయింది. For the last five year both the parties are not going there

because of the clase. డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు రికమెండ్ చేసి పంపారు. ఆయన రిమార్కులు —

"In view of the longstanding possession of the ryots, their poor economic position, and the fact that they, their heirs, forefathers and predecessors have improved the lands, I would submit that the lands may be assigned to them. As regards Kutty Ankayya and others, my submission would be to give them lands. They are in possession illegal (Statement No. E)". They are already in possession.

అయితే యిక్కడ సమస్య ఏమిటంటే కాంపెన్సేషన్ ఇచ్చే సమస్య రాదు. వారి land తీసుకోడం జరుగలేదు. ఇప్పటికి పరిష్కారం కాకుండా ఉంది. ఇక భూదానం భూమి ఉన్నది. మంత్రిగారు అక్కడికి పోతున్నారుకాబట్టి చెబుతున్నాను. దేవిపల్లి గ్రామం ఉంది; near about there మీకు ప్రోగ్రామ్ ఉంది. అక్కడ రెండు మూడు వందల ఎకరాలు భూదానం land ఉంది. దానిని ఎవరికి ఇచ్చారు ? వరంగల్లు తాలూకాలోని ప్రభుత్వ ఆఫీసులలో పనిచేసేవారికి, జర్నలిస్టులకు పంచిపెట్టడం జరిగింది. వ్యవసాయ కూలీలకు కాని భూమిలేనివారికి కాని పంచిపెట్టటం జరుగలేదు, అది దాదాపు 300 ఎకరాలు. దానిని విచారణ చేయాలని కోరుతున్నాను. రాజనపల్లిలో కూడ భూదానం భూములున్నాయి. Actualగా cultivate చేసుకునే కొంతమంది రైతులకు భూస్వాములకు ఇచ్చారు. భూస్వాములు పేర్లు మార్చుకుని లక్ష్మారెడ్డి అనే పేరు వుంటే లక్ష్మయ్య అని ఇట్లా పట్టాలు తీసుకున్నారు. ఇది కోర్టుకు వెళ్ళింది. కోర్టువారు తీర్పు ఇచ్చారు. ప్రభుత్వాన్ని మోసం చేయడం జరిగిందని చెప్పారు. బంజరుభూములు విషయంలో వాస్తవంగా జరుగుతున్నదేమంటే landholders కొడుకుల పేర్లతోను, జీతగాళ్ళ పేర్లతోను, భార్యల పేర్లతోను పట్టాలు చేయించుకుంటున్నారు. 21 లక్షల ఎకరాలు పంపకం చేశామని అంటున్నారు. చేస్తే రైతులకు landless labourకు ఎంత వెళ్ళిందో తెలియదు. ప్లానింగ్ కమిషన్‌వారు చెప్పారు. ఇటువంటి సెటిల్మెంటు చేయాలని అగ్రికల్చర్ లేబర్‌కు ఇవ్వాలని మూడవ ప్రణాళికలో ఇందుకు అయిదుకోట్లు land acquisitionకు ఇతర విషయాలకు చేరుస్తున్నామని ప్లానింగ్ కమిషన్‌వారు చెప్పడం జరిగింది. ఈ నోట్‌లో కూడా వ్రాశారు. ఆచరణలో ఇది అగ్రికల్చర్ లేబర్‌కు ఏమీ ఉపయోగపడడం లేదనే విషయం తెలిపోయింది. ఈ పరిస్థితులలో

సత్యాగ్రహ ఉద్యమాన్నిగురించి తక్కువ అంచనా వేయకూడదని ప్రభుత్వం ఇప్పటికైనా చట్టాన్ని విరమించుకుంటే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ (నాగర్‌కర్నూలు) :— అధ్యక్షా, నా మిత్రుడు కళ్యాణిగారు చెప్పినట్లుగా రివెన్యూ అధికారులకు చాలా కార్యక్రమాలు పెరిగినందున న్యాయానికి సంబంధించిన అధికారాలు సక్రమంగా వినియోగించలేక పోతున్నారు. దానివల్ల న్యాయసంబంధమైన వ్యవహారాలు సకాలంలో నిర్వహించలేక పోతున్నారు. న్యాయసంబంధమైన అన్ని అధికారాలు తహసిల్దారు తదితర రివెన్యూ అధికారులకు ఇచ్చేబదులు కోర్టులకు అప్పగించాలని మనవిచేస్తున్నాను. తెలంగాణాలో ప్రభుత్వ భూములను పంచే విషయమై జి. వో. నెంబరు 14 dated 8-11-55 జారీచేయబడినది. దానినిగురించి ఇటీవల తెలంగాణా రీజినల్ కమిటీ వారు చాలా వివరంగా ఏకగ్రీవంగా ఒక తీర్మానం రివెన్యూ డిపార్టుమెంటువారికి పంపారు. దానిపై రివెన్యూశాఖవారు 19-1 -1963 నాడు ఒక క్లారిఫికేషన్ జి. వో. రూపంలో ఇచ్చారు. అందులో 1956వ సంవత్సరానికి ముందు సాగు చేస్తున్న రైతులందరికి అక్కడ 10% గైరాన్ భూములున్నా లేకున్నా పట్టాలుఇవ్వాలని ఆదేశించడం జరిగింది. కాని ఆచరణలో తహసిల్దారులు ఆ క్లారిఫికేషన్‌ను అంగీకరించడంలేదు. ఈ క్లారిఫికేషన్‌లో రివెన్యూబోర్డునుంచి ఉపయోగింపబడిన పదజాలం సక్రమంగాలేదని అందువల్ల 1949వ సంవత్సరంలో possessionలో వుంటేమాత్రమే ఈ ఆదేశాలు అమలుచేయడానికి వీలుంటుందికాని 1956వ సంవత్సరంలో possession ఉన్నవారికి ఇది వర్తించదని దానికి క్లారిఫికేషన్ చేయించాలని కోరుతున్నాను.

అందువల్ల నేను తమద్వారా మంత్రిగారిని కోరేదిఏమంటే దయచేసి 1956 సంవత్సరం కంటె ముందు సాగు చేస్తున్నవారందరికి ఈ కన్సెషన్సు, సదుపాయాలు వర్తిస్తాయని రివిన్యూబోర్డుద్వారా మరొక పర్యాయం clarify చేయించాలని కోరుతున్నాను. హరిజనుల ఇండ్లస్థలాల సేకరణకుగాని తదితర భూమిసేకరణ కార్యక్రమం ఈ నాడు చాలా విచిత్రంగా జరుగుచున్నది. ఒక విధముగా సాంఘిక సంక్షేమశాఖ మరొక విధంగా హెల్తు డిపార్టుమెంటు రివిన్యూ డిపార్టుమెంటు ఈ ముగ్గురిచేత కారవాయి జరుగుచున్నది. ఏదైనా ఒక డిపార్టుమెంటుచేత జరిపించాలి. హైదరాబాదు ప్రభుత్వం ఉన్నప్పుడు ఈ కార్యక్రమాన్నంతా రివిన్యూశాఖ అంటే రివిన్యూ డివిజనల్ ఆఫీసరు నిర్వహించేవారు. అందువల్ల కార్యక్రమం సకాలానికి పూర్తయి కొంతయినా లాభం జరిగేది. అందువల్ల నేను మంత్రిగారికి ఈ కార్యక్రమాన్ని మొత్తం రివిన్యూ డిపార్టుమెంటుకే అప్పగించినట్లయితే కొన్ని గ్రామాలలోనైనా సకాలానికి

ఇండ్లస్థల సేకరణ చేయడానికి వీలుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. జమాబంది పద్ధతులను గురించి ఇంతకుపూర్వం రెండుమూడు పర్యాయములు బడ్జెటు సెషనులో మంత్రిగారి దృష్టికి తేవడం జరిగింది. తెలంగాణాలో ఉన్న పద్ధతి ననుసరించి రైతులపై ఎంత పన్ను విధించబడినదో పటేలు పట్వారీలకు మాత్రమే తెలుస్తుంది. ఇతరులకు తెలియ నివ్వరు. ఆంధ్రలో కొన్ని సదుపాయాలున్నట్లు అనేక పర్యాయములు ప్రభుత్వదృష్టికి తేబడినది. ఆంధ్రలో ఉన్న మంచిపద్ధతిని తెలంగాణాకు ఎందుకు వర్తింపచేయ కూడదో శలవివ్వాలి. ఎప్పుడైతే రెమిషను రూల్సు సమన్వయం చేయడానికి ప్రభుత్వం అంగీకరించినదో జమాబంది రూల్సునుకూడా ఆంధ్ర, తెలంగాణాకు ఒకే విధముగా వర్తింపచేస్తే లాభదాయకంగా ఉంటుందని నేను వారికి మనవిచేస్తున్నాను. తెలంగాణా ప్రాంతంలో హైదరాబాదు లాండ్ రివిన్యూ ఆక్టు అమలులో ఉన్నది. దానికి సంబంధించిన రూల్సు అమలులో ఉన్నవి. కాని వ్యవహారాలకు సంబంధించినంత వరకు మదరాసుబోర్డు స్టాండింగు ఆర్డర్సు వర్తింపచేసినారు. ఏ రివిన్యూ మజరానుంచి అయినా నకలు అడిగితే B. S. O ను అనుసరించి పటేల్ పట్వారీలు యివ్వకూడ దంటున్నారు. ఈ రకంగా ఇబ్బందులు ఏర్పడ్డాయి. పంచనామా నకలు ఇవ్వడంలో ఏమి కష్టం ఉన్నది. అది ఏమీ confidential విషయంగా తోచడంలేదు. హైదరాబాదు లాండు రివిన్యూ ఆక్టు అమలులోఉంది. దానికి సంబంధించిన రూల్సు స్టాండింగు ఆర్డర్సు హైదరాబాదుబోర్డు స్టాండింగు ఆర్డర్సు ఉండగా మదరాసుబోర్డు స్టాండింగు ఆర్డర్సు ఏ రకంగా apply అవుతాయో మంత్రిగారు శలవివ్వాలని కోరుతున్నాను. మదరాసు B. S. O ను అనుసరించి అర్జీదారులకు రసీదులు యివ్వవలసిన అవసరం లేదు రివిన్యూ అధికారులు అర్జీదారులకు రసీదులు ఇవ్వడానికి నిరాకరిస్తున్నారు. అర్జీలు వ్రాస్తూ కొన్ని డాక్యుమెంట్లు దాఖలుచేయడం జరుగుతున్నది. డాక్యుమెంట్లు పోయేప్రమాదం ఉంది. అనేక చిక్కులు వస్తున్నాయి. అందుచేత ప్రతిరైతు ఇచ్చే అర్జీకి రసీదులు యిచ్చే విధానం అమలుజరపాలని కోరుతున్నాను. తెలంగాణాలో ఈనాం భూములు ఉన్నవి. ఇక్కడ ఇనాం అబాలిషన్ ఆక్టు వచ్చి కొన్ని సెక్షనులు అమలులో ఉన్నాయి. మరికొన్ని సెక్షనులు అమలులోకి రాలేదు. అందువల్ల గత బడ్జెటు సెషనులో కనీసం ఆంధ్రలోని ఇనాం అబాలిషన్ ఆక్టును తెలంగాణాకు వర్తింపచేసి కొన్ని సదుపాయాలు పెంచడానికి వీలు కలిగించవలసినదిగా కోరితే integrated Act తేవడానికి బిల్లు సిద్ధం చేయబడినది. తొందరగా అసెంబ్లీలో ప్రవేశపెడతాం అన్నారు. కాని ఇంతవరకు Integrated Act రాలేదు. అది వచ్చేలోగా ఆంధ్ర ఇనాం అబాలిషన్ ఆక్టును తెలంగాణాకు వర్తింపచేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. సుందరయ్య:—అధ్యక్షా, రివిన్యూ డిమాండుమీద కొన్ని రోజులుగా చర్చ జరుగుతున్నది. చాలమంది మాట్లాడారు. సుమారు 330 పై చిల్లర cut motions కూడా మన ప్రభుత్వం దగ్గర శాసనసభముందు ఉన్నవి. ఈ cut motions యొక్క సారాంశము ఏమిటి? 78 cut motions హరిజనులకు, ఇతర పేద ప్రజానీకానికి ఇండ్ల స్థలాలు ఎక్కడెక్కడ యివ్వలేదో ఏ గ్రామంలో ఏ సర్వే నంబర్లలో యివ్వలేదో చెప్పినారు. కొన్ని సంవత్సరాలనుండి ఇండ్లు వేసుకొని కాపురం ఉన్నప్పటికీ కూడా పట్టాలు యివ్వకపోవడం రివిన్యూ పోరంబోకులని దాని మీద పెనాల్టీ వసూలు చేస్తూ ఉండడం జరుగుతున్నది. ఈ సమస్య శాసనసభ ముందుకి వచ్చినప్పుడు ఆ రోజు ముఖ్యమంత్రిగారు శ్రీ సంజీవయ్యగారు ఏ రివిన్యూ పోరంబోకులో నైనా బీదలు గుడిశ వేసుకొనిఉంటే దానిమీద రివిన్యూ పన్ను వసూలు చేయడం న్యాయం కాదు, రద్దు చేస్తామని ప్రకటించారు. కాని నాటికీ నేటికి ఆ పన్ను రద్దు కాలేదు. వసూలు చేస్తున్నారు. పెనాల్టీలు వసూలు చేస్తున్నారు. చాలా గ్రామాలలో పోరంబోకులలో గుడిసెలు వేసుకుంటే పట్టాలు ఇవ్వకుండా పెనాల్టీలు వేస్తున్నారు. అటువంటి ఉదాహరణలు శాసనసభ్యులు చాలా ఇచ్చారు. తణుకు తాలూకాలోను, నెల్లూరు జిల్లాలో కావలి తాలూకాలోను ఇతర సభ్యులు ఇచ్చిన ఉదాహరణలు ఉన్నాయి. ఇండ్ల స్థలాలకోసం అప్లికేషన్సు పెట్టుకున్నవి సంవత్సరాలకొలది వాయిదా వేస్తూపోవడం జరుగుతున్నది. ఇక గ్రామం సంగతి తీసుకుంటే 1917 సంవత్సరం నుంచి ఇప్పటికి 47 సంవత్సరాలయింది. ఇంకా మూడు సంవత్సరాలు గడచితే మాకు ప్రభుత్వం ఇండ్ల స్థలాలు యివ్వలేదని స్వర్ణ జూబిలీ చేసుకోవచ్చు. ఆ గ్రామం పేరు బెజవాడ తాలూకాలో విలప్రోలు అనే గ్రామం. 1917 నుంచి 1962 సంవత్సరం వరకు జరుగుతున్నది. హరిజనులకు ఇండ్ల స్థలాలను ఇవ్వడానికి అప్లికేషన్సు పెట్టుకుంటే సమాధానం లేకుండా సంవత్సరాలు గడచిపోయాయి. హరిజన శాసనసభ్యులే కాకుండా ఇతర శాసనసభ్యులు కూడా తమ తమ నియోజకవర్గాలలో ఏ రీతిగా దారుణంగా ఉందో చెప్పారు. మంత్రిగారు ప్రశ్నోత్తరాల సమయంలో చెప్పిన జవాబే మరల చెప్పవచ్చును. తెలంగాణాలో నైనా గైరాను అట్టేపెట్టుకోవాలని చెప్పవచ్చును. రోజురోజుకు పెరిగిపోతున్న జనాభా ఉండగా పశువులకోసం గైరాను ఉంచుతాం అంటున్నారు. పెరిగిపోతున్న జనాభా రివిన్యూ పోరంబోకులలోను, పుంత దగ్గర డొంక ప్రక్కన కాలువప్రక్కన గుడిసెలు వేసుకుని బ్రతుకుతూ ఉంటే ఇండ్ల స్థలాలు చూపించలేకుండా ఉన్నారు. చలపతిరావు గారు కూడా బెజవాడలోని విషయాలను గురించి చెప్పారు అదే రీతిగా బంజరుభూములు ఇవ్వాలంటూ సర్వే నంబర్లతో సహా చెబుతూ 70 cut motions ఉన్నాయి. 70 cut motionsలో ఉన్నవిమాత్రమే సమస్యకాదు. మంత్రిగారికి తెలుసును. ఎమర్జెన్సీ రాకముందు

బంజరుభూముల పంపకం గురించి Special staff వేస్తూ ఎవరెవరు సాగుచేసుకుంటున్నారో వారిని అప్లికేషన్సు పెట్టుకోమంటే పెట్టుకొన్న అప్లికేషన్స 82 వేలు దాదాపు లక్షదాకా ఉన్నాయి. అత్యవసర పరిస్థితిలో బంజరుభూములను పంచడానికి వీలులేదని వాయిదా వేశారు. కొన్ని ఉదాహరణలు కొన్ని తాలూకాలలోనివి చెబుతూ కొంతమంది శాసన సభ్యులు ఇచ్చిన cut motions ఉన్నాయి. ఈ రెండు విషయాలు ఎందుకు తమదృష్టికి తెస్తున్నానంటే రెవిన్యూ బడ్జెటుమీద అసలు బడ్జెటుమీద శాసన సభ్యులు చేస్తున్న విమర్శలు ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్న cut motions వాటికి ప్రభుత్వం ఏమైనా విలువ యిస్తున్నవా అంటే యింతవరకు యివ్వలేదు. ఇకముందైనా యిస్తుందా? ఈ శాసన సభలో కొందరు శాసనసభ్యులు తమతమ నియోజకవర్గాలలోని అత్యవసరమైన చిన్న చిన్న సమస్యలను ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తే ప్రభుత్వం లక్ష్యం లేకుండా పోతున్నది.

పార్లమెంటులో ఒక సంప్రదాయం వుంది. ఆంధ్రరాష్ట్రములో చెప్పాము. ఆంధ్రప్రదేశ్ వచ్చినతరువాత చెప్పాము. Cut motionని గౌరవసభ్యులు ఎందుకు ఇస్తున్నారు. ఏ ఒక motion గెలుస్తుందని కాదు. సంవత్సరము పొడుగునా వ్రాసిన పిటిషన్సు బుట్టదాఖలు అయిపోయినవని మంత్రిగారిచుట్టూ, అధికారుల చుట్టూ తిరిగినా లాభము లేకపోయినది. కనుక శాసనసభలో బడ్జెటు జరిగేటప్పుడు వారివారి గ్రామాల సమస్యలు ఈ cut motion ద్వారా ప్రభుత్వము దృష్టికి తెస్తే మంత్రిగారు వాటికి అయినా సమాధానము చెబుతారేమో ఏమి చేయదలచుకోలేదనో, చేయదలచుకొన్నామనో, చర్య తీసుకొంటామనో చెబుతారనే ఆశతో శాసన సభ్యులు ప్రతి డిమాండుపైన cut motionsను ఇవ్వడము జరుగుతున్నది. ఈ cut motions వందలు, వేలు వస్తూ వుంటే, శాసనసభా కార్యాలయములో తెలుగులోను, ఇంగ్లీషులోను సైక్లోస్టయిల్ చేసి ఇస్తూ వుండడము జరుగుతున్నది. వీటన్నిటిని డిపార్టుమెంటుకు ముందే పంపుతారు. కాని ఈ cut motions అన్నింటికి 1, 2 రోజులలో సమాధానము చెప్పడము సాధ్యము కాకపోవచ్చు. కనీసము ముఖ్యమైనవాటికయినా సమాధానము చెబుతూ "ఫలానా గ్రామములో ఇట్లా చేయాలని అన్నారు; చేసేదానికి వీలులేదు. లేకపోతే చేసేదానికి ప్రయత్నము చేస్తాము" అని గౌరవసభ్యులు ఇచ్చిన cut motions గురించి డిపార్టుమెంటు ఏమి చేయదలచుకొన్నదీ సమాధానము చెప్పకపోతే శాసనసభకు, శాసనసభ్యుల గౌరవానికి ఏమీ ఉపయోగము వుండదు. గత 10 సంవత్సరాలుగా ప్రతి సంవత్సరము ఈ ప్రశ్న అడుగుతూనే వున్నాము. నిజమే ఆలోచిస్తాము అని మంత్రులు అంటున్నారు. కాని ఇంతవరకు అది అమలులోకి రాలేదు. లేకపోతే ఈ cut motionsకి అర్థము లేదని భావిస్తున్నాము. ఏదో ఉపన్యాసము ఇచ్చి వెళ్లిపోవడముతప్ప మరేమీ

కాదు. అందువల్ల రెవెన్యూ మంత్రిగారే కాదు, మిగతా మంత్రులుకూడ తమతమ డిమాండ్సుపైన ఇచ్చిన cut motion లో ఎంతవరకు చేయ గలుగుతాము, చేసేదానికి అవకాశము వుంది అని ప్రభుత్వమునుండుకు తెచ్చిన వాటికి సమాధానము ఇచ్చే సంప్రదాయాన్ని పెట్టుకోవాలని మనవిచేస్తు న్నాను. అసలు R. D. Os వుండవలసిన అవసరము వున్నదా ? క్రిందినుంచి పైవరకు ఈ దొంతరల అవసరము ఏమిటి అని అడుగుతున్నాను. పంచాయితీలను పెద్దవిగా చేయాలని అనుకొన్నారు. ఆ ప్రయత్నమును ఇప్పుడు విరమించుకొని 14 వేలువున్న పంచాయితీలను 18వేల వరకు చేయాలని బిల్లును pass చేశాము. 4 వేలు పెరుగుతున్నవని చాల గందరగోళము జరిగింది. ఇప్పుడు విభజన వద్దు అని ప్లానింగుమినిష్టరుగారు చెప్పారు. పాత పంచాయితీలకే ఎన్నికలు జరిపి కొత్త సమితులు form అయినతరువాత పాత పంచాయితీలను చేస్తామని గందరగోళము చేయ బోతున్నారు. మొదట పంచాయతీ, తరువాత సమితి, తాలూకా, రెవెన్యూ డివిజన్ తరువాత కలెక్టరేట్, తరువాత Head of the Departments, తరువాత సెక్రటేరియట్. ఇన్ని దొంతరలు పెట్టుకొన్నపుడు ప్రజాస్వామికములో ఏరీతిగా పరిపాలన చేయగలరో ఆలోచించాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఆర్థిక, సాంఘిక పరిస్థి తులను, తాలూకాలోవున్న నీటివసతులనుబట్టి unitsగా పునర్నిర్మాణము చేయాలని చెబుతున్నాము. కొన్ని తాలూకాలలో నీటివసతులు బాగా వుండడమువల్ల బాగా పండుతుంది. కొన్ని తాలూకాలలో కరువు కాటకాలతో నిండివుంటుంది. అందు చేత ప్రభుత్వముఇచ్చే సరాసరి లెక్కలవల్ల ఏమీ తెలయదు. వాస్తవాన్ని కప్పి పుచ్చుటానికి తోడ్పడుతుంది. అందువల్ల ఈ దొంతరలను తగ్గించే పద్ధతిని ఆలోచన చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. రైతాంగానికి compulsoryగా రసీదులు ఇవ్వా లని చట్టము చేస్తాము అని మంత్రిగారు తన రిపోర్టులో చెప్పారు. చాలకాలము నుంచి చెబుతున్నారు. ఎప్పుడు అమలులోకి వస్తుందో తెలియదు. కాని మరల ఇంకొకసారి వాగ్దానము చేశారు. సంతృప్తిపడాలితప్ప త్వరగా వస్తుందనే ఆశ కన్పించడములేదు. జాయింటు పట్టాల పేరుతోనో, ఇంకొక పేరుతోనో రైతాంగ మునుంచి ఒకటికి రెండు వసూలుచేసే పద్ధతిపోయి ఎంతవరకు కట్టాలనేది తెలుసుకొన డానికి, రైతాంగముపైన వత్తిడి తగ్గించడానికి వీలుంటుంది. ఇదివరకు ఇనాములు ఇచ్చాము కదా, వెట్టిచాకిరీ చేయడానికి అని పాత సంప్రదాయాన్ని చెబుతూ వుంటారు. కాని ఈ వెట్టి నిషేధముఅని ప్రభుత్వము అంటున్నది. తెలంగాణా గ్రామాలలోను, ఏజన్సీ ప్రాంతాలలోను ఈ వెట్టి నిరాటంకముగా జరుగుతున్నది. అనేకమంది సభ్యులు ప్రభుత్వదృష్టికి తెస్తే రికార్డులలో లేదని అంటారు. వెట్టిచేయ అని రికార్డులలో ఎక్కడా లేదు. కాని చేయించుకొంటున్నారు. చర్య తీసుకొం

టాము అని అంటున్నారు. కాని మామూలుగానే జరుగుతోంది. స్వరాజ్యము వచ్చిన 15 సంవత్సరాలకైనా నూగూరు, భద్రాచలం, ఇతర ఏజన్సీప్రాంతాలలో వున్న ముఠాదారీ పద్ధతి, మాల్‌గుజారీ పద్ధతి రద్దుచేయడానికి regulations తయారు చేస్తున్నాము. కేంద్ర ప్రభుత్వము ఆమోదము పొందగా త్వరగానే చేస్తాము అనిచెప్పి అంటున్నారు. త్వరగా అనేదానికి శాసనసభలో చెప్పే అర్థము కాకుండా 2, 3 నెలలలోపల అయినా regulations తీసుకొనివచ్చి ప్రకటిస్తే మంచిది అని మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఈ డిమాండులో District Heads గురించికూడ వుంది. మైకాగనులలో పనిచేస్తున్న కార్మికులు సిలికాసిస్ జబ్బులతో చనిపోతున్నారు. గవర్నమెంటు ఏర్పాటుచేసిన మెడికల్ బోర్డు వారికి నష్టపరిహారము ఇవ్వాలని తీర్మానముచేస్తే దానిని మైకా ఓనర్సుదగ్గరనుంచి వసూలు చేయడానికి చర్య తీసుకొనవలసి వుంటుంది. ఆ జిల్లా కలెక్టరుగాని, R.D.O. గాని మైకా ఓనర్సు నష్టపరిహారము ఇవ్వకపోతే land revenue arrears collect చేసినట్లుగానే ఈ నష్టపరిహారాన్నికూడా collect చేయవలసివుంటుంది సంవత్సరాలు గడచిపోతాయి. ధనవంతులనుంచి ఈ నష్టపరిహారాన్ని వసూలుచేయడానికి ఆలస్యము చేస్తున్నారు. ఈ cut motions రూపముగా 8, 9 cases ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొనివచ్చారు. ఈ విషయములో ప్రభుత్వము ఏ మాత్రము శ్రద్ధ తీసుకొనడములేదు.

తక్కావీ అప్పులు అనేక స్థలాలలో నిర్బంధముగా వసూలు చేస్తున్నారు. సకాలములో కట్టకపోతే నిర్బంధముగా వసూలు చేయకూడదా అంటున్నారు. వసూలు చేసేదానికికూడ కొన్ని పద్ధతులున్నవి. సామాన్య రైతాంగానికి నష్టమువచ్చే రీతిగా స్థానిక అధికారులు ప్రవర్తిస్తున్నారు. ఉదాహరణకు 1, 2 విషయాలు మనవి చేస్తాను. మెదక్ జిల్లా, నర్సాపూర్ తాలూకా అద్మాపురం అనే గ్రామములో మల్లా రెడ్డి అనేఆయన తక్కావీ అప్పులు చెల్లించలేదని 4 గేదెలు జప్తుచేసి తాలూకా ఆఫీసుదగ్గర కట్టివేశారు. 1, 2 రోజులలో వేలమువేసి డబ్బుతీసుకున్నారా అంటే లేదు. ఆ గేదెలకు నీరు, మేత లేకుండా చేయడమువల్ల అవి చచ్చిపోయినవి. ఈ పశువులకు కాస్త గడ్డి నీరు పెట్టకుండా వుంటే ఎంతకాలము బ్రతుకుతాయి. కొన్ని స్థలాలలో ప్రభుత్వము గుడ్డితనముగా వ్యవహరిస్తోంది అని మనవి చేస్తున్నాను. ఇలాంటివి చాల సందర్భాలలో ప్రభుత్వదృష్టికి తెచ్చినా ప్రభుత్వము ఏమీ పట్టించుకొనడములేదు.

ఇక రెమిషన్ రేట్లు liberalise చేశాము అని చెప్పారు. రైతులకు అనుకూలముగాను, ఎక్కువ సౌకర్యముగాను చేశాము అని చెప్పారు. ఇదివరకు 2 అణాల

పంట, 4 అణాల పంట అని చెబుతూ వుంటే ఇప్పుడు మంత్రిగారుచేసిన క్రొత్తదనము ఏమంటే ధాన్యము 150 K. G.లకన్న తక్కువపండితే పూర్తి రెమిషన్ ఇస్తాము అని అన్నారు. 150 K. Gs. అంటే మణుగు అని బ్రాకెట్‌లో వ్రాశారను కోండి. రైల్వేమణుగు అని అర్థము చేసుకుంటారని బ్రాకెట్‌లో వ్రాశారు. 2 మణుగులు ఒక వడ్లబస్తాగా వేసుకొన్నట్లయితే అది 2 బస్తాలు అవుతుంది. ఎకరానికి 2 బస్తాలకంటె తక్కువ పండితేనే full remission. ఎకరానికి 10, 12 బస్తాలు పండితే ఆరవవంతు అవుతుంది. అదనముగా ఇచ్చిన concession ఏమిటి అని అడుగుతున్నాను. ఎకరానికి 2 బస్తాలలోపు పండితేనే పూర్తి రెమిషన్ ఇస్తామని ఎందుకు చెప్పారు ? పన్నులు, సెస్సులుకలిపి ఎకరానికి రు. 20/– రు. 30/–ల వరకు పడుతున్నవి. ఇంత అధికముగా పన్నులు పెంచినపుడు పంట పండకపోతే ఇచ్చుకోలేని పరిస్థితులు వస్తూవుంటాయి. అందువల్ల రెమిషన్ ఇవ్వాలని ఉద్దేశము. టి. వి ఎస్. చలపతిరావుగారు భూమి ధర పెరిగింది, రైతు బ్రహ్మాండంగా బాగుపడు తున్నారని చెప్పారు. ధాన్యం ధర పెరిగింది. కాని దానివల్ల ఆ ధర 5 ఎకరాల లోపువున్న రైతుకు దొరుకుతున్నదా ? మామూల్‌లో ఇరవై అయిదు రూపాయలకు అమ్ముకోవలసినగతి పడుతుందా ? రైతు ఆదాయము పెరిగినది. రైతుకు అవసరమయిన ఎరువులు, పనిముట్లు, విత్తనాల ధరలు పెరిగినవి పోల్చి చూస్తే రైతుకు జీవిత కనీస అవసరమయి తీర్చుకొనటానికికూడా ఆదాయం రావటం లేదు. రైతుతో సంబంధం వున్న ప్రతివ్యక్తి చెప్పేది, ప్రతిరిపోర్టులోనూ చెప్పేది ఎకరానికి రెండు బస్తాలలోపు పండితే పూర్తి రెమిషన్, రెండు నాలుగు బస్తాలు పండితే సగం రెమిషన్, నాలుగు బస్తాలకు పైనపండితే రెమిషన్ అక్కరలేదు అని ప్రభుత్వం చెబుతున్నదని. ఇవి ఏమి లిబరల్ రెమిషన్ రూల్స్ అని అడుగుతున్నాను. ఎకరానికి సగటున పది బస్తాలు పండుతుందని అనుకొంటే నాలుగోవంతు పంట పోయినప్పుడు కొంత రెమిషన్, సగం పోయినప్పుడు ఇంకొంత రెమిషన్, సగంపంటకంటె ఎక్కువ పోయినప్పుడు పూర్తి రెమిషన్ ఇవ్వకపోతే ఎలా ? ఏదో కండ్ల నీరు తుడవటానికి ఆ లిబరల్ రెమిషన్‌రూల్స్ అని ఆవిధంగా పెట్టవచ్చు. కాని అలా పెట్టి పెద్దరైతుకి ఉపకారం చేసినట్లుగా చెప్పటం మంచిది కాదు. డ్రై క్రాప్ విషయం వచ్చినప్పుడు ఎనిమిదవవంతు, అంతకంటె తక్కువ పంట పండితే పూర్తి రెమిషన్, రెండణాలు, నాలుగణాల పంట పండితే సగం రెమిషన్, నాలుగణాలపైన పండితే రెమిషన్ లేదు అని వున్నదానికంటె ఇవి ఏవిధంగా లిబరల్‌గా వున్నాయని మంత్రిగారు ఉద్దేశపడు తున్నారో నాకు అర్థం కావటంలేదు. ఇప్పుడు మంత్రిగారు చేసిన మోర్ లిబరల్ రెమిషన్ రూల్స్ ఏమిటని అడుగుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఔట్ టరన్ ఎసెస్ చేసే విషయంలో I think it is the Tahsildar that does it. Naturally, the remission depends upon the assessment of the out turn. That is more important. If it is correctly and justly assessed then of course Government— గవర్నమెంటువారి రూల్స్ ప్రకారం ఔట్ టరన్ ఎసెస్‌మెంట్ చేసేదానికే డిఫికల్టీవుంది.

శ్రీ పి. సుందరయ్య :—రూల్స్ కాగితాలమీద వుంటున్నాయి. ఆచరణలో చాలా ఇబ్బందులు వస్తున్నాయి. తహసిల్దార్లు కరణాలమీద ఆధారపడి వుంటున్నారు. గ్రామకరణం మంచివాడు అయితే వున్నది వున్నట్లు వ్రాస్తాడు. లేకపోతే లంచం ఇస్తే వ్రాస్తాడు. స్టాటిస్టికల్ డిపార్టుమెంటువారి లెక్కలకు సంబంధంలేదు. డిపార్టుమెంటువారు ఇష్టం వచ్చినట్లు చేస్తున్నారు. డిపార్టుమెంటుల మధ్య కో-ఆర్డినేషన్ లేదు; బిల్లు సెలక్టు కమిటిలో వున్నప్పుడే మేము పన్ను ఎక్కువ వేస్తున్నారు. కనీసం రెమిషన్ విషయంలో అయినా పంట సక్రమంగా రికార్డు చేయించి నాల్గవవంతు పంట పోతే కొంత రెమిషన్, సగం పంట పోతే ఇంకొక రెమిషన్ ఇవ్వండని, సగం కంటె తక్కువ పోయినప్పుడు పూర్తి రెమిషన్ ఇవ్వండని చెప్పాము. సగం పంటకంటె తక్కువ పోయిన రైతుకు పూర్తి రెమిషన్ ఇవ్వకపోతే తన ఖర్చులు భరించుకొని, పన్ను కట్టుకొని ఏవిధంగా బ్రతకగలడు ? కనుక లిబరల్ రెమిషన్ రూల్స్‌గురించి ప్రభుత్వం ఆలోచించటం అవసరం.

ఇక, విలేజ్ ఆఫీసర్స్ హక్కుల గురించి మేము ఆలోచిస్తున్నామని చెప్పారు. ఈవిషయాన్ని మూడు నాలుగు సంవత్సరాలనుండి చెబుతున్నారు. 1959లో సుప్రీం కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు తరువాత ఏమి చేయాలని ఉన్నతన్ కమిటీ వేశారు. ఆ కమిటీ రిపోర్టు ఇచ్చి రెండు నెలలకు పైగా అయింది. దానిని గురించి ఏమీ చెప్పరు. బుట్టలో పెట్టి పెట్టకపోతే ఏపాము బయటకు వస్తుందో ఉన్నితన్ కమిటీ ఏమి చెప్పింది, దానిని అమలు చేయబోతున్నారా, గ్రామోద్యోగుల కోర్కెలు తీర్చబోతున్నారా అనే విషయాలకు సమాధానం చెప్పకుండా 5 సంవత్సరాలు దాటిన తరువాతకూడా మేము ఆలోచిస్తామని చెబితే ఏమిన్యాయం ? ఏమి చేయదలచుకొన్నారో దానిని వెంటనే అమలు జరపాలి కాని వాయిదా వేసే పద్ధతిమాత్రం మంచిది కాదని మనవి చేస్తున్నాను. గ్రామాధికారుల గురించి ఏమైనా చెప్పారేమోనని మంత్రిగారి స్టేటుమెంటు ఒకటికి రెండుసార్లు చదివాను. ఏవో ఫారమ్స్ ఇస్తున్నాము, పాస్‌బుక్స్ ఇస్తున్నాము అని తప్పితే మిగిలినవన్ని ఆలోచిస్తున్నామన్నారు. 3 సంవత్సరాలు అయినా ఏమీ

చేయకపోవటం అంటే ప్రభుత్వాన్ని నడిపే పద్ధతి ఇదికాదని చెప్పవలసి వస్తుంది. అట్లాగే చిన్నచిన్న సమస్యలు అనేకంవున్నాయి. వర్షాన్ని ఆధారం చేసుకొని పండే వాటికి. ప్రికేరియస్ సోర్సెస్ పై డ్రైరేట్ తప్పితే వెట్ రేట్ వేయకూడదని సెలక్టు కమిటీలో వెల్లడించారు. బిల్లులో కూడా పెట్టారని నాజ్ఞాపకం. చిత్తూరు జిల్లాలో ప్రికేరియస్ సోర్సెస్‌కు మామూలుగా పన్ను వేసి వసూలు చేస్తున్నారు.' ఒకసారి ప్రకటించిన దానినే ఎందుకు అమలు జరపరు ? శ్రీకాకుళంలో క్రాస్ బండింగ్స్, స్ప్రింగ్ ఛానల్స్ వున్నాయి. అక్కడ 7రూపాయల కంటె ఎక్కువ పన్ను వేయకూడదని అంటే ఆజిల్లాలోని అనేక ప్రాంతాలలో, ట్రైబల్‌పీపుల్ చేసుకొంటున్న భూములకు ఫస్టుక్లాస్, సెకండ్‌క్లాస్ సోర్స్‌క్రింద వేసినట్లుగా 15 రూపాయల వరకూ వసూలు చేస్తున్నారు. 1954-55 సంవత్సరంలో అనంతపురం జిల్లాలో ఊటకాల్వల క్రింద సాగు చేసుకొంటున్నవారి నుండి త్రవ్వుకొని సాగు చేసుకొంటున్నవారి నుండి పన్ను వసూలు చేసుకోవటం న్యాయం కాదని రద్దు చేశారు. మిగిలిన జిల్లాలలో అలాగే త్రవ్వుకొని సాగు చేసుకొంటున్న వారికి కూడా వర్తింపచేయమంటే ఆలోచిస్తామంటున్నారు. ప్రక్కనున్న కడప, చిత్తూరు జిల్లాల విషయంలో కూడ అదే విధంగా జరుగుతున్నది. ఒక జిల్లాకు ఒకసూత్రం, మరియొక జిల్లాకు మరొక సూత్రంతో చేయటం న్యాయంకాదు. ఒకే సూత్రాన్ని అన్ని జిల్లాలకు వర్తింపచేయాలి.

అదే రీతిగా కొన్ని జిల్లాలలో కొత్తచట్టం ప్రకారంగా పర్రె కాలవలకు ఏవిటన్నట్లయితే మామూలు పాతశిస్తు వేసి కట్టమన్న ఘటనలున్నాయి. కొన్నిటికి చట్ట ప్రకారమే 7 రూపాయలు మించకుండా వసూలుచేసినవి వున్నాయి. ఏజిల్లాకు, ఏ తాలూకాకు అక్కడ ఉన్నటువంటి స్థానిక ఉద్యోగస్థులు చెప్పినప్రకారమే జరుగుతూ వుంటే ఇదిఏమిటి ? తరువాత చిత్తూరు జిల్లాలో ఇంకో ప్రధానమైన సమస్య కూడా ఉంటూ ఉన్నది. ఈ టేకన్ ఓవర్ ఎస్టేట్స్ క్రింద అంతకు ముందు జమీందారీల క్రింద ఉన్నప్పుడు కూడా అదేదో కొంత భూభాగాన్ని, కొన్ని ఎకరాలు వుంటే మొత్తం ఎకరాలకు ఇంతపన్ను అని వేసేవాడు. దానికి నీటిపారుదల పెట్టుకుంటూ వచ్చేవారు. ఇప్పుడు సెటిల్‌మెంటు వచ్చిన తర్వాత నీరు పెట్టుకుంటేనే ఉన్నారు. కాని వాటిని వెట్‌లాండ్స్ క్రింద క్లాసిఫై చేయమంటే ఆరేండ్లనుంచి నీరుపెట్టుకుంటున్నా వెట్ క్రింద క్లాసిఫై చేసి దానికి కావలసిన మామూలు శిస్తు వేయమన్నా వేయరు. కాని ఏమిటంటే 'అనాథరైజ్‌డ్‌గా అనుమతిలేకుండా ఈరీతిని పెట్టుకుంటారని చెప్పేసి దానికి పెనాల్టీ విపరీతంగా వేసేపద్ధతి అక్కడజరుగుతూవుంది. అది అనేక సందర్భాలలో శాసనసభ్యులు ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చారు. ఇది మొదటి

పర్యాయం కాదు. కాని ప్రభుత్వం ఏకారణం చేతనో శాసనసభ్యులు చెపితే మేము ఆలోచిస్తాం, త్వరగా చర్య తీసుకుంటాం అంటారు. కాని ఆచరణలో వచ్చేటప్పటికి మాత్రం ఇటువంటి అనేక విషయాలలో వారు ఏమి చర్య తీసుకోరు. ఇవి యీ డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించినటువంటి కట్ మోషన్స్‌కు సంబంధించి ప్రతి సంవత్సరం కూడా ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నటువంటి విషయాలైన మరొక పర్యాయం నేను జ్ఞాపకం చేయడమే తప్ప అంతకన్న ఏదీ లేదు. ఇక యీ రెండు సమస్యలపై సత్యాగ్రహం జరుగుతూవున్నది. యీ బంజరు సమస్య యీ పన్నుల గురించే మరొక పర్యాయం ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ముఖ్యంగా బంజరుభూములు రెవిన్యూ సంబంధించినవి. అదనపు శిస్తు కూడా రెవిన్యూకు సంబంధించినదే కాబట్టి యీ రెండింటివిగూర్చి మరొక పర్యాయం ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొనిరావాలని చెబుతున్నాను. ఇప్పటికి సుమారు నెలా పదిహేను రోజులుగా సత్యాగ్రహం జరుగుతున్నది. శాంతియుతంగా జరిగినదని ఉద్యోగస్థులు, ప్రభుత్వం అంగీకరించిన విషయం. ఎక్కడైనాసరే పోలీసులు కొన్ని స్థలాలలో చేశారు. మేము ఉదాహరణలు ఎప్పటికప్పుడు తెస్తున్నాం. వాళ్ల సమాధానం ఏమంటే సత్యాగ్రహులు కొన్నికొన్ని స్థలాలలో తొందరపడినారంటున్నారు. మొత్తం మీద ఏమిటన్నట్లయితే పత్రికలలో వచ్చినా గవర్నమెంటు దృష్టికి వచ్చినా సత్యాగ్రహం శాంతి యుతంగానే జరుగుతున్నదనేది అంతా అంగీకరించిన విషయం. దీనిని గురించే 26వ తారీఖున బడ్జెట్ ఆరంభ సమావేశంలోనే ప్రభుత్వానికి మేము అపీలు చేశాము. ఇది ప్రతిష్ట అనుకోవచ్చును. ఈ పోరాటం అనేది ప్రభుత్వాన్ని కూలద్రోసేదానికి గాని ఏవో రాజకీయ ఉద్దేశ్యాలు సాధించుకోవడం కోసం గాని చేసే పనికాదు. ఏపోరాటం అయినా రాజకీయ ఉద్దేశ్యాలు సాధించుకొనేదానికి సత్యాగ్రహం అనిచెబితే వేలు, లక్షల ప్రజలు అన్ని పార్టీలకు చెందినవారు అన్ని పార్టీలకు ఓట్లు వేసినవాళ్లు యీ సత్యాగ్రహంలో పాల్గొనడం, పాల్గొనకపోయినా సత్యాగ్రహానికి సానుభూతి చూపడం, మా మీద పన్ను అదనంగా ఉన్నాయి వీటిని తగ్గించాలని ఒక గాఢమైన కోరిక దాదాపు యిప్పటికి 125 వేలు వచ్చినవాళ్లు కాకుండా గ్రామగ్రామాలనుంచి రోజు రోజు కొత్తవాళ్లు వచ్చి సుమారు ఒక లక్షమందికి తగ్గకుండా యింకా అదనంగానే చేశారంటే అదేదీ ప్రభుత్వాన్ని, ఆఫీసులను స్తంభింపచేసి ప్రభుత్వానికి పన్నుకట్టకుండా చేసి ప్రభుత్వాము ఏవిధంగా నడుస్తున్నదో చూచుకోమని ప్రభుత్వాన్ని స్తంభింపచేసే టువంటి సత్యాగ్రహాన్ని కాదని మొట్టమొదటనుంచి చెబుతున్నాం. రైతులపై భరించలేనటువంటి పన్నులు వేస్తున్నారు. అందుచేత దానిలో చాలా చిక్కులున్నాయి.

అందుచేత యీకోర్కెలను బట్టి యీ ఆదనపు పన్ను చట్టాన్ని రద్దుచేసేదానికోసం ప్రయత్నం చేయాలి. అది ఒక రకంగా ప్రదర్శనముగా తమ అసంతృప్తిని, తమ కోర్కెను గాఢముగా తెల్పేదానికోసం ఈ రెవిన్యూ ఆఫీసుల ముందు, యీ శాంతియుత సత్యాగ్రహాన్ని చేయడం జరుగుతున్నది కాని ఏదో ఉద్యోగస్తులను అక్కడకు పోనీయకుండా, లేకుంటే ప్రభుత్వ పని సాగనీయకుండా లేకపోతే పన్నులేవీ యివ్వకుండా యీ ప్రభుత్వం ఎంతకాలం నడుస్తుంది అనేరీతిగా .... ఏటేట 6 కోట్లు 7 కోట్లు అప్పులుపెట్టేసి ఆ తర్వాత డిసెంబరులో వసూలు చేసుకోవడం, లేకపోతే స్పెషల్ డ్రైవ్ చేసుకుంటూపోతేనే వున్నది. అందుచేత ఒక నెల రోజులో, 15 రోజులో ఆలస్యమైనంత మాత్రాన ప్రభుత్వం కూలిపోతుంది అనికాని లొంగిపోతుందనికాని కాదు. ప్రజలలోఉన్న అసంతృప్తి మీరువేసేపన్నులు రైతులకు ఉన్న అనేక కష్టాలు దృష్టిలో పెట్టుకొని మీరు దీనిని వేయవద్దని చెబితే యింతవరకు కూడా ప్రభుత్వం చెప్పేది ఏమిటి. మేము బడ్జెట్ ఉపన్యాసంలోను ...... లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్‌లో ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక స్టేటుమెంటు యిచ్చారు. అక్కడ బడ్జెట్ జనరల్ డిబేట్‌కు వారు సమాధానం చెప్పారు. ఈరెండు సమాధానాలు పరిశీలించాం. ఈ బంజరు సందర్భంలో మాకోర్కెలు ఏమిటి. ప్రజలు యొక్క కోర్కెలు ఏమిటి ? ఆ రోజు ముఖ్యమంత్రిగారనే దేమిటంటే మేము 15 లక్షలు ఎకరాలు కన్న ఎక్కువలేదంటే బంజరులు కొన్ని కొంతమందికి కోటి ఎకరాలంటున్నారు. కొంతమంది 150 లక్షలంటున్నారు. కొంతమంది 70 లక్షలంటున్నారు. ఇది పెరిగిపోతోంది. ఎక్కడ వున్నదని చెప్పి, అయ్యా మీరు వ్రాసినటువంటి క్రాప్ అండ్ సీజన్ రిపోర్టులో మీ రెవిన్యూబోర్డు ప్రకటిస్తున్నటువంటి క్రాప్ అండ్ సీజన్ రిపోర్టులోను 45 లక్షల ఎకరాలు బంజరులు వున్నాయని 30 లక్షల ఎకరాలు ప్రాజెక్టు భూములున్నాయని చెఱువులోతట్టులు అడవి బంజరులు తరువాత పుంత, వాగు వీటిక్రింద నిషిద్ధ పోరంబోకులు క్రింద ఉన్నటువంటి ఈపోరంబోకులు తీసుకున్నప్పుడు వాటన్నిటిని కలిపినట్లయితే కోటి ఎకరాలు మీ రికార్డులోనే వున్నాయి. అవి మీరు పంచుతారా ? అది వేరే సంగతి, పాలసీ నిర్ణయం. దాని భేదంటేమాత్రం కాదని మాత్రం క్రాప్ అండ్ సీజన్ రిపోర్టుని మంత్రిగారు ఇతరులు దగ్గర పెట్టుకున్నట్లయితే పోనీ కొంత అతిశయోక్తి వున్నది, ఆ లెక్కలు సరిగాలేవు అన్నట్లయితే ఒక 20 లక్షలు తీసివేసినా 75 లక్షలుదాకా భూమివున్నది. అందులో 21 లక్షలు ఇదివరకుపంచినా మిగిలినది 50 లక్షలు ఉన్నదని అంగీకరించక తప్పదు. అందుచేత ఇంత ఉండి ఎందుకని పంచకూడదు అంటే ఒక్కొక్క విషయంగా తీసుకున్నప్పుడు యీగ్రైరాన్

భూములు తెలంగాణాలో సాగుచేసేదానిలో పదిపాళ్ళు వుండాలని యిదివరకువున్నది. కాని యిప్పుడు నేను 5 పాళ్ళవరకు ఆలోచిస్తున్నామని చెప్పేని ముఖ్యమంత్రి యీ శాసనసభలోను కౌన్సిల్‌లోను చెప్పినమాట మేము గుర్తించాము. కాని మేము చెప్పేదేమంటే ప్రజలకు తినేదానికి లేకపోయినా నూటికి 5 పాళ్ళు అయినాపెట్టి మిగిలినది పంచుదామంటే లేదు. తెలంగాణాలోకూడ చాలా గ్రామాలలో యీ నూటికి 5 పర్సెంటు అయినా గైరాన్ లేదు; సామాన్య బీద ప్రజానీకం సాగుచేసుకుంటున్నారు. యీ సాగుచేసేవాళ్ళందరినీ తొలగించేదానికి పూనుకుంటున్నారా అంటే మేము ఎక్కడ తొలగించామో చెప్పు అంటున్నారు. ఎక్కడ తొలగించారు అన్నది కాదు. ఏటేట మీరు పెనాల్టీలు వేస్తున్నారు. ఏటేట తొలగమని నోటీసులు జారీ చేస్తున్నారు. అందుచేత అది కాదు. సాగుచేసుకుంటున్న బంజరుదారులు యీ గైరాన్ భూములు అయినా సరే యిక యితర రకమైన భూములైనా కాని తొలగించకుండా యిదివరకు సాగుకాకుండా ఉంటే అక్కడ నూటికి 5 పాళ్ళు చేసినా దానిని ఆలోచించ వచ్చు. కాని ముఖ్యమంత్రిగారు రీజినల్ కమిటీ రిజల్యూషన్స్ తీసుకుని ఆ నూటికి పది పాళ్ళు అనే దానిబదులు 5 పాళ్ళ విషయాన్ని మేము ఆలోచిస్తామన్నారు. యీ ప్రభుత్వం ఆలోచించడం అంటే రెండు రకాలుగా అర్థం చేసుకోవచ్చు. ఇస్తామని చెప్పేపి భవిష్యత్తులో త్వరగా నిర్ణయం తీసుకోవచ్చుననే అర్థం తీసుకోవచ్చు. లేకుంటే ఒక్కొక్క పర్యాయం ఇన్‌కన్‌వీనెంట్‌గా మేము ప్రశ్నలు వేస్తుంటే ఆలోచిస్తామని తప్పించుకోవచ్చు. కాని యీ సందర్భంలో అదేది తోసేసేదానికి కాకుండా యిస్తారనే మేము ఆశతో దానిని తీసుకున్నాం. అదే రీతిగా గైరాన్ భూములకు వలె ప్రాజెక్టు భూములున్నాయి. యీ ప్రాజెక్టు భూములు కొన్ని పదేళ్ళకుగాని రావు. కొన్ని పదిహేనేళ్ళకుగాని నీళ్ళు రావు. ఏ ప్రాజెక్టయినా ఐదేళ్ళలోపు నీళ్ళు వచ్చేవి లేవు. ఇదివరకు గవర్నమెంటు అనేక సందర్భాలు వచ్చినప్పుడు గవర్నమెంటు వేసినటువంటి ఒక జీ.ఓ. ఏమిటన్నట్లయితే యీ ప్రాజెక్టు భూములన్నిటికి నేడు అక్కడ వున్నటువంటి మార్కెటు ధర లేకపోతే ప్రాజెక్టు రిపోర్టులో ఆ బంజరు భూములన్ని అమ్మినట్లయితే ప్రభుత్వానికి ఎంత వస్తుంది. సుమారు ఎకరానికి, 200లు, 250, 300 వస్తుంది. ప్రాజెక్టు రిపోర్టులో ఎంతదానికి విలువకట్టి వున్నారో ఆ విలువ యీ రెండింటిలో ఏది తక్కువ అయితే దానికి ఏమిస్తున్నట్లయితే యీ పేదప్రజలకు బంజరులు యిచ్చేదానికికూడా జీ. వో. ముందే చూపితే ఆ జీ. వో.ను అమలుజరుపమని కోరాము. దానిని అమలు జరుపకుండా కాగితం మీద జీ. వో. చూపుతారు. ఆచరణకు వచ్చేటప్పటికి ప్రాజెక్టు భూములంకూడ మేము ఏమీ పంచేదానికి లేదుఅంటున్నారు. అది న్యాయం.

కాదు మీరువేసిన జీ. ఒ.ను అమలుచేయుమని మనవి. రెండవ కారణం బంజరులకు సంబంధించినటువంటిది. మూడవది అడవి బంజరులకు సంబంధించినటువంటిది. పెద్ద పెద్ద అడవులను కొట్టేసి అంతా ఇవ్వాలని మేము ఎప్పుడూ అడగలేదు. కాని ప్రభుత్వ రికార్డులో చిట్టి అడవులచుట్టు జనాభా ఉంటుంది. చుట్టూ గ్రామాలు ఉంటాయి. అయితే ప్రతి తాలూకాలోకూడ మనకందరకు తెలుసు– ప్రభుత్వం వారు అడవులు నిలబెట్టగలరా. ఈ అడవులున్నాయా అంటే లేవు. అక్కడ న్యాయంగా తుప్పలు చెట్లు ఉంటాయి. అది ఏ రకంగాకూడాను ఉపయోగం లేనిది. అక్కడ చెట్లు మొలవవు. అక్కడ చుట్టుపట్ల ఉన్నటువంటి ప్రజలు అక్కడ వ్యవసాయం చేస్తూ ఉంటే అటువంటి అడవి బంజర్లుకూడా మీరు ఎందుకని ఇవ్వరు. వేరే పెద్ద పెద్ద అడవులు దట్టమైన అడవులు కంట్రాక్టర్లకు పెద్ద భూస్వాములకు రాజులకు వాళ్ళ స్వంత ఫారెస్టులో లేక ఏ పేరుతో అయినా వేల ఎకరాలు కొట్టిపారేస్తున్నా ప్రభుత్వం జోక్యం చేసుకోకుండా ఈ చిట్టి అడవులచుట్టూ గ్రామాలు ఉన్నటువంటి ఈ అడవి బంజరులమధ్య సాగుకు ఇవ్వండి అంటే సరే మనకు ఇంత ఉన్నప్పుడు దానినిగురించి ఆలోచిస్తామని మంత్రిగారి ఉపన్యాసంలో మనకు కనపడింది. కాని ఉపన్యాసాల ధోరణిని అమలుపరచమని మేము కోరుతు న్నాము అదేరీతిగా చెరువు లోతట్టు నీటి మట్టానికిపైగా అలుగుపారుతూ ఉన్న దానికిపైగా ఉన్నటువంటి భూమి నంతను ఎందుకని పట్టాలకు ఇవ్వరు. పోనీ పట్టాలకిస్తే మళ్ళీ పేచీలు వస్తాయనుకొన్నట్లయితే హెరిడిటరీ రైట్‌తో లీజ్‌కు ఇచ్చి చేసుకొనేదానికి ఎందుకని ప్రభుత్వానికి అభ్యంతరం ఉన్నది. అదే రీతిగా తెలంగాణాలో చెరువులో నీరేమీ రాదు ఆ నీరు ఇదివరకు ఉన్న వాటిలో చిన్న చిన్న మళ్లు కట్టుకొని వరిపైరు వేసుకొనేదానికి షిక్మీ భూము లని వరిపైరు వేసుకొనేవి తెలంగాణాలో సంవత్సరములకొలది వస్తున్నది. వరిపైరు వేసుకొంటున్నారు కాబట్టి అక్కడ చెరువు పూడిపోయే సమస్య లేదు. అది చాల సంవత్సరాలుగా తెలంగాణాలో జరుగుతూ ఉండేదానికి అదేరీతిగా ఎందుకని ఇవ్వ కూడదు. పేద ప్రజలకు అలాగ సాగుచేసుకొనేదానికోసం. కొన్ని చెరువులకు ప్రాజ క్టులువచ్చి కాలువలువచ్చి ఏమాత్రంకూడ ఉపయోగం లేదు వ్యవసాయానికి. రికార్డు లలో మాత్రం మంచి చెరువులనే ఉంటాయి కాని అక్కడ నిరుపయోగం. అటువంటి చెరువులను ఇవ్వమని అనేక తాలూకాలనుంచికూడ మేము ప్రభుత్వానికి చూపిం చాము. అదే రీతిగా ఈ ఆదిమ ప్రజలు శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్టణం ఏజన్సీ, కూనూరు, భద్రాచలం, బూరుగంపాడు ఈ ప్రాంతములలో వాళ్ళు సాగుచేసుకుంటున్న భూము లను బయటివాళ్లు వచ్చేసి అప్పులుపెట్టి లేక ఇంకోరకంగా వాటిని ఆక్రమించుకొని

కలెక్టరుయొక్క పెర్మిషనుకుపెట్టి తీసుకొని ఆక్రమించుకొన్న వాళ్ళు కొంతమంది ఉన్నారు. కలెక్టరుచేత కాకపోయినా అప్పుపెట్టి ఆక్రమించుకున్నవి కూడ కొన్నిచోట్ల ఉంటాయి. ఆ 1917 రెగ్యులేషన్‌లో ఉన్నటువంటి కొన్ని రెగ్యులేషన్సును దృష్టిలో పెట్టుకొని ఆ రకంగా ఈ ఆదిమ తెగలయొక్క భూములన్నిటిని స్వాధీనం చేసుకున్నది. వాటినన్నిటిని రెస్టోర్ చేయమన్నాము. ప్రభుత్వముఅనేక సందర్భాలలో చేస్తామనిఅన్నారు. అవసరమైతే చట్టముకూడా చేస్తామనిఅన్నారు. ఈ policyని కాస్త గట్టిగా అమలుజరపాలనే మేముకోరేది. మేము ఏమీ గొంతెమ్మకోరి కలుకోరడం లేదు. ప్రభుత్వానికి నష్టం వచ్చేటటువంటిది చెప్పడం లేదు. అదేరీతిగా 250 ఎకరాలకు మించినటువంటి Blocksలో Block Co-operative Societies పెడతామని అన్నారు. వాటిని కావాలంటే, 4, 5 వేల ఎకరాలు పెట్టి మిగిలినది అంతాపంచమని మా కోరిక. నిషిద్ధ పోరంబోకులు, డొంకక్రింద, దారి క్రింద ఉన్నటువంటి భూములు చేయమని మేము చెప్తాము. ప్రభుత్వము తమ ఉపన్యాసాలలో ఆ విధంగా చేస్తామని అంటున్నారు. అది ఒక policyగా బంజరు భూముల గురించి చేయండి. అదే విధంగా కృష్ణాబ్యారేజ్ క్రింద ఉన్నటువంటివి, వందనుంచి మూడువందలవరకు ఉన్నటువంటివి ఇస్తాము. ఆ తరువాత వేలమువేస్తామని అన్నారు. ఆఖరుకు ఏమిటంటే, సాగుచేస్తున్నవాళ్ళకుపట్టాలు ఇస్తాము, కొత్తివాళ్ళకుకూడా ఒక normal ధర వేసి ఇవ్వాలని అంటున్నారు. లంకభూముల విషయంలోకూడా వేలమువేసి ఎక్కువచేస్తే సాధ్యం కాదు. కొంత వేలము మానివేసి అక్కడకూడా ఒక reasonable అద్దెకు వాళ్లకు Field Labour Co-operative Socitiesకు ఇవ్వమని కోరాము. ఇందులో గొంతెమ్మకోరికి ఏమి ఉన్నది ? ప్రభుత్వాన్ని కూలద్రోసేది ఏమి ఉన్నది ఇందులో ? ఈ సమాజాన్ని కూలద్రోసేటటువంటి సమస్యలు ఏమున్నాయి? ఏమాత్రంకూడ ఇళ్ల స్థలాలులేకుంటే అవస్థ పడుతూ కాలము గడిపేటటువంటి వ్యవసాయ కూలీలకు, బీదప్రజలకు, ప్రభుత్వముదగ్గర ఉండేటటువంటి 50, 60 లక్షల ఎకరాలు బంజర్లలో పట్టాలు ఇచ్చే దాన్నిగురించి అడుగుతున్నాము. మొన్నకూడ ముఖ్యమంత్రిగారు, రివిన్యూమంత్రిగారు, emergency అయినతరువాత పంచుతామని అన్నారు. జవాన్లు వెనుక వచ్చిన తరువాత, వాళ్ళకు కేటాయించినతరువాత మిగిలింది ఇస్తామని అన్నారు. జవాన్లు ఎంతమంది ఉన్నారు. వహాఉంటే, 20 వేలు, 30 వేలు, లేదు లక్షమంది ఉన్నారనుకోండి. మీరు ప్రతి ఒకరికి 2½ ఎకరాల మాగాణి, 5 ఎకరాల మెట్ట ఇచ్చేటట్లయితే ఆవిధంగా 5 లక్షలు వారికి కేటాయించండి. మిగిలింది ఎందుకు పట్టాలు ఇవ్వకూడదని ? అనవసరంగా వాళ్ళకు దీనికి ముడిపెట్టి, emergencyకి

దీనికి ముడిపెట్టి ఈ బంజర్లు పంచే సమస్యను వాయిదా వేస్తున్నారంటే న్యాయం కాదు.

తరువాత, ఈ పన్నులు గురించి వచ్చినప్పుడు, వీటిని తగ్గించమని కోరుతున్నాము. అసలు ప్రభుత్వము ఎంత అదనంగా పన్ను వేసింది అనేది మనకు చర్చనీయాంశంగా వస్తూనే ఉన్నది. సరే, లెక్కలు గుర్తువేసి మంత్రిగారిని అడిగాము. మీరు అదనంగా 4 కోట్ల, 80 లక్షలు అంటున్నారు. కాని మీరు ఇచ్చిన లెక్కలను బట్టేమీకు 8కోట్లు వస్తుందని. అందుచేత మాకు సరిఅయిన లెక్కలు చెప్పండి. మేము ఏమీ మా స్వంత లెక్కలు ఇవ్వడం లేదు. Budgetలో ఉన్న లెక్కలనే మేము తీసుకొంటున్నాము. మావాదన ఒకటే. మీరు 1963 మార్చి ఆఖరుకు Auditor Generalకు ఈ Revenue accumulationsలో మిగిలిన బాకీ మొత్తము 7 కోట్లు, 29 లక్షలు. మళ్ళీ అయ్యపురెడ్డిగారు వేసినటువంటి unstarred questionకు సమాధానంగా మీరు ఈ Houseయొక్క Tableమీద పెట్టిన informationనుబట్టి 1963 మార్చి ఆఖరుకు 3 కోట్ల, 77 లక్షలు పాత బకాయిలు ఉన్నాయని తెలుస్తుంది. అంటె 7 కోట్ల, 29 లక్షలలో 3 కోట్ల, 77 లక్షలు ఉన్నదని, ఈ current బకాయిలు 6 కోట్ల, 6 లక్షలు అని చెప్పినారు. అయినప్పుడు, ఈ 1963 మార్చికి, అంటే ఫసలీ 22 జూలై నుండి మార్చి 63 వరకు, అంటె పూర్తి ఫసలీకాదు. నేను అంగీకరిస్తున్నాను. క్రింద April, మే, జూన్ నెలలలో కొన్ని జిల్లాలల్లో కొన్ని collect చేసేవి ఉన్నవి. తెలంగాణాలో రబి పంటలు ఏప్రిల్‌లో తాబీ పంటలు జూన్ నెలలో వసూలు చేస్తారు. సరే, అది 3, 4, కోట్లు ఉంటుందనుకోండి. కాని, ఇప్పుడు 5–1/2 కోట్లు అదనంగా చేశారు. అంతకుముందు additional assessment రాకముందు మీరు Auditor Generalకు ఇచ్చిన లెక్కలనుబట్టి, పాత బకాయిలు 7 కోట్ల, 29 లక్షలలో 3 కోట్ల, 70 లక్షలు ఇంకా మిగిలి ఉన్నది. 3 కోట్ల 55 లక్షలు వసూలు అయిందన్నారు. అందుచేత, 5–1/2 కోట్లు అదనంగా పన్నులు పోతే, ఇంకా 2 కోట్లు అదనంగా మీరు వసూలు చేసినారు. అంటె మామూలుగా వచ్చినదానికంటె, 2 కోట్లు అదనంగా చేసినారు. ఈ రెండుకోట్లు additional assessments బాపతు అని నా వాదన. అయితే current arrears అనిచెప్పి, మీరు మరొక 6 కోట్లు చూపిస్తున్నారు. 6+2=8 కోట్లు అదనంగా పెరిగిందని మా వాదన అంటే మీరుఇచ్చిన లెక్కలుబట్టిగాని, ఈ Table మీద పెట్టిన లెక్కలుబట్టిగాని, చెప్పుతున్నాము. జిల్లావారీగా ప్రభుత్వము లెక్కలు ఇచ్చారు. ఏ యే జిల్లాలలో మెట్టకు, మాగాణీకి ఎంతెంత వేస్తున్నది, సెస్సులు ఎంత, నీటి తీరువా ఎంత, pro–

tected landsకు పన్ను ఎంత, అని లెక్కలు ఇచ్చారు. ఈ లెక్కలనుబట్టి తేలుతూ ఉన్నది ఏమిటంటే, 1371 ఫసలీలో, అంటె Additional Assessment Act రాకముందు, 14 కోట్లు. ఈ మూడు సంబంధాలు గురించి Surcharge commercial crop గురించి 90 లక్షలు. 14 కోట్ల, 80 లక్షలు మా డిమాండు. ఇప్పుడు commercial crops తీసివేశారు. అయినప్పటికి కూడా, ఈ additionalగా పెట్టినదానివలన ఈ సెస్సులు, ఈ dry irrigated వీటన్నింటిని కలిపేసి ఈనాడు మా డిమాండు. జమాబంది demand అని చెప్పి లెక్క ఇచ్చారు. అంటె 72 ఫసలీ మొత్తము మా డిమాండు 21 కోట్లు అని చెప్తారు. ఇంక మిగిలిన విషయాలు నేను తీసుకోవడంలేదు. Revenue సెస్సులు, water సెస్సులు, dry landకు ఇంకా water rate వేసుకొని, consolidated wet కాకుండా ఉండేదానిని తీసుకొంటే 25 కోట్లు అని చెప్పాను. అదివరకు ఈ surcharge 14 కోట్ల, 80 లక్షలుతో కూడుకొని, మామూలు డిమాండు, 13 కోట్ల 90 లక్షలు వేసుకొంటే, 14 కోట్ల 80 లక్షలునుంచి ఇప్పుడు 21 కోట్లకు పెరిగింది. అంటె 6-1/2 కోట్లు అదనంగా పెరిగింది ఈ సెస్సులు, నీటి తీరువా ఈ land assessment అని చెప్పుతున్నారు. 6 1/2 కోట్లు అని మీరు ఇచ్చిన లెక్కలే ఉన్నప్పుడు, 4 కోట్ల, 50 లక్షలు అని మంత్రిగారు పదే పదే చెప్పడం న్యాయమా ? అయితే, 4-1/2 కోట్లలో dry irrigated కలపలేదు, సెస్సులు కలపలేదు అని అంటున్నారు. సెస్సులు మాకు ఎట్లాగూ రావని అవి స్థానిక సంస్థలకు పోతాయి. Dry irrigated అనేది ఈ Act క్రింద కాదు. ఇంకొక Act క్రింద అది వస్తుంది అన్నారు మాకు ఏ రాయి అయితేనేమి పళ్ళు ఊడకొట్టుకు వేదానికి మీరు ఇంకొక చట్టము అనండి, సెస్సులు అనండి, మొత్తము మీరు ఇచ్చిన లెక్కలప్రకారం 6-1/2 కోట్లు అదనంగా పెరిగింది. వీటన్నింటికి అన్నప్పుడు. Auditor-Generalకు ఇచ్చినటువంటి అప్పులు, ఆ లెక్కలు ప్రకారం 9 కోట్ల 83 లక్షలు current arrears ఉంటె, 6 కోట్ల, 6 లక్షలు మార్చి ఇచ్చిన బకాయిలు ఉంటె, ఈ లెక్కల ప్రకారం 8 కోట్లు వస్తుంది, ఎట్లావస్తుంది? ఆ current arrears ఉంటే ఏమిటి ? ఈ ఒకమాట అంటే ఏమిటి, అని అడిగితే, దాన్నిగురించి మీకు వివరంగా చెప్పుతాను అన్నారు. 1, 2 రోజులలో చెప్పవచ్చు. దాన్నిగురించి ఇంక ఎక్కువ argue చేయదలచుకోలేదు. Department నుంచి 1, 2 రోజులలో తీసుకొనివచ్చి చెప్పలేదంటే, నేను wait చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. కాని గవర్నమెంటు అంగీకరించిన 21 కోట్లు ఈరోజు assessment, మెట్టకిస్తు, మాగాణికిస్తు, మెట్టకు మాగాణికి చేసినటువంటిదానికి

irrigation సెస్సులు పెంచిన ఫలితంగానే ఫస్లీకంటె, 7·2 surcharge 13 కోట్ల, 90 లక్షలు అయితే, ఇప్పుడు 21 కోట్లు అని మీరు చెప్పినప్పుడు, 6-1/2 కోట్లు అదనంగా పెరిగిందని మీరే చెప్పినప్పుడు, మేము 4 కోట్ల, 80 లక్షలకు మించి ఉంటేనే మేము ఆలోచిస్తాము అంటున్నారు. ఏ పరిస్థితులలోను 4 కోట్ల, 80 లక్షలకంటె ఎక్కువ రాదు. అంతకంటె ఎక్కువ వస్తేనే మేము సానుభూతితో consider చేస్తామని, అందుచేత మీరు సత్యాగ్రహం ఆపివేయాలని చెప్పారు. కాని దాన్నిగురించి మాకు వివరాలు కావాలి. ఈ 4 కోట్ల, 80 లక్షలు అనేది assessment వరకే. అందులో సెస్సులు include చేయిలేదని మీరు చెప్పుతున్నారు. చెప్పక తప్పదు. ఎందుకంటె సెస్సులు కలిపితే 6-1/2 కోట్లు, లేకపోతే 4 కోట్ల, 80 లక్షలు అవుతుంది. Dry land under irrigation క్రింద remission ఇస్తే, ఇదివరకు ఒక కోటి, 32 లక్షలు వస్తే, ఇప్పుడు 63 లక్షలు అదనంగా కోటి, 80 లక్షలుదాకా వస్తుందని మీరు చెప్పినారు. ఆ కోటి, 80 లక్షలు అదనంగా వచ్చినా 65 లక్షల దాంట్లో కలుపలేదు. అందుచేత, 4 కోట్ల, 80 లక్షలు, ఈ 65 లక్షలు సెస్సులు, ఒక కోటి, 7 లక్షలు కలిపి 6 కోట్ల, 50 లక్షలు 72 ఫసలీకి అని, మొన్న additional assessment సమస్య వచ్చినప్పుడు చెప్పారు. ఇప్పుడు 4 కోట్ల. 80 లక్షలకు మించిఉంటె, మేము consider చేస్తామని అంటున్నారు. అంటె, 6-1/2 కోట్లు అన్ని రకాలుగా పెరిగింది. సెస్సులేమో స్థానిక సంస్థలకు పోతాయి. Dry irrigated అనేది ఇంకొక చట్టముక్రింద వస్తుంది. గనుక land additional assessment క్రింద 4 కోట్ల 80 లక్షలు మాకు గిట్టుబాటు అవుతుంది. కాబట్టి అంతవరకే మేము ఆలోచిస్తాము. అంతే ఏమీ ఆలోచించకండి. అంతకంటె పెరిగిందని మేము అంటె, అంతకంటె పెరిగిఉంటె ఆలోచిస్తాము అంటున్నారు. కాని పద్ధతులన్నీ తీసిపారేసి ఈ Assessment Act క్రింద 4 కోట్ల, 80 లక్షలు అనడం, surcharge ఇందులో భాగం కాదు అని, అది ఇంకొక Act క్రింద వస్తుందని. ఆ Act పోయిందికాబట్టి లోటు వచ్చింది, తీసిపారేయండి, దానిలో ఎందుకు కలపాలి అన్నట్లయితే, 5 కోట్ల, 70 లక్షలు అవుతుంది, ఈ Act ప్రకారంగా. అందుచేత ఈ వాదనలుకాకుండా, ఈరోజు ప్రభుత్వము ఇచ్చిన జమాబంది లెక్కలనుబట్టిచూస్తే, 6-1/2 కోట్లకు పెరిగింది. కనుక మేము అడిగేది, దీంట్లో ఇంత అదనంగా పెరిగింది, తగ్గించండని.

8 P. M. The House then adjourned till Half past Eight of the Clock on Tuesday, the 17th March, 1964.

APPENDIX

Education Minister's Speech while moving Demand No. XVII (Education) in the Andhra Pradesh Legislative Assembly.

Mr. Speaker, Sir, I rise to present the Budget Demand under Education for the year 1964—65.

The total provision made under the Education Budget (including Technical Education and Library Department) during the year 1964—65 is Rs. 26,56,59,000. Out of this the provision made in the Budget for 1964 — 1965 is Rs. 21,37,10,000 under non-plan.

With regard to provisions made under plan, the development activities that have taken place year after year during the Third Five-Year Plan period together with the provisions allotted for each year are furnished below.

The provisions made in the Revised Third Plan for General Education is Rs. 1513.25 lakhs as follows :

		(*Rs. in lakhs*)
Elementary Education	...	795.43
Secondary Education	—	430.06
University Education	—	170.09
Other Educational Schemes	—	117.67
		1513.25

From out of the above provision the actual expenditure in 1961—62 and 1962—63 has been Rs. 209.72 lakhs and Rs. 248.25 lakhs respectively. The anticipated expenditure during 1963—64 is estimated to be Rs. 337.22 lakhs. The

expenditure upto 1961—64 amounts to Rs. 795.20 lakhs. The outlay allotted for 1964—65 is as follows:

		(*Rs. in lakhs*)
Elementary Education	—	224.90
Secondary Education	—	136.58
University Education	—	41.57
Other Educational Schemes	—	27.78
	Total Rs.	433.80

The above allotment includes an amount of Rs. 45.00 lakhs proposed to be paid as building grants to Zilla Parishads for Secondary Schools in Telangana area from the surplus balances of Telangana by the Andhra Pradesh Reginal Committee. The totol expenditure upto 1964-65 comes to Rs. 1226.03 lakhs leaving a balance of Rs. 287.22 akhs for the final year of the Third Plan from out of Rs. 1513.25 lakhs which will be insufficient to meet the committed requirements, and the outlay for the final year will have to be raised by adjustments within the overall State ceiling.

The following are the developmental activities taken up during the Third Plan period with particular reference to the years 1963—64 and 1964—65.

Pre-Primary Education

It was programmed to appoint 200 teachers in Pre-Primary Schools during the Third Plan period for opening pre-primary schools and classes. During the 1st year of the Third Plan, 38 teachers were appointed. Thereafter no teacher could be appointed under this programme, as provision had to be diverted for Power and Irrigation projects.

Elementary Education

(*a*) *Primary Education:* The major scheme undertaken during the Third Plan period in this field was

the introduction of compulsory primary education for the age-group 6–11. It was intended to enrol 16 lakhs of additional children during the Third Plan period so as to take the percentage of children attending Class I to V of the age group 6–11 to 82.4 by the end of the Third Plan period. It was proposed to appoint 28,000 additional teachers in primary schools towards this end.

As indicated already, the provisions originally ear-marked for Education had to be diverted to Prower and Irrigation projects and therefore it was not possible to appoint teachers as programmed originally. So far, 9,300 additional teachers only could be appointed in primary schools. These teachers were appointed during the firs three years of the Plan period as follows :

1961–63	—	3,300
1962–63	—	3,500
1963–64	—	2,500

No provision is made in the Budget for 1964–65 to appoint additional teachers in Primary Schools. It is, however, not intended to refuse admission to any child All children seeking admission will be enrolled in the existing schools though it may mean a little increase in the pupil–teacher ratio. It may also be possible to find some additional funds during the year and to appoint more teachers to meet the requirements of additional enrolments.

As against the original programme of enrolling 16 lakhs additional children, 5.64 lakhs of additional children were enrolled during the first three years as under :

1961–62	—	4.25 lakhs
1962–63	—	0.89 ,,
1963–64	—	0.50 ,,

The reason for the high achievement during the year 1961–1962 was the organization of enrolment drive by the department. The programme had to be slowed down in subsequent years to maintain the pupil–teacher ratio and because of the reduction of the Plan provision for education.

As no provision is available for appointing additional teachers during the coming years, it is estimated that the rise in the enrolment in 1964–65 may not be appreciable.

The actual achievement at the end of the 3rd Plan period is estimated to be 70% for the age group 6–11, by 82% for boys and 58% for girls. Means are being explored to raise the percentage by taking some additional step, during the next two years of the Plan.

The other major schemes taken up during the Third Plan period for the benefit of the children of the age group 6–11 was the launching of the Mid–day Meals Programme for primary school children. This programme was taken up on a major scale during the year 1962–63 covering 2 lakhs of children with the assistance of the CARE and 1.52 akhs of children with the assistance of UNICF. The children covered under the UNICF programme were, however given milk only, whereas the children covered under the CARE programme were provided with corn meal in the form of (Upma) also. This programme was extended to cover 9.52 lakhs of children during the year 1963–64. Of these 9.52 lakhs 8 lakhs were provided with Mid–day meals and the balance of 1.52 lakhs were given milk only. During this year, the entire programme was taken up with the assistance of CARE only. UNICFE did not participate in the programe this year. During the coming year also, it is intended to limit the scheme to cover 9.52 lakhs of children with the assistance of the CARE.

(*b*) *Middle School Education:* The number of children attending class VI to VIII at the end of the Second Plan period was 4.08 lakhs. This accounted for 17.9 percent of children in the age group of 11–14. It is proposed to take up the enrolling in classes VI to VIII to 6.66 lakhs by the end of the Third plan period taking the percentage of children attending to classes VI to VIII at the age group 11–14 to 23.7 by the end of the Third Plan period, 575 new Middle Schools were proposed to be opened during Third Plan period. As against the target of opening 575 Middle Schools during Third Plain period, 566 Middle Schools were opened during the first two years of the Third Plan *i.e.*, during 1961–62 and 1962–63 itself. During the year 1963–64, provision could not be made for admitting aid to new institutions opened during the year. However, Local bodies and Private managements were permitted to open schools without aid. 49 new schools were opened during the year. The target of enrolling additional children actually enrolled in classes VI to VIII during the first three years of the plan period, are as follows :-

Year	*Targets*	*Achievements*
1961–62	0.44 lakhs	0.58 lakhs
1962–63	0.46 lakhs	0.44 lakhs
1963–64	0.53 lakhs	0.53 lakhs (estimated)

The target for enrolling additional children during the year 1964–1965 in Classes VI to VIII is Rs. 0.53 lakhs. It is hoped that this will be achieved during the ensuring year.

Formerly, education was free upto VIII class in the Andhra area. Education was also free upto VIII class in all Government Schools in the Telangana area, except in some special schools. During the year 1963–64, free education was extended to girls studying in the Aided Schools also upto Class VIII. As Hon'ble members are aware from

the Budget Speech of Hon'ble the Finance Minister, Free Education for Girls will be extended in 1964-65 up to High School and Higher Secondary level.

Secondary Education

The provision made in the Third plan was intended to be utilised for taking up measures for the qualitative improvement at the secondary stage rather than quantitative. expansion. Provision was made in the Third plan to enrol 50,000 additional children in the High School classes 10,000 additional children were programmed to be enrolled additionally during the each of the five years of the Third Plan. Towards this end, 400 new High Schools were proposed to be opened. But, in view of the demand for opening large number of schools, 427 new High Schools had to be permitted to be opened during the first two years of the Third Plan. In view of the inadequacy of funds, new schools were not permitted to be opened during the year 1963-64 on grant-in-aid basis. Yet, 92 new High Schools were opened during the year 1963-64 by local bodies and private managements without any aid from Government. The number of children actually enrolled in the High School classes during the first two years of the Third Plan and those estimated to have been enrolled during the third year are as follows :—

1961-62	—	21,633	
1962-63	—	24,973	
1963-64	—	10,000	(Estimated)

It may be seen that the acthievements have been far high than the targets. It is also hoped that the target of enrolling additional children during the year 1963-64 will also be achieved.

No provision is made in the Budget Estimate for 1964–65 to open new schools or to admit to the schools opend during the year 1963–64.

It was programmed to upgrade 440 High Schools into Higher Secondary pattern. During the first two years, 93 High Schools were converted into Higher Secondary pattern. In view of the reduction in the plan outlay the scheme of upgrading High Schools into Higher Secondary pattern has been kept in abeyance with effect from the year 1963–64.

The Secondary Schools in the Telangana area are not having staff as per the Andhra Educational Rules. A phased programme is being taken up to see that the pupil–teacher ratio in Telangana is improved and additional staff is appointed for the Schools in the Telangana area. Towards this end 207 posts of School Assistants and 1,165 posts of Specialist teachers and non–teaching staff (clerks and peons) have been sanctioned recently, and necessary provision for the continuance of these posts has been made in the Budget Estimate for the year 1964–65. Efforts will be made to provide more additional staff in 1964–65 and 1965–66.

Government have instituted 10,000 Merit Scholarships to the children, the annual income of whose parents is less than Rs. 15,000. Under this scheme, 2 scholarships will be awarded to the boys studying in each of the class IX, X, XI and XII in all High and Higher Secondary Schools in the State. Financial assistance at present available to Backward Classes will be extended to all children of economically backward classes. The criteria of letter being family income of less than Rs. 1,500 per annum.

The Liberalised Grant-in-aid Rules, which were applicable to the Andhra area have been extended to Telangana area also with effect from the year 1963-64. Under this scheme every institution is paid Grant-in-Aid to cover the entire deficit to run the School. The managements are paid the entire expenditure on salaries of the staff plus 10% of the expenditure on salaries to cover the contingent expenditure less actual income from tution fees.

A Conference of Educationists is being convened soon to decide about the pattern of High School and Higher Secondary Education to be adopted for the whole State. A decision has been taken to allow girls students to appear privately at the examinations of the Board of Secondary Education both in Andhra and Telangana Areas.

University Education.

In the field of Collegiate Education. it is not proposed to encourage the opening of new colleges. It is proposed to increase the facilities in the existing colleges and particularly teaching of the scince courses in the existing colleges. However, 14 new Arts and Science Colleges were opened. Of these, 9 colleges opened during the first two years have been admitted to aid. The colleges opened during the year 1963-64 could not be admitted to aid in view of the inadquancy of funds. The introduction of Three-year Degree Course has necessitated the opening of more courses in the colleges particularly in science courses resulting in additional recurring expenditure. The managements are finding it difficult to maintain the colleges under grant-in-aid rules. A committee has been appointed to go into this question and made suitable recommendations. The report of the committee is under consideration of Government.

A Seminar is being organised in Summer of 1964 to evolve suitable and specific measures for the introduction of Telugu as medium of instruction in some collegiate courses during the Fourth Plan period. The three Vice-chancellors have agreed to the setting up of a Commission consisting of representatives of Universities, Educationists and Members of Legislature to go into the question of University Education in the State with particular reference to standards of examinations prevailing in the three universities.

N. D. S.

The National Discipline Scheme has also been introduced in a few schools. Under this scheme the National Discipline Scheme Instructors are appointed and posted by the Government of India.

Sanskrit Education,

The rules for Grant-in-aid to Sanskrit College and Pathasalas have been liberalised to enable them to get full teaching grants. It is proposed to set up a committee of scholars and experts to survey the field of Sanskrit studies and make suitable recommendations.

Technical Education

Technical Education has assumed special importance more particularly in recent years in the context of increased tempo in industrialisation programmes and to meet the defence requirements in the present emergency. In order to make the Technical Education better suited to the specific requirements of the industry and defence the pattern of training in techinical fields is being suitably modified in its scope, duration and content of the courses.

The Technical Education Department has been hitherto conducting training at three different levels, *i. e.*, (1) at Degree level; (2) Diploma level; and (3) Craftmen level. The State Government in line with the policy recommended by the Government of India transferred the Craftsmen Training Schemes to the Director of employment from 1-1-1964. This leaves the Technical Education Department mainly with the task of training supervisory personnel and engineers required in various engineering branches and concentrate on the problems of improvement of standards at these levels.

The total plan out-lay during the third Five-Year Plan allotted to Technical Education is only Rs. 295 lakhs which constitutes less than one percent of the State's tota out-lay. This in itself, is far from adequate to meet the actual requirements of the schemes which have already been implemented during Second Five-Year Plan and continued in the Third Plan programme, besides various other schemes which have been implimented according to the Third Plan programme. However, efforts are being made to make the utmost use of the present limit ceilings to achieve the maximum physical targets.

All the schemes contemplated under the Third Five-Year Plan programme have already been put on ground during the first three years of the plan period and continuance of these schemes had to be provided for these schemes had to be provided for in the remaining two years of the plan period. The department had already spent Rs. 42.24 lakhs in 1961-62 and Rs. 40.98 lakhs in 1962-63 and Rs. 50.50 lakhs will spend during 1963-64. It is proposed to spend Rs. 70 lakshs during the fourth year of the plan *i. e.*, 1964-65 which will bring up the total expenditure by the end of the fourth year of the plan to 203.72 lakhs, leaving 91.28 laksh for 1965-66.

At the end of the Second Five-Year Plan, there were six Engineering Colleges functioning in the State, one each at Hyderabad, Warangal, Waltair, Kakinada, Tirupathi and Anantapur, giving a total enrolment capacity of 1075 seats annually. During the samc period at diploma leval 16 Polytechnics and 2 Mining Institutes were also functioning with a total admission capacity of 2,390 every year.

The Third Five-Year Plan programme of Technical Education envisages opening of new fields of training which were hitherto not covered. One of the salient features of this programme is starting of Girl's Polytechnics in the State and also for the first time in our country. Another feature of this programme is institution of part-time courses of study both at degree and diploma levels, the need for which although has been there since long but could not be met for various reasons.

During the first three years of the Third Plan programme one Boy's Polytechnic at Srikakulam was started with an admission capacity of 120 seats annually. For the first time in our State and also for the first time in our country the first Polytechnic for Girls came into existence in Hyderabad under the auspices of the All India Industrial Exhibition Society. In the same year one more Girls' Polytechnic was also started by the Government at Kakinada. These institutions are designed to train women as useful and productive members of the society. Various cources in engineering fields, as also in other vocational branches, such as, Architecture, Civil Engineering, Radio Engineering, Secretarial or Commercial Practice, Pharmacy and Food and Catering Technology, are taught in these institutions. Although these two institutions were started on more or less on an experimental basis,

they are gaining more and more popularity and demand for more institutions is gradually increasing.

Two Junior Technical Schools each with an intake of 60 students were also started at Vijayawada and Warangal during the year 1961-62. These institutions offer three-year post-middle course and provide a terminal technical Education for the age group of 14 plus boys. They can also secure admission to Polytechnics for higher education.

At degree level the intake capacity of the Engineering Colleges at Kakinada and Anantapur was increased by 30 seats at each place during the first three years of the plan and also 30 seats were added in Chemical Technology course both at Andhra and Osmania University.

The Osmania University started post-graduate studies at Master's level in Hydraulics and Control Engineering, at the Osmania University Engineering College, Hyderabad, with a total intake of 30 students. The Andhra University at Waltair started Master's courses in 5 specialised branches of engineering with a total intake of 50 students.

The emergency conditions created on account of Chinese invansion on our Northern frontiers necessitated the stepping up of out-put of technical personel. The following measures were taken during the year 1963-64 in this direction.

The 4th and 5th year classes in all the Engineering Colleges in the State have been accelerated by cutting down the summer vacations.

Three--year degree courses for Science Graduates were instituted at (a) Osmania Engineering College, Hyderabad with 100 seats (30 in Civil, 30 in Mechanical, 30 in Electrical and 10 Tele-communication) ; (b) in the Waltair Engineering College of the Andhra University with 30

seats in Civil Engineering; and (c) in the Government Engineering College at Kakinada with 90 seates (30 Civil, 30 Mechanical and 30 Electrical). Under this scheme Science Graduates with Physics, Mathematics and Chemistry group are admitted into three-year degree course the syllabus and curriculum for which has been separately drafted. A similar course is proposed to be introduced at the Engineering College, Anantapur for 1964-65.

Part-time degree course for diploma-holders was started by the Osmania Engineering College, Hyderabad with a seating capacity of 80 seats. This has been a long felt need not only in the State but in the country in general. The Osmania University has taken a lead in creating this part-time facilities at degree level. This course is of 4½ years duration and intended for those who have already taken their diplomas in the appropriate branch of engineering.

Similarly at diploma level the following schemes were implemented in the year 1963-64.

Part-time diploma courses in Engineering at the three Government Polytechnics, Hyderabad, Vijayawada and Kakinada with 40 seats at each place (20 in Electrical and 20 in Mechanical). Under this scheme persons who are engaged in industry or any technical line are admitted after passing an entrance test. The course is of four-year duration and is conducted for three hours in the evenings every day.

Two-year Technical Courses in the two Government Polytechnics at Hyderabad and Kakinada. It has been felt that the present three-year diploma courses need re-orientation to suit the particular requirements of the industry. The aim is, to condition the students coming out from the Polytechnics to enter industry directly without any further

industrial training. With a view to achieve this objective, a scheme of two-year Technician Course has been drawn up which gives intensive practical training in the institution itself along with the related theoretical instruction. The admission qualification of this course is a pass in P. U. C. This course replaces the 3-year diploma course in these Polytechnics.

Plan for 1964-65 : The Plan programme for 1964-65 envisages an outlay of Rs. 70 lakhs.

The grants proposed to the University Engineering Colleges cover the State Government's matching share on the following schemes:

Engineering College at Waltair	*Admission capacity*
1. 5-year integrated cours in Engineering	120 seats annually
2. Chemical Engineering courses.	60 ,, ,,
3. Three-year degree course in Civil Engineering	30 ,, ,,

Osmania Engineering Collage, Hyderabad :

1. Five-year integrated course in Engineering	255 seats
2. Three-year degree course for Science Graduates	100 seats
3. Chimical Engineering course ...	60 seats

S. V. University Engineering College, Tirupati :

5-year integrated course ...	120 seats

In addition to the development schemes of the University Engineering Colleges mentioned above, the cost of development of the two Government Engineering Colleges at Kakinada and Anantapur is also included in the plan out-lay for 1964—65.

This out-lay provides for the continuance of the scheme already implemented in the first three years and also certain other new schemes to be started in 1964—65. The following new schemes are proposed for the year 1964—65.

3 - *Year Degree Course in Engineering for Science Graduates* : It is proposed to add 60 seats (30 Electrical and 30 Mechanical) in the Government Engineering College at Ananthapur under the scheme of three-year Degree Course for Science Graduates.

Teachers' Training

(2) One of the serious problems confronting further expansion of techical institutions to-day, is the shortage of qualified teachers. The difficulty in obtaining staff of the right calibre and in the required numbers is a serious limitation to any further expansion. In order to meet the present acute shortage of technical teachers, the Government of India initiated in 1959 a programme of training of first class Engineering graduates in the selected centres in the country. Due to rapid expansion at diploma level, it has become necessary to initiate such a programme for training of teachers for diploma institutions also. A scheme for training of teachers for diploma institutions has therefore been formulated with the main object of conditioning diploma holders as well as graduates for the teaching profession. The State Government have decided to implement the above scheme from the academic session 1961 in the Government Polytechnic, Hyderabad. The scheme contemplates training of 60 teacher-trainees (15 Graduate-trainees and 45 Diploma-trainees). The duration of the course will be one and half years in the case of Graduate trainees comprising of 12 months industrial training and 6 months of institutional training. The training programme in

both the above cases will be arranged on a sandwich pattern.

Junior Technical School at Mahboobnagar

(3) At present there are 5 Junior Technical Schools one each at Secunderabad, Warangal, Kakinada, Vijayawada and Tirupati. During the year 1964-65 it is proposed to start one more Junior Techical School at Mahboobnagar attached to the existing Government Polytechnic at that place. This institution will offer a three-year post-middle course in Engineering subjects along with the other academic subjects. Students on completion of this course will either enter industry as apprentices or can seek admission into the polytechnics. The institution will admit 60 students every year.

These institutions are intended to divert boys of age group 14+from academic type of education in secondary schools to one which is specially designed to condition them for different productive occupations of technical nature while continuing their normal general education.

The Central Ministry is now thinking of increasing the facilities in this direction on a larger scale.

Grant-in-aid to Tirupati Music College

(4) T. T. Devastanams, Tirupati, started a College of Music at Tirupati offering degree courses in Music both instrumental and vocal. Government agreed to give maintenance grant for this institution. Provision has been made in the plan for 1964-65 for this purpose.

16. The additional physical targets anticipated for 1964-55 and the total physical targets at the end of the year 1964-65 are as follows :

	Additional intake in 1964-65	*Total seats available at the end of* 1964-65.
Engineering Colleges	290	1,855
Polytechnics	—	2,670
Junior Technical Schools	60	360
Girls Polytechnics	—	320
Mining Institutes	—	80

Public Libraries

During the year 1963-64, stress was laid on provision of improved reading facilities and on the technical aspect of administration of libraries such as classification and cataloguing of books preparation of Bibliographies, Inter-Library Loan, etc , besides conduct of cultural and social education activities. The printing of the Annotated Bibliography of Children's Books in Telugu has been completed and is expected to be released shortly. Steps have been taken to cater to the needs of Telugu and Sanskrit Scholars in the State Central Library, Hyderabad and some other important libraries. With a view to attracting the right type of personnel to the profession, the question of revising the scales of pay of Librarians and framing a set of uniform service rules for the employees of all the Local Library Authorities has been taken up on hand. A committee has been constituted for the preparation of Lists of Standared Works and it is proposed that standard books including publications of the various cultural organisations should be purchased in bulk by the department and distributed free of cost to all the Public Libraries as a part of

the Government subsidy in kind. A Central Fund is proposed to be created for this purpose during the Fourth Plan period. A committee is proposed to be constituted to examine the financial position of the Local Library Authorities in the State and to suggest ways and means for improving their resources. A draft Grant-in-Aid Code has also been prepared and a committee cosisting of officials and non-officials is being constituted to examine in detail its provisions. On the publication of the Grant-in-Aid Code it is proposed to rationalise the scales of grants paid to the aided libraries in the State.

With a view to improving the tone and efficiency of Libraries, stress is laid on routine annual and surprise inspections of Government Libraries, District Central Libraries, Branch Libraries and offices of Local Library Authorities and the follow-up of the same. Further the accounts of the Local Library Authorities are audited and their book stocks, furniture etc., are physically verified departmentally, besides the local audit conducted by the Examiner of Local Fund Accounts. It is proposed to strengthen the audit staff to intensify the audit work.

The total amount of cess collected by the Local Library Authorities in the State during the year 1962—1963 was Rs. 10,99,023. A sum of Rs. 1,90,500 was distributed to the Local Liarary Authorities in the Telangana area for purchase of equipment, books, etc., during the year under review as special aid. Additional grants were also sanctioned to four local library authorities in Telengana for establishing and maintaining branch libraries and Books Deposit Centres under each of the four Local Library Authorities. The number of Libraries of all types as on 31—12—1963 is 2,070. As a result of the measures taken for the intensification of the Library movement and the

development of reading habits, the number of readers and the number of books borrowed by members are steadily increasing. The inter-library loan system was intensified during the year and more libraries are taking advantage of this system. The book stocks in all the libraries during the year registered an increase by about 2,00,000.

Text Book Press

The Government of Andhra Pradesh decided the establishment of a Press with the unique objective of printing and distributing uniform text-books throughout the State in attractive get up ensuring timely supplies at reasonable cost. The result of the decision is the establishment of the Andhra Pradesh Text Book Press in the year 1958 as a commercial undertaking of the Government of Andhra Pradesh.

2. Thus embarking on the programme suited to the improvement in the quality of elementary education, the Press has proceeded with the printing of books upto Class V. Text Books in Telugu for Class VI have been ordered to be nationalised for use during 1964-65. These books required for all the students are supplied by the Press through private agents appointed for the purpose and also Panchayat Samithis.

3. Government of India were pleased to release Foreign Exchange of Rs. 2.00 lakhs for the import of Mechanical Composing Machines and the Press has received these machines recently. It will be possible to nationalise books in other languages like English, Hindi, Sanskrit and Urdu in due course. The Press has spent an amount of Rs. 23.00 lakhs towards capital and Rs. 44.58 lakhs towards Revenue expenditure till the end of March,

1963. It has received an amount of Rs. 45.94 lakhs by the end of March, 1963. During the year 1963-64, the sales have progressed well and the receipts are expected to reach Rs. 30.00 lakhs.

During the period in question, the Press has received 212.8 tons of paper from Austraila and 847.6 tons of paper from Sweden as gift. Books to be printed with this paper will be distributed free. The Government of India have alloted again a quantity of 30 tons of Australian paper and 970 tons of Swedish paper received as gift from these countries and this is expected to be received during the course of the years, 1963-64 and 1964-65.

The Sri Venkateswara University has been requested to organise a Workshop to evolve the form of language (classical and colloquial) for text books in Telugu to be published by Government.

State Archives.

The functions of this office include not only the work relating to ancient manuscripts but also supervision, reception, preservation, filing and supply of records of all the Secretariat Departments, and some Heads of Departments on requisitions. It is also concerned with the publication of reference media, guides and extracts of records and other forms of assistance for research.

A portion of the basement and a portion of the ground floor of the newly constructed three-storeyed annexe of the Secretariat buildings were allotted to the State Archives in 1963-64 for housing the Interim Repository under the control of the State Archives. It is intended to take over the large volume of records relating to the Secretariat Departments of the earstwhile Hyderabad Government and the records of the Central Record Branch as are mature

for retirement to the State Archives. A skeleton staff of the State Archives is now deputed to work in the new building and is attending to the work of the Interim Repository. It is proposed to appoint separate staff for the interim Repository in 1964-65.

Compilation of History of Freedom Movement in India.

The Government have constituted a State Committee and an Executive Committee for the Complication of History of freedom Struggle in Andhra Pradesh.

The first volume of the Histary of Freedom Struggle in Anddra Pradesh is under print. The second volume is being re-edited by Prof. M. Venkatarangayya. The third volume is under circulation among the members of the Executive Committee for their final approval after which it will be sent to the press. The collection of material for the fourth volume has been completed at the Madras Record Office and some more material remains to be collected from the records transferred to the State Archives, Andhra Pradesh from Madras Record Office. It is expected that the editing of the fourth volume would be taken up in 1964-65.

The History of Freedom Struggle in Hyderabad, Volume IV is in the Press.

The supplementary volume covers the period August, 1947 to September, 1948 of the History of Freedom Struggle in Hyderabad will be completed by the end of February, 1964 after which it will be sent to the members of the Executive for their approval before being sent to to the Press.

The work of 'Who is Who' in Freedom Struggle in Andhra Pradesh is also in progress and is likely to continue for another year. The staff of the office of the Convener,

History of Freedom Struggle in Andhra Pradesh and that of the 'Who is Who' is proposed to be continued in 1964-65.

During the Third Five-Year Plan an amount of Rs. 15.00 lakhs has been alloted for the construction of a new building for preserving the valuable records in the custody of the State Archives.

The plans and estimates for the new building were finalised in 1962-63 and the foundation-stone was laid at the site in the Osmania University Campus by Prof. Humayun Kabir, Union Minister for Scientific Research and Cultural Affairs on 13-9-1962. The construction work of the buildings is in good progress. As a part of the publication programme a Hand Book on the records of the State Archives was compiled and is expected to be published in 1964-65.

Archaeology

1. *Excavations* : The third field season of excavations at Yeleswaram in Nalgonda District was started in October, 1963 with the grant-in-aid given by the Government of India to the tune of Rs. 67,700 and they will be terminated by the end of current financial year. During the course of last two field seasons of excavations interesting array of important antiquities comprising Roman Sprinklers, Roman gold coins, Double megalithic cist and pot sherds of black and red polished ware, etc., have been unearthed; they throw light on civilisation existing right from 3rd- 2nd Century B. C. upto the modern period. It is expected that many more important antiquities will come to light during the present field season of excavations. At present the excavations are concentrated at the temple complex. The Government of India have been

requested to sanction Rs. 30,000 for 1964-65 so that the excavations which are now in progress may be continued upto the end of June, 1964 without interruption.

In addition to the above the Department has taken up excavation of the pre-historic burials coming under the submergence of the Pochampad Project in Nizamabad District from December, 1963 with the sanctioned amount of Rs. 5,000 by the Government Public Works (Projects) Department and they will be continued upto the end of March, 1964 with the additional amount of Rs. 4,000 provided in the Budget Estimates for 1963-64 under excavations.

It has been proposed to conduct excavation at the Buddhist site Panigiri in Nalgonda District during 1964-65 and the Government of India have been requested to sanction Rs. 30,000 as grant-in-aid for this purpose.

2. *Conservations* : The following conservation works have been taken up during 1963-64 :

1. Royal ancient Mosque at Rajahmundry in East Godavari District.
2. Temple at Dichipalli in Nizamabad District.
3. Tughlaq Mosque at Bodhan in Nizamabad District.
4. Rama's Temple at Peddatumbalam in Kurnool District.
5. Sehrebatil Kaman at Hyderabad.

The Archaeological Sites and Remains Act has been extended to Andhra area also.

3. *Publications* : The publications undertaken by the Archaeological Department are :—

Programme for 1963—64 :

1. Buddhist Remains in Salihundam.
2. Early Chalukyan Temples.
3. Eastern Chalukyan Temples.
4. A Medieval History of Deccan.
5. An early sculpture of Narasimha.

Programme for 1964-65 :

1. Medieval Inscriptions.
2. Catalogue of Estampages.
3. Kakatiya Sculptures.
4. Copper Plate Epigraphs–Volume II
5. Architecture of Early Hindu Temples.
6. Andhra Sculptures.
7. History of Deccan (Medieval period).
8. Eastern Ganga Temples.
9. Kakatiya Temples.
10. Some Rare Inscriptions.

A scheme on Epigraphy is being taken up during 1964–65.

Government Musuem, Hyderabad

The work on construction of contemporory Art Pavilion has been taken up at a cost of Rs. 1.75 lakhs and it is likely to be completed by the end of 1964–65.

Publications : The following programme of publications has been taken up during 1963–64 :

1. Catalogue on Bahmani coins by Sri Abdul Wali Khan.

2. Catalogue on Kshatrappa coins by Dr. H. V. Trivedi.
3. Catalogue on Sculptures in the State Museum by Sri Mohd. Abdul Waheed Khan.
4. Guide to State Museum, Hyderabad, by Abdul Waheed Khan.

Programme during 1964–65 :

1. Roman coins.
2. Catalogue of Bronzes.
3. Yadava and Medieval coins.
4. Monograph on Deccan Paintings (in collaboration with the Salarjung Museum).
5. Monograph on Arabic and Persian and Urdu Manuscripts.

National Cadet Corps

The National Cadet Corps training has been made compulsory for the collage boys during the year 1963. The revised estimates for the year 1963–64 to meet the expenditure on N. C. C. is Rs. 50.83 lakhs. The training is voluntry for girls and for students in the high schools. A large number of school students (approximately 2,00,000) are in the Auxiliary Cadet, Corps. Steps have been taken to raise two Girls' Battalions for the collage girls and increase the Junior Division Troops by 300 troops during the year 1964–65. The Auxiliary Cadet Corps continues to maintain its present level.

The National Cadet Corps is the largest youth movement in the country; its chief aim is to develop character, comradeship, ideals of service and capacity for leadership. All those who have taken the N. C. C. seriously, have been benefited in many ways, much more than non–participants in the N. C. C.

Government is taking every possible measure to improve the standards in the National Cadet Corps. Their aim is to improve the quality of the training and not only the quantum. The Government of India for their part has approved a much bigger establishment to conduct and supervise the training in the N. C. C. There is now an Air Force Officer of the rank of an Air Commodore, equivalent to Brigadier in the Army as the Director of N. C. C. in this State. Orders have been issued giving him the powers of the Head of the Department in the State Government. There are eight N. C. C. Station Headquarters under the Director and each one of them has about seven N. C. C. Units under them. Government of India, it is believed, is further streamlining the N. C. C. organisation this year with a view to simplifying training and administration thereby improving its efficiency. In future there will be only N. C. C. Infantry Units and Technical Units and the word 'Rifle' may be eliminated. The N. C. C. in every technical college will have a technical bias so that it would be more helpful to the technical students in the long runc The Air Wing, Naval Wing, Armour and Artillery Unit. will be considered open units and students with scientifis technical bias will be enrolled for training in these specilist wings.

Our Government propose to improve the N. C. C. at the school stage also. By the end of the Fourth Five-Year Plan it is hoped that at least twenty percent of the school student-body would be in the N. C. C. Junior Division. In the year 1964-65 itself it is proposed to raise 300 Junior Division Troops in this State. The bulk of the expenditure on the N. C.C. is for conducting camps and fifty per cen of it is met from the Government of India. The expenditure on officers and instructional staff, clothing,

ammunition, vehicles and equipment is entirely borne by the Central Government.

The N. C. C. Compulsory Scheme was officially launched on 14th August, 1963 by the Chief Minister in our State. The training has been going on ever since, Various shortages which confronted the N. C. C. organisation have been gradually eliminated or reduced on accouut of the drive and foresight of the Directorate-General. N. C. C., Ministry of Defence, Government of India and the State Director of N. C. C. About 40 camps were held during the year 1963 — 1964. The attendance at camps has been rather poor. It is less than fifty per cent. In order to attract more cadets take keen interest in the N. C. C. training and also give some nourishment to the Cadets, refreshment at the rate of 19 nP. per cadet for two hours of parade are being provided with effect from October, 1963. With the introduction of refreshments the attendance has improved. The Universities propose mentioning the achievements of the students in the N. C. C in University diplomas and degrees. Government, is also considering giving weightage to the merited cadets of the N. C. S. in the matter of selection for various appointments. All this is being done with a view to improve the standards of the youth of the country, their personality and capabilities. The results would benefit the individual, the State and the Nation in the ultimate analysis.

This year one of our girls cadets won the best girl cadet trophy at the N. C. C. Rally held in Delhi on 27th January, 1964. Seventeen State took part in this Rally after the Republic Day Prade March Past. Our State also came first in line-dressing. We were second in two of

three competitions. We were runners-up for the much coveted banner. We have been runners-up for this banner at least five times and we won the banner on two occations so far. I hope our cadets will do still better during the year 1964-65.

The compulsory aspect has brought about two different employment opportunities. The erstwhile past-time N. C. C. officers who are basically teachers are being employed on whole-time basis in lieu of regular officers who are in short supply. About 60 such officers have been employed in our State. More than 20 of them are serving in the N. C. C. Organisation outside the State. Efficient and capable cadets who have finished their University studies or are about to finish the same have been given an opportunity to serve as Cadet Instructors on salary or part-time allowance basis in the N. C. C. They have replaced the permanent J. C. O. and N. C. C. Instructors of the regular army to some extent.

The N. C. C. is running special coaching camps to assist eligible young men who wish to apply for Commission in the Defence Forces. More than 500 cadets are taking advantage of this scheme.

Conclusion.

Our young men whether in agriculture, industry, business or commercial activities work to produce more wealth for the Nation. The fundamental requirement for producing more wealth devolves on the quality of man himself. It is important and inevitable, therefore, that the man should be trained as well as can be. The purpose of education is to achieve this end. It is needless to say that Education, particularly technical education is essential to build up skilled man-power and a crops of trained

technicians required for all our developmental activities. The realisation of the need for improving human resources and quality of human material engaged in all walks of life, economic, social or aesthetic is growing in our country as in others. Education has to play a vital role in the development of Humanist ideals and achievement of our National objectives. I feel quite confident that I can count upon the full support of my colleagues in the Government and this Honourable House in meausers that are necessary towards this end.

అనుబంధం

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభలో నెం. XVII డిమాండు (విద్యను ప్రతిపాదిస్తూ విద్యామంత్రి చేసిన ప్రసంగం.

సభాపతి మహాశయా.

విద్యాశాఖ పద్దు క్రింద 1964–65 సంవత్సరానికి బడ్జెటు డిమాండును ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

విద్యాశాఖ (సాంకేతిక విద్యాశాఖ, గ్రంధాలయ శాఖలు కలుపుకొని) బడ్జెటు క్రింద 1964-65 సంవత్సరానికి చేసిన మొత్తం కేటాయింపు రూపాయలు 26,56,59,000 లు. 1964–65 బడ్జెటులో చేసిన ఈ కేటాయింపులో రు. 18,70,15,700లు మొత్తం విద్యాశాఖ డైరెక్టరు నియంత్రణ క్రింద వున్న సంస్థలకు సంబంధించి ప్రణాళికేతర వ్యయం క్రింద ప్రత్యేకించబడింది. 1963–64 సంవత్సరములో ఈ సంస్థలకు రు. 17,03,23,500లు మాత్రమే కేటాయించబడింది. అయినా పై మొత్తం కొన్ని మార్పులకు లోనయివుంటుంది.

ఇక ప్రణాళిక క్రింద చేసిన కేటాయింపులకు సంబంధించి మూడవ ప్రణాళికా కాలంలో ఏటా జరిగిన అభివృద్ధి కార్యకలాపాలు, వాటినిమిత్తం ప్రతి సంవత్సరం చేసిన కేటాయింపుల వివరాలు ఈ క్రింద ఇవ్వబడినాయి.

సవరించిన మూడవ ప్రణాళికలో సాధారణ విద్యకోసం చేసిన కేటాయింపు రు. 1513·25 లక్షలు. ఆ కేటాయింపు వివరాలు క్రింద తెలుపబడినాయి :

		(రూ. లక్షలలో)
ప్రాథమిక విద్య	...	795.43
సెకండరీ విద్య	...	430·06
విశ్వవిద్యాలయ విద్య	...	170·09
ఇతర విద్యా పథకాలు		117·67
		1513.25

పై కేటాయింపునుండి 1961–62, 1962–63 సంవత్సరాలలో వాస్తవంగా ఖర్చు పెట్టిన మొత్తం వరుసగా రు. 209 73 లక్షలు, రు. 248·25 లక్షలు. 1963–64 సంవత్సరానికి అంచనా వేసిన ఖర్చు రు. 337·22 లక్షలు. 1961–64 సంవత్స

రాలలో పెట్టిన ఖర్చు మొత్తం రు. 795.20 లక్షలవుతుంది. 1964–65 సంవత్సరానికి కేటాయించిన ప్రణాళికా వినియోగం ఈ క్రింద విధంగా ఉన్నది :

		(రూ. లక్షలలో)
ప్రాథమిక విద్య	...	224.90
సెకండరీ విద్య	...	136·58
విశ్వవిద్యాలయ విద్య	...	41·58
ఇతర విద్యాలయ పథకాలు		27·78
	మొత్తము రు.	430·83

తెలంగాణా ప్రాంతంలోని జిల్లా పరిషత్తుల సెకండరీ పాఠశాలలకు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రాంతీయ సంఘం తెలంగాణా మిగులనిధులలోనుండి భవనాల నిర్మాణానికి గాను చెల్లించే గ్రాంట్లుగా చెల్లించడానికి ప్రతిపాదింపబడిన రు. 45·00 లక్షల మొత్తంకూడ పై కేటాయింపులో చేరివుంది. మొత్తం రు. 1513·25 లక్షలలోను రు. 1226 03 లక్షల మొత్తం 1964–65 అంతానికి ఖర్చవుతుంది. మూడవ ప్రణాళిక ఆఖరు సంవత్సరంలో ఖర్చుపెట్టడానికి రు. 287·22 లక్షలు మాత్రం మిగులుతుంది ఇదివరకే తలపెట్టిన కార్యక్రమ అవసరాలకు ఇది ఏమాత్రం సరిపడగా లేదు. కాబట్టి ప్రణాళిక ఆఖరు సంవత్సరలో వినియోగాన్ని మొత్తం రాష్ట్ర ప్రణాళికా వినియోగంలో సర్దుబాట్లు చేయడంద్వారా ఏర్పాటు చేయాల్సి వుంటుంది.

మూడవ ప్రణాళికాకాలంలో, ప్రత్యేకించి 1963–64, 1964–65 సంవత్సరాలకు సంబంధించి, ఈ క్రింది అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేపట్టబడినాయి.

ప్రీ–ప్రైమరీవిద్య

ప్రీ-ప్రైమరీ పాఠశాలలను, తరగతులను ప్రారంభించే నిమిత్తం మూడవ ప్రణాళికా కాలంలో 200 మంది ఉపాధ్యాయులను నియమించడానికి కార్యక్రమం రూపొందించబడింది. మూడవ ప్రణాళిక యొక్క మొదటి సంవత్సరంలో 38 మంది ఉపాధ్యాయులు నియమించబడినారు. దీని తరువాత, ఇందుకై చేసిన కేటాయింపును విద్యుచ్ఛక్తి, నీటి పారుదల ప్రాజెక్టులకు మళ్ళించవలసి వచ్చినందువల్ల ఈ కార్యక్రమంక్రింద ఉపాధ్యాయులను నియమించడం సాధ్యపడలేదు.

ప్రాథమికవిద్య

(ఎ) ప్రాథమికవిద్య :—మూడవ ప్రణాళికా కాలంలో ఈ రంగంలో ప్రారంభించిన ప్రధాన పథకం ఏమిటంటే 6–11 వయోవర్గంలోని పిల్లలకు నిర్బంధ ప్రాథమిక విద్యను ప్రవేశపెట్టడం. మూడవ ప్రణాళికా కాలం ఆఖరయే సరికి 1 నుండి 5 తరగతుల్లో చదువుకొంటున్న 6–11 వయోవర్గంలోని పిల్లల శాతం నూటికి 82.4 వంతులకు పెరిగేటట్లు చేయడంకోసం మూడవ ప్రణాళికా కాలంలో అదనంగా 16 లక్షలమంది పిల్లలను ప్రాథమిక పాఠశాలల్లో చేర్చుకోడానికి ఉద్దేశించబడింది. ఇందు నిమిత్తం ప్రాథమిక పాఠశాలల్లో అదనంగా 28,000 మంది ఉపాధ్యాయులను నియమించడానికి ప్రతిపాదింపబడింది.

ఇంతకుముందే చెప్పినట్లు, విద్యాశాఖకు మొదట చేసిన కేటాయింపులను విద్యుచ్ఛక్తి, నీటిపారుదల ప్రాజక్టులకు మళ్ళించ వలసి వచ్చినందువల్ల మొదట అనుకొన్నట్లుగా ఉపాధ్యాయులను నియమించడం వీలుకాలేదు. ఇంతవరకు ప్రాథమిక పాఠశాలల్లో అదనంగా 9,300 మంది ఉపాధ్యాయులను మాత్రం నియమించడానికి వీలయింది. ఈ ఉపాధ్యాయులు ఈ క్రిందచూపిన విధంగా ప్రణాళికయొక్క మొదటి మూడు సంవత్సరాలలో నియమించబడినారు :

1961–62	...	3,300
1962–63	...	3,500
1963–64	..	2,500

ప్రాథమిక పాఠశాలల్లో అదనంగా ఉపాధ్యాయులను నియమించే నిమిత్తం 1964–65 బడ్జెటులో కేటాయింపేమీ చేయబడలేదు. అయితే ఏ విద్యార్థిగాని పాఠశాలలో చేర్చుకోకపోవడమంటూ ఉండదు. విద్యార్థులు ఉపాధ్యాయులమధ్య ఉండవలసిననిష్పత్తిలో కొంత పెరుగుదల ఏర్పడినప్పటికీ ఇప్పుడున్న పాఠశాలల్లో చేరగోరే విద్యార్థులందరూ చేర్చుకోబడతారు. అయితే ఈ సంవత్సర కాలంలో అదనంగా కొన్ని నిధులను కేటాయించి అదనంగా చేర్చుకోబడే విద్యార్థుల అవసరాలకు తగ్గట్టు మరికొంతమంది ఉపాధ్యాయులను నియమించడం సాధ్యంకావచ్చు.

మొదట రూపొందించిన కార్యక్రమం ప్రకారం అదనంగా 16 లక్షలమంది పిల్లలను చేర్చుకోవాలని ఉద్దేశింపబడింది. కాగా మొదటి మూడుసంవత్సరాల కాలంలోను అదనంగా 5·64 లక్షలమంది పిల్లలు ఈ క్రింద చూపిన విధంగా పాఠశాలల్లో చేర్చుకోబడినారు :

1961–62	...	4·25 లక్షలు
1962–63	...	0·89
1963–64	...	0·50 ,,

పిల్లలను పాఠశాలల్లో చేర్చే ఉద్యమానికి విద్యాశాఖ పూనుకోవడమే 1961–62లో ఎక్కువ సంఖ్యలో విద్యార్థులు పాఠశాలల్లో చేరడానికి కారణం. విద్యా ప్రణాళిక క్రింద కేటాయింపు తక్కువ చేయబడినందువల్ల విద్యార్థులు ఉపాధ్యాయుల మధ్య ఉండవలసిన నిష్పత్తిని కాపాడే నిమిత్తం తరువాతి సంవత్సరాల్లో ఈ కార్యక్రమాన్ని తగ్గించవలసి వచ్చింది.

రాబోయే సంవత్సరాల్లో అదనంగా ఉపాధ్యాయులను నియమించేటందుకు కేటాయింపేమీ ఉండదు గనుక 1965–66లో చేర్చుకోబడే విద్యార్థుల సంఖ్య చెప్పుకోతగ్గంతగా వుండదని అంచనా వేయబడింది.

మూడవ ప్రణాళిక ఆఖరుకు ఈ విషయంలో వాస్తవంగా సాధించే ఫలితం 6–11 వయోవర్గానికి సంబంధించి 70 శాతం ఉంటుందని అంచనా వేయబడింది. 82 శాతం బాలురు, 58 శాతం బాలికలు చేర్చుకోబడతారు. ప్రణాళికయొక్క తరువాతి రెండు సంవత్సరాలకాలంలో కొన్ని అదనపు చర్యలను తీసికోవడంద్వారా ఈ శాతాన్ని హెచ్చుచేసేటందుకు మార్గాలన్వేషించబడుతున్నాయి.

6–11 వయోవర్గంలోని పిల్లల ప్రయోజనం నిమిత్తం మూడవ ప్రణాళికా కాలంలో చేపట్టిన ఇతర ప్రధాన పథకం ఏమిటంటే ప్రాథమిక పాఠశాలల్లో చదువుకొంటున్న పిల్లలకు మధ్యాహ్న భోజనాల కార్యక్రమాన్ని ఏర్పాటు చేయడం. ఈ కార్యక్రమం 1962–63లో భారీఎత్తున ప్రారంభించబడింది. "కేర్" సంస్థవారి సహాయంతో రెండులక్షలమంది పిల్లలను. "యూనిసెఫ్" సంస్థవారి సహాయంతో 1·52 లక్షలమంది పిల్లలను ఈ కార్యక్రమం క్రిందకు తీసుకురావడం జరిగింది. అయితే "యూనిసెఫ్" కార్యక్రమంక్రిందకు వచ్చిన పిల్లలకు పాలు మాత్రం ఇవ్వబడినాయి. కాగా "కేర్" సంస్థ కార్యక్రమంవచ్చిన పిల్లలకు పాలతోబాటు మొక్కజొన్న నూకలతోచేసిన ఉప్మాకూడ ఇవ్వబడింది. 1963–64లో 9 52 లక్షలమంది పిల్లలకు ఈ కార్యక్రమం వర్తింపజేయబడింది. ఈ 9 52 లక్షలమంది పిల్లలలో 8 లక్షలమందికి మధ్యాహ్న భోజనాలు, 1 52 లక్షలమందికి పాలు మాత్రం ఇవ్వబడినాయి. ఈ సంవత్సరం ఈ మొత్తం కార్యక్రమ మంతా ' కేర్" సంస్థవారి సహాయంతో మాత్రమే అమలుపరచబడింది. ఈసంవత్సరపు కార్యక్రమంలో "యూనిసెఫ్" సంస్థ పాల్గొనలేదు. వచ్చేసంవత్సరంకూడ "కేర్" సంస్థసహాయంతో ఈ పథకాన్ని 9·52 లక్షల మంది పిల్లలకు మాత్రమే పరిమితం చేయాలని తలపెట్టబడింది.

(బి) మాధ్యమికవిద్య :—రెండవ ప్రణాళిక కాలం ఆఖరుకు VI–VIII తరగతులల్లో చదువుకొంటున్న పిల్లలసంఖ్య 4.08 లక్షలు. అంటే 11–14 వయోవర్గంలోని పిల్లలలో 17·9 శాతం చదువుకొంటున్నారన్నమాట. మూడవ ప్రణా

ళిక ఆఖరయ్యేసరికి VI–VIII తరగతుల్లో 6·66 లక్షల విద్యార్థులను చేర్చుకొని VI–VIII తరగతుల్లో చదువుకొంటున్న 11–14 వయోవర్గంలోని పిల్లల శాతాన్ని మూడవ ప్రణాళిక ఆఖరుకు 23·7 శాతానికి పెంచడానికి ప్రతిపాదించబడింది. మూడవ ప్రణాళికా కాలంలో కొత్తగా 575 మాధ్యమిక పాఠశాలలను ప్రారంభించడానికి ప్రతిపాదింపబడింది. మూడవ ప్రణాళికా కాలంలో స్థాపించ తలపెట్టిన 575 మాధ్యమిక పాఠశాలల్లో 566 మాధ్యమిక పాఠశాలలు మూడవ ప్రణాళిక యొక్క మొదటి రెండు సంవత్సరాల కాలంలోనే, అంటే 1961–62, 1962–63 సంవత్సరాల కాలంలో ప్రారంభించబడినాయి. 1963–64 సంవత్సరంలో ప్రారంభించిన క్రొత్తసంస్థలకు సహాయం చేసేటందుకు కేటాయింపు చేయడానికి సాధ్యపడలేదు. అయినా సహాయ ప్రసక్తి లేకుండా పాఠశాలలను ప్రారంభించడానికి స్థానికసంస్థలు, ప్రయివేటు మేనేజిమెంట్లు అనుమతించబడినాయి. కొత్తగా 49 పాఠశాలలు ఈ సంవత్సరం ప్రారంభించ బడినాయి. ప్రణాళికా కాలంయొక్క మొదటి మూడు సంవత్సరాలలో VI–VIII తరగతులలో అదనంగా విద్యార్థులను చేర్చుకోడానికి పెట్టుకొన్న లక్ష్యాలు, వాస్తవంగా చేర్చుకోబడిన విద్యార్థుల సంఖ్య ఈ క్రింద ఇవ్వబడినాయి :

సంవత్సరం	లక్ష్యాలు	వాస్తవంగా చేర్చుకోబడిన విద్యార్థుల సంఖ్య
1961–62	0.44 లక్ష	0.58 లక్ష
1962–63	0·46 లక్ష	0·44 లక్ష
1963–64	0·53 లక్ష	0·53 లక్ష(అంచనా)

1964–65 సంవత్సరంలో VI–VIII తరగతులలో అదనంగా 0·53 లక్షల మంది విద్యార్థులను చేర్చుకోవడం లక్ష్యంగా పెట్టుకోబడింది

ఇంతకు ముందు ఆంధ్రప్రాంతములో VIIIవ తరగతి వరకు ఉచితంగా విద్యగరపబడేది. కొన్ని ప్రత్యేక పాఠశాలలు మినహా తెలంగాణా ప్రాంతలోకూడ అన్నిప్రభుత్వ పాఠశాలల్లోను VIIIవ తరగతి వరకు ఉచితంగా విద్యగరపబడేది.

1963–64 సంవత్సరంలో ఉచిత విద్యాబోధక సౌకర్యం ఎయిడెడ్ పాఠశాలల్లో చదువుకొంటున్న బాలికలకుకూడ VIIIవ తరగతి వరకు వర్తింపచేయబడింది.

1964–65లో ఉచిత విద్యాబోధన సౌకర్యం బాలికలకు ఉన్నత పాఠశాల, హైయ్యర్ సెకండరీ స్థాయిల వరకు వర్తింపచేయబడుతున్న సంగతి మాన్య శ్రీ ఆర్థిక మంత్రిగారి బడ్జెటుప్రసంగం మూలంగా గౌరవ సభ్యులకు తెలుసు.

సెకండరీ విద్య

సెకండరీ దశలో విద్యార్థులసంఖ్యకంటె విద్యా స్థాయిని పెంచే చర్యలను తీసికొనడానికి ఉపయోగించే నిమిత్తం మూడవ ప్రణాళికా కేటాయింపు ఉద్దేశించబడింది. ఉన్నత పాఠశాలా తరగతులలో అదనంగా 50,000 మంది విద్యార్థులను చేర్చుకొనడానికి మూడవ ప్రణాళికలో కేటాయింపు చేయబడింది. మూడవ ప్రణాళికయొక్క ఐదు సంవత్సరాల కాలంలోను ఏటా 10,000 మంది విద్యార్థులను అదనంగా చేర్చుకోవాలని తలపెట్టబడింది. ఈ లక్ష్యసాధనకోసం క్రొత్తగా 400 ఉన్నత పాఠశాలలు ప్రారంభించడానికి ప్రతిపాదించబడింది. అయితే అధిక సంఖ్యలో పాఠశాలలు ప్రారంభించ బడాలన్న డిమాండు దృష్ట్యా మూడవ ప్రణాళికయొక్క మొదటి రెండు సంవత్సరాల కాలంలో క్రొత్తగా 427 ఉన్నత పాఠశాలలను ప్రారంభించేందుకు అనుమతించాల్సి వచ్చినది. నిధులు తగినంతగా లేని కారణంవల్ల గ్రాంటు–ఇన్–ఎయిడ్ ప్రాతిపదికపై 1963–64లో క్రొత్త పాఠశాలలు ప్రారంభించడానికి అనుమతించడం జరగలేదు. అయినా ప్రభుత్వ సహాయమేది లేకుండానే స్థానిక సంస్థలు, ప్రయివేటు మేనేజిమెంట్లు క్రొత్తగా 92 ఉన్నత పాఠశాలలను ప్రారంభించాయి. మూడవ ప్రణాళికయొక్క మొదటి రెండు సంవత్సరాలకాలంలో ఉన్నత పాఠశాలా తరగతులలో వాస్తవంగా చేర్చుకోబడిన విద్యార్థులసంఖ్య, మూడవసంవత్సరం చేర్చుకోబడినట్లు అంచనా వేసిన విద్యార్థులసంఖ్య ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి :

1961–62	...	21,633
1962–63	...	24,973
1963–64	...	10,000 (అంచనా)

లక్ష్యాలను మించి ఫలితాలు సాధించబడినాయన్న సంగతిని ఇక్కడ మీరు గమనించాలి. 1963–64లో అదనంగా విద్యార్థులను చేర్చుకోవాలని పెట్టుకొన్న లక్ష్యాన్నికూడ సాధించడం జరుగుతుంది.

క్రొత్త పాఠశాలలను ప్రారంభించడానికి గాని, 1963–64 సంవత్సరంలో ప్రారంభించిన పాఠశాలలకు సహాయం చేసేందుకుగాని 1964–65 బడ్జెట్ అంచనాలలో కేటాయింపు చేయబడలేదు.

440 ఉన్నత పాఠశాలలను హైయ్యరు సెకండరీ పద్ధతి పాఠశాలలుగా స్థాయి పెంచేటందుకు కార్యక్రమం రూపొందించబడింది. మొదటి రెండు సంవత్సరాలలో 93 ఉన్నత పాఠశాలలు హైయ్యరు సెకండరీ పాఠశాలలుగా మార్చబడినాయి.

ప్రణాళికా వినియోగాన్ని తగ్గింపు చేసిన కారణంగా ఉన్నత పాఠశాలలను హైయ్యరు సెకండరీ పాఠశాలలుగా స్థాయి పెంచడానికి సంబంధించిన పథకం 1963–64 నుండి ఆపి ఉంచబడింది.

తెలంగాణా ప్రాంతంలోని పాఠశాలల్లో ఆంధ్రా విద్యానియమముల ననుసరించి సిబ్బంది లేదు. అందువల్ల తెలంగాణాలో విద్యార్థి–ఉపాధ్యాయ నిష్పత్తిని అభివృద్ధి చేసి తెలంగాణా ప్రాంతంలోని పాఠశాలల్లో అదనంగా సిబ్బందిని నియమించడం కోసం దశలవారీ కార్యక్రమ మొకటి అమలు పరచబడనున్నది. ఇందునిమిత్తం ఇటీవలే 207 స్కూలు అసిస్టెంటు పదవులు 1,165 స్పెషలిస్టు టీచర్లు, గుమాస్తాలు జవానుల పదవులు మంజూరు చేయబడినాయి. ఈ పదవుల కొనసాగింపు నిమిత్తం అవసరమైన కేటాయింపు 1964-65 సంవత్సరపు బడ్జెటు అంచనాలలో చేయబడింది. 1964–65, 1965–66 సంవత్సరాలలో అదనపు సిబ్బందిని నియమించడానికి ప్రయత్నాలు చేయబడుతాయి.

ప్రభుత్వంవారు 10,000 మెరిట్ స్కాలరు షిప్పులను ప్రారంభించారు. ఈ స్కాలరుషిప్పులు తలిదండ్రుల ఆదాయం సంవత్సరానికి రు. 1,500 లకు మించని విద్యార్థులు పొందవచ్చును. ఈ పథకం క్రింద రాష్ట్రంలో ఉన్న ఉన్నత, హైయ్యరు సెకండరీ పాఠశాలల్లోని IX, X, XI, XII, తరగతుల్లో చదువుకొంటున్న విద్యార్థులకు స్కాలరు షిప్పులు ఇవ్వబడుతాయి. తరగతికి రెండు చొప్పున ఈ స్కాలరుషిప్పులు పై పాఠశాల లన్నింటిలోను ఇవ్వబడుతాయి. ప్రస్తుతం వెనుక బడిన కులాలకు చెందిన పిల్లలకు మాత్రం లభ్యమవుతున్న ఆర్థికసహాయం ఆర్థికంగా వెనుకబడిన వర్గాలకు చెందిన పిల్లలందరికీ వర్తింప చేయబడుతుంది. కుటుంబ ఆదాయం సంవత్సరానికి రు. 1,500 లకు మించనట్లయితే ఈ ఆర్థిక సహాయం చేయ బడుతుంది.

ఆంధ్ర ప్రాంతానికి వర్తించే ఉదారమైన గ్రాంటు–ఇన్–ఎయిడ్ నియమాలను 1963–64 సంవత్సరము నుండి తెలంగాణా ప్రాంతానికి కూడ వర్తింపజేయటం జరిగింది. ఈ పథకం క్రింద పాఠశాల నిర్వహణ విషయంలో సంభవించే లోటునంతటినీ పూరించడానికి గాను ప్రతిసంస్థకూ గ్రాంటు–ఇన్–ఎయిడ్ చెల్లించ బడుతుంది. విద్యాబోధన రుసుమువల్ల వచ్చే ఆదాయాన్ని మినహాయించుకొని సిబ్బందిజీతాల క్రింద అయ్యే పూర్తిఖర్చును, కంటింజెంటు ఖర్చుక్రింద ఈ జీతాల మొత్తంలో పదో వంతును, మేనేజిమెంట్లకు చెల్లించడం జరుగుతుంది.

రాష్ట్రమంతటా అవలంబించే నిమిత్తం ఉన్నతపాఠశాల, హైయ్యరు సెకండరీ విద్యా పద్ధతులను నిర్ణయించడానికి గాను విద్యావేత్తల సమావేశ మొకటి ఏర్పాటు

చేయబడనున్నది. ఆంధ్ర, తెలంగాణా ప్రాంతాలు రెండింటిలోను సెకండరీ విద్యా బోర్డు పరీక్షలకు బాలికలు ప్రయివేటుగా కూర్చోవడానికి అనుమతించే నిర్ణయంకూడ చేయబడింది.

విశ్వవిద్యాలయవిద్య

కళాశాల విద్యారంగంలో క్రొత్తగా కళాశాలలను ప్రారంభించడాన్ని ప్రోత్సహించ దలచలేదు. ఇప్పుడున్న కళాశాలల్లో సౌకర్యాలను, ప్రత్యేకించి సైన్సుకోర్సుల బోధనకు సంబంధించిన సౌకర్యాలను అధికం చేయడానికి ప్రతిపాదింప బడింది. అయినా 14 ఆర్ట్సు, సైన్సు కళాశాలలు ప్రారంభించ బడినాయి ఇందులో మొదటి రెండు సంవత్సరాల కాలంలో ప్రారంభించ బడిన రెండు కళాశాలలకు ఆర్థిక సహాయం అనుమతించబడింది. నిధులు చాలినంతగా లేనందువల్ల 1963-64లో ప్రారంభించిన కళాశాలలకు సహాయం ఇవ్వడంలేదు. మూడేళ్ళ డిగ్రీకోర్సు కారణంగా కళాశాలల్లో అధిక సంఖ్యలో కోర్సులను, ప్రత్యేకించి సైన్సుకోర్సులను ప్రారంభించాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది. ఇందువల్ల అదనంగా రెకరింగు ఖర్చు భరించవలసి వస్తున్నది. ప్రస్తుతపు గ్రాంట్-ఇన్-ఎయిడ్ నియమాల ననుసరించి కళాశాలలను నిర్వహించడం మేనేజిమెంట్లకు చాలాకష్టంగా ఉన్నది. ఇందువల్ల ఈవిషయాన్ని పరిశీలించి తగిన సిఫారసులు చేసే నిమిత్తం ఒక కమిటీ నియమించ బడింది. ఈ కమిటీ వారి నివేదిక ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉన్నది.

నాలుగవ ప్రణాళికా కాలంలో కొన్ని కళాశాలా కోర్సులకు సంబంధించి తెలుగును విద్యాబోధన భాషగా ప్రవేశ పెట్టేనిమిత్తం ఇదమిత్థమైన కొన్ని చర్యలను రూపొందించేటందుకు 1964 వేసవి కాలంలో ఒక సెమినారు ఏర్పాటు చేయబడనున్నది. రాష్ట్రంలో విద్యా విషయాన్ని గురించి, ప్రత్యేకించి రాష్ట్రంలోని మూడు విశ్వవిద్యాలయాలు అనుసరించుచున్నట్టి పరీక్షల ప్రమాణాలను గురించి పరిశీలించే నిమిత్తం విశ్వవిద్యాలయాల ప్రతినిధులు, విద్యా వేత్తలు, శాసన సభ్యులతో కూడిన ఒక కమిషను ఏర్పాటు చేసేటందుకు వైస్‌ఛాన్సలర్లు ముగ్గురూ సమ్మతించారు.

జాతీయ క్రమశిక్షణ పథకం

జాతీయ క్రమశిక్షణ పథకం కూడ కొన్ని పాఠశాలల్లో ప్రవేశపెట్టబడింది. ఈ పథకం క్రింద భారత ప్రభుత్వంచే జాతీయ క్రమశిక్షణ పథకం ఇన్‌స్ట్రక్టర్లు నియమించబడుతున్నారు.

సంస్కృతవిద్య

సంస్కృత కళాశాలలు, పాఠశాలలు పూర్తి టీచింగు గ్రాంట్లను పొందేనిమిత్తం వీటికి గ్రాంటు-ఇన్-ఎయిడ్ ఇవ్వడానికి సంబంధించిన నియమాలు ఉదారంగా

రూపొందించ బడినాయి. సంస్కృత విద్యారంగాన్ని పరిశీలించి తగిన సిఫారసులు చేసేనిమిత్తం విద్యా వేత్తలు, నిపుణులతో కూడిన కమిటీ నొకదాన్ని ఏర్పాటు చేసే టందుకు ప్రతిపాదింపబడింది.

సాంకేతిక విద్య

పారిశ్రామికీకరణ కార్యక్రమాలు అధికమయినందువల్లను, ప్రస్తుత అత్యవసర పరిస్థితికి తగినట్లు రక్షణావసరాలను తీర్చవలసి ఉన్నందువల్లను ఇటీవలి సంవత్సరాల్లో సాంకేతిక విద్య అత్యంత ప్రాముఖ్యం వహిస్తున్నది. పరిశ్రమలకు, రక్షణకు సంబంధించిన అవసరాలకు అనుగుణంగా సాంకేతిక విద్యను రూపొందించే నిమిత్తం ఆయా సాంకేతిక రంగాలలో ఇచ్చే శిక్షణ తగువిధంగా మార్పు చేయబడుతున్నది. వీటి కోర్సులు, కాలవ్యవధి, బోధనా విషయాలలో ఈమార్పులు చేయబడుతున్నాయి.

ఇంతవరకు సాంకేతిక విద్యాశాఖ మూడుస్థాయిలలో విద్యా బోధన నిర్వహిస్తున్నది. అవేవంటే : (1) డిగ్రీస్థాయి ; (2) డిప్లామాస్థాయి ; (3) క్రాఫ్ట్స్ మన్ స్థాయి. భారత ప్రభుత్వం క్రాఫ్ట్స్‌మన్ శిక్షణ పథకాలను 1-1-1964 నుండి ఎంప్లాయిమెంటు డైరక్టరుకు బదలీ చేసింది. దీని ఫలితంగా సాంకేతిక విద్యాశాఖ వివిధ ఇంజనీరింగు శాఖలకు కావలసిన పర్యవేక్షణ సిబ్బందికి, ఇంజనీర్లకు శిక్షణ ఇవ్వడంలోనే ప్రధానంగా నిమగ్నమవుతుంది. ఇంతేకాకుండా ఈ స్థాయిలలో ప్రమాణాల అభివృద్ధి సమస్యపట్ల తన దృష్టిని కేంద్రీకరించే టందుకు ఈ శాఖకు వీలు చేకూరుతుంది.

మూడవ ప్రణాళికా కాలంలో సాంకేతిక విద్యకు సంబంధించి కేటాయించిన ప్రణాళికా వినియోగం రు. 295 లక్షలు మాత్రమే. రాష్ట్రం యొక్క మొత్తం ప్రణాళికా వినియోగంలో ఇది ఒక శాతం కన్నా తక్కువ. రెండవ ప్రణాళికా కాలంలో ఇదివరకే అమలుపరచబడి మూడవప్రణాళిక కార్యక్రమంక్రింద కొనసాగించ బడిన పథకాల వాస్తవ అవసరాలకే ఈ మొత్తం సరిపడగాలేదు. ఇవిగాక మూడవ ప్రణాళికననుసరించి అమలు పరచిన వివిధ ఇతర పథకాలుకూడ ఉన్నాయి. అయినా ఈపరిమిత మొత్తాలలోనే గరిష్ట పరిమితి మేరకు ఫలితాలను సాధించడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి.

మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కార్యక్రమం క్రింద తలపెట్టిన అన్నిపథకాలు అమలుపరచ బడినాయి. ప్రణాళికా కాలం యొక్క మిగిలిన రెండు సంవత్సరాలలో ఈ పథకాలను కొనసాగించే ఏర్పాట్లు చేయాలి. ఈ శాఖ యిదివరకే రు. 42.24 లక్షలను 1961-62 లోను, రు. 40.98 లక్షలను 1962-63 లోను ఖర్చు పెట్టింది. 1963-64 లో రు. 50.50 లక్షలు ఖర్చు పెడుతూంది. ప్రణాళిక

యొక్క నాలుగవ సంవత్సరంలో అంటే 1964-65 లో రు. 70 లక్షలు ఖర్చు పెట్ట డానికి ప్రతిపాదింప బడింది. దీనితో ప్రణాళిక యొక్క నాలుగవ సంవత్సరం ఆఖ రయ్యే సరికి అయిన ఖర్చు రు. 203·72 లక్షలవుతుంది, 1965-66 సంవత్సరంలో ఖర్చు పెట్టడానికి రు. 91.28 లక్షల మొత్తం మిగిలివుంటుంది.

రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ఆఖరుకు రాష్ట్రంలో ఆరు ఇంజనీరింగు కళాశాలలు హైదరాబాదు, వరంగల్లు, వాల్తేరు, కాకినాడ, తిరుపతి, అనంతపురం పట్టణాలలో పని చేస్తున్నాయి. ఈ కళాశాలలన్నీ కలిపి ఏటా 1075 మంది విద్యార్థులను చేర్చు కొంటున్నాయి. ఇదే కాలంలో డిప్లొమా స్థాయిలో 16 పాలిటెక్నిక్‌లు, 2 మైనింగు ఇనిస్టిట్యూటులు పనిచేస్తున్నాయి. ఏటా 2,390 మంది విద్యార్థులకు వీటిలో ప్రవేశం కల్పించ బడింది.

మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో సాంకేతిక విద్యా కార్యక్రమం క్రింద ఇంత వరకు శిక్షణ సౌకర్యాలులేని రంగాలలో క్రొత్తగా శిక్షణను ప్రారంభించడానికి తల పెట్టబడింది. మనదేశంలోకల్లా మొట్టమొదటి సారిగా మన రాష్ట్రంలో బాలికల పాలిటెక్నిక్ లను ప్రారంభించడం ఈ కార్యక్రమం యొక్క ప్రధాన అంశాల్లో ఒకటి. డిగ్రీ స్థాయిలోనూ పార్టుటైం కోర్సులను ప్రవేశ పెట్టడం ఈ కార్యక్రమం లోని మరొక విశేషం. అట్టి కోర్సులను ప్రవేశ పెట్టవలసిన అవసరం చాలా కాలం నుండి ఉంటున్నప్పటికీ వివిధ కారణాలవల్ల అపని సాధ్యం కాలేదు.

మూడవ ప్రణాళికా కార్యక్రమం యొక్క మొదటి మూడు సంవత్సరాల్లో శ్రీకాకుళంలో ఒక బాలుర పాలిటెక్నిక్‌ను ప్రారంభించడం జరిగింది. దానిలో సాలీనా 120 మంది విద్యార్థులను చేర్చుకోవడానికి అవకాశం ఉంది. మన రాష్ట్రం లోనే కాదు మన దేశంలోనే మొట్టమొదట సారిగా బాలికల పాలిటెక్నిక్ ఒకటి హైదరాబాదులో అఖిలభారత పారిశ్రామిక ప్రదర్శన సంఘంవారి ఆధ్వర్యంలో స్థాపించ బడింది అదే సంవత్సరం ప్రభుత్వంవారు కూడ కాకినాడలో మరొక పాలి టెక్నిక్‌ను ప్రారంభించారు. ఈ సంస్థలు స్త్రీలను సంఘంలో ప్రయోజన కారులు గాను సంపాదనా పరులుగాను చేయుడానికి తగుశిక్షణ ఇచ్చేటందుకు ఉద్దేశించ బడి నాయి. ఇంజనీరింగు రంగాల్లోనూ, వాస్తుశాస్త్రం సివిలు ఇంజనీరింగు, రేడియో ఇంజనీరింగు, సెక్రటేరియల్ లేక కమర్షియల్ ప్రాక్టీసు, ఫార్మసీ, క్యాటరింగు టెక్నా లజీ మున్నగు నటువంటి ఇతర వృత్తి విద్యారంగాల్లోనూ వివిధ కోర్సులు ఈసంస్థల్లో బోధించ బడుతాయి. ఈసంస్థలను ప్రయోగాత్మకంగా ప్రారంభించడం జరిగినపోటికీ ఇవి అంతకంతకు అధికంగా ప్రజాదరణ పొందుతున్నాయి. ఈసంస్థలకోసండిమాండు క్రమేణ పెరుగుతున్నది.

1961-62 లో రెండు జూనియరు టెక్నికలు పాఠశాలలు—ఒకటి విజయ వాడలో, మరొకటి వరంగలులో—స్థాపించి బడినాయి. వాటిలో ప్రతి ఒక్కదాని లోను సాలీనా 60 మంది విద్యార్థులను చేర్చుకోవడానికి వీలుంది. ఈసంస్థల్లో మూడేండ్ల పోస్టు మిడిలు కోర్సులకు ఏర్పాటు ఉంది. వీటిలో 14 ఏండ్లు దాటిన బాలురకు టర్మినలు సాంకేతిక విద్య బోధిస్తారు. ఆ బాలురు ఉన్నత విద్యకోసం పాలిటెక్నికులలో కూడ చేరవచ్చు.

ప్రణాళిక మొదటి మూడు సంవత్సరాల్లో కాకినాడ, అనంత పురంలలోని ఇంజ నీరింగు కళాశాలల్లో డిగ్రీస్థాయిలో ఒకొక్కదానిలో 30 సీట్లు పెంచబడినాయి. ఆంధ్ర విశ్వ విద్యాలయంలోను, ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయంలోను కెమికలు టెక్నాలజి కోర్సులో కూడ 30 సీట్లు పెంచబడినాయి.

ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం హైదరాబాదులో ఇంజనీరింగు కళాశాలల్లో హైడ్రాలిక్సు, కంట్రోలు ఇంజనీరింగులో పట్టభద్రానంతరం కోర్సులుప్రారంభించింది. వీటిలో మొత్తం 30 మంది విద్యార్థులను చేర్చుకోవడానికి ఏర్పాటువుంది. వాల్తేరు లోని ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయం ఇంజనీరింగుకు సంబంధించిన ఐదు ప్రత్యేక విషయాలలో మాష్టర్సు కోర్సు ప్రారంభించింది. వీటిలో మొత్తం 50 మంది విద్యార్థులను చేర్చు కోవ డానికి ఏర్పాటువుంది.

మన ఉత్తర సరిహద్దులపై చైనా జరిపినదాడి మూలంగా ఏర్పడ్డ అత్యవసర పరి స్థితుల దృష్ట్యా అధిక సంఖ్యలో సాంకేతిక సిబ్బందిని తయారు చేయవలసిన అవసరం ఏర్పడింది. ఇందు కోసం 1963-64 సంవత్సరంలో ఈక్రింది చర్యలు తీసుకో బడినాయి.

రాష్ట్రంలోని ఇంజనీరింగు కళాశాల లన్నింటిలోను వేసవి సెలవులను తగ్గించి 4 వ 5 వ సంవత్సరపు తరగతులలో కోర్సులను శీఘ్రతరం చేయడం జరిగింది,

(ఎ) హైదరాబాదులోని ఉస్మానియా ఇంజనీరింగు కళాశాలలో (సివిలులో 30, మెకానికలులో 30, ఎలక్ట్రికలులో 30, టెలి కమ్యూనికేషనులో 10) మొత్తం 100 సీట్లతోను (బి) ఆంధ్ర విశ్వ విద్యాలయంలోని వాల్తేరు ఇంజనీరింగు కళాశాలలో సివిలు ఇంజ నీరింగులో 30 సీట్లతోను. (సి) కాకినాడలోని ప్రభుత్వ ఇంజనీరింగు కళాశాలలో (సివిలు 30, మెకానికలు 30, ఎలక్ట్రికలు 30) మొత్తం 90 సీట్ల తోను సైన్సు గాడ్యుయేట్ల కోసం మూడేండ్ల డిగ్రీ కోర్సులు ప్రారంభించ బడినాయి. ఈ పథకం క్రింద ఫిజిక్సు, లెక్కలు, కెమిస్ట్రీ గ్రూపుతీసుకున్న సైన్సు గ్రాడ్యుయేట్లు మూడేండ్ల డిగ్రీకోర్సులో చేర్చబడుతున్నారు. దీనికి సంబంధించిన పాఠ్యప్రణాళికను విడిగా రూపొందించడం జరిగింది. 1964—65 లో అనంతపురం ఇంజనీరింగు కళా శాలలో కూడ ఇలాంటి కోర్సును ప్రవేశ పెట్టడానికి తలపెట్ట బడింది.

హైదరాబాదులోని ఉస్మానియా ఇంజనీరింగు కళాశాల వారు డిప్లొమా పొందిన వారికోసం పార్టుటైం డిగ్రీకోర్సును ప్రవేశ పెట్టారు. దీనిలో 80 మంది విద్యార్థులను చేర్చుకోవడానికి ఏర్పాటు వుంది. మన రాష్ట్రంలోనే కాక దేశమంతటా కూడ దీని అవసరం చాలా కాలంగా వుంది. డిగ్రీస్థాయిలో ఈపార్టుటైం సౌకర్యాలను మొట్టమొదటిసారిగా కల్పించింది ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయమే. ఈకోర్సు 4-1/2 సంవత్సరాలు చదవవలసి ఉంటుంది. సంబంధించిన ఇంజనీరింగు శాఖలో ఇదివరకే డిప్లొమాలు పొందిఉన్న వారికోసం ఇది ఉద్దేశించబడింది.

అదే విధంగా డిప్లొమా స్థాయిలో 1963–64 సంవత్సరంలో ఈ క్రింది పథకాలు అమలు పర్చబడినాయి.

హైదరాబాదు, విజయవాడ, కాకినాడలలో ఉన్న మూడు ప్రభుత్వ పాలిటెక్నిక్‌లు ప్రతి ఒక్కదానిలోను 40 సీట్లతో (ఎలక్ట్రికలు 20, మెకానికలు 20) ఇంజనీరింగులో పార్టుటైం డిప్లొమా కోర్సులు ప్రారంభించ బడినాయి. ఈ పథకం క్రింద ఏదైనా పరిశ్రమలో లేక సాంకేతిక వృత్తిలో పనిచేస్తున్న వ్యక్తులు ఒక ప్రవేశిక పరీక్షలో వుత్తీర్ణులైన తరువాత ఈ కోర్సుల్లో చేర్చుకొన బడతారు. ఈ కోర్సు నాలుగు సంవత్సరాలు చదువవలసి వుంటుంది. ఇది ప్రతిరోజూ సాయంసమయాల్లో మూడు గంటలపాటు బోధించబడుతుంది.

హైదరాబాదు, కాకినాడలలో ఉన్న రెండు ప్రభుత్వ పాలిటెక్నిక్‌లలో రెండేండ్ల టెక్నికలు కోర్సులు, ఇప్పుడున్న మూడేండ్ల డిప్లొమా కోర్సులను పరిశ్రమల యొక్క ప్రత్యేక అవసరాలకు అనుగుణంగా సవరించాలని భావించబడింది. పాలిటెక్నిక్‌లలో కోర్సును పూర్తిచేసిన విద్యార్థులు ఇంకెట్టి పారిశ్రామిక శిక్షణను పొందకుండ నేరుగా పరిశ్రమలో చేరేటట్లు చేయడమే దీని ఉద్దేశం. ఈ ఉద్దేశాన్ని సాధించడానికిగాను రెండేండ్ల టెక్నీషియను కోర్సు నొకదానిని రూపొందించడం జరిగింది. దీని ప్రకారం, సంబంధించిన విషయ బోధనతోపాటు సమగ్రమైన ప్రయోగ శిక్షణకూడ ఆ సంస్థలోనే జరపబడుతుంది ఈకోర్సులో ప్రవేశం పొందడానికి ప్రీయూనివర్సిటీ కోర్సులో ఉత్తీర్ణులై ఉండాలి. ఈ కోర్సు ఈ పాలిటెక్నిక్‌లలో మూడేండ్ల డిప్లొమా కోర్సు స్థానంలో ప్రవేశ పెట్టబడింది.

1964–65 సంవత్సర ప్రణాళిక

1964–65 సంవత్సర ప్రణాళికా కార్యక్రమంలో రు. 70 లక్షల మొత్తం ఖర్చు పెట్టడానికి సంకల్పించ బడింది.

విశ్వ విద్యాలయం ఇంజనీరింగు కళాశాలలకు ఇవ్వడానికి ప్రతిపాదించిన గ్రాంట్లలో ఈ క్రింది పథకాలపై రాష్ట్రప్రభుత్వపు మాచింగు వాటా చేరివుంది,

వాల్తేరులోని ఇంజనీరింగు కళాశాల		సీట్లసంఖ్య
1. ఇంజనీరింగులో ఐదేండ్ల ఏకీకృతకోర్సు	సాలీనా	120
2. కెమికలు ఇంజనీరింగు కోర్సులు	,,	60
3. సివిలు ఇంజనీరింగులో మూడేండ్ల డిగ్రీకోర్సు	,,	30
హైదరాబాదులోని ఉస్మానియా ఇంజనీరింగు కళాశాల		
1. ఇంజనీరింగులో ఐదేండ్ల ఏకీకృతకోర్సు	,,	255
2. సైన్సు గ్రాడ్యుయేట్లకు మూడేండ్ల డిగ్రీకోర్సు	,,	100
3. కెమికలు ఇంజనీరింగు కోర్సు	,,	60
తిరుపతిలోని శ్రీ వెంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం ఇంజనీరింగు కళాశాల		
1. ఐదేండ్ల ఏకీకృతకోర్సు	,,	120

పైన తెల్పిన విశ్వవిద్యాలయాల ఇంజనీరింగు కళాశాలల అభివృద్ధి పథకాల కదనంగా కాకినాడ, అనంతపురంలోని రెండు ప్రభుత్వ ఇంజనీరింగు కళాశాలల అభివృద్ధికి అయ్యే ఖర్చునుకూడ 1964-65 సంవత్సరపు ప్రణాళికా వ్యయంలో చేర్చటం జరిగింది.

ఇందులో, మొదటి మూడు సంవత్సరాలలో ఇదివరకు అమలు పరచిన పథకాలను కొనసాగించటం కాక 1964-65లో ప్రారంభించ వలసిన కొన్ని ఇతర క్రొత్త పథకాలకు కూడ కేటాయింపు చేయబడింది. 1964-65 సంవత్సరానికి ఈ క్రింద తెలిపిన క్రొత్త పథకాలు ప్రతిపాదించబడినాయి.

సైన్సు గ్రాడ్యుయేట్లకు ఇంజనీరింగులో మూడేండ్ల డిగ్రీకోర్సు

సైన్సు గ్రాడ్యుయేట్లకోసం ఉద్దేశించిన మూడేండ్ల డిగ్రీకోర్సు పథకంక్రింద అనంతపురంలోని ప్రభుత్వ ఇంజనీరింగుకళాశాలలో అదనంగా (ఎలక్ట్రికలు 30, మెకానికలు 30) మొత్తం 60 సీట్లు ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రతిపాదించబడింది.

ఉపాధ్యాయులకు శిక్షణ

2. సాంకేతిక సంస్థలను ఇంకా ఎక్కువ చేయడంలో నేడు మనం ఎదుర్కొంటున్న తీవ్ర సమస్యలలో యోగ్యులైన ఉపాధ్యాయుల కొరత ఒకటి. సరైన

యోగ్యత గల సిబ్బంది అవసర మైనంతమంది లభ్యం కాకపోవడంవల్ల ఈ సంస్థలను ఇంకా విస్తృతం చేయడానికి ఏమాత్రం వీలులేకుండా ఉన్నది. సాంకేతిక ఉపాధ్యాయుల కొరతను తీర్చేనిమిత్తం భారత ప్రభుత్వంవారు దేశంలోని కొన్ని ఎంపిక చేసిన కేంద్రాల్లో మొదటితరగతి ఇంజనీరింగు పట్టభద్రులకు, శిక్షణనిచ్చే కార్యక్రమమొకటి 1959 లో ప్రారంభించారు. డిప్లొమా స్థాయిలో ఈ సంస్థలు అతిత్వరగా విస్తృతం అవుతున్నందువల్ల డిప్లొమాస్థాయి సంస్థలకోసంకూడ ఉపాధ్యాయులకు శిక్షణ ఇవ్వడానికిగాను అట్టి కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించవలసిన అవసరం ఏర్పడింది. అందువల్ల డిప్లొమా పొందినవారికి గ్రాడ్యుయేట్లను ఉపాధ్యాయవృత్తికి తగినట్లు తయారుచేసే నిమిత్తం డిప్లొమా సంస్థలకోసం ఉపాధ్యాయులకు శిక్షణఇచ్చే కార్యక్రమాన్నొకదానిని రూపొందించడంకూడ జరిగింది. ఈ పథకాన్ని హైదరాబాదులోని ప్రభుత్వ పాలిటెక్నిక్‌లో 1961 విద్యా సంవత్సరమునుండి అమలుపరచాలని రాష్ట్రప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. ఈ పథకంక్రింద (15 మంది గ్రాడ్యుయేట్లకు, 45 మంది డిప్లొమా దారులకు) మొత్తం 60 మందికి ఉపాధ్యాయ వృత్తిలో శిక్షణ ఇవ్వడానికి సంకల్పించ బడింది. ఈ కోర్సు గడువు గ్రాడ్యుయేట్ల విషయంలో 12 నెలలు, పారిశ్రామిక శిక్షణ 6 నెలలు, సంస్థాగత శిక్షణ మొత్తం 1-1/2 సంవత్సరం ఉంటుంది. పైన తెలిపిన రెండు సందర్భాల్లోలు ఈ శిక్షణ కార్యక్రమం మాధ్యమిక పద్ధతిని ఏర్పాటు చేయబడుతుంది.

మహబూబునగరులో జూనియరు సాంకేతిక పాఠశాల

3. ఇప్పుడు సికిందరాబాదు; వరంగల్లు, కాకినాడ, విజయవాడ, తిరుపతిలో ఒక్కొక్కటి చొప్పున 5 జూనియరు సాంకేతిక పాఠశాలలు పనిచేస్తున్నాయి. 1964-65 సంవత్సరంలో మహబూబునగరంలో ఇప్పుడున్న ప్రభుత్వ పాలిటెక్నిక్‌కు అనుబంధంగా మరొక జూనియరు సాంకేతిక పాఠశాలను ప్రారంభించడానికి తలపెట్టబడింది. ఈసంస్థలో ఇతర పాఠ్య విషయాలతో బాటు ఇంజనీరింగు విషయాలతో మూడేండ్ల పోస్టు-మిడిలు కోర్సు బోధించడానికి ఏర్పాటు వుంటుంది. ఈ కోర్సును పూర్తిచేసిన విద్యార్థులు పరిశ్రమతో అప్రెంటిస్‌లుగా చేరవచ్చు లేక పాలిటెక్నిక్‌లలో చేరవచ్చు. ఈ సంస్థలో ప్రతి సంవత్సరం 60 మంది విద్యార్థులు చేర్చుకోబడతారు.

14 సంవత్సరాల వయసు మించిన బాలురను సెకండరీ పాఠశాలల్లోని మామూలు విద్యాబోధన నుండి మళ్లించి వారి సాధారణ విద్యతోబాటు సాంకేతిక స్వభావంగల లాభసాటి వృత్తులను చేపట్టేందుకు వీలుచేకూర్చే విద్యనుగూడ నేర్చుకొనడానికి ఈ సంస్థలు ఉద్దేశించబడినాయి.

ఈ విషయంలో సౌకర్యాలను భారీఎత్తున అధికం చేయాలని కేంద్రవిద్యా మంత్రిత్వశాఖవారు ఆలోచిస్తున్నారు.

తిరుపతి సంగీత కళాశాలకు గ్రాంటు—ఇన్—ఎయిడ్

(4) తిరుమల—తిరుపతి దేవస్థానంవారు తిరుపతిలో ఒక సంగీత పాఠశాలను ప్రారంభించారు. అందులో వాద్య సంగీతంలోను, గాత్రసంగీతంలోను డిగ్రీకోర్సు ఏర్పాటు చేయబడింది. ఈ సంస్థకు నిర్వహణ గ్రాంటు ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వం అంగీకరించింది. ఇందు నిమిత్తం 1964–65 ప్రణాళికలో తగు కేటాయింపు చేయబడింది. 1964–65 లో అదనంగా సాధించదలచిన లక్ష్యాలు, 1964–65 ఆఖరుకు సాధించబడే మొత్తం లక్ష్యాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:—

	1964-65 లో అదనంగా చేర్చుకొనే విద్యార్థుల సంఖ్య	1964-65 ఆఖరుకు లభ్యమయ్యే సీట్ల సంఖ్య
ఇంజనీరింగు కళాశాలలు	290	1,855
పాలిటెక్నిక్‌లు	—	2,670
జూనియరు సాంకేతిక పాఠశాలలు	60	360
బాలికల పాలిటెక్నిక్‌లు	—	320
మైనింగు ఇనిస్టిట్యూటులు	—	80

పబ్లిక్ గ్రంథాలయాలు

1963 64 సంవత్సరంలో సాంస్కృతిక, సాంఘిక విద్యా కార్యకలాపాల నిర్వహణతోబాటు పుస్తకాలు చదువడానికి సరియైన సౌకర్యాలు సమకూర్చడానికిని, గ్రంథాల వర్గీకరణ, కేటలాగుల తయారీ, గ్రంథసూచీలతయారీ, గ్రంథాలయాల మధ్య అరువు పద్ధతిపై పుస్తకాల మార్పిడి మొదలైనటువంటి గ్రంథాలయాల నిర్వహణ సంబంధమైన సాంకేతిక అంశాలకును ఎక్కువ ప్రాముఖ్యం ఇవ్వటం జరిగింది. తెలుగులో చిన్నపిల్లల పుస్తకాలకు సంబంధించిన వివరణాత్మకమైన గ్రంథసూచికల ముద్రణ పూర్తి అయింది. అది త్వరలోనే విడుదలవుతుందని ఆశించబడుతున్నది.

హైదరాబాదులోని రాష్ట్ర కేంద్ర గ్రంథాలయంలోను మరికొన్ని ఇతర ముఖ్య గ్రంథాలయాల్లోను తెలుగు, సంస్కృత భాషల్లో పండితుల కవసరమయ్యే గ్రంథాలను సమకూర్చడానికి చర్య తీసుకోబడింది. గ్రంథాలయాలకు సంబంధించిన పదవుల్లో నియామకానికి సమర్థులైన వ్యక్తులను ఆకర్షించటానికిగాను లైబ్రేరియన్ల వేతనపు స్కేళ్ళను సవరించే విషయమూ, స్థానిక గ్రంథాలయాధికార వర్గాలన్నింటి ఉద్యోగులకు ఒకేవిధమైన ఉద్యోగ నిబంధనలను రూపొందించే విషయమూ పరిశీలనకై తీసుకోబడింది. ప్రామాణిక గ్రంథాల జాబితాలను తయారు చేయడానికై ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. విద్యాశాఖవారు వివిధ సాంస్కృతిక సంఘాల ప్రచురణలతో సహా ప్రామాణికమైన గంథాలను అధిక సంఖ్యలో ఖరీదుచేసి ప్రభుత్వం వస్తురూపంలో ఇచ్చే సబ్సిడీలో భాగంగా సమస్త పబ్లిక్ గ్రంథాలయాలకు ఉచితంగా పంపిణీ చేయడానికి తలపెట్టారు. ఈ కార్యంనిమిత్తం నాల్గవ ప్రణాళికా కాలంలో ఒక కేంద్ర నిధిని ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రతిపాదించబడింది. రాష్ట్రంలోని స్థానిక గ్రంథాలయాధికార వర్గాల ఆర్థిక పరిస్థితిని పరిశీలించి వారి వనరులను అభివృద్ధి చేసుకోవడానికి తగు మార్గాలను సూచించడానికిగాను ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేయడానికి తలపెట్టబడింది. గ్రాంటు-ఇన్-ఎయిడ్ కోడ్ విషయంలో ఒక ముసాయిదా కోడ్ కూడ తయారు చేయబడింది. దాని నిబంధనలను సవివరంగా పరిశీలించడానికి అధికారులు అనధికారులతో కూడిన ఒక కమిటీ ఏర్పాటు చేయబడుతున్నది. గ్రాంటు-ఇన్-ఎయిడ్ కోడ్‌ను ప్రచురించిన మీదట రాష్ట్రంలోని ఎయిడెడ్ గ్రంథాలయాలకు చెల్లించబడుతున్న గ్రాంట్ల స్కేళ్ళను పరిశీలించడానికి ప్రతిపాదించబడింది.

గ్రంథాలయాలు పనిచేసే తీరును సామర్థ్యాన్ని మెరుగుపరచడానికిగాను ప్రభుత్వ గ్రంథాలయాలను, జిల్లా కేంద్ర గ్రంథాలయాలను, బ్రాంచి గ్రంథాలయాలను స్థానిక గ్రంథాలయాధికారి వర్గాల కార్యాలయాలను మామూలు వార్షిక తనిఖీ చేయడానికిని, ముందుగా తెలియజేయకుండా తనిఖీ చేయడానికి, తదుపరి చర్యలు తీసుకోడానికిని ప్రాముఖ్యం ఇవ్వబడింది. స్థానిక గ్రంథాలయాధికార వర్గాల లెక్కలను లోకల్ ఫండ్ అకౌంట్ల ఎగ్జామినరు స్థానికంగా ఆడిటు చేస్తారు. ఇంతేకాకుండా విద్యాశాఖ పరంగా కూడ ఈ గ్రంథాలయాల లెక్కలను ఆడిటు చేయడం, వాటి గ్రంథాల స్టాకును, వర్నీచరు మొదలైన వాటిని ఖచ్చితంగా సరిచూడటం జరుగుతున్నది. ఆడిటు పనిని శీఘ్రతరం చేయడానికై ఆడిటు సిబ్బందిని ఎక్కువచేయడానికి ప్రతిపాదించబడింది.

1962 63 సంవత్సరంలో రాష్ట్రంలో స్థానిక గ్రంథాలయాధికార వర్గాలు వసూలు చేసిన మొత్తం సెస్సు రు. 10,99,023 లు, 1962-63 సంవత్సరంలో పరికరాలు, పుస్తకాలు మొదలైన వాటి కొనుగోలుకోసం తెలంగాణా ప్రాంతం

లోని స్థానిక గ్రంథాల యాధికారి వర్గాలకు ప్రత్యేక సహాయంగా రు. 1,90,500 ల మొత్తం పంపిణీ చేయబడింది. తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఉన్న 4 గ్రంథాల యాధికార వర్గాలకు ప్రతిఒక్క దానిక్రింద బ్రాంచి గ్రంథాలయాలను, బుక్ డిపాజిటు కేంద్రాలను స్థాపించడానికి అదనపు గ్రాంట్లను మంజూరు చేయడంకూడ జరిగింది 31—12—1963 తేదీ నాటికి ఉన్న అన్నిరకాల గ్రంథాలయాల సంఖ్య 2070. గ్రంథాల యోద్యమాన్ని తీవ్రతరం చేయడానికి ప్రజలలో పఠనాభిలాషను పెంపొందించటానికి తీసుకున్న చర్యల ఫలితంగా పాఠకుల సంఖ్య, వారు తీసుకున్న పుస్తకాల సంఖ్య క్రమేణా పెరుగుతున్నది. ఈ సంవత్సరంలో గ్రంథాలయాల మధ్య అరువు పద్ధతిపై పుస్తకాల మార్పిడిని తీవ్రతరం చేయడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరం అన్ని గ్రంథాలయాల్లోను పుస్తకాలసంఖ్య రెండు లక్షలదాకా పెరిగింది.

పాఠ్యగ్రంథ ముద్రణాలయము

రాష్ట్రమంతటికి ఒకేవిధమైన పాఠ్యగ్రంథాలను ఆకర్షణీయంగా ముద్రించి సబబైనధరలకు సకాలంలో సరఫరా చేసే ఏకైక లక్ష్యంతో ఒక ముద్రణాలయాన్ని స్థాపించడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వంవారు నిర్ణయించారు. ఈ నిర్ణయం ఫలితంగా 1958లో ఆంధ్రప్రదేశ్ పాఠ్యగ్రంథ ముద్రణాలయం ఆంధ్రప్రభుత్వ వ్యాపార సంస్థగా నెలకొల్పబడింది.

2. ఈ విధంగా ప్రాథమిక విద్యాప్రమాణాన్ని పెంచటానికి అనువైన కార్యక్రమాన్ని చేపట్టడంవల్ల ముద్రణాలయం ఐదవ తరగతివరకు పుస్తకాలను ముద్రణకు ఉపక్రమించింది. 6 వ తరగతికి తెలుగులో పాఠ్యపుస్తకాలను 1964-65వ సంవత్సరంలో ఉపయోగార్థం జాతీయం చేయాలని ఉత్తరువు చేయబడింది విద్యార్థులందరికీ అవసరమైన ఈ పుస్తకాలను ఇందుకోసం నియమించిన ప్రైవేటు. ఏజంట్ల ద్వారాను, పంచాయితీ సమితుల ద్వారాను ముద్రణాలయం సరఫరా చేస్తుంది.

3. మోకానికల్ కంపోజింగు యంత్రాల దిగుమతికోసం భారత ప్రభుత్వం దయతో రెండు లక్షల రూపాయల విదేశీ మారకద్రవ్యాన్ని విడుదల చేసింది. ఈ యంత్రాలు ఇటీవలే ముద్రణాలయానికి చేరినై. ఇంగ్లీషు, హిందీ, సంస్కృతం, ఉరుదు మొదలైన ఇతర భాషల్లో కూడా పుస్తకాలను జాతీయం చేయడం క్రమేణా సాధ్యమౌతుంది. 1963 మార్చి నెలాఖరుకు మూలధనం క్రింద 23 లక్షల రూపాయిలను, రెవెన్యూఖర్చుక్రింద 44.58 లక్షల రూపాయలను ముద్రణాలయం వెచ్చించింది. 1963 మార్చి నెలాఖరుకు దానికి 45.94 లక్షల రూపాయల మొత్తం ముట్టింది. 1963-64లో అమ్మకాలు బాగా జరిగాయి. లాబడులు 30 లక్షల రూపాయల వరకూ ఉండగలవని ఆశించబడుతున్నది.

సదరు కాలంలో ముద్రణాలయానికి ఆస్ట్రేలియానుంచి 212.8 టన్నుల కాగితమూ, స్వీడన్ నుంచి 847·6 టన్నుల కాగితమూ విరాళంగా లభించింది. ఈ కాగితంతో ముద్రించబడే పుస్తకాలు ఉచితంగా పంపిణీ చేయబడుతాయి. భారత ప్రభుత్వంవారు మళ్ళీ విరాళంగా లభించిన 30 టన్నుల ఆస్ట్రేలియన్ కాగితాన్ని 970 టన్నుల స్వీడిష్ కాగితాన్ని ఈ రాష్ట్రానికి కేటాయించినది. 1963-64· 1964-65 సంవత్సరాల్లో ఇది మనకు అందగలదు.

ప్రభుత్వం తెలుగులో ప్రచురించే పాఠ్య పుస్తకాల భాషా స్వరూపాన్ని (గ్రాంథికం, వ్యావహారికం) రూపొందించే నిమిత్తం ఒక వర్క్ షాపును ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా శ్రీ వెంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయంవారిని కోరడం జరిగింది.

రాష్ట్ర అభిలేఖ్య శాఖ

ప్రాచీన వ్రాత ప్రతులకు సంబంధించిన పని మాత్రమే కాకుండా సచివాలయ శాఖలన్నిటికీ చెందిన రికార్డుల పర్యవేక్షణ, స్వీకరణ, రక్షణ, సరఫరా ఈ కార్యాలయం యొక్క విధులు. శాఖాధిపతులు ఎవరైనా కోరినట్లయితే వారి శాఖలకు సంబంధించిన రికార్డుల పనినికూడా ఈ కార్యాలయం చూస్తుంది. పరిశోధనకు అవసరమయ్యే రిఫెరెన్సు సాధనాలు, గైడ్లు, రికార్డుల భాగాలు ఇతర అంశాలను ప్రచురించే బాధ్యతనుకూడా ఈ కార్యాలయం వహిస్తుంది.

సచివాలయంలో క్రొత్తగా నిర్మించిన మూడంతస్తుల భవనంలోని బేసుమెంటులో కొంత భాగమూ, క్రింద అంతస్తులోని కొంత భాగమూ రాష్ట్ర అభిలేఖ్య శాఖఅధీనంలో ఉన్న తాత్కాలిక భద్రత విభాగాన్ని ఉంచడంకోసం 1963-64లో అభిలేఖ్యశాఖకు కేటాయించడం జరిగింది. పూర్వపు హైద్రాబాదు ప్రభుత్వ సచివాలయశాఖకు సంబంధించిన అసంఖ్యాకమైన రికార్డులను, గడువుతీరిన సెంట్రల్ రికార్డు బ్రాంచి రికార్డులను రాష్ట్ర అభిలేఖ్య శాఖ స్వాధీనం చేసుకోవాలని సంకల్పించబడింది. ఈ శాఖకు చెందిన ఉద్యోగులు కొందరిని క్రొత్త భవనంలో ఉన్న తాత్కాలిక భద్రతా విభాగపు పనిని చూడటంకోసం నియోగించడం జరిగింది. ఈ తాత్కాలిక భద్రతా విభాగం కోసం 1964-65లో ప్రత్యేక సిబ్బందిని నియమించాలని సంకల్పించబడింది.

భారతదేశ స్వాతంత్ర్యోద్యమ చరిత్ర సంకలనం

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో స్వాతంత్ర్య పోరాట చరిత్ర సంకలనంకోసం ప్రభుత్వం ఒక రాష్ట్ర సంఘాన్ని ఒక కార్యనిర్వాహక వర్గాన్ని నియమించింది.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో స్వాతంత్ర్య సంగ్రామ చరిత్ర ప్రథమ సంపుటం ముద్రణలో వున్నది. రెండవ సంపుటాన్ని ఆచార్య శ్రీ మామిడిపూడి వెంకటరంగయ్యగారు

పరిష్కరిస్తున్నారు. మూడవ సంపుటం కార్యనిర్వాహక సభ్యుల పరిశీలనార్థం పంపబడింది. వారి ఆమోదం లభించిన తరువాత దాన్ని ముద్రణకు పంపడం జరుగుతుంది. నాల్గవ సంపుటానికి కావలసిన సమాచారాన్ని మద్రాసు రికార్డుల కార్యాలయం నుంచి సేకరించడం పూర్తయింది. మద్రాసు రికార్డుల కార్యాలయంనుంచి ఈ రాష్ట్ర అభిలేఖ్య శాఖకు బదిలీ అయిన రికార్డుల్లోనుంచి మరికొంత సమాచారాన్ని సేకరించవలసి ఉన్నది. నాల్గవ సంపుటాన్ని పరిష్కరించేటందుకు 1964-65లో పూనుకోవడం జరుగుతుంది.

హైదరాబాదులో స్వాతంత్ర్య సంగ్రామ చరిత్ర నాల్గవ సంపుటి ముద్రణలో ఉంది. హైదరాబాదు స్వాతంత్ర్య సంగ్రామ చరిత్ర అనుబంధ సంపుటం 1947వ ఆగస్టు నుండి 1947 సెప్టెంబరు వరకు జరిగిన చరిత్రను వివరిస్తుంది. ఇది 1964 ఫిబ్రవరి నెలాఖరుకు పూర్తవుతుంది. ఆ తర్వాత ముద్రణకు పంపడానికి ముందు కార్యవర్గ సభ్యుల ఆమోదం కోసం వారికి పంపడం జరుగుతుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో పాల్గొన్న వ్యక్తులనుగురించి తెలిపే గ్రంథం (హూ ఈజ్ హు) తయారవుతున్నది. ఇది పూర్తికావటానికి మరో సంవత్సరం పట్టవచ్చు. ఆంధ్రప్రదేశ్ స్వాతంత్ర్యోద్యమ చరిత్ర సంకలన సంఘపు కన్వీనరు కార్యాలయంలోని సిబ్బందిని హూ ఈజ్ హు గ్రంథం ప్రచురణ కార్యాలయ సిబ్బందిని 1964-65లోకూడ కొనసాగించడానికి సంకల్పించ బడింది.

రాష్ట్ర అభిలేఖ్యశాఖ అధీనంలోఉన్న విలువైన రికార్డులను భద్రపరచేటందుకై క్రొత్త భవనాన్ని నిర్మించే నిమిత్తం రు. 15 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

క్రొత్త భవనపు ప్లాన్లను, అంచనా 1962-63లో ఖరారు చేయుటం జరిగింది. 13-9-1962వ తేదీన కేంద్ర శాస్త్ర పరిశోధన సాంస్కృతిక వ్యవహారాలమంత్రి ప్రొఫెసర్ హుమాయూన్ కబీర్ ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయ ఆవరణలో గల స్థలంలో శంఖు స్థాపన చేశారు. భవన నిర్మాణం చురుగ్గా సాగుతున్నది. ప్రచురణ కార్యక్రమంలో భాగంగా రాష్ట్ర అభిలేఖ్య శాఖ రికార్డులను గురించి ఒక చిన్న పుస్తకం సంకలనం చేయబడింది. ఇది 1964-65లో ప్రచురించ బడుతుంది.

పురావస్తుశాఖ

త్రవ్వకాలు :— భారత ప్రభుత్వం గ్రాంటు-ఇన్-ఎయిడ్‌గా యిచ్చిన రు. 67,700లలో నల్లగొండ జిల్లా ఏలేశ్వరం వద్ద త్రవ్వకాలకు సంబంధించిన మూడవ దశ 1963 అక్టోబరులో ప్రారంభించబడింది. ఈ ఆర్థిక సంవత్సరాంతానికి ఈ పని ఆపివేయబడుతుంది. మొదటి రెండు దఫాల త్రవ్వకాలలో రోమన్ స్ప్రింక్లర్లు, రోమన్ బంగారు నాణాలు, ప్రాగైతిహాసిక శవపేటికలు, కుండ పెంకులు (నలుపు

ఎరుపు పాలీషు చేయబడినవి) మొదలైన ముఖ్య వస్తువులు అనేకం బయల్పడ్డాయి. క్రీ. పూ. 3, 2 శతాబ్దాలనుంచి ఆధునిక యుగంవరకు వర్ధిల్లిన నాగరికతను గూర్చి యివి తెలియజేస్తాయి. ప్రస్తుతం త్రవ్వకాల్లో ఇంకా ముఖ్యమైన ప్రాచీన వస్తువు లెన్నో లభించగలవని ఆశింప బడుతున్నది. ప్రస్తుతం యీ త్రవ్వకాలు దేవాలయ ప్రాంతానికి పరిమితం చేయబడినాయి. అంతరాయం లేకుండా 1964 జూన్ నెలాఖరు వరకూ ఈ త్రవ్వకం పనిని కొనసాగించడం కోసం 1964-65లో రు. 30,000లు మంజూరు చేయవలసిందిగా భారత ప్రభుత్వాన్ని కోరడం జరిగింది.

వీటికి తోడు నిజామాబాదు జిల్లాలో పోచంపాడు ప్రాజెక్టు కింద ముంపుకు గురయ్యే ప్రాగేతిహాసిక శ్మశాన వాటికలలో 1963 డిసెంబరునుంచి త్రవ్వకాలు ప్రారంభించబడ్డాయి. దీనికిగాను పబ్లిక్ వర్క్సు (ప్రాజెక్టుల) శాఖ రూ. 5,000లు మంజూరు చేసింది. త్రవ్వకాలకుగాను 1963-64 బడ్జెటు అంచనాలలోగల రు. 4,000ల అదనపు కేటాయింపుతో 1964 మార్చి నెలాఖరుకు ఈ పని కొనసాగింప బడుతుంది.

1964-65లో నల్లగొండ జిల్లాలో ఫణిగిరి బౌద్ధ స్థలంలో త్రవ్వకాలు జరపాలని సంకల్పించబడింది. ఇందు నిమిత్తం గ్రాంటు-ఇన్-ఎయిడ్‌గా రు. 30,000లు మంజూరు చేయవలసిందని భారత ప్రభుత్వాన్ని కోరడం జరిగింది.

(2) పరిరక్షణ :—1963–64లో ఈ క్రింది పరిరక్షణ కార్యక్రమాలను చేపట్టడం జరిగింది :

1. తూర్పుగోదావరి జిల్లా రాజమండ్రిలోగల ప్రాచీన ప్రభువుల మసీదు.
2. నిజామాబాదు జిల్లా డిచ్‌పల్లిలోని దేవాలయం.
3. నిజామాబాదు జిల్లా, బోధన్‌లోని తుగ్లక్ మసీదు.
4. కర్నూలు జిల్లా పెద్ద మంబళంలోని రామాలయం.
5. హైదరాబాదులోని షేర్ దిల్ కమాన్.

పురావస్తు ప్రదేశాల, అవశేషాల చట్టం ఆంధ్రప్రాంతానికికూడ విస్తరింపచేయబడింది.

(3) ప్రచురణలు :—పురావస్తుశాఖ ఈ క్రింది ప్రచురణలకు పూనుకున్నది :

1963–64 సంవత్సరానికి కార్యక్రమం :

1. శాలిహుండంలోని బౌద్ధఅవశేషాలు.
2. తొలి చాళుక్య దేవాలయాలు.

4. దక్కన్ చిత్రాలపై మోనోగ్రాఫ్ (సాలార్ జంగ్ మ్యూజియంవారి సహకారంతో).

5. అరబ్బీ, పార్సీ, ఉర్దూ వ్రాతప్రతుల మోనోగ్రాఫ్.

నేషనల్ కెడెట్ కోరు

(ఎన్. సి. సి)

1963వ సంవత్సరంలో కళాశాల విద్యార్థులకు ఎన్. సి. సి. శిక్షణ నిర్బంధం చేయబడింది. 1963–64 సంవత్సపు సవరించిన అంచనాలలో ఎన్. సి. సి. ఖర్చు క్రింద రు. 50·83 లక్షల కేటాయింపు ఉంది. ఈ శిక్షణను బాలికలు, ఉన్నత పాఠశాల విద్యార్థులు వారికిష్టమైతే పొందవచ్చు.

ఆక్జిలరీ కెడెట్ కోరులో దాదాపు రెండు లక్షలమంది పాఠశాల విద్యార్థులు చేరారు. 1964-65లో కాలేజీ విద్యార్థులకోసం రెండు బెటాలియన్లను ఏర్పాటు చేసేందుకు, జూనియర్ డివిజన్ ట్రూపులను 300 వరకూ పెంచేందుకు చర్యలు తీసుకోబడినాయి. ఆక్జిలరీ కెడెట్ కోరు ప్రస్తుత స్థాయిలోనే నిర్వహింప బడుతుంది.

నేషనల్ కెడెట్ కోరు దేశంలో అన్నిటికన్నా పెద్ద యువజనోద్యమం. శీలము, స్నేహము, సేవానిరతి, నాయకత్వం వహించే సామర్థ్యము పెంపొందించడమే దీని ముఖ్యోద్దేశం. ఎన్. సి. సి.లో పాల్గొన్న వారందరూ ఈ ఉద్యమంలో చేరని వారికంటే ఎన్నోవిధాల అధికలాభాలను పొందారు.

ఎన్ సి. సి. ప్రమాణాలను పెంపొందించేందుకు ప్రభుత్వంవారు సర్వవిధాల ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఎక్కువ మందికి శిక్షణ గరపడమేకాకుండా శిక్షణలో ఉన్నత ప్రమాణాన్ని నెలకొల్పడమే ప్రభుత్వంవారి ఆశయం. ఎన్. సి. సి. శిక్షణను గరపడానికి దాని పర్యవేక్షణ జరపడానికి భారత ప్రభుత్వంవారు ఇంకా ఎక్కువ సిబ్బందిని మంజూరుచేశారు. ఈ రాష్ట్రంలో ఎన్. సి. సి. డైరెక్టరుగా విమానదళంలో ఎయిర్ కమాండర్ హోదాగల అధికారి ఒకరు పనిచేస్తున్నారు. ఈయన సైన్యంలో బ్రిగేడియర్ హోదాకు సమానమైన హోదాగలవారు. రాష్ట్రప్రభుత్వంలో శాఖాధిపతికి వుండే అధికారాలను ఆయనకు ఇవ్వడానికి ఉత్తరువులు ఇవ్వబడినాయి. డైరెక్టరు క్రింద 8 ఎన్. సి. సి. సర్కిల్ హెడ్ క్వార్టర్లు ఉన్నాయి. అందులో ఒక్కొక్కదానిక్రింద సుమారు 7 ఎన్. సి. సి. యూనిట్లు ఉన్నాయి. శిక్షణను, పరిపాలన విషయాలను సులభతరంచేసి, తద్వారా ఎన్. సి. సి. వ్యవస్థ మరింత సమర్థవంతంగా పనిచేసేటట్లు చేయడానికిగాను భారత ప్రభుత్వంవారు ఈ వ్యవస్థను మరింత పటిష్ఠం చేయబోతున్నారు. ముస్ముందు ఎన్. సి. సి. ఇన్ఫెంట్రి యూనిట్లు, టెక్ని

కలు యూనిట్లు మాత్రమే ఉంటాయి. "రైఫిల్" అనే పదం వదలివేయబడుతుంది. ప్రతి సాంకేతిక కళాశాలలోను ఎన్. సి. సి. లో సాంకేతిక ప్రధానమైన శిక్షణ ఇవ్వబడుతుంది. ఇది ముందు ముందు సాంకేతిక విద్యార్థులకు ఎంతగానో ఉపకరిస్తుంది. ఎయిర్ వింగు, నావల్ వింగు, ఆర్మర్, ఆర్టిలరీ యూనిట్లు ఓపన్ యూనిట్లుగా భావింపబడతాయి. శాస్త్రీయ సాంకేతిక విషయాలపట్ల ఆసక్తిఉన్న విద్యార్థులు ఈ స్పెషలిస్టు వింగులలో శిక్షణకు చేర్చుకోబడతారు.

మనప్రభుత్వం, పాఠశాల దశలోనే, ఎన్.సి.సి.ని అభివృద్ధి పరచడానికి కూడా ఉద్దేశిస్తున్నది. నాలుగవ పంచవర్ష ప్రణాళికాంతం నాటికి పాఠశాల విద్యార్థులలో కనీసం 20 శాతం ఎన్. సి. సి. జూనియర్ డివిజనులో ఉంటారని ఆశించబడింది. 1964–65లోనే ఈ రాష్ట్రంలో 300 జూనియర్ డివిజను ట్రూపులను తయారు చేయడానికి ఉద్దేశించబడింది. ఎన్. సి. సి. ఖర్చులో ఎక్కువమొత్తం క్యాంపులను ఏర్పాటు చేయడానికి వినియోగించబడింది అందులో 50 శాతం మొత్తాన్ని భారత ప్రభుత్వం భరిస్తుంది. ఆఫీసర్లకు, అధ్యాపక సిబ్బందికి, దుస్తులకు, ఆయుధాలు మందుగుండు సామగ్రికి, మోడారుబండ్లు ఇతర పరికరాలకు అయ్యే ఖర్చునంతా పూర్తిగా కేంద్రప్రభుత్వం భరిస్తుంది.

ఎన్. సి. సి. నిర్బంధ పథకానికి మనరాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి 1963 ఆగస్టు 14వ తేదీన అధికార పూర్వకంగా ప్రారంభోత్సవం చేశారు. అప్పటినుంచి శిక్షణగరపడం సాగుతూనే వున్నది. భారత ప్రభుత్వ రక్షణమంత్రిత్వశాఖలోని డైరెక్టరేటు-జనరలు, రాష్ట్ర ఎన్. సి. సి. డైరెక్టరు చూపిన కార్యదీక్ష, దూరదృష్టివల్ల ఎన్. సి. సి. వ్యవస్థ ఎదుర్కోవలసి వచ్చిన వివిధ యిబ్బందులు క్రమక్రమంగా తొలగిపోవడమో లేక తగ్గిపోవడమో జరిగింది.

1963-64 లో సుమారు 40 క్యాంపులు నిర్వహించబడినాయి. ఈ క్యాంపులకు వచ్చినవారిసంఖ్య కొంచెం తక్కువగానే ఉంది. ఈ సంఖ్య 50 శాతంకంటె తక్కువగా ఉన్నది. ఎక్కువమంది కేడెట్లకు ఎన్. సి. సి. శిక్షణపట్లమరింత ఆసక్తి కలుగజేసి వారిని ఆకర్షించడానికి, వారికి కొంత ఆహారంకూడ ఇవ్వడానికిగాను 1963 అక్టోబరునుండి ఫలహారాలు ఇవ్వబడుతున్నాయి. ప్రతి రెండుగంటల పెరేడుకు 19 నయాపైసలరేటుచొప్పున ప్రతికేడెట్టుకూ ఫలహారాలు ఇవ్వబడుతున్నాయి. ఫలహారాలు యివ్వడం ప్రారంభమైన దగ్గరనుంచి కేడెట్లు ఎక్కువగా వస్తున్నారు. యూనివర్శిటీ డిగ్రీలలోను ఎన్.సి సి.లో విద్యార్థులుపొందిన గౌరవాలను పేర్కొనడానికి యూనివర్శిటీలు ఉద్దేశిస్తున్నాయి. వివిధ ఉద్యోగాలలో చేర్చుకొనడానికి ఎంపిక చేసేటప్పుడు ఎన్. సి. సి.లో ప్రతిభగల కేడెట్లకు ప్రాధాన్యం ఇవ్వడానికికూడ ప్రభుత్వం ఉద్దేశిస్తున్నది. దేశంలో యువజనుల

ప్రమాణాలను, వారివ్యక్తిత్వాలను శక్తిసామర్థ్యాలను పెంపుచేసే ఉద్దేశంతో నేయివన్నీ జరుపబడుతున్నాయి. దీనివల్ల ఏర్పడే ఫలితాలవల్ల వ్యక్తికీ రాష్ట్రానికే కాకుండా జాతి మొత్తానికి ప్రయోజనం చేకూరుతుంది.

ఈ సంవత్సరం జనవరి 27వ తేదీన ఢిల్లీలో జరిగిన ఎన్. సి. సి. ర్యాలీలో మన బాలికల కేడెట్లు ఒకరికి ఉత్తమ కేడెటు ట్రోఫీ బహూకరించబడింది. రిపబ్లిక డే పెరేడు మార్చ్‌పాస్టు తరువాత ఏర్పాటుచున యీ ర్యాలీలో 17 రాష్ట్రాలు పాల్గొన్నాయి. లైను డ్రెసింగు విషయంలోకూడా మన రాష్ట్రానికి ప్రథమస్థానం వచ్చింది. రెండు మూడు ఇతర పోటీలలోకూడ మనకు ద్వితీయ స్థానంలభించింది. అత్యున్నత పతాకపు పోటీలో మనకు ద్వితీయస్థానం లభించింది. ఈ పతాకం పోటీలో మనం యింతవరకు కనీసం 5 సార్లు ద్వితీయస్థానం సంపాదించాం. ఈ పతాకాన్ని రెండుసార్లు గెలుచుకొన్నాంకూడా. 1964-65లో మన కేడెట్లు ఇంకా ఎక్కువ విజయాలను సాధిస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

ఈ నిర్బంధ విధానంవల్ల రెండు విభిన్నమైన ఉద్యోగావకాశాలకు ఆస్కారం ఏర్పడింది. ఇంతకు పూర్వం, ఉపాధ్యాయులు పార్టుటైం ఎన్. సి. సి. ఆఫీసర్లుగా పని చేస్తుండేవారు. మామూలు ఆఫీసర్ల స్థానంలో వారిని పూర్తికాలం పనిచేసే ఆఫీసర్లుగా నియమించడం జరుగుతుంది. ఎందుకంటే మామూలు సైన్యంలోని ఆఫీసర్ల కొరత ఎక్కువగా ఉన్నది. అటువంటి ఆఫీసర్లు సుమారు 60 మంది మన రాష్ట్రంలో నియమింపబడినారు. వారిలో 20 మందికిపైగా రాష్ట్రం వెలుపల ఎన్. సి. సి. వ్యవస్థలో పనిచేస్తున్నారు. యూనివర్సిటీ విద్య పూర్తిచేసిన లేదా పూర్తిచేయబోతున్న సమర్థ వంతులైన కేడెట్లు జీతంతోగాని, పార్టుటైం భత్యంతోగాని ఎన్.సి.సి. లో కేడెటు ఇన్‌స్ట్రక్టర్లుగా పనిచేయడానికి అవకాశం యివ్వబడింది. సైన్యంలోని శాశ్వత జె.సి.ఓ. ఎన్.సి.సి. ఇన్‌స్ట్రక్టర్ల స్థానే కొంతవరకు వీరిని నియమించడం జరిగింది.

రక్షణ దళాలలో కమిషను హోదాకోసం దరఖాస్తు చేసుకోదలచిన అర్హులైన యువజనుల సహాయార్థం స్పెషల్ కోచింగు క్యాంపులను ఎన్. సి. సి. నిర్వహిస్తున్నది. ఈ పథకం క్రింద 500 మందికిపైగా కేడెట్లు ప్రయోజనం పొందుతున్నారు.

ముగింపు

మన యువకులు వ్యవసాయ రంగంలోని పారిశ్రామిక రంగంలోగాని వ్యాపార వాణిజ్య రంగాలలోగాని దేశసంపదను అభివృద్ధిచేయడానికి కృషిచేస్తున్నారు. దేశ సంపదను పెంపు చేయడమనేది ముఖ్యంగా మానవుని శక్తి సామర్థ్యాలమీద ఆధారపడి ఉంటుంది. అందువల్ల మనిషికి వీలైనంత ఉత్తమశిక్షణ గరపడం చాల

ముఖ్యమే కాకుండా తప్పనిసరి కూడ. ఈ ఆశయ సాధనే విద్యయొక్క ధ్యేయం. మన అభివృద్ధి కార్యకలాపా లన్నింటికీ అవసరమైనట్టి నిపుణులను, శిక్షణపొందిన సాంకేతిక సిబ్బందిని సమకూర్చడానికి విద్య, ప్రత్యేకించి సాంకేతిక విద్య, అతి ముఖ్యమని వేరే చెప్ప నవసరం లేదు. ఆర్థిక, సాంఘిక, కళా సంబంధమైన అన్ని జీవన రంగాల్లోను మానవాభ్యుదయాన్ని సాధించవలసిన అవసరాన్ని అన్ని దేశాలతో పాటు మనదేశం కూడ గుర్తిస్తున్నది. మానవతా సిద్ధాంతాలను అభివృద్ధిపరచి జాతీయ ధ్యేయాలను సాధించడంలో విద్య ప్రముఖపాత్ర వహించవలసి వున్నది. ఈ లక్ష్య సాధనకు అవసరమయ్యే చర్యలను తీసుకోవడంలో నాతోటి మంత్రులు, గౌరవ సభ్యులు అందరి సహకారం నాకు లభ్యమవుతుందని పూర్తిగా విశ్వసిస్తున్నాను.